

PORABA ZDRAVIL, PREDPISANIH NA RECEPT V SLOVENIJI V LETU 2023

Ljubljana, maj 2024

PORABA ZDRAVIL, PREDPISANIH NA RECEPT
V SLOVENIJI V LETU 2023

Urednika | Tatja Kostnapfel
Tit Albreht

Izdajatelj | Nacionalni inštitut za javno zdravje, Trubarjeva 2, Ljubljana

Za izdajatelja | Ivan Eržen, Branko Gabrovec

Strokovni pregled | Jurij Fürst

Oblikovanje naslovnice
in infografik | Kati Rupnik

Elektronski vir | <http://www.nijz.si>

Kraj in leto izdaje | Ljubljana, 2024

ISSN | 2385-9741

Publikacija ni lektorirana.

Uporaba in objava podatkov, v celoti ali deloma,
dovoljena le z navedbo vira:

*Kostnapfel T, Albreht T (ur.). Poraba zdravil,
predpisanih na recept v Sloveniji v letu 2023. Maj
2024. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje.*

Copyright©2024, Nacionalni inštitut za javno zdravje

Vsebina

KAZALO TABEL	5
KAZALO SLIK	7
POVZETEK	10
1. SPREMLJANJE PORABE ZDRAVIL, PREDPISANIH NA RECEPT	12
1.1 UVOD	12
1.2 ANALIZA PODATKOV O PORABI ZDRAVIL	13
1.3 METODOLOGIJA	15
1.4 MEDNARODNA PRIMERLJIVOST	16
1.5 RAZVRŠČANJE ZDRAVIL	16
1.6 MEDSEBOJNO ZAMENLJIVA ZDRAVILA	17
1.7 TERAPEVTSKE SKUPINE ZDRAVIL	18
2. SPLOŠNI PODATKI O PORABI ZDRAVIL NA RECEPT V LETU 2023	21
2.1 DEMOGRAFSKI PODATKI	21
2.2 LEKARNIŠKA DEJAVNOST	23
2.2.1 <i>Lekarne</i>	23
2.2.2 <i>Vsi zaposleni farmacevtski delavci</i>	24
2.2.3 <i>Zaposleni v lekarniški službi</i>	24
2.3 ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV V LETU 2023	28
2.4 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO REGIJAH	32
2.5 ŠTEVILO RECEPTOV/1.000 PREBIVALCEV	32
2.6 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO STAROSTNIH SKUPINAH IN SPOLU	34
3. SPLOŠNI PODATKI O PREDPISOVANJU ZDRAVIL NA RECEPT PO GLAVNIH ATC SKUPINAH V LETU 2023	35
3.1 NAJPOGOSTEJE PREDPISANA ZDRAVILA NA RECEPT PO ATC SKUPINAH IN STATISTIČNIH REGIJAH V LETU 2023	35
3.2 ŠTEVILO RECEPTOV PO ATC SKUPINAH, SPOLU IN STATISTIČNIH REGIJAH	39
3.2.1 <i>Zdravila za bolezni prebavil in presnove (skupina A)</i>	41
3.2.2 <i>Zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C)</i>	42
3.2.3 <i>Zdravila za bolezni živčevja (skupina N)</i>	43
3.3 ŠTEVILO RECEPTOV IN VREDNOST PREDPISANIH ZDRAVIL PO ATC SKUPINAH TER LISTAH ZDRAVIL V LETU 2023	45
3.4 ZDRAVILA, PREDPISANA NA RECEPT PO ATC KLASIFIKACIJI IN PRIKAZANA V ŠTEVILU DDD IN DID	46
3.5 NAJPOGOSTEJE PREDPISANE ZDRAVILNE UČINKOVINE IN GOTOVA ZDRAVILA (5. NIVO ATC KLASIFIKACIJE)	49
3.5.1 <i>Zdravila, predpisana na zeleni recept</i>	50
3.5.2 <i>Zdravila, predpisana na beli recept</i>	52

4. PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO POSAMEZNIH ANATOMSKIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE V LETU 2023.....	55
4.1 ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE (ATC SKUPINA A)	55
4.2 ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVNI IN KRVOTVORNIH ORGANOV (ATC SKUPINA B).....	70
4.3 ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA (ATC SKUPINA C)	76
4.4 ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA (ATC SKUPINA D).....	92
4.5 ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI (ATC SKUPINA G)	99
4.6 HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE – RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INZULINOV (ATC SKUPINA H)	108
4.7 ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ (ATC SKUPINA J)	112
4.8 ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI (ATC SKUPINA L)	121
4.9 ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA (ATC SKUPINA M)	131
4.10 ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE (ATC SKUPINA N).....	136
4.11 ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI (ATC SKUPINA P)	165
4.12 ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL (ATC SKUPINA R).....	167
4.13 ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL (ATC SKUPINA S).....	175
4.14 RAZNA ZDRAVILA (ATC SKUPINA V)	180
5. ZDRAVILA ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA	183
5.1 DISTRIBUCIJA IN LOGISTIKA CEPIV PROTI COVIDU-19	186
5.2 PRESKRBA Z ZDRAVILI ZA ZDRAVLJENJE COVIDA-19.....	187
5.3 TRENDI PORABE NEKATERIH CEPIV	188
5.3.1 Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslavljenimi virusi (J07BD52).....	188
5.3.2 Cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influenze za odrasle in otroke (J07BB02)	189
5.3.3 Cepivo proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01, J07AL02, J07AL52)	190
5.3.4 Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01)	191
5.3.5 Cepivo proti humanim papiloma virusom (J07BM01, J07BM03)	192
LITERATURA IN VIRI.....	193

Kazalo tabel

TABELA 2.1:	PREBIVALSTVO PO SPOLU IN STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.....	21
TABELA 2.2:	PREBIVALSTVO PO SPOLU IN STAROSTNIH SKUPINAH, SLOVENIJA 2023.....	22
TABELA 2.3:	JAVNI IN ZASEBNI LEKARNIŠKI ZAVODI PO POSAMEZNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.....	23
TABELA 2.4:	VSE LOKACIJE JAVNIH IN ZASEBNIH LEKARN S PODRUŽNICAMI PO POSAMEZNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.....	24
TABELA 2.5:	VSI ZAPOSLENI FARMACEVTSKI DELAVCI PO POSAMEZNIH DEJAVNOSTIH, SLOVENIJA 2023.....	24
TABELA 2.6:	ZAPOSLENI V JAVNIH IN ZASEBNIH LEKARNAH NA PRIMARNI RAVNI PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.....	25
TABELA 2.7:	SPLOŠEN PREGLED O ZAPOSLENIH MAGISTRIH FARMACIJE (FARMACEVTIH), ŠTEVILO PREBIVALCEV, KI JIH OSKRBUJE EN FARMACEVT TER ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA V LEKARNAH PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.....	26
TABELA 2.8:	ŠTEVILO IN VREDNOST RECEPTOV, SLOVENIJA 2023 (S TRENDOM 2023/2022).....	28
TABELA 2.9:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV GLEDE NA RAZVRSTITEV NA LISTO ZDRAVIL, SLOVENIJA, V LETIH 2017 DO 2023.....	30
TABELA 2.10:	POVPREČNA VREDNOST ENEGA RECEPTA V EUR GLEDE NA RAZVRSTITEV ZDRAVIL NA LISTE, SLOVENIJA, V LETIH 2017 DO 2023.....	31
TABELA 2.11:	ŠTEVILO IN VREDNOST (V EUR) IZDANIH RECEPTOV PO VRSTI RECEPTA IN GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA 2023.....	31
TABELA 2.12:	SKUPNO ŠTEVILO RECEPTOV PO STATISTIČNIH REGIJAH IN SPOLU, SLOVENIJA 2023.....	32
TABELA 3.1:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV IN VREDNOSTI TER ŠTEVILO DDD IN DID ZA GLAVNE ANATOMSKE SKUPINE ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA 2023.....	36
TABELA 3.2:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA 1.000 PREBIVALCEV PO ATC SKUPINAH IN STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.....	38
TABELA 3.3:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV TER VREDNOSTI IZDANIH ZDRAVIL PO ATC SKUPINAH TER SPOLU V LETU 2023.....	39
TABELA 3.4:	ŠTEVILO IN VREDNOST IZDANIH RECEPTOV PO LISTAH ZDRAVIL IN PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA 2023.....	45
TABELA 3.5:	ŠTEVILO DDD PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, V LETIH 2014 DO 2023.....	46
TABELA 3.6:	ŠTEVILO DID PO GLAVNIH SKUPINAH ATC KLASIFIKACIJE, SLOVENIJA, V LETIH 2014 DO 2023.....	47
TABELA 3.7:	NAJPOGOSTEJE PREDPISANE UČINKOVINE V LETU 2023 (5. NIVO ATC KLASIFIKACIJE).....	49
TABELA 3.8:	DESET UČINKOVIN, ZA KATERE JE BILO PORABLJENIH NAJVEČ SREDSTEV, SLOVENIJA 2023.....	50
TABELA 3.9:	DESET NAJPOGOSTEJE PREDPISANIH ZDRAVIL NA ZELENI RECEPT, SLOVENIJA 2023.....	51
TABELA 3.10:	DESET ZDRAVIL Z NAJVIŠJO VREDNOSTJO IZDANIH RECEPTOV NA ZELENI RECEPT, SLOVENIJA 2023.....	52
TABELA 3.11:	DESET NAJPOGOSTEJE PREDPISANIH ZDRAVIL NA BELI RECEPT, SLOVENIJA 2023.....	53
TABELA 3.12:	DESET ZDRAVIL Z NAJVIŠJO VREDNOSTJO IZDANIH RECEPTOV NA BELI RECEPT, SLOVENIJA 2023.....	54
TABELA 4.1:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE (ATC SKUPINA A), SLOVENIJA 2023.....	56
TABELA 4.2:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI KRVNI IN KRVOTVORNIH ORGANOV (B), SLOVENIJA 2023.....	70
TABELA 4.3:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA (C), SLOVENIJA 2023.....	77
TABELA 4.4:	NAJPOGOSTEJE PREDPISANE ZDRAVILNE UČINKOVINE V SKUPINI C PO ŠTEVILU RECEPTOV V LETU 2023.....	84
TABELA 4.5:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA (D), SLOVENIJA 2023.....	93
TABELA 4.6:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOVLIV TER SPOLNI HORMONI (G), SLOVENIJA 2023.....	100
TABELA 4.7:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI HORMONSKIH ZDRAVIL ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE – RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV (H), SLOVENIJA 2023.....	108

TABELA 4.8:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ (J), SLOVENIJA 2023.	113
TABELA 4.9:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI (L), SLOVENIJA 2023.	121
TABELA 4.10:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA (M), SLOVENIJA 2023.....	132
TABELA 4.11:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE (N), SLOVENIJA 2023.....	138
TABELA 4.12:	NAJPOGOSTEJE PREDPISANE UČINKOVINE V SKUPINI N, SLOVENIJA 2023.	144
TABELA 4.13:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ANTIPARAZITIKOV, INSEKTICIDOV IN REPELENTOV (P), SLOVENIJA 2023.	165
TABELA 4.14:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI DIHAL (R), SLOVENIJA 2023.	167
TABELA 4.15:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI ZDRAVIL ZA BOLEZNI ČUTIL (S), SLOVENIJA 2023.	175
TABELA 4.16:	ŠTEVILO PREDPISANIH RECEPTOV, VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL TER ŠTEVILO DDD IN DID V SKUPINI RAZNIH ZDRAVIL (V), SLOVENIJA 2023.	180
TABELA 5.1:	ŠTEVILO IZDANIH ODMERKOV ZDRAVIL ZA IZVAJANJE PROGRAMA CEPLJENJA V SLOVENIJI V LETIH 2019, 2020, 2021, 2022 IN 2023.	183
TABELA 5.2:	IZDAJA CEPIV PROTI COVIDU-19, SLOVENIJA 2023.	187
TABELA 5.3:	PRESKRBA Z ZDRAVILI ZA ZDRAVLJENJE COVIDA-19, SLOVENIJA 2023.	187

Kazalo slik

SLIKA 2.1:	ŠTEVILO PREBIVALCEV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.	26
SLIKA 2.2:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA ENEGA LEKARNIŠKEGA FARMACEVTA, ZAPOSLENEGA NA PRIMARNI RAVNI, PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.	27
SLIKA 2.3:	RAST ŠTEVILA IZDANIH RECEPTOV (V 1.000), SLOVENIJA, V LETIH 2009 DO 2023.	28
SLIKA 2.4:	RAST ŠTEVILA DEFINIRANIH DNEVNIH ODMERKOV NA 1.000 PREBIVALCEV NA DAN (DID), SLOVENIJA, V LETIH 2011 DO 2023.	29
SLIKA 2.5:	VREDNOST IZDANIH ZDRAVIL V MILIJONIH EUR, SLOVENIJA, V LETIH 2009 DO 2023.	29
SLIKA 2.6:	SKUPNI STROŠKI (V 1.000 EUR) ZA AMBULANTNO PREDPISANA ZDRAVILA TER STROŠKI ZA ZDRAVILA IZ OZZ, SLOVENIJA, V LETIH 2012 DO 2023.	30
SLIKA 2.7:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV NA 1.000 PREBIVALCEV PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.	33
SLIKA 2.8:	POVPREČNA VREDNOST ZDRAVIL V EUR NA ENEGA PREBIVALCA PO STATISTIČNIH REGIJAH, SLOVENIJA 2023.	33
SLIKA 2.9:	ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV/100 PREBIVALCEV PO STAROSTNIH SKUPINAH IN SPOLU, SLOVENIJA 2023.	34
SLIKA 3.1:	DELEŽI V ŠTEVILU IZDANIH RECEPTOV PO GLAVNIH ATC SKUPINAH, SLOVENIJA 2023.	37
SLIKA 3.2:	DELEŽI V VREDNOSTI IZDANIH RECEPTOV PO GLAVNIH ATC SKUPINAH, SLOVENIJA 2023.	37
SLIKA 3.3:	SKUPNO ŠTEVILO RECEPTOV NA 1.000 PREBIVALCEV PO STATISTIČNIH REGIJAH IN SPOLU V LETU 2023.	40
SLIKA 3.4:	ŠTEVILO RECEPTOV /1.000 PREBIVALCEV ZA ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE (SKUPINA A), PO REGIJAH IN SPOLU V LETU 2023.	41
SLIKA 3.5:	ŠTEVILO RECEPTOV/1.000 PREBIVALCEV ZA ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA (SKUPINA C), PO REGIJAH IN SPOLU V LETU 2023.	42
SLIKA 3.6:	ŠTEVILO RECEPTOV/1.000 PREBIVALCEV ZA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE (SKUPINA N), PO REGIJAH IN SPOLU V LETU 2023.	43
SLIKA 3.7:	ŠTEVILO RECEPTOV/1.000 PREBIVALCEV PO GLAVNIH ATC SKUPINAH IN SPOLU, SLOVENIJA 2023.	44
SLIKA 3.8:	TREND PORABE ZDRAVIL PO IZBRANIH ATC SKUPINAH V DDD, SLOVENIJA, V LETIH 2014 DO 2023.	47
SLIKA 3.9:	TREND PORABE ZDRAVIL PO NEKATERIH ATC SKUPINAH V DID, SLOVENIJA, V LETIH 2014 DO 2023.	48
SLIKA 4.1:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI (A02) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2023.	63
SLIKA 4.2:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE PEPTIČNE RAZJEDE IN GASTROEZOFAGEALNE REFLUKSNE BOLEZNI (GERB) (A02B) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2023.	64
SLIKA 4.3:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ZAVIRALEC PROTONSKE ČRPALKE (A02BC) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2023.	65
SLIKA 4.4:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA (A10) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2023.	66
SLIKA 4.5:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI INSULINI IN ANALOGI (A10A) V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2023.	67
SLIKA 4.6:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ANTIDIABETIKI, BREZ INSULINOV, V POSAMEZNI STATISTIČNI REGIJI R SLOVENIJE V LETU 2023.	68
SLIKA 4.7:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BILA PREDPISANA ACETILSALICILNA KISLINA 100 MG (B01AC06) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	73
SLIKA 4.8:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI SELEKTIVNI ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV BETA (C07AB) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	86
SLIKA 4.9:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV ALFA IN BETA (C07AG) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	87
SLIKA 4.10:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV (C08) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	88

SLIKA 4.11:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM (C09) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	89
SLIKA 4.12:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV (C08) IN ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM (C09) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	90
SLIKA 4.13:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV (C10) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	91
SLIKA 4.14:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI KORTIKOSTEROIDI – DERMATIKI (D07) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	98
SLIKA 4.15:	ODSTOTEK ŽENSK, V STAROSTI 15-49 LET, KI SO JIM BILI PREDPISANI HORMONSKI SISTEMSKI KONTRACEPTIVI (G03A) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	105
SLIKA 4.16:	ODSTOTEK MOŠKIH, STAREJŠIH OD 50 LET, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE BENIGNE HIPERTROFIJE PROSTATE (G04C) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	107
SLIKA 4.17:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE HIPOTIROZE (H03A) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	111
SLIKA 4.18:	ODSTOTEK OSEB, KO SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ (J01) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	119
SLIKA 4.19:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	127
SLIKA 4.20:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA NESTEROIDNA PROTIVNETNA IN PROTIREVMATIČNA ZDRAVILA (M01A) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	134
SLIKA 4.21:	SKUPEN DELEŽ PREDPISANIH OPIOIDOV (N02A), ANKSIOLITIKOV (N05B) IN ANTIDEPRESIVOV (N06A) PO GLAVNIH STAROSTNIH SKUPINAH V LETU 2023.	137
SLIKA 4.22:	DELEŽ PREDPISANIH OPIOIDOV (N02A), ANKSIOLITIKOV (N05B) IN ANTIDEPRESIVOV (N06A) PO SPOLU IN GLAVNIH STAROSTNIH SKUPINAH V LETU 2023.	137
SLIKA 4.23:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ANALGETIKI (N02) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	145
SLIKA 4.24:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI OPIOIDI (N02A) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	146
SLIKA 4.25:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN TRAMADOL (N02AX02) ALI TRAMADOL V KOMBINACIJI S PARACETAMOLOM (N02AJ13) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	147
SLIKA 4.26:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN PARACETAMOL (N02BE01) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	148
SLIKA 4.27:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN PREGABALIN (N02BF02) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	149
SLIKA 4.28:	TREND PREDPISOVANJA PREGABALINA (DO VKLJUČNO LETA 2022 ATC KODA N03AX16, LETA 2023 ATC KODA N02BF02) V ŠTEVILU RECEPTOV TER ŠTEVILU PREJEMNIKOV VSAJ ENEGA RECEPTA, SLOVENIJA, V LETIH 2012 DO 2023.....	149
SLIKA 4.29:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA PROTI MIGRENI (N02C) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	150
SLIKA 4.30:	ODSTOTEK OSEB, STAREJŠIH OD 45 LET, KI JIM JE BIL PREDPISAN ANTIPARKINSONIK (N04) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	152
SLIKA 4.31:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ANTIPSIHOTIK (N05A) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	153
SLIKA 4.32:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ANKSIOLITIK (N05B) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	154
SLIKA 4.33:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN HIPNOTIK IN SEDATIV (N05C) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	155
SLIKA 4.34:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ZOLPIDEM (N05CF02) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	155

SLIKA 4.35:	ODSTOTEK OSEB, KI JIM JE BIL PREDPISAN ANTIDEPRESIV (N06A) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	156
SLIKA 4.36:	TREND PREDPISOVANJA ANTIDEPRESIVOV (N06A) IN ANKSIOLITIKOV (N05B) V DID, SLOVENIJA, V LETIH 2009 DO 2023..	157
SLIKA 4.37:	ŠTEVILO PREJEMNIKOV VSAJ ENEGA RECEPTA ZA METILFENIDAT V STAROSTI 0 - 19 LET IN ŠTEVILO RECEPTOV ZA METILFENIDAT, SLOVENIJA, V LETIH 2012 DO 2023.....	158
SLIKA 4.38:	ODSTOTEK OSEB, STARIH 0-19 LET, KI JIM JE BIL PREDPISAN METILFENIDAT V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	158
SLIKA 4.39:	ODSTOTEK OSEB, STAREJŠIH OD 60 LET, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DEMENCE (N06D) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	159
SLIKA 4.40:	TREND VREDNOSTI ZDRAVIL V PROGRAMU ZDRAVLJENJA ODVISNOSTI PO POSAMEZNIH ZDRAVILIH, SLOVENIJA, V LETIH 2014 DO 2023.	162
SLIKA 4.41:	SKUPNA PORABA THC IN CBD V GRAMIH, SLOVENIJA, V LETIH 2015 DO 2023.	164
SLIKA 4.42:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA OBSTRUKTIVNE PLJUČNE BOLEZNI (R03) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE, SLOVENIJA 2023.....	172
SLIKA 4.43:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILI PREDPISANI ANTIHISTAMINIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE (R06) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.	174
SLIKA 4.44:	ODSTOTEK OSEB, KI SO JIM BILA PREDPISANA ZDRAVILA ZA PREPREČEVANJE IN ZDRAVLJENJE INFEKCIJ (S01A) V POSAMEZNIH STATISTIČNIH REGIJAH R SLOVENIJE V LETU 2023.....	178
SLIKA 5.1:	TREND PORABE ODMERKOV MEŠANEGA CEPIVA PROTI OŠPICAM, MUMPSU IN RDEČKAM Z OSLABLJENIMI VIRUSI (J07BD52), SLOVENIJA, V LETIH 2014 DO 2023.	188
SLIKA 5.2:	TREND PORABE ODMERKOV CEPIVA ZA CEPLJENJE PROTI GRIPI S PREČIŠČENIM ANTIGENOM VIRUS INFLUENZE (J07BB02), SLOVENIJA, V LETIH 2016 DO 2023.	189
SLIKA 5.3:	TREND ODMERKOV VSEH CEPIV PROTI PNEVMOKOKNIM OKUŽBAM (J07AL01, J07AL02, J07AL52), SLOVENIJA, V LETIH 2013 DO 2023.....	190
SLIKA 5.4:	TREND PORABE ODMERKOV CEPIVA PROTI KLOPNEMU MENINGOENCEFALITISU Z INAKTIVIRANIMI VIRUSI ZA OTROKE IN ZA ODRASLE (J07BA01), SLOVENIJA, V LETIH 2014 DO 2023.....	191
SLIKA 5.5:	SKUPNI TREND PORABE VSEH ODMERKOV CEPIVA PROTI HUMANIM PAPILOMA VIRUSOM (J07BM01, J07BM03), SLOVENIJA, V LETIH 2015 DO 2023.	192

V letu 2023 je bilo izdanih **skoraj 20,4 milijonov receptov** (indeks 104) za ambulantno predpisana zdravila v vrednosti **nekaj manj kot 756,2 milijonov EUR** (indeks 111), od tega **97,4 % zelenih receptov** ter **2,6 % belih receptov**. Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 9,6 receptov s predpisanimi zdravili v skupni vrednosti 356 EUR (vrednost enega recepta je bila povprečno 37,12 EUR).

Največ receptov je bilo v letu 2023 predpisanih za zdravila za bolezni srca in ožilja (24,5 % vseh receptov, 2.348 receptov/1.000 prebivalcev), za zdravila z delovanjem na živčevje (19,4 % vseh receptov, 1.866 receptov/1.000 prebivalcev) ter za zdravila za bolezni prebavil in presnove (14,7 % vseh receptov, 1.415 receptov/1.000 prebivalcev).

V Sloveniji je bilo izdanih povprečno 9.605 receptov na 1.000 prebivalcev. Največ receptov je bilo izdanih v pomurski regiji (12.173 receptov, kar je 26,7 % nad slovenskim povprečjem), najmanj receptov pa je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji (8.474 receptov, kar je 11,8 % pod slovenskim povprečjem). Po številu predpisanih receptov na 1.000 prebivalcev so pod slovenskim povprečjem še goriška, gorenjska in obalno-kraška regija, ostale regije pa so nad povprečjem.

Na kratko povzemamo glavne ugotovitve v posameznih najpogosteje predpisanih skupinah zdravil.

Med **zdravili za bolezni srca in ožilja (ATC skupina C)**, za katera je bilo predpisanih 4.980.829 receptov (indeks 103), so največji delež zavzemala **zdravila z delovanjem na renin - angiotenzinski sistem (C09)**. Jemlje jih 18,7 % prebivalstva, največ v pomurski in posavski regiji. Največja podskupina te skupine so bili **zaviralci angiotenzinske konvertaze, kombinacije (C09B)**, ki so bili predpisani na 690.973 receptih.

Glede na število predpisanih receptov so sledila **zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10)**, ki jih je prejelo 13,8 % populacije, največ v zasavski in pomurski regiji, najmanj pa v goriški regiji.

Sledili so jim **antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07)**, ki se predpisujejo za zdravljenje angine pektoris, stabilnega kroničnega srčnega popuščanja ter visokega krvnega tlaka. Med njimi prevladujejo **antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07A)**, predvsem podskupina **selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta (C07AB)**, ki jih je prejelo 9,1 % prebivalcev.

V drugi najpogosteje predpisani skupini zdravil, to so **zdravila z delovanjem na živčevje (ATC skupina N)**, je bilo predpisanih 3.958.080 receptov (indeks 104).

Največji odstotni delež v številu receptov je pripadal **analgetikom (N02)** (47,3 %), med katerimi so bili najpogosteje predpisani drugi **analgetiki** in **antipiretiki (N02B)**, sledili so **opioidi (N02A)**. Povprečno je v Sloveniji vsaj en recept za analgetike prejelo 29,2 % prebivalcev.

Na drugem mestu glede na število izdanih receptov so bili **psiholeptiki (N05)** s 24,6 %, kjer je bilo predpisanih največ **anksiolitikov (N05B)**, ki jih je prejelo 6,3 % populacije. Največ anksiolitikov so predpisali v pomurski in podravski regiji. Večina predpisanih učinkovin je bila iz podskupine **benzodiazepinov (N05BA)**, najpogosteje predpisane učinkovine so bile **alprazolam (N05BA12)**, **bromazepam (N05BA08)** in **diazepam (N05BA01)**.

Na tretjem mestu pa so **psihoanaleptiki (N06)** z 19,8 % deležem, največ je bilo predpisanih antidepresivov (N06A). Povprečno je antidepresive prejelo 7,6 % populacije, najpogosteje so jih predpisovali v zasavski in koroški regiji. Najpogosteje predpisani antidepresivi so iz skupine **selektivnih zaviralcev privzema serotonina (N06AB)**, in sicer zdravila s **sertralinom (N06AB06)**.

Najbolj pogosto predpisana učinkovina ATC skupine N je bil *paracetamol (N02BE01)* z 847.126 recepti, sledila sta *natrijev metamizolat (N02BB02)* s 486.994 recepti ter kombinacija *tramadola in paracetamola (N02AJ13)* z 276.236 recepti.

V skupini **zdravil za bolezni prebavil in presnove (ATC skupina A)**, kjer je bilo predpisanih 3.000.687 receptov (indeks 106), je bilo največ receptov predpisanih za **zdravila za kislinsko pogojene bolezni (A02)** (1.063.124 receptov), predvsem za zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb) (A02B). Večina teh zdravil so bili *zaviralci protonske črpalke (A02BC)*. Zdravila za kislinsko pogojene bolezni je jemalo 17,9 % prebivalcev Slovenije, največ v koroški in podravski regiji.

Zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) je prejelo 6,6 % oseb. *Antidiabetike, brez insulinov (A01B)* je jemalo 6,0 % populacije, najvišja poraba je bila v zasavski in posavski regiji, *insuline in analoge (A10A)* pa je prejelo 1,4 % populacije, največ v koroški, zasavski in posavski regiji.

V skupini **zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (ATC skupina M)**, kjer je bilo predpisanih 1.336.339 receptov (indeks 103), so bila najpogosteje predpisana **zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01)**. Predstavljala so 79,5 % delež v številu receptov. Vsa zdravila v tej skupini so *nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila (M01A)*, med njimi so bili najpogosteje predpisani *naproksen (M01AE02)*, *ibuprofen (M01AE01)* in *diklofenak (M01AB05)*. Zdravila iz skupine M01A je prejelo 25,5 % prebivalcev Slovenije.

Predpisanih je bilo 1.142.230 receptov za **zdravila za bolezni dihal (ATC skupina R)**, od tega polovica **zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03)** (indeks 102), ki jih je prejelo 7,5 % prebivalcev Slovenije. Najpogosteje so bili predpisani *inhalacijski adrenergiki (R03A)*, med njimi najpogosteje *adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki, vključno s kortikosteroidi v trojnih kombinacijah (R03AL)*. V skupini *drugih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni za inhaliranje (R03B)* je bilo predpisanih največ zdravil, ki so vsebovala *glukokortikoide (R03BA)*.

Druga največja podskupina so bili **antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (R06)**, ki jih je prejelo 9,8 % prebivalcev Slovenije. Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine *drugih antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06AX)*.

Za **zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (ATC skupina B)** je bilo izdanih 1.131.317 receptov (indeks 102).

Najpogosteje so bili predpisani **antitrombotiki (B01)**, največ jih je bilo iz podskupine *zaviralcev agregacije trombocitov brez heparina (B01AC)*, najpogosteje predpisana učinkovina v tej skupini pa je bila *acetilsalicilna kislina (B01AC06)*. Predpisana je bila za 7,5 % prebivalcev Slovenije.

Sledijo jim **zdravila za zdravljenje slabokrvnosti (B03)**, ki so bila predpisana na 144.828 receptih, najpogosteje *zdravila z železom (B03A)*.

V skupini **zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij (ATC skupina J)** je bilo predpisanih 1.116.978 receptov (indeks 111). V letu 2023 je 27,2 % oseb prejelo vsaj en recept za zdravila iz skupine zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01).

Najpogosteje so bila predpisana **zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01)**, med njimi *betalaktamski antibiotiki, penicilini (J01C)* (indeks 113), in sicer *amoksicilin z zaviralcem laktamaz beta (J01CR02)* na 307.050 receptih in *amoksicilin (J01CA04)* na 180.965 receptih.

Druga največja podskupina je bila skupina *makrolidov, linkozamidov in streptograminov (J01F)*. Med njimi so bili najpogosteje predpisani *makrolidni antibiotiki (J01FA)*, med njimi zdravila *z azitromicinom (J01FA10)* na 103.255 receptih in *klaritromicinom (J01FA09)* na 19.654 receptih.

1. Spremljanje porabe zdravil, predpisanih na recept

Tatja Kostnapfel, Jasmina Staroveški Anderlič

1.1 UVOD

Spremljanje porabe zdravil je eden od segmentov javnega zdravja, katerega najširši cilj je preprečevanje bolezni, podaljševanje življenja ter varovanje in izboljševanje zdravja prebivalstva. Zbiranje in obdelava podatkov o porabi zdravil je torej širšega družbenega pomena.

Spremljanje porabe zdravil in analizo podatkov o porabi zdravil po *Zakonu o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva* za nacionalne namene opravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) kot neodvisna organizacija (1).

NIJZ podatke o porabi zdravil analizira z namenom:

- podati informacije o preskrbi z zdravili,
- oceniti razlike v predpisovanju zdravil po spolu, starostnih skupinah (kar je še posebej pomembno glede na staranje slovenskega prebivalstva), po regijah in po specialnostih zdravnikov, ki zdravila predpisujejo (povezava z bazo podatkov izvajalcev),
- posredno pridobiti podatke o obolevnosti po starostnih skupinah in regijah,
- oceniti odstopanja od terapevtskih smernic in jih ponovno ovrednotiti,
- v strokovni razpravi razložiti razlike v predpisovanju in sprejeti ukrepe za pravilno rabo zdravil ter za učinkovito porabo sredstev za zdravila,
- osveščati o velikem pomenu odgovornega predpisovanja zdravil, s katerim lahko izvajalci zdravstvene dejavnosti in bolniki izboljšajo učinke zdravljenja, zmanjšajo tveganje za nastanek neželenih učinkov in zmanjšajo stroške v zdravstvu,
- zasnovati preventivne dejavnosti.

Glavni namen zbiranja podatkov o zdravilih je nudenje informacij za spremljanje in načrtovanje sistema zdravstvenega varstva.

Razvoj zdravstva v Sloveniji poteka skladno z *Resolucijo o nacionalnem plana zdravstvenega varstva (ResNPZV) 2016-2025 »Skupaj za družbo zdravja«*. Resolucija načrtuje zagotovitev pravilne in varne uporabe zdravil ter za vse enako dostopnost do kakovostne in varne zdravstvene oskrbe čim bližje prebivalcem, integrirano in celovito obravnavo, upoštevanje zdravstvenih potreb starajoče se populacije, usmerjenost v uporabnika ter njegovo opolnomočenje ob hkratni stroškovni učinkovitosti na področju porabe zdravil. Preko te resolucije se z različnimi ukrepi zagotavlja racionalna raba zdravil in boljša dostopnost do kakovostne farmacevtske oskrbe. Vzpostavljen je sistem preskrbe z redkimi zdravili. Zagotavlja se optimizacija predpisovanja in izdajanja zdravil, med drugim tudi z reševanjem problematike polifarmakoterapije in vključitvijo kliničnega farmacevta (2,3).

Na recept v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja (zeleni recepti) se predpisujejo zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, ki jih ZZSZ razvrsti na pozitivno listo.

Zdravila in živila na recept se predpisujejo le ambulantno zdravljenim zavarovanim osebam.

Zdravila se predpisujejo v skladu s predpisi, ki urejajo predpisovanje in izdajanje zdravil v humani medicini in splošnimi akti ZZSZ, pri čemer se določila teh aktov smiselno uporabljajo tudi za izdajo živil. Ob predpisu zdravil se upoštevajo strokovne smernice, povzetek glavnih značilnosti zdravila, vse okoliščine, ki lahko vplivajo na potek zdravljenja ter uspešnost predhodnega zdravljenja (4,5).

Predpisujejo se v smiselnih kombinacijah, najprimernejših odmerkih in primernem časovnem obdobju in ob upoštevanju stroškovnega vidika predpisa zdravila na recept.

Če zdravila, ki je razvrščeno na listo zdravil, ni na trgu in zanj ni primerne zamenjave, se zdravilo predpiše na zeleni receptni obrazec in zavarovano osebo napoti po nakup zdravila v tujino. Postopek vračila sredstev za nakup zdravila je namreč enostavnejši, če je bilo zdravilo predpisano na zeleni receptni obrazec.

Zdravila in živila, ki imajo določeno omejitev predpisovanja, lahko pooblaščen zdravnik v izvidu predlaga za predpisovanje na recept ali ga predpiše na recept le v okviru določene omejitve predpisovanja, izven teh pa le kadar iz zdravstvenih razlogov enakovredno zdravljenje ni mogoče z drugim zdravilom, ki nima določene omejitve predpisovanja.

V pričujočem poročilu so zajeti podatki iz *zelenih receptov* s predpisanimi zdravili in živili za posebne zdravstvene namene, za katere v celoti ali delno stroške krije obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ) ter podatke iz *belih receptov*, kjer so predpisana zdravila, ki niso pravica iz OZZ.

Vključena so tudi zdravila za izvajanje programa cepljenja.

Z vidika ohranjanja javnega zdravja je še posebej pomembno spremljanje predpisovanja *zdravil za bolezni srca in ožilja* – posebej antihipertenzivov in statinov, *zdravil za bolezni prebavil in presnove* – posebej zaviralcev protonske črpalke in zdravil za zdravljenje diabetesa, *zdravil z delovanjem na živčevje* – posebej anksiolitikov, antidepresivov in protibolečinskih zdravil, ter *protimikrobnih zdravil* – posebej antibiotikov. Vsako leto bolj aktualno je tudi spremljanje porabe *zdravil za izvajanje programa cepljenja* in posredno precepljenosti prebivalstva.

Pomemben poudarek je potrebno nameniti tudi polifarmaciji ter ozaveščenosti glede varne in pravilne rabe zdravil. ZZSZ je uvedel ter omogočil dodatno strokovno pomoč farmacevta svetovalca, ki izvede farmakoterapijski pregled pacienta.

1.2 ANALIZA PODATKOV O PORABI ZDRAVIL

Glavni namen analize podatkov o porabi zdravil je podati informacije o preskrbi z zdravili, opozoriti na velik pomen in vlogo odgovornega predpisovanja zdravil in s tem osveščati o kakovostnem zdravljenju z zdravili ter vplivati na sprejetje ukrepov za strokovno utemeljeno rabo zdravil in učinkovito porabo sredstev za zdravila. Informacije, ki jih pridobimo, so lahko koristne z več vidikov. Ugotovimo lahko, katerim skupinam bolnikov se predpisujejo posamezna zdravila in ponovno ovrednotimo terapevtske smernice.

Glede na staranje prebivalstva je posebej pomembno spremljanje porabe zdravil glede na starost prejemnikov, iz česar lahko posredno pridobimo podatke o razlikah v obolevnosti med starostnimi skupinami.

Z ocenjevanjem razlik v porabi zdravil med regijami lahko ugotovljamo lokalno povečano specifično obolevnost ali odstopanja od terapevtskih smernic. S povezovanjem z drugimi podatkovnimi bazami, kot je baza podatkov izvajalcev, lahko primerjamo, kako zdravila predpisujejo zdravniki različnih specialnosti in prikažemo trende, ki veljajo pri predpisovanju zdravil za zdravnike posameznih strokovnih usmeritev. Strokovne razprave za določitev vzrokov opisanih razlik in za morebitno uskladitev prakse predpisovanja zdravil lahko omogočijo sprejetje ukrepov za preprečitev neracionalne porabe zdravil, pozitivne spremembe pa se po določenem času odrazijo v informacijah o porabi zdravil. Metodologija spremljanja predpisovanja zdravil pa nam omogoča tudi mednarodno primerljivost podatkov.

Dobre informacije o porabi zdravil so lahko temelj za zasnovo preventivnih dejavnosti, s katerimi se je potrebi po zdravljenju mogoče izogniti in tudi na ta način prispevati k manjšim stroškom v zdravstvu. Vsekakor pa bi za celotno sliko o porabljenih zdravilih potrebovali tudi podatke o porabi zdravil v bolnišnicah ter o porabi zdravil, izdanih brez recepta. Celovitejši prikaz bi pomenil več varnosti za posamezne bolnike, saj bi omogočil boljši nadzor nad neželenimi učinki ter morebitnimi alergijskimi reakcijami zaradi zdravil.

Spremljanje porabe zdravil in analizo podatkov o porabi zdravil na podlagi *Zakona o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva* za nacionalne namene opravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) kot neodvisna organizacija. Podatke na NIJZ spremljamo na podlagi dveh zbirk, in sicer zbirke *NIJZ 64 – Evidenca porabe zdravil izdanih na recept* ter zbirke *NIJZ 66 – Evidenca porabe zdravil v bolnišnicah (1)*.

Analizo vsako leto objavimo v publikaciji o porabi zdravil, predpisanih na zelene in bele recepte v Sloveniji. Tokrat smo pripravili analizo predpisovanja zdravil v letu 2023, kamor smo vključili tudi porabo zdravil za izvajanje Programa cepljenja v Sloveniji v letu 2023.

Za celostni pregled porabe vseh zdravil v Sloveniji pa na NIJZ ločeno pripravljamo tudi analizo o porabi zdravil v vseh bolnišnicah, kamor vključimo tudi porabo dragih bolnišničnih zdravil (seznam B) ter porabo ampuliranih zdravil in drugih zdravil za ambulantno zdravljenje v okviru ločeno zaračunljivega materiala (LZM) (seznam A) ter analizo o porabi protimikrobnih zdravil (6,7,8).

Zaradi mednarodne primerljivosti za spremljanje predpisovanja zdravil uporabljamo Anatomsko - terapevtsko - kemično (ATC) klasifikacijo na petih nivojih ATC klasifikacije. Poraba je stroškovno ovrednotena, prikazani so tudi trendi predpisovanja. V tabelah glavnih ATC skupin je poraba vseh zdravil predstavljena s številom vseh predpisanih receptov, vrednostjo zdravil v EUR, povprečno vrednostjo zdravila na enem receptu, številom receptov na 1000 prebivalcev, številom definiranih dnevni odmerkov, številom definiranih dnevni odmerkov na 1000 prebivalcev na dan ter indeksi glede na preteklo leto.

Ponekod je poraba ambulantno predpisanih zdravil predstavljena tudi po starostnih skupinah in po spolu prejemnikov ter po listah, na katere so razvrščena zdravila. Za nekatere najbolj aktualne skupine zdravil oziroma najpogosteje predpisana zdravila je poraba prikazana v odstotkih oseb, ki prejemajo zdravila tudi po posameznih statističnih regijah prebivališč prejemnikov.

Podrobno pa je predstavljeno tudi predpisovanje zdravil po vseh glavnih anatomskih skupinah ATC klasifikacije, kamor so vključeni tudi trendi ter razlike v predpisovanju po posameznih statističnih regijah.

Slikovni prikazi (infografike) porabe zdravil in deleža prebivalcev, ki jemlje posamezna zdravila, izkazujejo pomemben doprinos k preglednosti poročila.

V okviru *eZdravja* obstaja informacijska rešitev *eRecept* (elektronsko predpisovanje zdravil), ki v celoti nadomešča predpisovanje zdravil na zeleni oziroma beli recept tako v okviru osnovne zdravstvene dejavnosti kot tudi na nivoju specialistične dejavnosti. Od 1. februarja 2016 je njegova uporaba obvezna tudi na sekundarni in terciarni ravni.

Kljub elektronskemu predpisovanju zdravil (*eRecept*), ki v celoti nadomešča predpisovanje zdravil na zeleni oziroma beli recept, pa tovrstna baza ne zadostuje za pripravo celostnega poročila o predpisovanju zdravil, saj določeni načini predpisovanja zdravil preko *eRecepta* niso možni (nujni recepti, recepti za lastno uporabo, predpisovanje narkotikov ipd.).

1.3 METODOLOGIJA

Podatke o izdanih zdravilih, predpisanih na recept, skladno z *Zakonom o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva*, lekarne pošiljajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS), od koder zbrane in obdelane podatke pošljejo Nacionalnemu Inštitutu za javno zdravje (NIJZ). V evidenci ambulantne porabe zdravil so podatki zajeti tako iz zelenih kot belih receptov.

Podatke o porabi ambulantno predpisanih zdravil v Sloveniji prikazujemo po ATC/DDD metodologiji, ki jo priporoča Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) za raziskovanje o porabi zdravil (9,10). Porabo zdravil poročamo po statističnih regijah prebivališča prejemnikov, po starostnih skupinah in po spolu.

Anatomsko – terapevtsko – kemična (ATC) klasifikacija zdravil je mednarodni univerzalni klasifikacijski sistem za zdravila, ki zdravila razvršča glede na njihovo glavno indikacijo najprej v 14 glavnih (anatomskih) skupin (prva raven). Anatomska skupino označuje velika tiskana črka. Druga raven klasifikacije ATC je lahko glavna terapevtska skupina ali pa glavna farmakološka skupina, označuje jo dvomestno število. Tretja raven je terapevtska oziroma terapevtsko-farmakološka podskupina, označena z veliko tiskano črko. Četrta raven je terapevtsko-farmakološko-kemična podskupina, ki jo označuje velika tiskana črka. Peta raven je učinkovina (ime INN), ki jo označuje dvomestno število. ATC oznako vsakega zdravila torej sestavlja 7 številsko-črkovnih znakov.

Zdravilo (določajo ga sestava, jakost, farmacevtska oblika in pakiranje) ima lahko le eno oznako ATC, četudi ima več enako pomembnih glavnih indikacij (pri večkomponentnih zdravilih se indikacija nanaša na glavno učinkovino). Če pa obstajajo zdravila z isto učinkovino v dveh ali več različnih jakostih ali različnih farmacevtskih oblikah z namenom, da bi dosegli drugačen terapevtski učinek, imajo tudi različne oznake ATC (primer: *acetilsalicilna kislina v 100 mg tabletah* kot antitrombotik (B01AC06) ali *v 500 mg tabletah* kot analgetik (N02BA01)).

DDD (definirani dnevni odmerek, angl. Defined Daily Dose) je statistična enota, ki jo je SZO opredelila za določitev porabe zdravila. DDD-ji se uporabljajo za standardizirane primerjave porabe različnih zdravil med seboj ali med okolji z različnimi sistemi zdravstvenega varstva. DDD je povprečni vzdrževalni odmerek zdravila, ki ga odrasel bolnik prejme v enem dnevu za zdravljenje glavne indikacije zdravila. Dejansko odmerjanje, ki je vedno individualno prilagojeno, se lahko zelo razlikuje od teoretično določenih vzdrževalnih odmerkov.

DID (definirani dnevni odmerek na 1000 prebivalcev na dan) je po SZO priporočen prikaz porabe ambulantno predpisanih zdravil. Izračuna se na podlagi celoletne porabe zdravil v določeni skupini ATC (v DDD) in števila prebivalcev v določenem letu (na dan 30.6.) (9,10).

1.4 MEDNARODNA PRIMERLJIVOST

Spremljanje predpisovanja zdravil nam omogoča tudi mednarodno primerljivost podatkov.

V tabelah glavnih ATC skupin je poraba vseh zdravil predstavljena s številom vseh predpisanih receptov, vrednostjo zdravil v EUR, povprečno vrednostjo zdravila na enem receptu, številom receptov na 1000 prebivalcev, številom DDD in številom DID ter indeksi glede na preteklo leto.

Uporabili smo ATC/DDD Index 2023 (4,5). Dodatno je poraba ambulantno predpisanih zdravil predstavljena tudi po starostnih skupinah in po spolu prejemnikov ter po listah zdravil. Za nekatere najbolj aktualne skupine je poraba zdravil predstavljena tudi po statističnih regijah prebivališč prejemnikov.

S povezovanjem z drugimi podatkovnimi bazami, kot je baza podatkov izvajalcev, lahko primerjamo, kako zdravila predpisujejo zdravniki različnih specialnosti in prikažemo trende, ki veljajo pri predpisovanju zdravil za zdravnike posameznih strokovnih usmeritev.

Skupni stroški v zdravstvenem sektorju so v stalnem porastu in znaten del le-teh predstavljajo izdana zdravila, ki so eden izmed neposrednih medicinskih stroškov. Cene zdravil so regulirane na podlagi *Zakona o zdravilih* (6,7).

1.5 RAZVRŠČANJE ZDRAVIL

Zdravilo, ki se predpisuje na recept, ZZS razvršča na osnovi predloga za razvrstitev in skladno s *Pravilnikom o razvrščanju zdravil na listo* (4). Pri tem se upoštevajo strokovna, doktrinarna in ekonomska merila:

- pomen zdravila z vidika javnega zdravja,
- prednostne naloge izvajanja programa zdravstvenega varstva,
- terapevtski pomen zdravila,
- relativna terapevtska vrednost zdravila,
- ocena farmakoekonomskih podatkov za zdravilo,
- ocena etičnih vidikov,
- prioritete programov zdravstvenega varstva,
- podatki in ocene iz referenčnih virov.

Upravičenost zavarovanih oseb do zdravil določata obvezno in prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Obseg obveznega zdravstvenega zavarovanja določa *Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju* (ZZVZZ), za razvrščanje zdravil na listo je zadolžen ZZS (2,4).

Obvezno zdravstveno zavarovanje krije stroške za zdravila v ustreznem odstotnem deležu glede na razvrstitev zdravila na listo, preostali delež krije prostovoljno dopolnilno zdravstveno zavarovanje ali pa ga zavarovana oseba doplača sama (3,8).

Na zelene recepte se predpisujejo zdravila in živila za posebne zdravstvene namene, katerih stroške v celoti ali delno krije obvezno zdravstveno zavarovanje. Izdajatelj in formalni lastnik zelenih receptov je ZZS.

Zdravila na recept ZZS razvršča na **pozitivno** ali **vmesno listo** v skladu s *Pravilnikom o razvrščanju zdravil na listo* (4).

ZZZS krije ceno zdravil v:

- 100 % deležu (za zdravila razvrščena na P100 listo, ki se uporabljajo za zdravljenje oseb, bolezni in stanj iz četrte do trinajste alineje 1. točke prvega odstavka 23. člena ZZVZZ),
- 70 % deležu (za zdravila razvrščena na P70 listo),
- 10 % deležu (za zdravila razvrščena na V listo) (3).

Nerazvrščena zdravila so v celoti samoplačniška, predpisujejo pa se lahko na beli, samoplačniški recept.

Veljavnost tako zelenega kot belega recepta je **30 dni** od datuma predpisa zdravila.
Če je na zeleni recept predpisan antibiotik, je veljavnost tega recepta **samo 3 dni** od datuma predpisa.

Celotna vrednost recepta je skupna vrednost zdravil na receptu. Sestavljena je iz deleža cene, ki jo pokrije obvezno zdravstveno zavarovanje (OZZ), deleža cene, ki jo pokrije prostovoljno zdravstveno zavarovanje (PZZ) oz. pacient, če nima urejenega PZZ, in deleža cene, ki jo doplača pacient v primeru, če je cena zdravila, vključenega v seznam medsebojno zamenljivih zdravil ali seznam terapevtskih skupin zdravil, višja od njegove najvišje priznane vrednosti. Zdravstveno zavarovanje (obvezno in dopolnilno) krije razvrščena zdravila le do najvišje priznane vrednosti, ki jo določa ZZZS.

1.6 MEDSEBOJNO ZAMENLJIVA ZDRAVILA

Na podlagi *Zakona o zdravilih* in *Pravilnika o natančnejših pogojih in postopku za ugotavljanje medsebojne zamenljivosti zdravil* Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP) določi zdravila, ki so medsebojno zamenljiva. Medsebojno zamenljiva so lahko bio-ekvivalentna, farmacevtsko ekvivalentna in farmacevtsko alternativna zdravila. Ob tem se upošteva, da mora biti verjetnost nastanka klinično pomembnih razlik v učinkovitosti in varnosti ustrezno nizka (11,12).

Postopek za ugotavljanje medsebojne zamenljivosti poteka po uradni dolžnosti, na predlog imetnika dovoljenja za promet ali pobudo strokovne inštitucije, v skladu z določili veljavnega pravilnika.

Predlog oziroma pobuda za začetek postopka za ugotavljanje medsebojne zamenljivosti zdravil mora biti pripravljen v skladu z zahtevami veljavnega pravilnika.

JAZMP pripravlja in redno posodablja seznam medsebojno zamenljivih zdravil. Aktualni seznam je objavljen na spletni strani JAZMP. Zdravila, uvrščena na seznam medsebojno zamenljivih zdravil lahko zamenjujejo osebe, pooblaščenice za predpisovanje ali izdajanje zdravil.

Na osnovi seznama medsebojno zamenljivih zdravil Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) določi najvišje priznane vrednosti na ravni skupin medsebojno zamenljivih zdravil, določenih z učinkovino, obliko in jakostjo. To pomeni, da je za določene skupine medsebojno zamenljivih zdravil določena najvišja priznana vrednost, ki jo krije zdravstveno zavarovanje. Sistem najvišjih priznanih vrednosti (NPV) je bil uveden leta 2003 za skupine medsebojno zamenljivih zdravil.

1.7 TERAPEVTSKE SKUPINE ZDRAVIL

Terapevtske skupine zdravil (TSZ), ki jih določa ZZS, združujejo različna zdravila z enako terapevtsko indikacijo, ki so med seboj primerljiva po učinkovitosti in varnosti. ZZS določa najvišjo priznano vrednost (NPV) za terapevtsko skupino zdravil na podlagi cene primerljivega odmerka zdravila, tako da krije vse odmerke vsaj enega zdravila v tej terapevtski skupini zdravil (13).

Seznam vseh uvedenih terapevtskih skupin zdravil s strani ZZS

Leto 2013:

1. **zaviralci protonske črpalke** – A02BC, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-8/2013-DI/8, z dne 19.6.2013.

Leto 2014:

1. **zdravila z imatinibom** – L01XE01, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-17/2013-DI/10, z dne 28.1.2014,
2. **zdravila z acetilsalicilno kislino 100 mg**, v katero so uvrščena enokomponentna zdravila s to učinkovino v jakosti 100 mg – B01AC06, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-17/2013-DI/9, z dne 28.1.2014,
3. **zdravila s triptani**, v katero so uvrščena vsa zdravila s triptani v peroralni obliki – N02CC, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-8/2014-DI/9, z dne 13.5.2014,
4. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma**, v katero so uvrščena vsa zdravila za zdravljenje glavkoma v obliki očesnih kapljic - S01EA05, S01EC03, S01EC04, S01ED01, S01ED02, S01ED51, S01EE01, S01EE03, S01EE04, S01EE05, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-15/2014-DI/12, z dne 17.9.2014, ki je prenehal veljati s sprejetjem novega sklepa dne 18.10.2017.

Leto 2015:

1. **zaviralci angiotenzinske konvertaze**, v katero so uvrščeni zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila in kombinacije - C09AA, C09BA, C09BB in C09BX, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-7/2015-DI/11, z dne 19.2.2015, ki je prenehal veljati s sprejetjem novega sklepa dne 26.2.2016,
2. **zdravila za zniževanje holesterola**, v katero so uvrščeni vsi statini, kombinacije s statini in ezetimib – C10AA, C10AX09, C10BA, C10BX03, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-7/2015-DI/12, z dne 19.2.2015, ki je prenehal veljati s sprejetjem novega sklepa dne 26. 2.2016.

Leto 2016:

1. zaviralci angiotenzinske konvertaze, v katero so uvrščeni zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila in kombinacije - C09AA, C09BA, C09BB in C09BX, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-4/2016-DI/8, z dne 26.2.2016, , ki je prenehal veljati s sprejetjem novega sklepa dne 18.10.2017,
2. **zdravila za zniževanje holesterola**, v katero so uvrščeni vsi statini, kombinacije s statini in ezetimib – C10AA, C10AX09, C10BA, C10BX03, C10BX09, C10BX11, določeno s sklepom Upravnega odbora

Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-4/2016-DI/9, z dne 26.2.2016, ki je prenehal veljati s sprejetjem novega sklepa dne 18.10.2017,

3. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje alergijskega rinitisa**, v katero so uvrščena vsa zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje alergijskega rinitisa v obliki nosnega pršila, enokomponentna zdravila in kombinacije – R01AD, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-4/2016-DI/10, z dne 26.2.2016,
4. **zdravila s somatropinom** - H01AC01, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-18/2016-DI/25, z dne 15.9.2016.

Leto 2017:

1. **inalacijski glukokortikoidi**, v katero so uvrščena enokomponentna zdravila z inhalacijskimi glukokortikoidi v obliki praška za inhaliranje, inhalacijske raztopine ali inhalacijske suspenzije pod tlakom – R03BA, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-11/2017-DI/32, z dne 21.9.2017,
2. **kombinacije adrenergikov in inhalacijskih glukokortikoidov**, v katero so uvrščene kombinacije adrenergikov in inhalacijskih glukokortikoidov v obliki praška za inhaliranje, inhalacijske raztopine ali inhalacijske suspenzije pod tlakom – R03AK06, R03AK07, R03AK08, R03AK09, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije 9001-11/2017-DI/33, z dne 21.9.2017,
3. **zaviralci angiotenzinske konvertaze**, v katero so uvrščeni zaviralci angiotenzinske konvertaze v peroralni obliki, enokomponentna zdravila in kombinacije - C09AA, C09BA, C09BB in C09BX, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/20, z dne 18.10.2017,
4. **zdravila za zniževanje holesterola**, v katero so uvrščena vsa enokomponentna zdravila s statini, kombinacije z njimi in ezetimib v peroralni obliki – C10AA, C10AX09, C10BA, C10BX03, C10BX09, C10BX10, C10BX, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/21, z dne 18. 10. 2017, ki je prenehal veljati s sprejetjem novega sklepa dne 9.8.2018,
5. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma**, v katero so uvrščena vsa zdravila za zdravljenje glavkoma v obliki očesnih kapljic - S01EA05, S01EC03, S01EC04, S02EC54, S01ED01, S01ED02, S01ED51, S01EE01, S01EE03, S01EE04, S01EE05, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2017-DI/22 z dne 18. 10. 2017, ki je prenehal veljati s sprejetjem novega sklepa dne 14.11.2018.

Leto 2018:

1. **zdravila antagonisti angiotenzina II**, v katero so uvrščena zdravila z antagonisti angiotenzina II, enokomponentna zdravila in kombinacije, v peroralni obliki – C09CA, C09DA, C09DB, C09DX01, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-10/2018-DI/12 z dne 11.7.2018,
2. **zdravila s filgrastimom**, v katero so uvrščena vsa zdravila s filgrastimom v obliki napolnjenih injekcijskih brizg – L03AA02, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2018-DI/3 z dne 9.8.2018,
3. **zdravila z dolgo delujočimi oblikami filgrastima**, v katero so uvrščena vsa zdravila z dolgo delujočimi oblikami filgrastima v obliki napolnjenih injekcijskih brizg – L03AA13, L03AA14, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2018-DI/5 z dne 9.8.2018,

4. **zdravila za zniževanje holesterola**, v katero so uvrščena vsa enokomponentna zdravila s statini, kombinacije z njimi in ezetimib v peroralni obliki – C10AA, C10AX09, C10BA, C10BX03, C10BX09, C10BX10, C10BX, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-12/2018-DI/7 z dne 9.8.2018,
5. **zdravila z lokalnim delovanjem za zdravljenje glavkoma**, v katero so uvrščena vsa zdravila za zdravljenje glavkoma v obliki očesnih kapljic - S01EA05, S01EC03, S01EC04, S02EC54, S01ED01, S01ED02, S01ED51, S01EE01, S01EE03, S01EE04, S01EE05, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-15/2018-DI/3, z dne 14.11.2018.

Leto 2019:

1. **zdravila inhalacijski adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki, vključno s kortikosteroidi v trojnih kombinacijah**, v obliki praška, raztopine za inhaliranje ter inhalacijske raztopine pod tlakom – R03AL03, R03AL04, R03AL05, R03AL06, R03AL08, R03AL09, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-11/2019-DI/3, z dne 17.9.2019.

Leto 2020:

1. **zdravila nizkomolekularnih heparinov** v obliki napolnjenih injekcijskih brizg – B01AB04, B01AB05, B01AB06, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 9001-1/2020-DI/5 z dne 28.1.2020.

Leto 2021:

Ni bilo uvedenih novih terapevtskih skupin.

Leto 2022:

Ni bilo uvedenih novih terapevtskih skupin.

Leto 2023:

1. **zdravila z adalimumabom** v obliki napolnjenih injekcijskih brizg ali peresnikov – L04AB04, določeno s sklepom Upravnega odbora Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, številka 0071-1/2023-DI/12 z dne 23.11.2023.

2. Splošni podatki o porabi zdravil na recept v letu 2023

Tatja Kostnapfel, Jasmina Staroveški Anderlič, Tone Hribovšek, Aleš Korošec, Vili Prodan

2.1 DEMOGRAFSKI PODATKI

V tabeli 2.1 prikazujemo število prebivalcev v Sloveniji v letu 2023 po spolu in statističnih regijah (14). Podatki se nanašajo na stanje z dne 1.7.2023 in so uporabljeni tudi v nadaljnjih izračunih, tabelah in grafih te publikacije, saj je poraba zdravil odvisna od števila, starosti in spola prebivalcev ter drugih dejavnikov.

V letu 2023 je v Sloveniji prebivalo 2.120.937 oseb, od tega 1.054.303 žensk in 1.066.634 moških. Število prebivalcev je v primerjavi z letom 2022 naraslo za 12.205 oseb (4.739 več žensk in 7.466 več moških).

Po številu prebivalcev je največja osrednjeslovenska regija, v kateri živi dobra četrtnina vseh prebivalcev Slovenije (26,6 %), sledita podravska regija s 15,5 % ter savinjska regija z 12,3 % prebivalcev. Najmanjša regija po številu prebivalcev je primorsko-notranjska regija, tam živi le 2,5 % vseh prebivalcev Slovenije, sledi ji zasavska regija, kjer živi 2,7 % odstotkov prebivalstva (14) (tabela 2.1).

Tabela 2.1: Prebivalstvo po spolu in statističnih regijah, Slovenija 2023.

Statistična regija	Skupaj	Moški	Ženske
Pomurska	113.962 (5,4 %)	56.749	57.213
Podravska	329.753 (15,5 %)	167.273	162.480
Koroška	70.674 (3,3 %)	35.812	34.862
Savinjska	261.137 (12,3 %)	132.713	128.424
Zasavska	57.283 (2,7 %)	28.702	28.581
Posavska	75.974 (3,6 %)	38.562	37.412
Jugovzhodna Slovenija	147.406 (7,0 %)	75.271	72.135
Osrednjeslovenska	564.297 (26,6 %)	279.138	285.159
Gorenjska	209.324 (9,9 %)	105.234	104.090
Primorsko-notranjska	53.959 (2,5 %)	27.885	26.074
Goriška	118.361 (5,6 %)	59.963	58.398
Obalno-kraška	118.807 (5,6 %)	59.332	59.475
SLOVENIJA	2.120.937	1.066.634	1.054.303

Tabela 2.2 prikazuje število prebivalcev po posameznih starostnih skupinah in spolu (14). Število moških je največje v starostni skupini 40 - 49 let, prav tako število žensk. Do leta 2020 je bilo število žensk največje v starostni skupini 50 - 59 let. Število žensk je najmanjše v starostni skupini 80 - 84 let, število moških pa v

starostni skupini 85 let in več. Žensk je v starostni skupini 85 let in več 2,3-krat več kot moških. Število moških je višje od števila žensk v vseh starostnih skupinah do 59. leta, ko se začne zmanjševati in je po sedemdesetem letu starosti bistveno manjše od števila žensk. Trend je podoben prejšnjim letom.

Tabela 2.2: *Prebivalstvo po spolu in starostnih skupinah, Slovenija 2023.*

Starostna skupina	Skupaj	Moški	Ženske
0 - 4 let	94.406	48.709	45.697
5 - 9 let	106.472	54.783	51.689
10 - 14 let	114.494	59.023	55.471
15 - 19 let	101.136	51.885	49.251
20 - 29 let	214.726	115.485	99.241
30 - 39 let	268.405	142.893	125.512
40 - 49 let	318.393	168.415	149.978
50 - 59 let	299.759	153.299	146.460
60 - 69 let	282.728	138.633	144.095
70 - 79 let	198.671	90.576	108.095
80 - 84 let	63.894	25.264	38.630
85 let +	57.853	17.669	40.184
SLOVENIJA	2.120.937	1.066.634	1.054.303

2.2 LEKARNIŠKA DEJAVNOST

Lekarniška dejavnost je javna služba, s katero se zagotavlja trajna in nemotena oskrba prebivalstva in izvajalcev zdravstvene dejavnosti z zdravili. Poteka tudi farmacevtska obravnava pacientov za podporo zdravljenja in ohranitev zdravja ter svetovanje glede varne, pravilne in učinkovite rabe zdravil. Nosilec lekarniške dejavnosti je magister (-tra) farmacije.

Izvaja se na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti. Mrežo lekarniške dejavnosti na primarni ravni zagotavlja občina ali več sosednjih občin skupaj, na sekundarni in terciarni ravni pa država.

2.2.1 Lekarne

Lekarniško dejavnost na primarni ravni je 31.12.2023 opravljalo 25 javnih lekarniških zavodov ter 95 zasebnih lekarniških zavodov, skupaj 120. V letu 2022 je bilo število zasebnih lekarniških zavodov 88, leta 2021 pa 94.

Največ lekarniških zavodov je bilo v osrednjeslovenski in podravski regiji, v vsaki po 26. Največ zasebnih lekarn je bilo v osrednjeslovenski regiji (25,3 %), sledi podravska regija (22,1 %). Primorsko-notranjska regija zasebne lekarne ni imela (tabela 2.3).

Vir: Zbirka Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreže zdravstvenih zavodov (NIJZ 16), informacijska reštev za podporo zbirki je RIZDDZ – Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (15).

Tabela 2.3: Javni in zasebni lekarniški zavodi po posameznih regijah, Slovenija 2023.

Lekarniški zavodi	01-Pomurska	02-Podravska	03-Koroška	04-Savinjska	05-Zasavska	06-Posavska	07-Jugovzhodna Slovenija	08-Osrednjeslovenska	09-Gorenjska	10-Primorsko-notranjska	11-Goriška	12-Obalno-kraška	Skupaj
1-Javni	1	5	1	4	1	3	3	2	1	1	2	1	25
2-Zasebni	8	21	1	9	1	2	5	24	8	0	10	6	95
Skupaj	9	26	2	13	2	5	8	26	9	1	12	7	120

V letu 2023 je bilo skupaj 277 javnih lekarn (vse podružnice, lokacije) (leta 2022 294, leta 2021 274) ter 111 zasebnih lekarn (vse podružnice, lokacije) (leta 2022 106, leta 2021 109), skupaj 388 lokacij lekarn (leta 2022 400, leta 2021 383). V tabeli 2.4. je prikazano skupno število lokacij vseh enot po posameznih regijah.

Tabela 2.4: Vse lokacije javnih in zasebnih lekarn s podružnicami po posameznih regijah, Slovenija 2023.

Lekarne	01-Pomurska	02-Podravska	03-Koroška	04-Savinjska	05-Zasavska	06-Posavska	07-Jugovzhodna Slovenija	08-Osrednjeslovenska	09-Gorenjska	10-Primorsko-notranjska	11-Goriška	12-Obalno-kraška	Skupaj
1-Javne	16	45	13	38	9	12	21	59	24	12	15	13	277
2-Zasebne	12	27	1	10	1	2	7	25	8	0	12	6	111
Skupaj	28	72	14	48	10	14	28	84	32	12	27	19	388

2.2.2 Vsi zaposleni farmacevtski delavci

Po podatkih *Registra izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ)* je bilo v letu 2023 v Sloveniji zaposlenih 2.561 farmacevtskih delavcev, od tega 1.690 magistrov farmacije (farmacevtov), 37 inženirjev farmacije ter 834 farmacevtskih tehnikov (tabela 2.5).

Tabela 2.5: Vsi zaposleni farmacevtski delavci po posameznih dejavnostih, Slovenija 2023.

Vrsta dejavnosti	03-FARMACEVT	07-INŽENIR FARMACIJE	53-FARMACEVTSKI TEHNIK	Skupaj
01-OSNOVNO ZDRAVSTVO	2	1	6	9
02-SPECIALISTIČNA AMBULANTA	1		1	2
03-SPLOŠNA BOLNIŠNICA	67	1	65	133
04-SPECIALNA BOLNIŠNICA	23	1	9	33
05-LEKARNA	1.390	16	635	2.041
06-ZDRAVILIŠČE			1	1
07-SOCIALNI ZAVOD			7	7
08-USTANOVA ZA JAVNO ZDRAVJE	15	3	10	28
09-DRŽAVNI ORGAN	1			1
10-ZZZS IN ZPIZ	4			4
11-IZOBRAŽEVALNA USTANOVA	38	2	2	42
12-FARMACEVTSKA INDUSTRIJA	75		27	102
13-KLINIKA	67	13	61	141
20-OSTALI, KI OPRAVLJAJO ZDR. DEJ.	7		10	17
Skupaj	1.690	37	834	2.561

2.2.3 Zaposleni v lekarniški službi

Po podatkih *RIZDDZ* je bilo v letu 2023 (31.12.2023) v slovenskih lekarnah, organiziranih na primarni ravni, skupaj zaposlenih 2.025 farmacevtskih delavcev, od tega 1.390 magistrov farmacije (farmacevtov) (leto prej 1.386); 1.040 (74,8 %) magistrov farmacije je bilo zaposlenih v javnih lekarnah in 350 (25,2 %) v zasebnih lekarnah (tabela 2.6).

V lekarnah je bilo v letu 2023 poleg 1.390 magistrov farmacije (farmacevtov) zaposlenih še 635 farmacevtskih tehnikov (leta 2022 637 farmacevtskih tehnikov).

V javnih lekarniških zavodih je bilo skupaj zaposlenih 1.611 lekarniških delavcev, 414 pa v zasebnih lekarniških zavodih (tabela 2.6).

Tabela 2.6: Zaposleni v javnih in zasebnih lekarnah na primarni ravni po statističnih regijah, Slovenija 2023.

Statistična regija	Magistri farmacije (farmacevti)			Inženirji farmacije			Farmaceutski tehniki			Vsi skupaj		
	Javne lekarnе	Zasebne lekarnе	Skupaj	Javne lekarnе	Zasebne lekarnе	Skupaj	Javne lekarnе	Zasebne lekarnе	Skupaj	Javne lekarnе	Zasebne lekarnе	Skupaj
Pomurska	51	26	77	0	0	0	32	8	40	83	34	117
Podravska	156	75	231	0	0	0	87	14	101	243	89	332
Koroška	37	2	39	0	0	0	19	2	21	56	4	60
Savinjska	141	29	170	0	0	0	63	3	66	204	32	236
Zasavska	37	2	39	0	0	0	15	0	15	52	2	54
Posavska	35	11	46	0	0	0	10	2	12	45	13	58
Jugovzhodna Slovenija	76	23	99	0	0	0	32	2	34	108	25	133
Osrednjeslovenska	242	99	341	0	0	0	187	20	207	429	119	548
Gorenjska	118	29	147	0	0	0	74	7	81	192	36	228
Primorsko-notranjska	37	0	37	0	0	0	15	0	15	52	0	52
Goriška	52	31	83	0	0	0	17	3	20	69	34	103
Obalno-kraška	58	23	81	0	0	0	20	3	23	78	26	104
SLOVENIJA	1.040	350	1.390	0	0	0	571	64	635	1.611	414	2.025

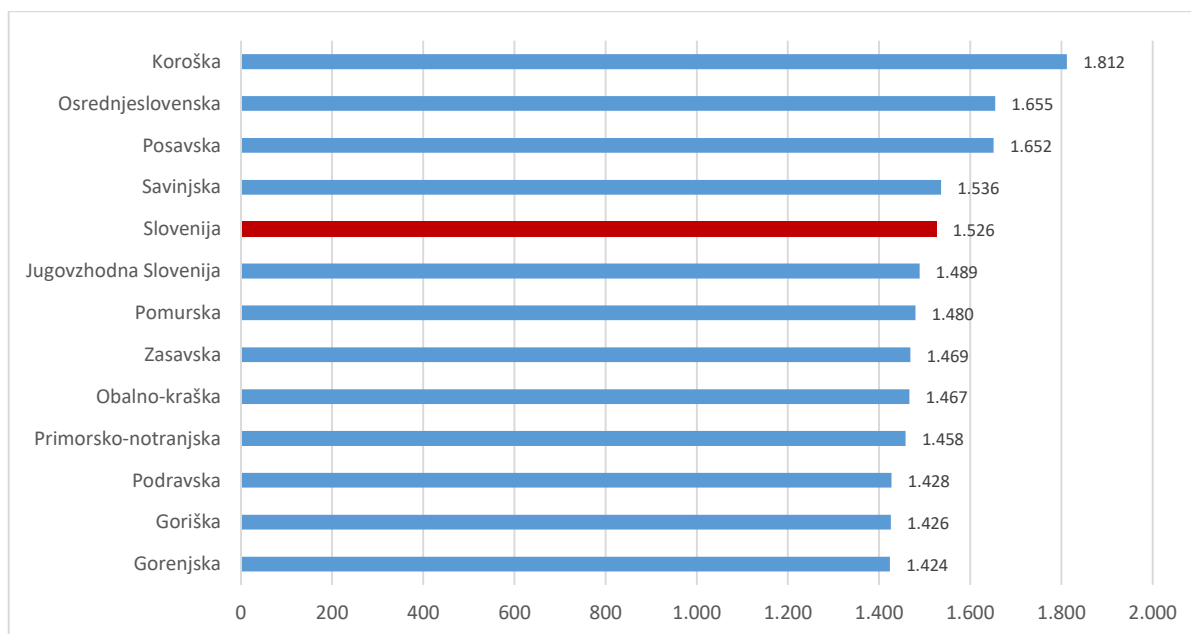
V spodnji tabeli je sumarno prikazano število zaposlenih magistrov farmacije (farmacevtov) v lekarnah na primarni ravni, število prebivalcev, ki jih oskrbuje en farmacevt, ter število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta po statističnih regijah (tabela 2.7).

Tabela 2.7: Splošen pregled o zaposlenih magistrih farmacije (farmacevtih), število prebivalcev, ki jih oskrbuje en farmacevt ter število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta v lekarnah po statističnih regijah, Slovenija 2023.

Statistična regija	Število zaposlenih farmacevtov	Število prebivalcev/ 1 farmacevta	Število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta
Pomurska	77	1.480	18.017
Podravska	231	1.428	14.542
Koroška	39	1.812	19.714
Savinjska	170	1.536	15.367
Zasavska	39	1.469	16.053
Posavska	46	1.652	17.640
Jugovzhodna Slovenija	99	1.489	14.549
Osrednjeslovenska	341	1.655	14.023
Gorenjska	147	1.424	12.954
Primorsko-notranjska	37	1.458	14.009
Goriška	83	1.426	12.896
Obalno-kraška	81	1.467	13.463
SLOVENIJA	1.390	1.526	14.655

V lekarniški dejavnosti je bilo v letu 2023 zaposlenih 1.390 farmacevtov, v povprečju je vsak lekarniški farmacevt, zaposlen na primarni ravni, skrbel za 1.526 prebivalcev Slovenije, kar je nekoliko več kot leta 2022, ko je skrbel za 1.521 prebivalcev.

Tudi v letu 2023 so bili najbolj obremenjeni farmacevti v koroški regiji, kjer je vsak skrbel za 1.812 oseb, sledili pa so farmacevti v osrednjeslovenski regiji (1.655 oseb), posavski regiji (1.652 oseb) in savinjski regiji (1.536 oseb). Najmanj so bili farmacevti obremenjeni v gorenjski regiji, kjer je en farmacevt skrbel povprečno za 1.424 oseb (slika 2.1).

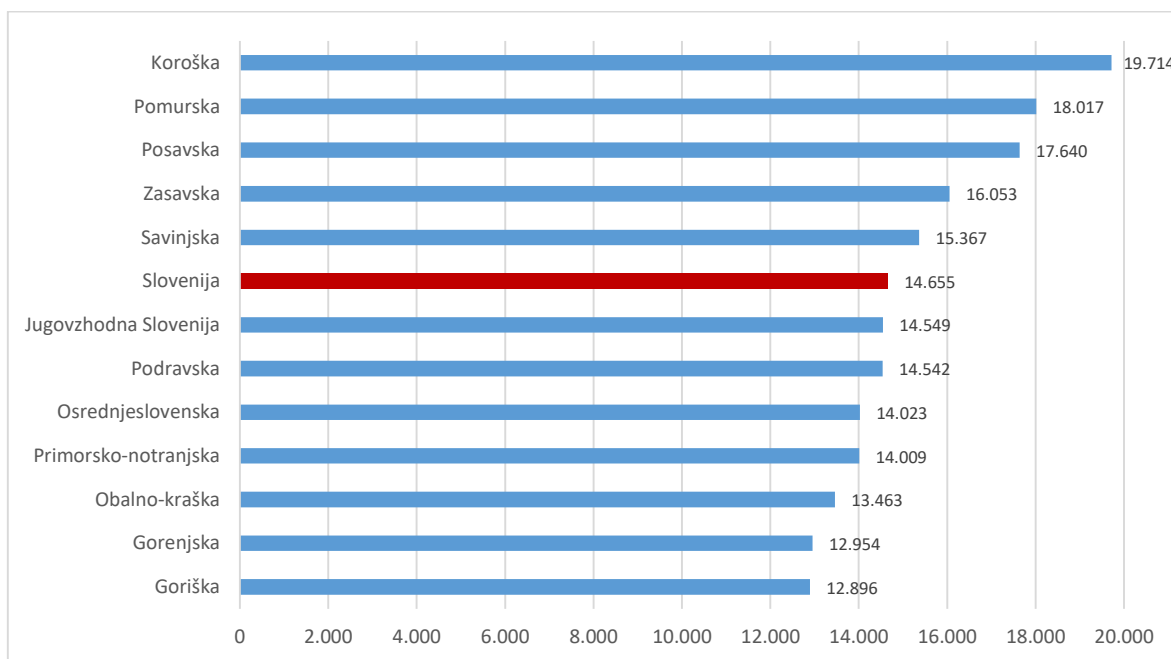

Slika 2.1: Število prebivalcev na enega lekarniškega farmacevta po statističnih regijah, Slovenija 2023.

Povprečno število izdanih in obdelanih receptov na vsakega lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni v Sloveniji v letu 2023, je bilo 14.655, kar je nekoliko več kot leto prej (14.138 receptov).

Število izdanih receptov na enega farmacevta je bilo v letu 2023 največje v koroški regiji (19.714 receptov, leto prej 18.904 receptov), pomurski regiji (18.017 receptov, leto prej 17.563 receptov), posavski regiji (17.640 receptov, leto prej 17.378 receptov) in zasavski regiji (16.053 receptov, leto prej 16.360 receptov).

Najmanjše število izdanih receptov je bilo v goriški regiji (12.896 receptov, leto prej 12.599 receptov) in gorenjski regiji (12.954 receptov, leto prej 13.221 receptov) (slika 2.2).

Slika 2.2: Število izdanih receptov na enega lekarniškega farmacevta, zaposlenega na primarni ravni, po statističnih regijah, Slovenija 2023.

2.3 ŠTEVILO IZDANIH RECEPTOV V LETU 2023

V letu 2023 je bilo izdanih **skoraj 20,4 milijona receptov** za ambulantno predpisana zdravila (indeks 104) v skupni vrednosti **756,2 milijona EUR** (indeks 111).

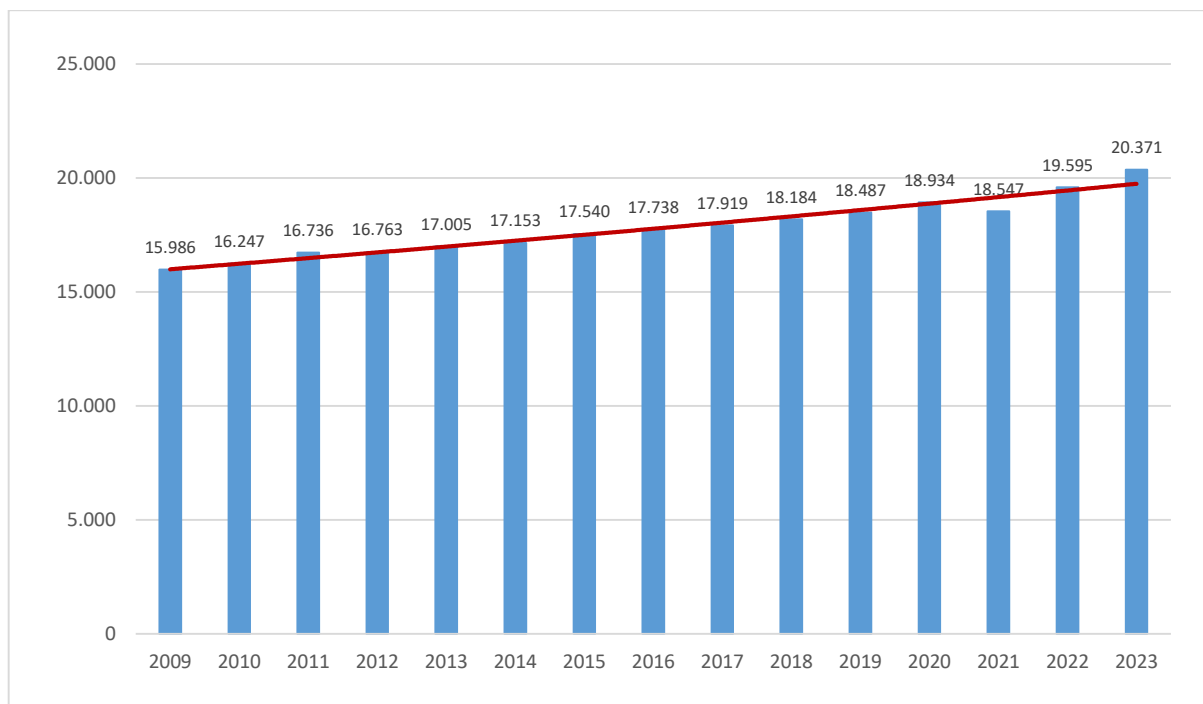
Vsak prebivalec Slovenije je v povprečju prejel 9,60 recepta s predpisanimi zdravili v skupni vrednosti 356 EUR (tabela 2.8).

Tabela 2.8: Število in vrednost receptov, Slovenija 2023 (s trendom 2023/2022).

Skupina	Štev. Rp 2023	Štev. Rp 2022	Indeks 2023 / 2022	Štev. Rp na 1 prebivalca 2023	Vred. Rp (v EUR) 2023	Indeks 2023 / 2022	Vrednost na 1 Rp (v EUR) 2023
Originalna in generična zdravila	20.058.484	19.270.177	104	9,46	747.858.403	112	37,28
Magistralni pripravki	312.348	324.682	96	0,15	8.312.479	88	26,61
SKUPAJ	20.370.832	19.594.859	104	9,60	756.170.882	111	37,12

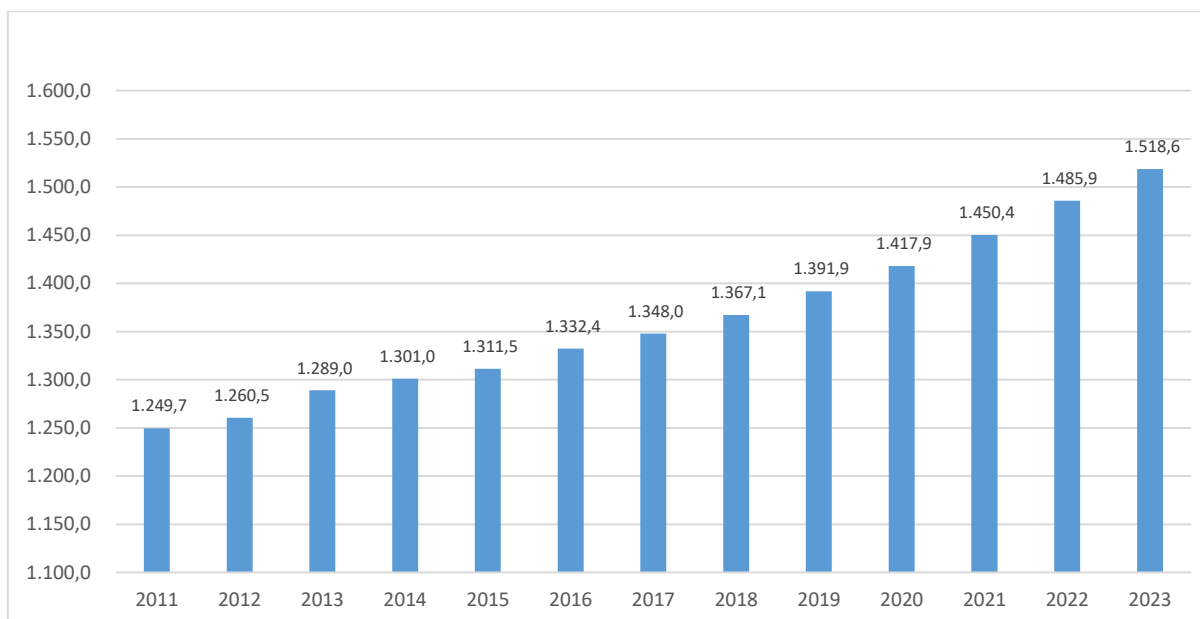
V letu 2023 je bilo izdanih **97,4 % zelenih receptov** ter **2,6 % belih receptov**.

V letih 2009 do 2023 je število izdanih receptov poraslo za 27,4 % (slika 2.3).

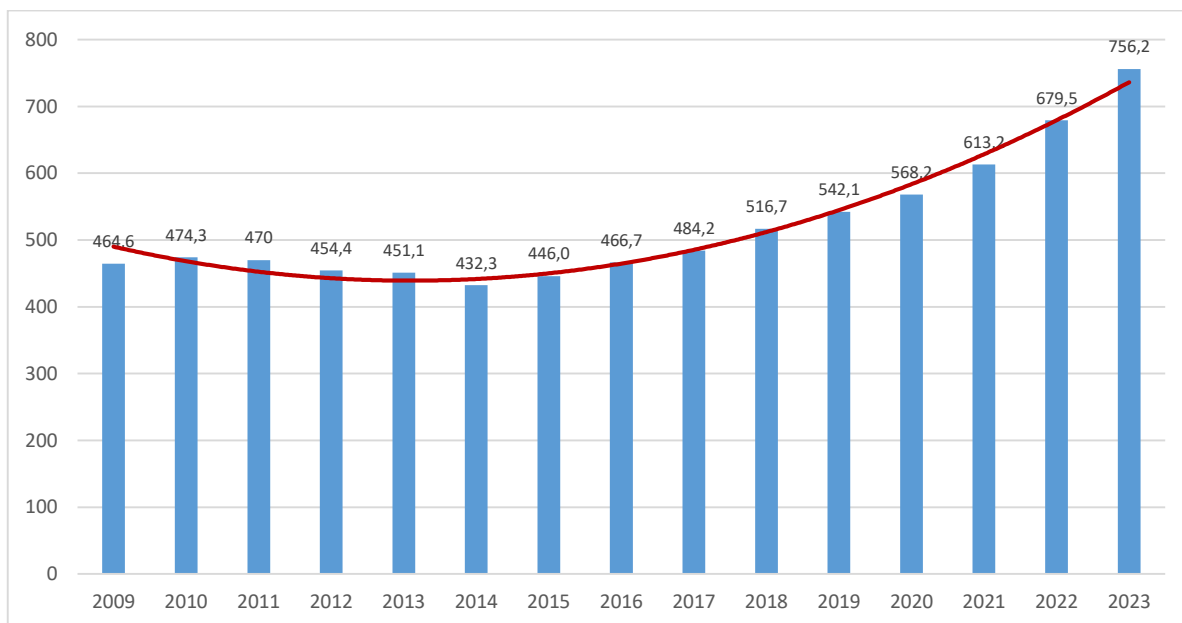
Slika 2.3: Rast števila izdanih receptov (v 1.000), Slovenija, v letih 2009 do 2023.

V letih 2011 do 2023 je število definiranih dnevni odmerkov na 1.000 prebivalcev na dan stalno naraščalo (slika 2.4).

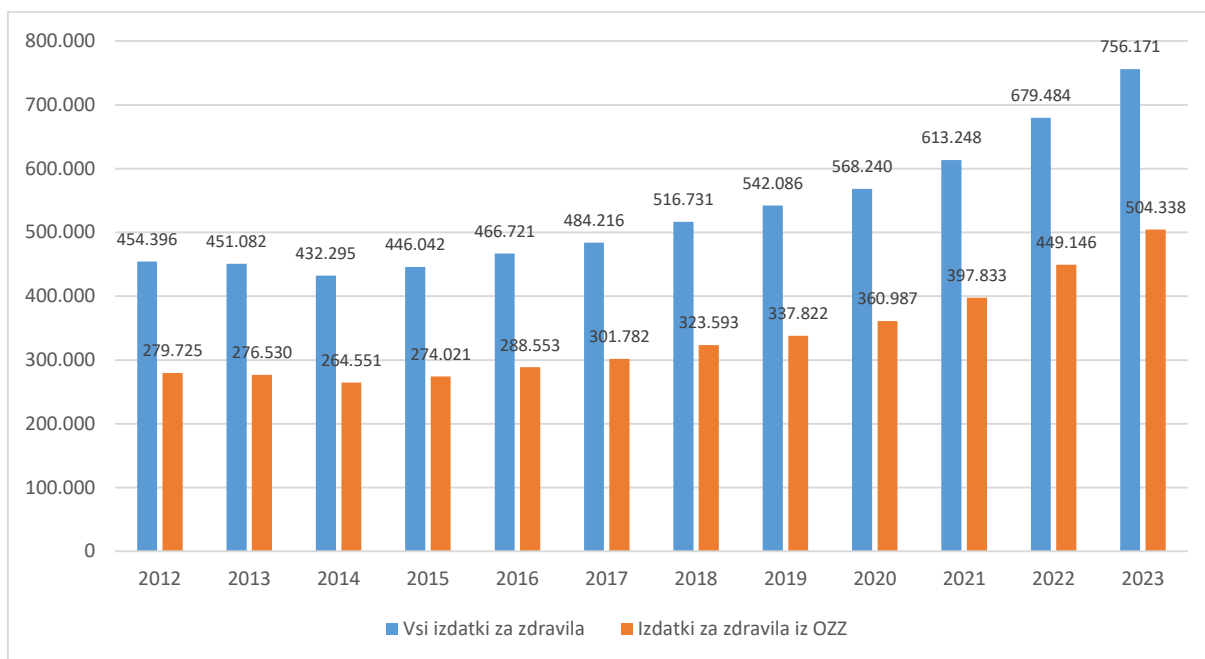
Slika 2.4: Rast števila definiranih dnevni odmerkov na 1.000 prebivalcev na dan (DID), Slovenija, v letih 2011 do 2023.

V letu 2023 je bila vrednost porabljenih zdravil 756,2 milijona evrov, kar je 11 % več kot leto prej. Med leti 2010 in 2014 je prišlo do zmanjševanja vrednosti izdanih zdravil. Po letu 2014 je opazen trend naraščanja vrednosti zdravil, porast je bil v obdobju od leta 2014 do leta 2023 75% (slika 2.5).

Slika 2.5: Vrednost izdanih zdravil v milijonih EUR, Slovenija, v letih 2009 do 2023.

Delež zdravil iz obveznega zdravstvenega zavarovanja (OZZ) je po letu 2014 začel naraščati. V letu 2023 je delež zdravil iz OZZ zavzemal 60 % (slika 2.6).

Slika 2.6: Skupni stroški (v 1.000 EUR) za ambulantno predpisana zdravila ter stroški za zdravila iz OZZ, Slovenija, v letih 2012 do 2023.

Spodnja tabela prikazuje število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo zdravil (pozitivna, vmesna, izven OZZ) v letih od 2017 do 2023.

Skupno število receptov za zdravila s pozitivne liste je med letoma 2017 in 2021 nihalo za nekaj 10 tisoč navzdol in navzgor, v letih 2022 in 2023 pa je opazen večji porast števila izdanih receptov s pozitivne liste, v letu 2023 je glede na leto 2017 naraslo za skoraj 9%. Število izdanih receptov za zdravila z vmesne liste je od leta 2017 do 2023 zlagoma naraščalo, skupno je v tem obdobju poraslo za 25,5 % (tabela 2.9).

Tabela 2.9: Število izdanih receptov glede na razvrstitev na listo zdravil, Slovenija, v letih 2017 do 2023.

Razvrstitev	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
pozitivna	9.470.201	9.460.230	9.269.083	9.341.293	9.038.083	9.920.003	10.286.535
vmesna	7.625.575	7.919.721	8.418.096	8.858.653	8.717.465	9.173.383	9.568.729
izven OZZ	494.444	485.329	482.130	429.163	465.650	501.473	515.568
SKUPAJ	17.590.220	17.865.280	18.169.309	18.629.109	18.221.198	19.594.859	20.370.832

Za enako obdobje spodnja tabela prikazuje povprečne vrednosti enega recepta glede na razvrstitev zdravil. Povprečna vrednost enega recepta na pozitivni listi je v obdobju od leta 2017 do 2023 narasla za 53,8 % (tabela 2.10).

Tabela 2.10: Povprečna vrednost enega recepta v EUR glede na razvrstitev zdravil na liste, Slovenija, v letih 2017 do 2023.

Razvrstitev	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
pozitivna	34,19	36,63	38,71	40,97	46,39	48,68	52,57
vmesna	18,95	19,44	19,71	19,13	20,26	20,46	21,47
izven OZZ	15,66	16,21	16,88	16,48	16,81	17,68	19,43
SKUPAJ	27,06	28,45	29,33	30,02	33,14	34,68	37,12

Skupno je bilo v letu 2023 predpisanih 3.462 različnih šifer oz. 3.409 zdravil (999 učinkovin), v letu 2022 pa 3.341 različnih šifer oz. 3.303 zdravil (967 učinkovin).

Na **zelene recepte** je bilo v letu 2023 predpisanih 2.891 različnih šifer oz. 2.873 zdravil (827 učinkovin), v letu 2022 pa 2.776 različnih šifer oz. 2.759 zdravil (793 učinkovin).

Na **bele recepte** je bilo v letu 2023 predpisanih 2.214 različnih šifer oz. 2.174 zdravil (752 učinkovin), v letu 2022 pa 2.178 različnih šifer oz. 2.148 zdravil (738 učinkovin).

V spodnji tabeli prikazujemo število in vrednost receptov, posebej prikazano za zelene in bele recepte ter ločeno po posameznih ATC skupinah.

Tabela 2.11: Število in vrednost (v EUR) izdanih receptov po vrsti recepta in glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija 2023.

ATC	ZELENI RECEPTI		BELI RECEPTI	
	Število receptov	Vrednost receptov	Število receptov	Vrednost receptov
A	2.946.649	100.418.235	54.038	1.885.399
B	1.073.858	80.861.802	57.459	990.264
C	4.926.355	96.514.801	54.472	728.989
D	519.224	11.059.979	148.679	1.729.592
G	795.061	18.849.707	60.812	2.499.774
H	551.181	12.641.532	1.809	65.957
J	1.087.881	29.739.558	29.097	368.838
L	245.942	196.345.435	514	104.612
M	1.323.360	35.177.882	12.979	171.780
N	3.910.083	83.799.265	47.997	757.746
P	65.485	905.658	3.076	131.323
R	1.116.351	46.554.938	25.879	339.171
S	823.594	13.897.662	16.670	170.116
V	159.654	11.131.938	325	16.451
Ostalo	300.176	7.980.995	12.172	331.484
Skupaj	19.844.854	745.879.388	525.978	10.291.496

2.4 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO REGIJAH

Število izdanih receptov na prebivalca je odvisno tudi od regije prebivališča ter stopnje obolevnosti v posamezni regiji, na kar vpliva več dejavnikov (socialno stanje, odstotek starejših oseb v regiji, stopnja brezposelnosti, različna zdravstvena obravnava, oskrba z zdravili ...) (tabela 2.12).

Za ženske je bilo predpisanih 11.563.524 receptov (leta 2022 11.173.809 receptov), za moške pa 8.807.308 receptov (leta 2022 8.421.050 receptov). Število predpisanih receptov je bilo v vseh statističnih regijah večje za ženske, kakor za moške (tabela 2.12).

Tabela 2.12: Skupno število receptov po statističnih regijah in spolu, Slovenija 2023.

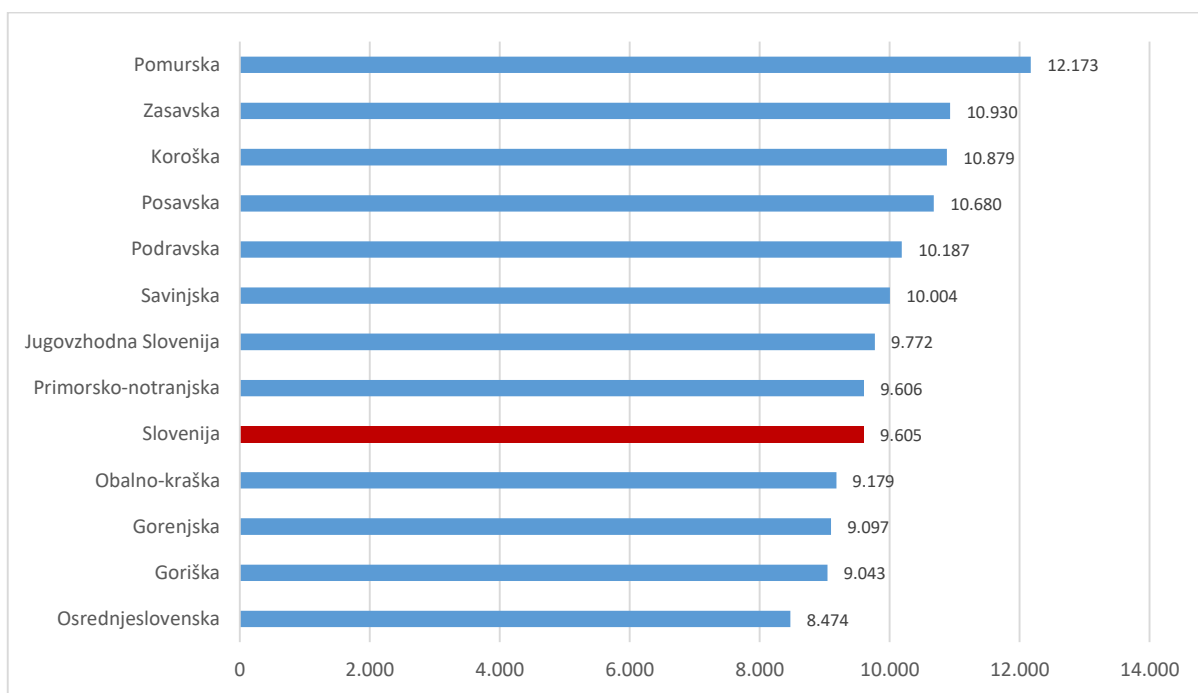
Regija	Skupno število receptov		
	Moški	Ženske	Skupaj
Pomurska	597.900	789.410	1.387.310
Podravska	1.435.093	1.924.038	3.359.131
Koroška	338.045	430.814	768.859
Savinjska	1.129.471	1.482.948	2.612.419
Zasavska	267.122	358.958	626.080
Posavska	359.479	451.961	811.440
Jugovzhodna Slovenija	643.623	796.774	1.440.397
Osrednjeslovenska	2.031.808	2.749.972	4.781.780
Gorenjska	827.125	1.077.076	1.904.201
Primorsko-notranjska	231.158	287.158	518.316
Goriška	474.517	595.871	1.070.388
Obalno-kraška	471.967	618.544	1.090.511
Slovenija	8.807.308	11.563.524	20.370.832

2.5 ŠTEVILO RECEPTOV/1.000 PREBIVALCEV

V letu 2023 je bilo povprečje števila izdanih receptov 9.605 na 1.000 prebivalcev, kar je nekoliko več kot leta 2022 (9.292 receptov/1.000 prebivalcev).

Stopnja izdajanja receptov je bila najvišja v pomurski regiji, kjer so zdravniki predpisali 12.173 receptov/1.000 prebivalcev, kar je 27 % nad slovenskim povprečjem. Sledili sta zasavska regija z 10.930 recepti/1.000 prebivalcev in koroška regija z 10.879 recepti/1.000 prebivalcev.

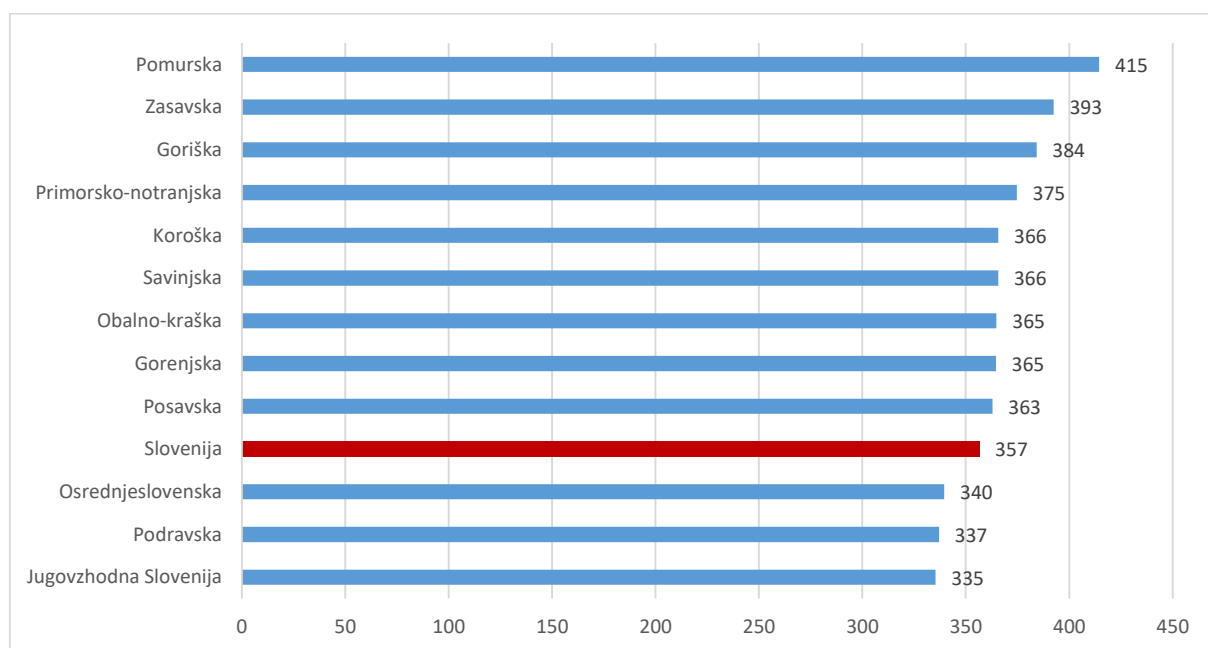
Najmanj receptov je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji, kjer so zdravniki predpisali 8.474 receptov/1.000 prebivalcev. Pod slovenskim povprečjem so bile štiri regije (slika 2.7).

Slika 2.7: Število izdanih receptov na 1.000 prebivalcev po statističnih regijah, Slovenija 2023.

V letu 2023 je povprečna cena izdanih zdravil na prebivalca znašala 357 EUR, kar je nekoliko več kot leta 2022, ko je bila 322 EUR/prebivalca (leta 2021 291 EUR/prebivalca).

Najvišja vrednost zdravil je bila v pomurski regiji s 415 EUR/prebivalca, sledijo zasavska regija s 393 EUR/prebivalca ter goriška regija s 384 EUR/prebivalca. Vrednost je bila tokrat najmanjša v jugovzhodni Sloveniji in podravski regiji (335 in 337 EUR/prebivalca), sledita osrednjeslovenska regija (340 EUR/prebivalca) ter posavska regija (363 EUR/prebivalca) (slika 2.8).

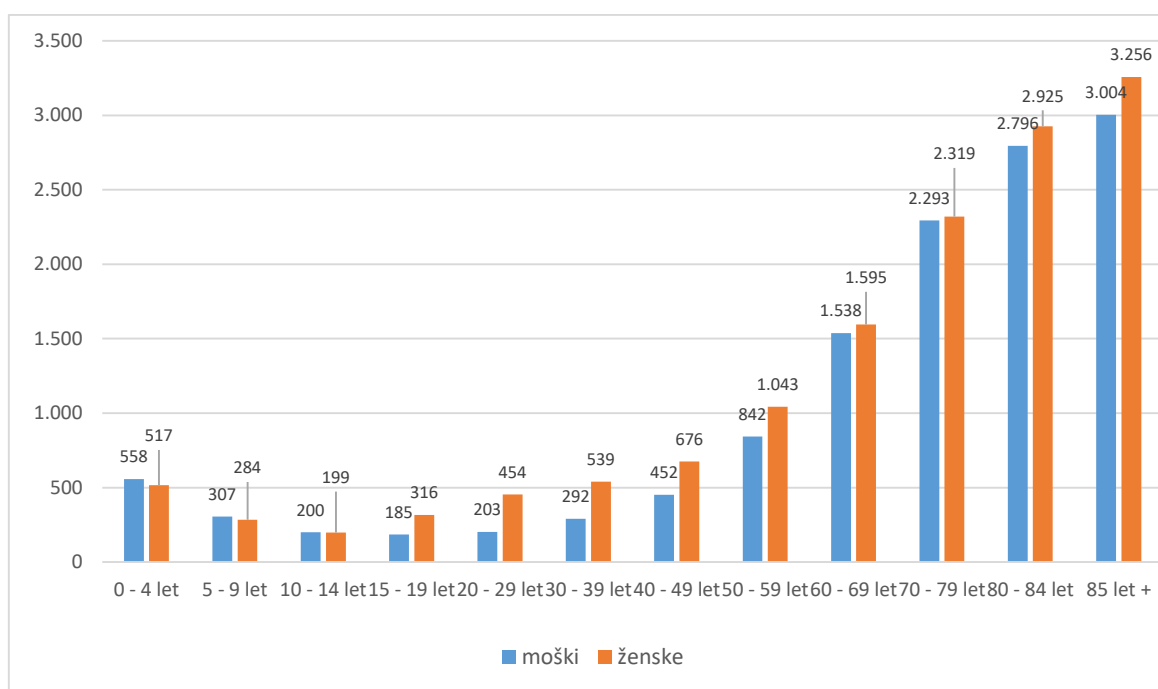
Slika 2.8: Povprečna vrednost zdravil v EUR na enega prebivalca po statističnih regijah, Slovenija 2023.

2.6 PREDPISOVANJE ZDRAVIL PO STAROSTNIH SKUPINAH IN SPOLU

S starostjo pogostost predpisovanja zdravil narašča, opazen porast predpisovanja zdravil se kaže zlasti po 60. letu. Največje je predpisovanje pri starejših od 85 let, kjer je bilo število izdanih receptov na 100 prebivalcev pri ženskah 3.256 in pri moških 3.004.

Pogostost predpisovanja je najmanjša v starostnih skupinah 5 - 9 let, 10 - 14 let in 15 - 19 let.

Do devetega leta starosti so zdravila pogosteje dobili dečki, v starostni skupini 10 - 14 let so bila zdravila enako pogosto predpisana dečkom in deklicam, v višjih starostnih skupinah pa so pogosteje predpisovali zdravila ženskam kot moškim (slika 2.9).

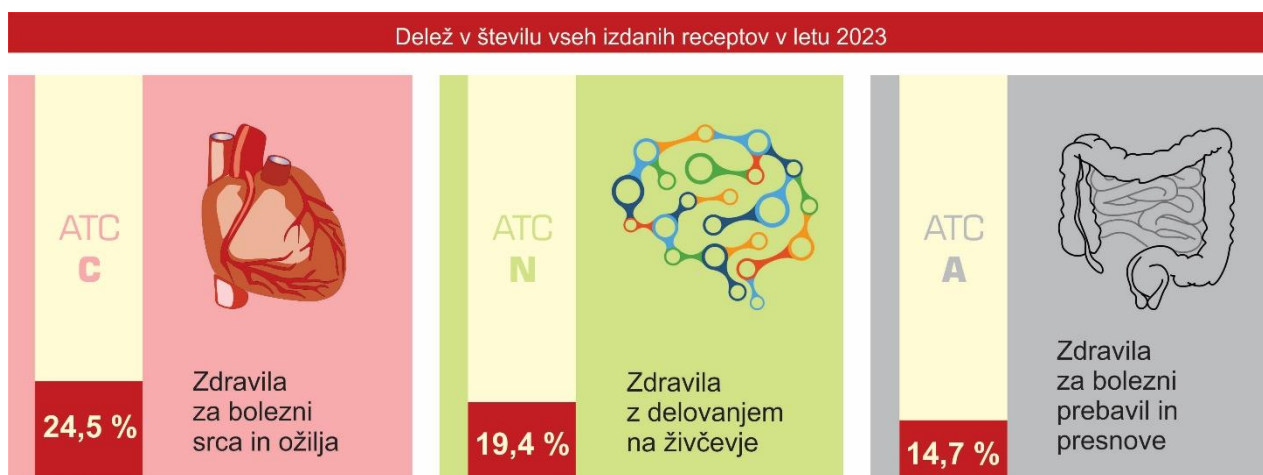

Slika 2.9: Število izdanih receptov/100 prebivalcev po starostnih skupinah in spolu, Slovenija 2023.

3. Splošni podatki o predpisovanju zdravil na recept po glavnih ATC skupinah v letu 2023

Tatja Kostnapfel, Jasmina Staroveški Anderlič, Tone Hribovšek, Aleš Korošec

3.1 NAJPOGOSTEJE PREDPISANA ZDRAVILA NA RECEPT PO ATC SKUPINAH IN STATISTIČNIH REGIJAH V LETU 2023

V tabeli 3.1 prikazujemo število in vrednost izdanih receptov ter število DDD in DID za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije v letu 2023 v primerjavi z letom 2022.

Tabela 3.1: Število izdanih receptov in vrednosti ter število DDD in DID za glavne anatomske skupine ATC klasifikacije, Slovenija 2023.

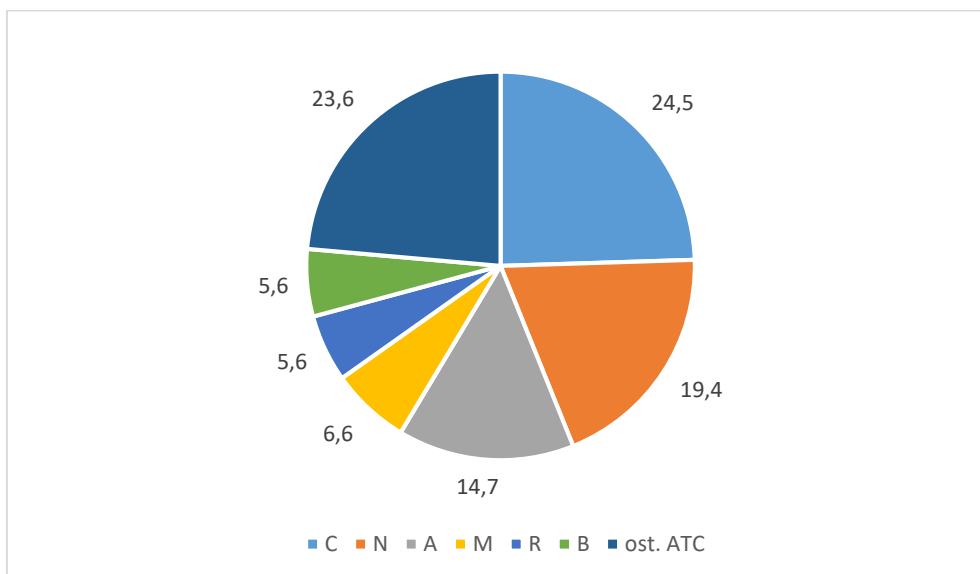
ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1.000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
A - ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	3.000.687	106	102.303.634	117	34,1	1.415	242.039.073	312,7
B - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVNI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	1.131.317	102	81.852.066	103	72,4	533	84.879.910	109,6
C - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	4.980.827	103	97.243.790	108	19,5	2.348	455.512.116	588,4
D - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	667.903	107	12.789.571	121	19,1	315	29.787.160	38,5
G - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	855.873	101	21.349.481	109	24,9	404	53.569.359	69,2
H - HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE - RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV	552.990	103	12.707.489	110	23,0	261	23.320.759	30,1
J - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ	1.116.978	111	30.108.395	117	27,0	527	10.335.094	13,4
L - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	246.456	107	196.450.046	111	797,1	116	12.322.200	15,9
M - ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	1.336.339	103	35.349.662	121	26,5	630	55.466.506	71,6
N - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	3.958.080	104	84.557.011	112	21,4	1.866	130.910.849	169,1
P - ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI	68.561	111	1.036.981	127	15,1	32	713.399	0,9
R - ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	1.142.230	101	46.894.110	116	41,1	539	61.564.232	79,5
S - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL	840.264	107	14.067.778	110	16,7	396	14.638.701	18,9
V - RAZNA ZDRAVILA	159.979	111	11.148.389	117	69,7	75	559.993	0,7

Na sliki 3.1 prikazujemo deleže v številu izdanih receptov po glavnih ATC skupinah v letu 2023.

Največji so bili v naslednjih ATC skupinah:

- C - zdravila za bolezni srca in ožilja (24,5 % vseh receptov),
- N - zdravila z delovanjem na živčevje (19,4 % vseh receptov),
- A - zdravila za bolezni prebavil in presnove (14,7 % vseh receptov),
- M - zdravila za bolezni mišično – skeletnega sistema (6,6 % vseh receptov),
- B - zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (5,6 % vseh receptov),
- R - zdravila za bolezni dihal (5,6 % vseh receptov).

Ostalim skupinam je pripadal 23,6 % delež.

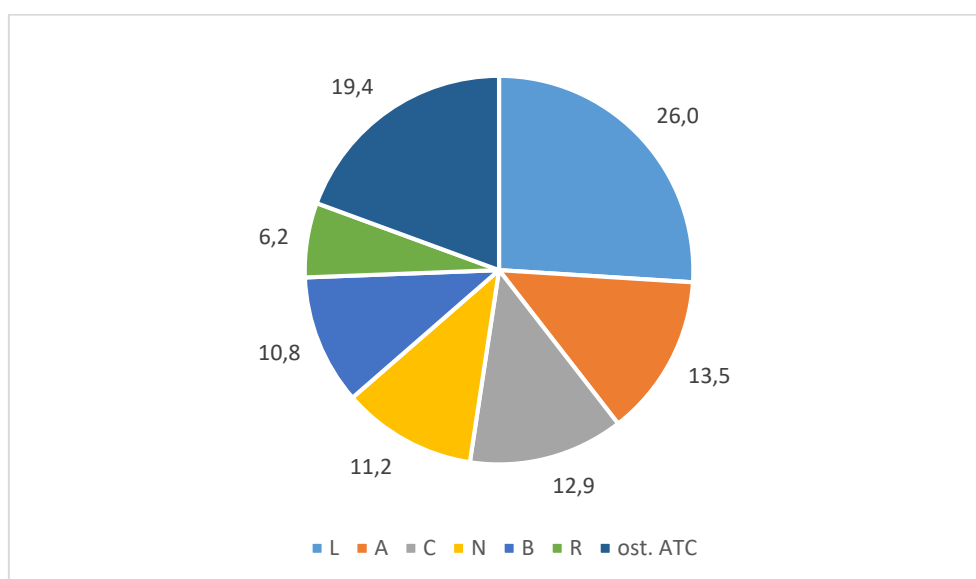
Slika 3.1: Deleži v številu izdanih receptov po glavnih ATC skupinah, Slovenija 2023.

Na sliki 3.2 prikazujemo deleže v vrednosti izdanih receptov po glavnih ATC skupinah v letu 2023.

Največji so bili v naslednjih ATC skupinah:

- **L** - zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (26,0 % vseh stroškov za zdravila),
- **C** - zdravila za bolezni srca in ožilja (12,9 % vseh stroškov za zdravila),
- **A** - zdravila za bolezni prebavil in presnove (13,5 % vseh stroškov za zdravila),
- **B** - zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (10,8 % vseh stroškov za zdravila),
- **N** - zdravila z delovanjem na živčevje (11,2 % vseh stroškov za zdravila),
- **R** - zdravila za bolezni dihal (6,2 % vseh receptov).

Ostalim skupinam je pripadal 19,4 % delež.

Slika 3.2: Deleži v vrednosti izdanih receptov po glavnih ATC skupinah, Slovenija 2023.

Največ receptov je bilo predpisanih za **zdravila za bolezni srca in ožilja (C)** (2.348 receptov/1.000 prebivalcev, v letu 2022 2.299 receptov/1.000 prebivalcev). Najpogosteje so bila ta zdravila predpisana v pomurski regiji (3.271 receptov/1.000 prebivalcev) ter v zasavski regiji (2.763 receptov/1.000 prebivalcev). Najmanj so ta zdravila predpisovali v osrednjeslovenski regiji (2.044 receptov/1.000 prebivalcev).

Sledijo **zdravila z delovanjem na živčevje (N)** (1.866 receptov/1.000 prebivalcev, v letu 2022 1.809 receptov/1.000 prebivalcev), najpogosteje so bila predpisana v pomurski regiji (2.423 receptov/1.000 prebivalcev), sledita koroška (2.318 receptov/1.000 prebivalcev) in zasavska regija (2.249 receptov/1.000 prebivalcev). Najmanj so ta zdravila predpisovali v osrednjeslovenski regiji (1.574 receptov/1.000 prebivalcev).

Na tretjem mestu po številu izdanih receptov na 1.000 prebivalcev so **zdravila za bolezni prebavil in presnove (A)** (1.415 receptov/1.000 prebivalcev, v letu 2022 1.343 receptov/1.000 prebivalcev). Najpogosteje so bila predpisana v zasavski (1.782 receptov/1.000 prebivalcev) in pomurski regiji (1.670 receptov/1.000 prebivalcev), najredkeje pa v osrednjeslovenski regiji (1.263 receptov/1.000 prebivalcev) (tabela 3.2).

Tabela 3.2: Število izdanih receptov na 1.000 prebivalcev po ATC skupinah in statističnih regijah, Slovenija 2023.

STATISTIČNA REGIJA													
ATC	Slovenija	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Posavska	Jugovzhodna Slovenija	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Primorsko-notranjska	Goriška	Obalno-kraška
A	1.415	1.670	1.485	1.576	1.534	1.782	1.554	1.419	1.263	1.304	1.379	1.346	1.348
B	533	687	551	542	555	585	576	538	472	525	528	553	515
C	2.348	3.271	2.393	2.460	2.366	2.763	2.767	2.559	2.044	2.162	2.315	2.385	2.256
D	315	383	326	296	339	295	327	319	302	304	317	251	314
G	404	517	462	436	382	453	402	396	363	380	380	369	428
H	261	255	218	272	274	287	274	242	264	277	275	286	279
J	527	660	570	640	539	495	604	589	453	490	550	460	542
L	116	125	110	120	115	123	116	109	112	115	131	137	126
M	630	784	760	840	667	650	738	624	517	567	641	573	545
N	1.866	2.423	2.082	2.318	2.010	2.249	2.114	1.830	1.574	1.698	1.928	1.695	1.679
P	32	35	38	32	30	27	43	39	30	31	25	28	28
R	539	683	585	610	530	601	566	526	489	556	546	447	507
S	396	427	404	466	392	368	399	368	382	415	389	354	437
V	75	82	68	84	80	96	56	77	78	83	78	68	59
Ostalo	147	171	136	187	192	155	143	135	131	191	122	91	114
SKUPAJ	9.605	12.173	10.187	10.879	10.004	10.930	10.680	9.772	8.474	9.097	9.606	9.043	9.179

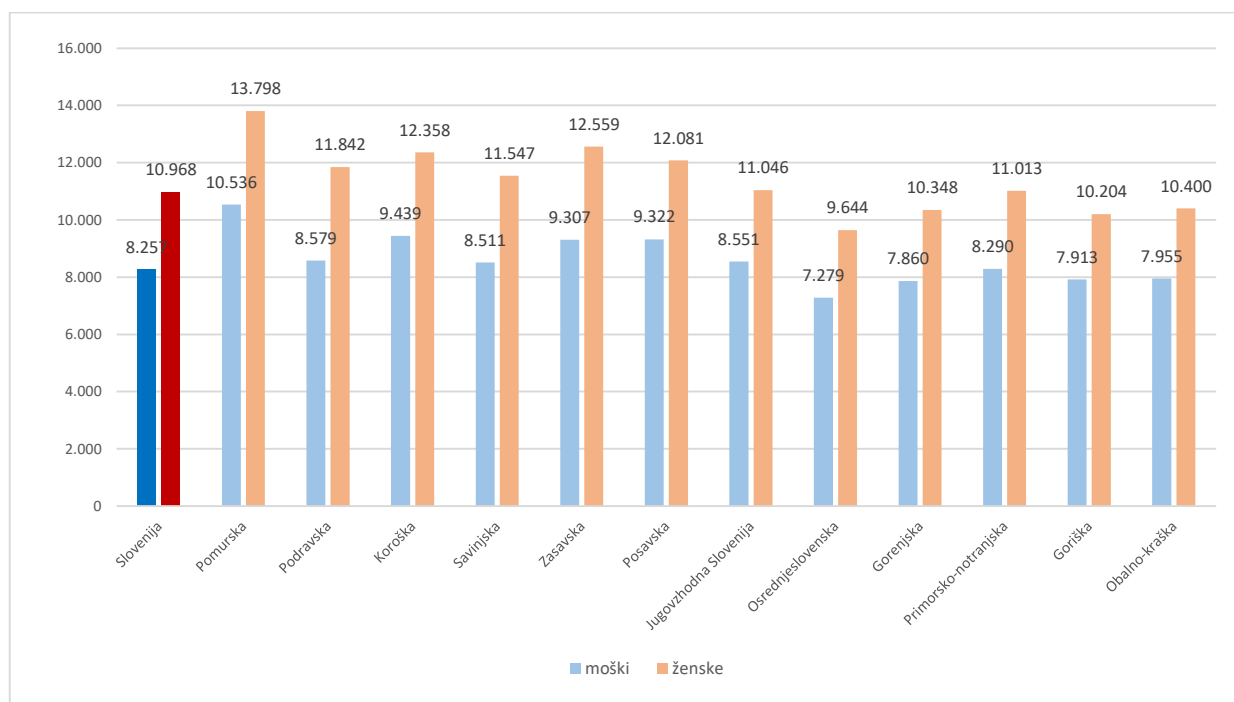
3.2 ŠTEVILO RECEPTOV PO ATC SKUPINAH, SPOLU IN STATISTIČNIH REGIJAH

Vsak prebivalec Slovenije je v letu 2023 prejel v povprečju 9,60 recepta, vrednost enega recepta je bila v povprečju 37 EUR (leta 2022 35 EUR), skupna vrednost izdanih zdravil na enega prebivalca pa je bila 357 EUR (leta 2022 322 EUR) (tabela 3.3).

Tabela 3.3: Število izdanih receptov ter vrednosti izdanih zdravil po ATC skupinah ter spolu v letu 2023.

ATC	Število Rp			Vrednost izdanih zdravil (v EUR)			Vrednost Rp/1 preb.	Povprečna vrednost/1Rp
	moški	ženske	skupaj	moški	ženske	skupaj		
A	1.281.533	1.719.154	3.000.687	52.198.322	50.105.312	102.303.634	48	34
B	564.436	566.881	1.131.317	51.625.605	30.226.462	81.852.067	39	72
C	2.434.463	2.546.364	4.980.827	51.324.382	45.919.408	97.243.790	46	20
D	294.549	373.354	667.903	5.973.186	6.816.386	12.789.572	6	19
G	364.298	491.575	855.873	10.000.942	11.348.539	21.349.481	10	25
H	119.227	433.763	552.990	5.294.895	7.412.594	12.707.489	6	23
J	455.873	661.105	1.116.978	17.472.497	12.635.899	30.108.396	14	27
L	101.684	144.772	246.456	100.290.338	96.159.709	196.450.047	93	797
M	571.656	764.683	1.336.339	14.236.203	21.113.460	35.349.663	17	26
N	1.506.375	2.451.705	3.958.080	35.892.349	48.664.662	84.557.011	40	21
P	27.715	40.846	68.561	420.447	616.534	1.036.981	0	15
R	526.993	615.237	1.142.230	24.117.524	22.776.586	46.894.110	22	41
S	346.869	493.395	840.264	5.287.504	8.780.273	14.067.777	7	17
V	85.442	74.537	159.979	6.271.990	4.876.399	11.148.389	5	70
ostalo	126.195	186.153	312.348	3.628.891	4.683.588	8.312.479	4	27
SKUPAJ	8.807.308	11.563.524	20.370.832	384.035.075	372.135.811	756.170.886	357	37

Povprečno je bilo v Sloveniji predpisanih 10.968 receptov na 1.000 žensk in 8.257 receptov na 1.000 moških. Razlika v številu predpisanih receptov na 1.000 prebivalcev je bila med ženskami in moškimi najvišja v pomurski, podravski in zasavski regiji (slika 3.3).

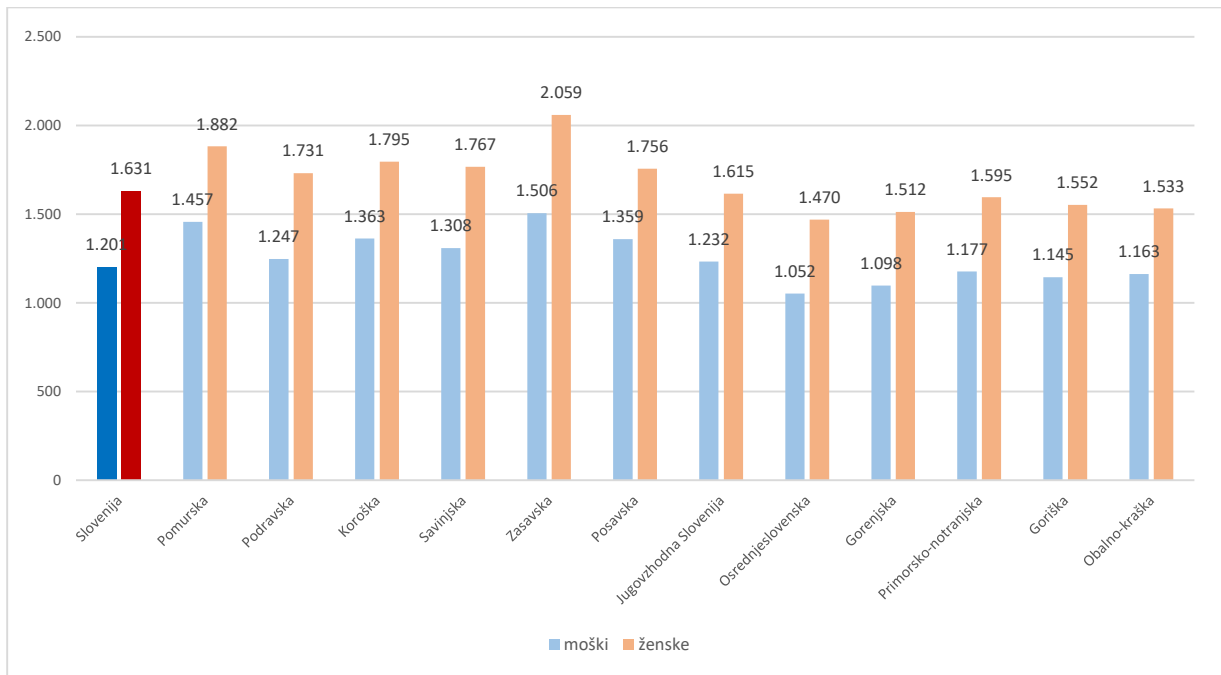
Slika 3.3: Skupno število receptov na 1.000 prebivalcev po statističnih regijah in spolu v letu 2023.

V nadaljevanju podrobneje prikazujemo razlike v številu receptov/1.000 prebivalcev za najbolj pogosto predpisana zdravila iz ATC skupin A, C in N.

3.2.1 Zdravila za bolezni prebavil in presnove (skupina A)

Povprečno je bilo v Sloveniji v letu 2023 v skupini zdravil za bolezni prebavil in presnove na 1000 žensk predpisanih 1.631 receptov, na 1000 moških pa 1.201 recept. Leto prej je bilo predpisanih 1.555 receptov za zdravila za bolezni prebavil in presnove na 1000 žensk in 1.132 receptov na 1000 moških.

Največ receptov na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih v zasavski regiji (2.059 receptov za ženske in 1.506 za moške), najmanj pa v osrednjeslovenski regiji (1.470 receptov za ženske in 1.052 receptov za moške) (slika 3.4).

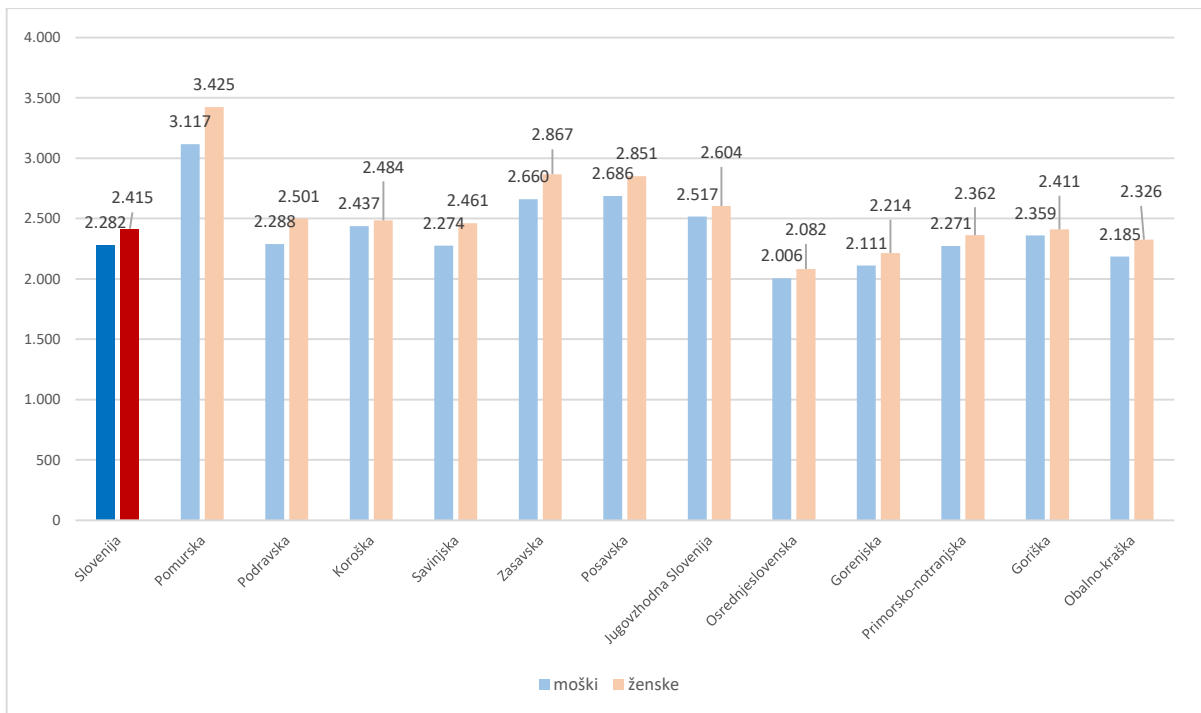
Slika 3.4: Število receptov/1.000 prebivalcev za zdravila za bolezni prebavil in presnove (skupina A), po regijah in spolu v letu 2023.

3.2.2 Zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C)

Povprečno je bilo v Sloveniji v letu 2023 v skupini zdravil za bolezni srca in ožilja na 1000 ženskih predpisanih 2.415 receptov, na 1000 moških pa 2.282 recept. Leto prej je bilo predpisanih 2.378 receptov za zdravila za bolezni srca in ožilja za ženske in 2.221 receptov za moške.

Pri obeh spolih je bilo na 1.000 prebivalcev predpisanih največ receptov v pomurski regiji (3.425 za ženske in 3.117 za moške), pri ženskah sledita zasavska (2.867) in posavska regija (2.851), pri moških pa posavska (2.686) in zasavska regija (2.660).

Najmanj receptov je bilo tako za moške kot za ženske predpisanih v osrednjeslovenski regiji, 2.082 receptov za ženske in 2.006 receptov za moške (slika 3.5).

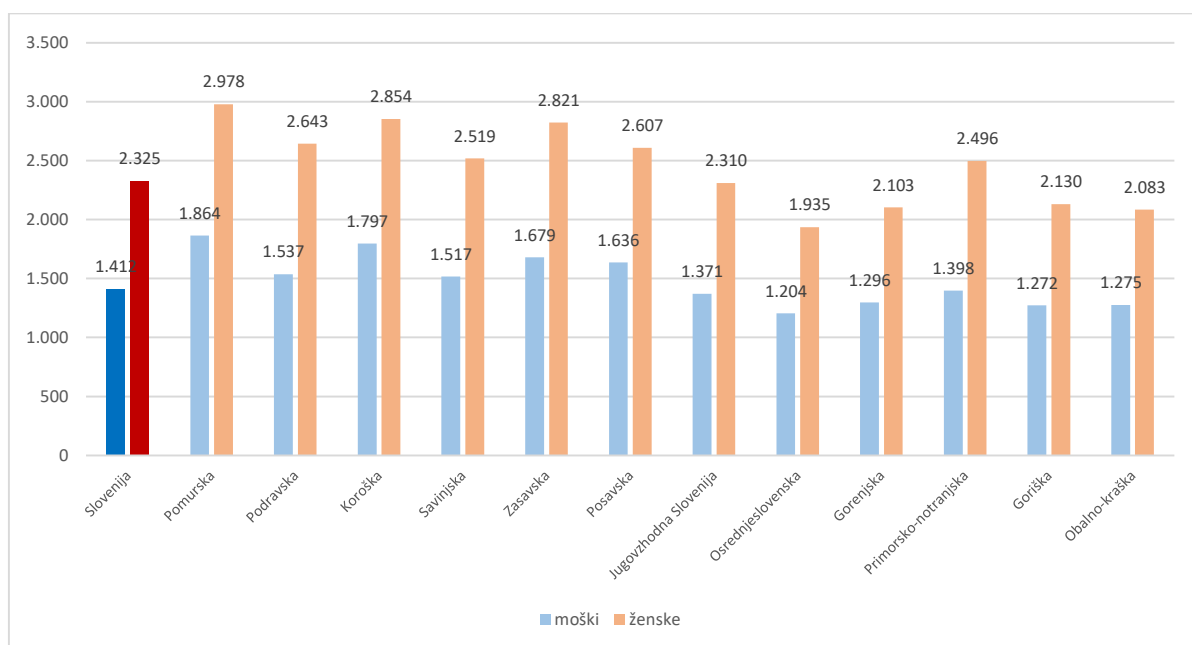

Slika 3.5: Število receptov/1.000 prebivalcev za zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C), po regijah in spolu v letu 2023.

3.2.3 Zdravila za bolezn živčevja (skupina N)

Povprečno je bilo v Sloveniji v letu 2023 v skupini zdravil za bolezn živčevja na 1000 žensk predpisanih 2.325 receptov, na 1000 moških pa 1.412 recept. Leto prej je bilo predpisanih 2.263 receptov za zdravila z delovanjem na živčevje za ženske in 1.359 receptov za moške.

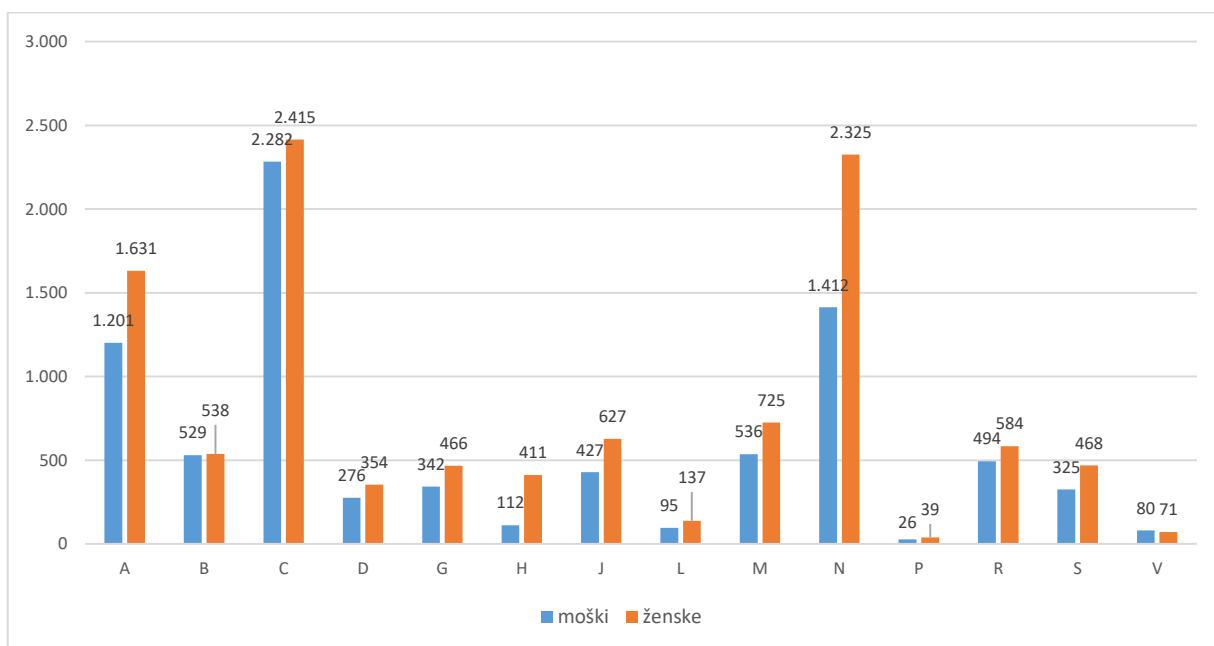
Pri obeh spolih je bilo predpisanih največ receptov v pomurski regiji (2.978 za ženske in 1.864 za moške), sledita koroška in zasavska regija. Najmanj receptov tako za ženske kot za moške je bilo predpisanih v osrednjeslovenski regiji (slika 3.6).

Slika 3.6: Število receptov/1.000 prebivalcev za zdravila z delovanjem na živčevje (skupina N), po regijah in spolu v letu 2023.

V vseh ATC skupinah so ženske prejele več predpisanih receptov, razen za razna zdravila (V), kjer so več receptov prejeli moški. Velike razlike v številu predpisanih receptov med spoloma so bile pri zdravilih iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje (N), kjer so ženske prejele 64,7 % več receptov, ter pri zdravilih za bolezn prebavil in presnove (A), kjer so ženske prejele 35,7 % več receptov.

V skupini hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in inzulinov (H) so razlike največje, saj se predpisujejo skoraj štirikrat več ženskam kot moškim (slika 3.7).

Slika 3.7: Število receptov/1.000 prebivalcev po glavnih ATC skupinah in spolu, Slovenija 2023.

3.3 ŠTEVILO RECEPTOV IN VREDNOST PREDPISANIH ZDRAVIL PO ATC SKUPINAH TER LISTAH ZDRAVIL V LETU 2023

V tabeli 3.4. prikazujemo število receptov ter vrednost izdanih zdravil, razvrščenih na pozitivno in vmesno listo ter listo, ki je izven obveznega zdravstvenega zavarovanja. Glede na to, da se razvrstitev za posamezna zdravila preko leta spreminja, smo upoštevali razvrstitev zdravil na liste na dan 31.12.2023. V letu 2023 je bilo skupno predpisanih 20.370.832 receptov.

Za zdravila s *pozitivne liste* je bilo izdanih 10.286.535 receptov (50,5 %). Število receptov s predpisanimi zdravili, razvrščenimi na pozitivno listo, se vsakoletno zmanjšuje. Za zdravila z *vmesne liste* je bilo izdanih 9.568.729 receptov (47,0 %). Število receptov za zdravila, ki so uvrščena na vmesno listo, narašča. Za *nerazvrščena zdravila* je bilo izdanih 515.568 receptov (2,5 %).

Za vse recepte je bilo porabljeno 756.170.882 EUR, za zdravila, ki so razvrščena na *pozitivno listo*, 540.748.162 EUR (71,5 %), za zdravila z *vmesne liste* 205.406.400 EUR (27,2 %) ter za *nerazvrščena zdravila* 10.016.320 EUR (1,3 %).

Pri večini ATC skupin zdravil je bilo porabljenih največ sredstev za zdravila s *pozitivne liste*. Izjeme so zdravila za bolezni srca in ožilja (skupina C), kjer je bilo za zdravila z *vmesne liste* porabljenih 71,1 % sredstev, zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni (skupina G), kjer je bilo za zdravila z *vmesne liste* porabljenih 61,4 % sredstev, zdravila za bolezni mišično - skeletnega sistema (skupina M), kjer je bilo za zdravila z *vmesne liste* porabljenih 56,1 % sredstev, ter razna zdravila (skupina V), kjer je bilo za zdravila z *vmesne liste* porabljenih 68,8 % sredstev (tabela 3.4).

Tabela 3.4: Število in vrednost izdanih receptov po listah zdravil in po glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija 2023.

ATC	Število receptov				Vrednost receptov (v EUR)			
	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ	vsi Rp	pozitivna	vmesna	izven OZZ
A	3.000.687	1.230.949	1.715.700	54.038	102.303.634	79.666.429	20.751.806	1.885.399
B	1.131.317	780.118	293.740	57.459	81.852.066	46.463.575	34.398.227	990.264
C	4.980.827	1.872.784	3.053.571	54.472	97.243.790	27.334.885	69.179.916	728.989
D	667.903	437.933	81.291	148.679	12.789.571	9.599.199	1.460.780	1.729.592
G	855.873	265.856	529.205	60.812	21.349.481	5.735.245	13.114.462	2.499.774
H	552.990	544.029	7.152	1.809	12.707.489	10.898.981	1.742.551	65.957
J	1.116.978	1.068.163	19.718	29.097	30.108.395	29.254.118	485.439	368.838
L	246.456	244.812	1.130	514	196.450.046	196.073.523	271.911	104.612
M	1.336.339	253.318	1.070.042	12.979	35.349.662	17.692.154	17.485.728	171.780
N	3.958.080	1.964.662	1.945.421	47.997	84.557.011	55.643.903	28.155.362	757.746
P	68.561	65.485	0	3.076	1.036.981	905.658	0	131.323
R	1.142.230	736.858	379.493	25.879	46.894.110	41.821.991	4.732.948	339.171
S	840.264	497.123	326.471	16.670	14.067.778	7.944.935	5.952.727	170.116
V	159.979	13.859	145.795	325	11.148.389	3.457.395	7.674.543	16.451
Ostalo	312.348	310.586	0	1.762	8.312.479	8.256.171	0	56.308
Skupaj	20.370.832	10.286.535	9.568.729	515.568	756.170.882	540.748.162	205.406.400	10.016.320

3.4 ZDRAVILA, PREDPISANA NA RECEPT PO ATC KLASIFIKACIJI IN PRIKAZANA V ŠTEVILU DDD IN DID

Podatki o porabi zdravil v definiranih dnevni odmerkih na 1.000 prebivalcev na dan so uporabni tako za mednarodne primerjave kot tudi za ugotavljanje trendov predpisovanja količine učinkovin iz posameznih skupin zdravil.

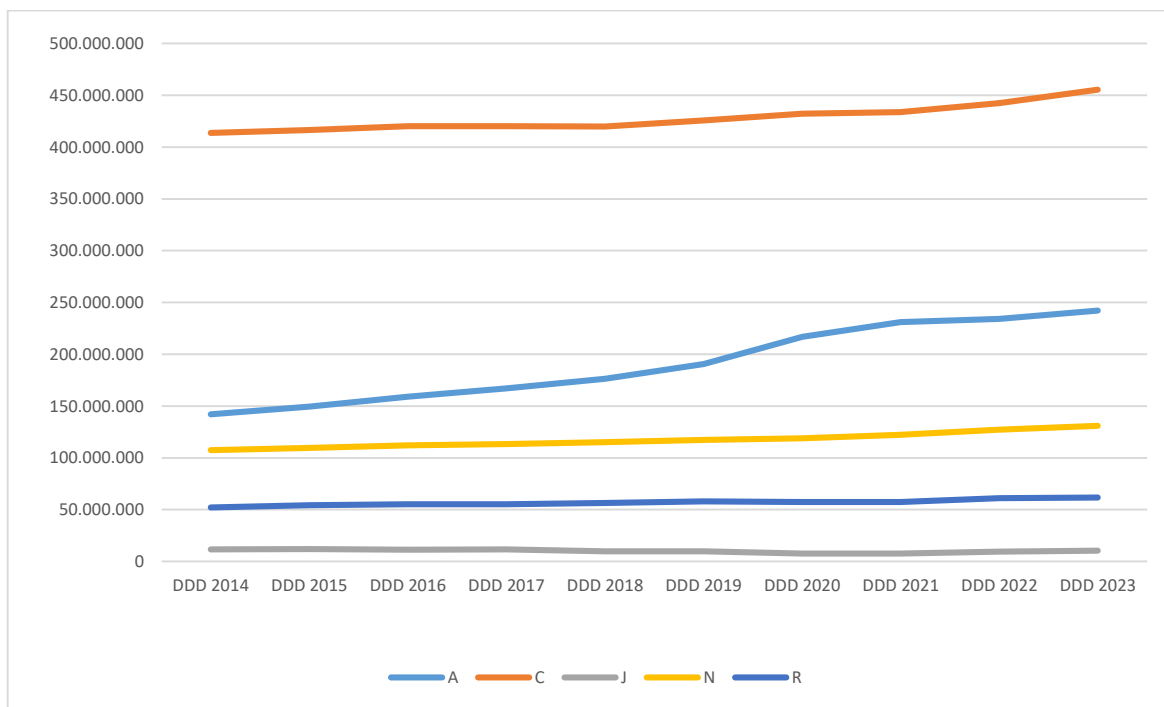
Opažamo stalen porast števila predpisanih DDD in DID zdravil v vseh ATC skupinah. Podrobnejši podatki o porabi zdravil na vseh petih nivojih ATC klasifikacije, izraženi v definiranih dnevni odmerkih in stroški za zdravila so prikazani v poglavju 4 v nadaljevanju tega poročila.

V tabeli 3.5 prikazujemo trend porabe vseh zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2014 do leta 2023.

Tabela 3.5: Število DDD po glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, v letih 2014 do 2023.

	DDD 2014	DDD 2015	DDD 2016	DDD 2017	DDD 2018	DDD 2019	DDD 2020	DDD 2021	DDD 2022	DDD 2023
A	142.117.700	149.355.585	159.036.489	167.215.227	176.285.883	190.514.035	216.708.517	230.970.913	234.082.919	242.039.073
B	77.936.229	81.074.966	79.325.482	79.669.653	80.446.937	81.194.992	82.088.397	83.830.861	84.551.487	84.879.910
C	413.691.091	416.425.659	420.263.675	420.183.652	420.006.989	425.862.425	432.386.682	433.664.808	442.347.391	455.512.116
D	29.822.682	30.608.942	31.159.671	31.235.852	30.212.159	29.935.505	27.503.631	27.723.774	28.552.916	29.787.160
G	68.200.399	55.804.848	55.601.358	54.209.557	54.211.936	55.130.333	53.652.924	53.602.376	53.199.033	53.569.359
H	16.793.851	17.695.818	18.182.359	19.224.529	20.093.604	20.766.309	21.846.998	22.307.579	22.884.822	23.320.759
J	11.474.615	12.087.031	11.463.078	11.534.470	9.728.571	9.729.295	7.744.457	7.699.334	9.462.109	10.335.094
L	8.196.464	8.402.027	8.743.973	9.147.112	9.584.338	10.210.530	10.502.514	10.930.805	11.562.175	12.322.200
M	43.582.482	45.961.735	45.638.374	46.365.044	48.607.502	50.271.561	48.604.416	50.590.891	53.943.183	55.466.506
N	107.320.659	109.549.444	112.142.745	113.235.469	115.045.359	117.438.780	118.929.386	122.235.594	127.087.861	130.910.849
P	311.596	351.160	368.283	393.363	448.830	553.460	512.306	528.941	577.775	713.399
R	52.136.718	54.203.859	55.297.726	55.239.309	56.557.727	57.925.051	57.352.025	57.372.216	60.930.354	61.564.232
S	15.285.780	15.935.921	16.379.603	16.616.729	12.702.206	12.927.342	12.900.132	13.489.359	13.955.350	14.638.701
V	550.761	413.710	354.851	413.486	444.191	459.978	491.657	488.439	523.215	559.993

Na sliki 3.8 prikazujemo trend porabe nekaterih najpogosteje predpisanih zdravil po ATC klasifikaciji (A, C, J, N, R), prikazan v definiranih dnevni odmerkih (DDD) od leta 2014 do leta 2023.

Slika 3.8: Trend porabe zdravil po izbranih ATC skupinah v DDD, Slovenija, v letih 2014 do 2023.

V tabeli 3.6 prikazujemo trend, prikazan v definiranih dnevni odmerkih na 1.000 prebivalcev na dan (DID) od leta 2014 do leta 2023.

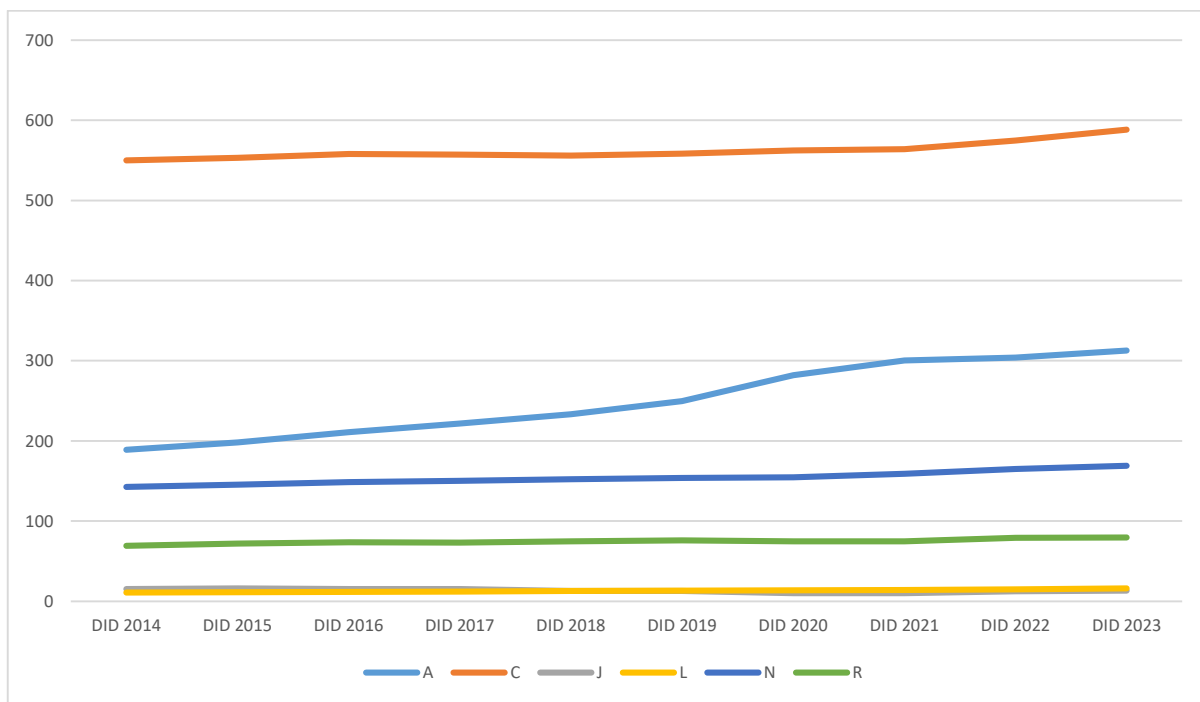
Tabela 3.6: Število DID po glavnih skupinah ATC klasifikacije, Slovenija, v letih 2014 do 2023.

ATC	DID 2014	DID 2015	DID 2016	DID 2017	DID 2018	DID 2019	DID 2020	DID 2021	DID 2022	DID 2023
A	188,9	198,3	211,1	221,7	233,3	249,8	281,9	300,3	304,1	312,7
B	103,6	107,7	105,3	105,6	106,5	106,5	106,8	109,0	109,9	109,6
C	549,8	553,0	557,8	557,2	555,9	558,4	562,5	563,9	574,7	588,4
D	39,6	40,6	41,4	41,4	40,0	39,3	35,8	36,0	37,1	38,5
G	90,6	74,1	73,8	71,9	71,7	72,3	69,8	69,7	69,1	69,2
H	22,3	23,5	24,1	25,5	26,6	27,2	28,4	29,0	29,7	30,1
J	15,3	16,1	15,2	15,3	12,9	12,8	10,1	10,0	12,3	13,4
L	10,9	11,2	11,6	12,1	12,7	13,4	13,7	14,2	15,0	15,9
M	57,9	61,0	60,6	61,5	64,3	65,9	63,2	65,8	70,1	71,6
N	142,6	145,5	148,8	150,2	152,3	154,0	154,7	158,9	165,1	169,1
P	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,9
R	69,3	72,0	73,4	73,3	74,9	76,0	74,6	74,6	79,2	79,5
S	20,3	21,2	21,7	22,0	16,8	17,0	16,8	17,5	18,1	18,9
V	0,7	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7

Na sliki 3.9 prikazujemo trend porabe nekaterih najpogosteje predpisanih zdravil po ATC klasifikaciji, prikazan v definiranih dnevni odmerkih na 1.000 prebivalcev na dan (DID) od leta 2014 do leta 2023.

Največji porast predpisanih DID je opazen v ATC skupini A, manjši porast je viden tudi v ATC skupini N in C. V ATC skupini J pa smo zlasti v letih 2020 in 2021 zaznavali padec predpisanih DID, kar lahko pripišemo spremenjenim vrednostim DDD za posamezne antibiotike v letu 2020 in sprejetim ukrepom za omejevanje

širjenja okužb z virusom SARS-CoV-2, ki so vplivali tudi na prenos drugih okužb, ki se med ljudmi širijo s kapljičnim in aerosolnim prenosom, ter na dostopnost zdravstvenega sistema. V letih 2022 in 2023 je zaradi sprostitve ukrepov za omejevanje širjenja bolezni covid-19 prišlo do ponovnega porasta pojavljanja okužb dihal in tudi zdravstveni sistem je postal znova bolj dostopen. Vse to je vodilo v povečan obseg predpisovanja antibiotikov in prispevalo k ponovnemu porastu predpisanih DID ATC skupine J (8).

Slika 3.9: Trend porabe zdravil po nekaterih ATC skupinah v DID, Slovenija, v letih 2014 do 2023.

3.5 NAJPOGOSTEJE PREDPISANE ZDRAVILNE UČINKOVINE IN GOTOVA ZDRAVILA (5. NIVO ATC KLASIFIKACIJE)

V letu 2023 je bila najpogosteje predpisana učinkovina analgetik *paracetamol*, sledijo mu zaviralec protonske črpalke *pantoprazol*, selektivni antagonist adrenergičnih beta receptorjev *bisoprolol* in *rosuvastatin* iz skupine zdravil za zmanjšanje ravni serumskih lipidov.

Med prvimi desetimi najpogosteje predpisanimi učinkovinami so enako kot leto prej tri učinkovine iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja (ATC skupina C), in sicer poleg *bisoprolola* in *rosuvastatina* še zaviralec angiotenzinske konvertaze *perindopril*. Po dve učinkovini sta iz skupine zdravil z delovanjem na živčevje (ATC skupina N), in sicer analgetika *paracetamol* (antipiretik) ter *natrijev metamizolat*, in iz skupine zdravil za bolezni prebavil in presnove (ATC skupina A), to sta *pantoprazol* in *holekalciferol*.

Po ena učinkovina je iz skupine zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov (ATC skupina B), to je *acetilsalicilna kislina*, iz skupine hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje - razen spolnih hormonov (ATC skupina H), to je *natrijev levotiroksinat*, ter iz skupine zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (ATC skupina M), *naproksen* (tabela 3.7).

Tabela 3.7: Najpogosteje predpisane učinkovine v letu 2023 (5. nivo ATC klasifikacije).

ATC	Zdravilna učinkovina	Število Rp	% v šte. Rp
N02BE01	paracetamol	847.126	4,2
A02BC02	pantoprazol	735.540	3,6
C07AB07	bisoprolol	659.056	3,2
C10AA07	rosuvastatin	646.150	3,2
B01AC06	acetilsalicilna kislina	541.210	2,7
A11CC05	holekalciferol	490.932	2,4
N02BB02	natrijev metamizolat	486.994	2,4
H03AA01	natrijev levotiroksinat	449.295	2,2
M01AE02	naproksen	447.780	2,2
C09AA04	perindopril	377.150	1,9
SKUPAJ		5.681.233	27,9

V letu 2023 je bilo največ sredstev, enako kot leto poprej, porabljenih za antitrombotik *rivaroksaban*. Sledijo *risdiplam*, ki je zdravilo iz skupine zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (skupina M), antiandrogen *enzalutamid*, ki se uporablja pri raku prostate ter zaviralec interlevkinov *ustekinumab*, ki se uporablja za zdravljenje Crohnove bolezni in ulceroznega kolitisa. Na seznamu desetih učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, sta se prvič pojavila tudi analog glukagonu podobnega peptida-1 (GLP-1) *semaglutid*, ki se lahko uporablja za zdravljenje sladkorne bolezni tipa 2 in debelosti, in kombinacija učinkovin *ivakaftor*, *tezakaftor* in *eleksakaftor* iz skupine drugih zdravil za bolezni dihal, ki se uporablja za zdravljenje določenih oblik cistične fibroze (tabela 3.8).

Med prvimi desetimi učinkovinami, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, so bila skupno tri zdravila iz skupine zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov (skupina B) (*rivaroksaban*, *koagulacijski faktor VIII*, *emicizumab*), tri zdravila iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorjev (skupina L)

(enzalutamid, ustekinumab in ibrutinib), eno zdravilo iz skupine zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (skupina M) (risdiplam), eno zdravilo iz skupine zdravil za bolezni prebavil in presnove (skupina A) (semaglutid), eno zdravilo iz skupine zdravil za bolezni srca in ožilja (skupina C) (kombinacija valsartan in sakubitril) ter eno zdravilo iz skupine zdravil za bolezni dihal (skupina R) (ivakaftor, tezakaftor in eleksakaftor) (tabela 3.8).

Tabela 3.8: Deset učinkovin, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, Slovenija 2023.

ATC	Zdravilna učinkovina	Vrednost Rp v EUR	% v vred. Rp
B01AF01	rivaroksaban	14.298.914	1,9
M09AX10	risdiplam	12.902.548	1,7
L02BB04	enzalutamid	12.731.792	1,7
L04AC05	ustekinumab	12.722.121	1,7
A10BJ06	semaglutid	12.607.366	1,7
L01EL01	ibrutinib	12.204.609	1,6
C09DX04	valsartan in sakubitril	10.065.423	1,3
B02BD02	koagulacijski faktor VIII	9.975.201	1,3
R07AX32	ivakaftor, tezakaftor in eleksakaftor	9.864.975	1,3
B02BX06	emicizumab	9.041.669	1,2
SKUPAJ		116.414.617	15,4

3.5.1 Zdravila, predpisana na zeleni recept

Tudi v letu 2023 je bilo najpogosteje predpisano zdravilo na zeleni recept (tabela 3.9) *Aspirin protect 100 mg* (analgetik, zaviralec agregacije trombocitov) z 2,6 % deležem receptov, drugi je bil *Lekadol 500 mg tablete* z 2,3 % deležem. Sledila sta analgetik *Nalgessin forte* z 2,1 % deležem in *Plivit D3 peroralne kapljice* - vitamin D3 (holekalciferol) z 1,6 % deležem.

Po pogostosti predpisovanja so sledili *Analgin 500 mg* (natrijev metamizolat), antagonist adrenergičnih receptorjev beta *Concor Cor 2,5 mg* (bisoprolol), *Prenessa 4 mg tablete* (perindopril, ki je zaviralec angiotenzinske konvertaze), namenjena zdravljenju povišanega krvnega tlaka in srčnega popuščanja, nesteroidno protivnetno zdravilo – analgetik in antipiretik *Naklofen duo*, *Lekadol 1000 mg tablete* ter *Euthyrox 25 mcg tablete* z učinkovino natrijev levotiroksinat, ki se uporablja za zdravljenje bolezni in okvar žleze ščitnice in ima enak učinek kot naravni ščitnični hormon.

Med prvimi desetimi zdaj že četrto leto ni več včasih najpogosteje predpisanega antibiotika *Amoksiklava 875 mg/125mg* ter zdravila za zaviranje izločanja želodčne kisline *Nolpaze 20 mg* (pantoprazol).

Deset najpogosteje predpisanih zdravil na zeleni recept v letu 2023 je predstavljalo 14,34 % vseh izdanih zelenih receptov in 3,74 % vrednostni delež vseh predpisanih receptov (tabela 3.9).

Tabela 3.9: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na zeleni recept, Slovenija 2023.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B01AC06	Aspirin protect 100 mg gastrorezistentne tablete	10 x 10 tablet v pretisnem omotu	acetilsalicilna kislina	514.836	2,59	0,48
N02BE01	Lekadol 500 mg tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	paracetamol	458.390	2,31	0,50
M01AE02	Nalgesin forte 550 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	naproksen	410.614	2,07	0,45
A11CC05	Plivit D3 4000 i.e./ml peroralne kapljice	10 ml raztopina	holekalciferol	319.771	1,61	0,61
N02BB02	Analgin 500 mg tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	natrijev metamizolat	222.017	1,12	0,39
C07AB07	Concor Cor 2,5 mg filmsko obložene tablete	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	bisoprolol	215.358	1,09	0,39
C09AA04	Prenessa 4 mg tablete, škatla z 90 tabletami	3 x 30 tablet v pretisnem omotu	perindopril	206.536	1,04	0,36
M01AB05	Naklofen duo 75 mg kapsule	3 x 10 tablet v pretisnem omotu	diklofenak	175.036	0,88	0,20
N02BE01	Lekadol 1.000 mg tablete	2 x 10 tablet v pretisnem omotu	paracetamol	164.059	0,83	0,22
H03AA01	Euthyrox 25 mcg tablete	2 x 25 tablet v pretisnem omotu	natrijev levotiroksinat	160.093	0,81	0,14
SKUPAJ				2.846.710	14,34	3,74

Med zdravili na zeleni recepti z najvišjo vrednostjo (tabela 3.10) je bil v letu 2023 prvič najvišje uvrščen *Evrysdi 0,75 mg/ml prašek za peroralno raztopino* (risdiplam) iz skupine drugih zdravil za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema, ki se uporablja za zdravljenje določenih tipov spinalne mišične atrofije in je pri nas prvič pridobil dovoljenje za promet marca 2021. Sledila sta antiandrogen *Xtandi 40 mg* (enzalutamid) in zdravilo *Stelara 90 mg raztopina za injiciranje* (ustekinumab) iz skupine zaviralcev interleukinov. Predpisovanje in izdaja slednjega zdravila je le na recept, uporablja pa se samo v bolnišnicah. Izjemoma se lahko uporablja pri nadaljevanju zdravljenja na domu po odpustu iz bolnišnice.

Temu je sledil *Xarelto 20 mg* (rivaroksaban), ki se uporablja za preprečevanje možganske kapi in sistemske embolije pri odraslih z atrijsko fibrilacijo. Na petem mestu zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov je bil zaviralec interleukinov *Skyrizi 150 mg raztopina za injiciranje* (risankizumab), ki je indiciran za zdravljenje določenih oblik psoriaze v plakih in psoriatičnega artritisa.

Sledil je zaviralec Brutonove tirozin kinaze (BTK) *Imbruvica 420 mg filmsko obložene tablete* (ibrutinib), ki se predpisuje za zdravljenje bolnikov s ponovitvijo limfoma plaščnih celic ali z na zdravljenje neodzivno obliko te bolezni, bolnikov s predhodno nezdravljeno kronično limfocitno levkemijo z velikim tveganjem (neugodna citogenetika) ali nezmožnostjo intenzivnega zdravljenja s kemoimunoterapijo in bolnikov, ki so predhodno prejeli vsaj eno vrsto zdravljenja ali so kandidati za alogensko presaditev kostnega mozga. Predpisuje se le na osnovi odločitve komisije KO za hematologijo UKC Ljubljana, Komisije za limfome Onkološkega inštituta Ljubljana ali Konzilija Oddelka za hematologijo in hematološko onkologijo UKC Maribor.

Med zdravili, za katere je bilo porabljenih največ sredstev, je tudi *Prolia 60 mg raztopina za injiciranje* (denozumab) z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti.

Med prvimi desetimi zdravili je bilo pet zdravil iz skupine zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorjev (skupina L), dve zdravili iz skupine iz skupine zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (skupina M) ter po eno zdravilo iz skupine zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov (skupina

B), skupine zdravil za bolezni dihal (skupina R) in skupine zdravil za bolezni prebavil in presnove (skupina A).

Prvih deset najdražjih zdravil je predstavljalo 12,45 % vrednosti vseh receptov (tabela 3.10).

Tabela 3.10: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na zeleni recept, Slovenija 2023.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
M09AX10	Evrysdi 0,75 mg/ml prašek za peroralno raztopino	vsebnik 60 mg 1x	risdiplam	12.902.548	1,73	0,00
L02BB04	Xtandi 40 mg mehke kapsule	112 mehkih kapsul	enzalutamid	12.731.792	1,71	0,02
L04AC05	STELARA 90 mg raztopina za injiciranje	škatla z eno napolnjeno injekcijsko brizgo	ustekinumab	11.176.124	1,50	0,03
B01AF01	Xarelto 20 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	rivaroksaban	9.161.297	1,23	0,31
L04AC18	Skyrizi 150 mg raztopina za injiciranje	peresnik 1x	risankizumab	8.399.988	1,13	0,02
L01XE27	Imbruvica 420 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	ibrutinib	8.288.488	1,11	0,01
M05BX04	Prolia 60 mg raztopina za injiciranje	v napoljnjeni injekcijski brizgi (1x)	denozumab	8.039.296	1,08	0,24
R07AX32	Kaftrio 75 mg/50 mg/100 mg filmsko obložene tablete	škatla s 56 tabletami v pretisnem omotu	ivakaftor, tezakaftor in eleksakaftor	7.822.407	1,05	0,00
L04AC16	Tremfya 100 mg raztopina za injiciranje	škatla z 1 napolnjenim injekcijskim peresnikom	guselkumab	7.755.560	1,04	0,02
A10BK03	Jardiance 10 mg filmsko obložene tablete	škatla z 30 tabletami v pretisnem omotu	empagliflozin	6.601.856	0,89	0,33
SKUPAJ				92.879.355	12,45	0,98

3.5.2 Zdravila, predpisana na beli recept

V letu 2023 je bilo najpogosteje predpisano zdravilo na beli recept (tabela 3.11) kot leto prej *Folacin 5 mg* tablete (folna kislina), ki je vitamin skupine B, nujen za tvorbo rdečih krvnih celic in sintezo nukleoproteinov, torej tudi za sintezo DNK in RNK ter za zagotavljanje zdrave delitve celic.

Sledila sta *Fucidin 20 mg/g krema* (fusidna kislina), ki je antibiotik ozkega spektra, posebej učinkovit proti bakterijam, ki povzročajo vnetja in razjede na koži, ter *Faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo* (cinchokain, poliketuzulen) in *Lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g*.

Med najpogosteje predpisanimi zdravili sledijo *Fucidin 20 mg/g mazilo*, *Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g krema*, ki je kombinacija betametazona in gentamicina in antibiotik *Amoksiklav 875 mg/125 mg filmsko obložene tablete*.

Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept je v letu 2023 predstavljalo 37,77 % vseh izdanih belih receptov, z vrednostnim deležem 21,69 % (tabela 3.11).

Tabela 3.11: Deset najpogosteje predpisanih zdravil na beli recept, Slovenija 2023.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Število Rp	% števila Rp	% vrednosti Rp
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	47.604	9,05	7,57
D06AX01	Fucidin 20 mg/g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	fusidna kislina	24.512	4,66	2,44
C05AD04	Faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo	škatla s tubo z 20 g mazila in aplikatorjem	cinhokain (9 mg/1 g), poliketuzulen (50 mg/1 g)	22.037	4,19	1,96
D01AC20	Lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g	škatla s tubo s 15 g kreme	kombinacije	21.169	4,02	1,77
D06AX01	Fucidin 20 mg/g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	fusidna kislina	18.988	3,61	1,87
D07CC01	Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	betametazon (0,5 mg/1 g), gentamicin (1 mg/1 g)	17.174	3,27	1,46
J01CR02	Amoksiklav 875 mg/125 mg filmsko obložene tablete	2 x 5 tablet v pretisnem omotu	amoksicilin in zaviralci laktamaz beta	12.683	2,41	1,39
D06AX07	INFECTOGENA 1 mg/g (0,1 %) mazilo 15 g	škatla s tubo s 15 g mazila	gentamicin	11.979	2,28	1,11
D07CC01	Diprogenta 0,5 mg/1 mg v 1 g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	betametazon (0,5 mg/1 g), gentamicin (1 mg/1 g)	11.571	2,20	0,98
C05AD04	Faktu 2,5 mg/100 mg svečke	škatla z 10 svečkami	cinhokain	10.968	2,09	1,14
SKUPAJ				198.685	37,77	21,69

Najpogosteje predpisano zdravilo na beli recept, *Folacin 5 mg* (folna kislina), je predstavljalo tudi najvišjo vrednost izdanih zdravil na beli recept v Sloveniji v letu 2023 (tabela 3.12). Prvič na tem seznamu je sledil analog glukagonu podobnega peptida-1 (GLP-1) *Ozempic* (semaglutid) v dveh različnih odmerkih (*1 mg in 0,5 mg raztopina za injiciranje*). Gre za zdravilo, ki se že nekaj let uporablja za zdravljenje sladkorne bolezni tipa 2 in v Sloveniji stroške tega zdravljenja pod določenimi pogoji (omejitve predpisovanja) krije obvezno zdravstveno zavarovanje. V letu 2022 je Evropska agencija za zdravila (angl. *European Medicines Agency*, EMA) semaglutid odobrila tudi za zdravljenje debelosti. Za namene hujšanja brez zgoraj navedene indikacije je v Sloveniji dostopen z belim receptom. Dokazi kliničnih raziskav kažejo, da je hujšanje s semaglutidom učinkovitejše skupaj z nadzorovanim svetovanjem pri hujšanju. Po priporočilih NICE 2022 se zdravljenje s semaglutidom vodi le v specialistični ambulanti za uravnavanje telesne teže in največ dve leti (16).

Nadalje so na seznamu *Fucidin 20 mg/g krema in mazilo* (fusidna kislina) za zdravljenje okužb kože, *Ravicti 1,1 g/ml peroralna tekočina* in *Faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo*. Sledila sta zdravilo za zdravljenje erektilne disfunkcije *Tornetis 100 mg tablete* in *Propecia 1 mg filmsko obložene tablete* (finasterid), ki se uporablja za zdravljenje izključno moških z moškim tipom plešavosti (androgena alopecija).

Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na beli recept je v letu 2023 predstavljalo 29,40 % vrednosti ter 28,96 % števila vseh izdanih belih receptov (tabela 3.12).

Tabela 3.12: Deset zdravil z najvišjo vrednostjo izdanih receptov na beli recept, Slovenija 2023.

ATC	Zdravilo	Pakiranje	Aktivna učinkovina	Vrednost Rp	% vrednosti Rp	% števila Rp
B03BB01	Folacin 5 mg	škatla z 20 tabletami (2 x 10 tablet v pretisnem omotu)	folna kislina	778.958	7,57	9,05
A10BJ06	Ozempic 1 mg raztopina za injiciranje	peresnik 1x	semaglutid	530.146	5,15	1,13
A10BJ06	Ozempic 0,5 mg raztopina za injiciranje	peresnik 1x	semaglutid	284.697	2,77	0,67
D06AX01	Fucidin 20 mg/g krema	škatla s tubo s 15 g kreme	fusidna kislina	250.865	2,44	4,66
A16AX09	RAVICTI 1,1 g/ml peroralna tekočina	1 steklenica (25 ml)	glicerilfenilbutirat	226.793	2,20	0,02
C05AD04	Faktu 10 mg/50 mg v 1 g rektalno mazilo	škatla s tubo z 20 g mazila in aplikatorjem	cinhokain (9 mg/1 g), poliketuzulen (50 mg/1 g)	201.963	1,96	4,19
G04BE03	Tornetis 100 mg tablete	škatla s 4 tabletami (1 x 4 tablete v pretisnem omotu)	sildenafil	192.694	1,87	1,16
D06AX01	Fucidin 20 mg/g mazilo	škatla s tubo s 15 g mazila	fusidna kislina	192.653	1,87	3,61
D11AX10	Propecia 1 mg filmsko obložene tablete	škatla z 28 tabletami v pretisnem omotu	finasterid	184.831	1,80	0,45
D01AC20	Lotriderm 0,5 mg/g/10 mg/g	škatla s tubo s 15 g kreme	kombinacije	182.149	1,77	4,02
SKUPAJ				3.025.749	29,40	28,96

4. Predpisovanje zdravil po posameznih anatomskih skupinah ATC klasifikacije v letu 2023

Tatja Kostnapfel, Jasmina Staroveški Anderlič, Aleš Korošec

4.1 Zdravila za bolezni prebavil in presnove (ATC skupina A)

Za zdravila za bolezni prebavil in presnove, ki so razdeljena v šestnajst skupin, je bilo v letu 2023 izdanih 3.000.687 receptov (indeks 106), v vrednosti več kot 102,3 milijonov EUR (indeks 117). Glede na predhodno leto se je povečalo tako število receptov kot tudi stroški. Povprečna vrednost recepta z zdravili iz te skupine je znašala 34,1 EUR, leto prej pa 30,9 EUR. V povprečju je bilo na tisoč prebivalcev predpisanih 1.415 receptov (leta 2022 1.343 receptov) za zdravila za bolezni prebavil in presnove.

Predpisanih je bilo 242.039.073 DDD, kar je 312,7 DDD na 1.000 prebivalcev na dan (DID) (leta 2022 304,1 DID). Največ receptov, 1.063.124, je bilo predpisanih v skupini zdravil za kislinsko pogojene bolezni (A02), sledijo zdravila za zdravljenje diabetesa (A10), za katera je bilo predpisanih 958.470 receptov.

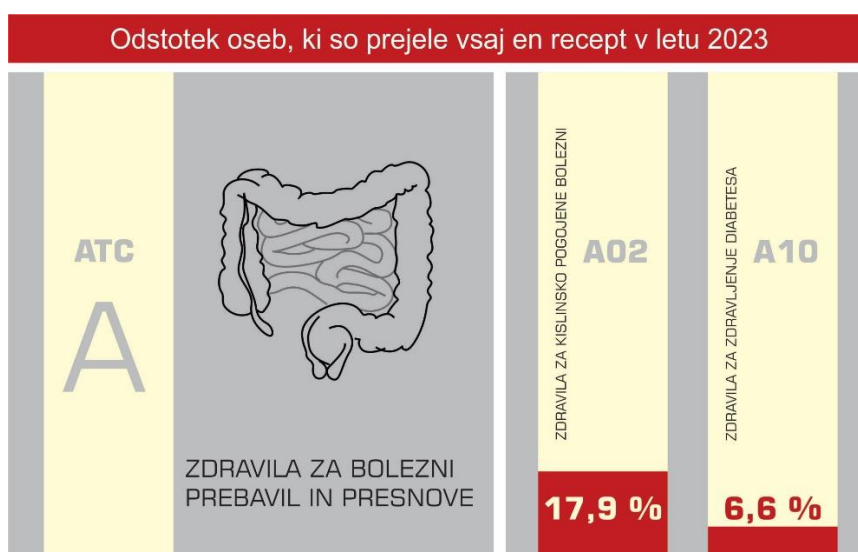

Tabela 4.1: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni prebavil in presnove (ATC skupina A), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
A - ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	3.000.687	106	102.303.634 €	117	34,1 €	1.415	242.039.073	312,7
A01 - ZDRAVILA V ZOBOZDRAVSTVU	24.550	98	231.798 €	105	9,4 €	12	135.624	0,2
A01A - Zdravila v zobozdravstvu	24.550	98	231.798 €	105	9,4 €	12	135.624	0,2
A01AA - Zdravila za zaščito pred zobnim kariesom	319	139	13.921 €	172	43,6 €	0	0	0,0
A01AA51 - natrijev fluorid, kombinacije	319	139	13.921 €	172	43,6 €	0	0	0,0
A01AB - Protimikrobne učinkovine in antiseptiki za lokalno oralno zdravljenje	24.067	102	216.654 €	111	9,0 €	11	134.744	0,2
A01AB09 - mikonazol	24.067	102	216.654 €	111	9,0 €	11	134.744	0,2
A01AD - Druga zdravila za lokalno oralno zdravljenje	164	15	1.223 €	7	7,5 €	0	880	0,0
A01AD02 - benzidamin	154	98	1.133 €	98	7,4 €	0	780	0,0
A01AD11 - razne učinkovine	10	1	90 €	1	9,0 €	0	100	0,0
A02 - ZDRAVILA ZA KISLINSKO POGOJENE BOLEZNI	1.063.124	103	11.838.258 €	104	11,1 €	501	68.018.822	87,9
A02A - Antacidi	22.249	110	1.166.401 €	112	52,4 €	10	731.019	0,9
A02AD - Zdravila z aluminijem, kalcijem in magnezijem	5.709	107	45.724 €	111	8,0 €	3	17.888	0,0
A02AD01 - običajne kombinacije soli	96	104	1.151 €	103	12,0 €	0	572	0,0
A02AD04 - hidrotalcit	5.613	107	44.573 €	111	7,9 €	3	17.316	0,0
A02AH - Antacidi z natrijevim hidrogenkarbonatom	16.540	111	1.120.677 €	112	67,8 €	8	713.130	0,9
A02B - Zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb)	1.040.875	103	10.671.857 €	104	10,3 €	491	67.287.804	86,9
A02BC - Zaviralci protonske črpalke	1.040.445	103	10.666.007 €	104	10,3 €	491	67.281.350	86,9
A02BC01 - omeprazol	62.067	93	842.586 €	93	13,6 €	29	5.764.948	7,4
A02BC02 - pantoprazol	735.540	103	7.126.708 €	104	9,7 €	347	42.251.231	54,6
A02BC03 - lansoprazol	8.861	97	130.200 €	97	14,7 €	4	470.176	0,6
A02BC05 - esomeprazol	233.977	107	2.566.513 €	108	11,0 €	110	18.794.995	24,3
A02BX - Druga zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (GERB)	430	83	5.851 €	83	13,6 €	0	6.454	0,0
A02BX05 - bazični bizmutov citrat	430	83	5.851 €	83	13,6 €	0	6.454	0,0
A03 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE GASTROINTESTINALNIH FUNKCIONALNIH MOTENJ	52.388	104	720.581 €	133	13,8 €	25	1.020.142	1,3
A03A - Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	7.083	103	310.442 €	174	43,8 €	3	320.961	0,4

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
A03AA - Sintezni antiholinergiki, estri s terciarno aminoskupino	6.322	103	190.840 €	110	30,2 €	3	310.220	0,4
A03AA04 - mebeverin	6.322	103	190.840 €	110	30,2 €	3	310.220	0,4
A03AB - Sintezni antiholinergiki s kvaterno amonijevo skupino	243	12150	115.520 €	219370	475,4 €	0	8.333	0,0
A03AB02 - glikopironium	243	12150	115.520 €	219370	475,4 €	0	8.333	0,0
A03AX - Druga zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj	518	67	4.082 €	71	7,9 €	0	2.408	0,0
A03AX13 - silikoni	518	67	4.082 €	71	7,9 €	0	2.408	0,0
A03B - Alkaloidi volčje češnje in njihovi derivati, enokomponentna zdravila	11.707	114	156.557 €	124	13,4 €	6	77.480	0,1
A03BB - Polsintezni alkaloidi volčje češnje s kvaterno amonijevo skupino	11.707	114	156.557 €	124	13,4 €	6	77.480	0,1
A03BB01 - butilskopolamin	11.707	114	156.557 €	124	13,4 €	6	77.480	0,1
A03F - Propulzivi	33.555	101	253.111 €	107	7,5 €	16	621.384	0,8
A03FA - Propulzivi	33.555	101	253.111 €	107	7,5 €	16	621.384	0,8
A03FA01 - metoklopramid	31.872	97	233.137 €	101	7,3 €	15	592.374	0,8
A03FA03 - domperidon	1.683	337	19.975 €	374	11,9 €	1	29.010	0,0
A04 - ANTIEMETIKI IN ZDRAVILA PROTI SLABOSTI	6.140	93	430.799 €	96	70,2 €	3	61.498	0,1
A04A - Antiemetiki in zdravila proti slabosti	6.140	93	430.799 €	96	70,2 €	3	61.498	0,1
A04AA - Antagonisti serotoninskih 5-HT3-receptorjev	4.091	95	318.534 €	103	77,9 €	2	24.554	0,0
A04AA01 - ondansetron	576	106	22.755 €	102	39,5 €	0	2.275	0,0
A04AA02 - granisetron	2.408	89	125.584 €	91	52,2 €	1	19.415	0,0
A04AA55 - palonosetron, kombinacije	1.107	104	170.195 €	115	153,7 €	1	2.864	0,0
A04AD - Drugi antiemetiki	2.049	90	112.265 €	79	54,8 €	1	36.944	0,0
A04AD01 - skopolamin	845	86	66.114 €	79	78,2 €	0	32.925	0,0
A04AD10 - dronabinol	1		184 €		183,6 €	0	0	0,0
A04AD12 - aprepitant	1.203	94	45.968 €	80	38,2 €	1	4.019	0,0
A05 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŽOLČA IN JETER	12.927	108	1.196.866 €	138	92,6 €	6	767.760	1,0
A05A - Zdravila za bolezni žolča	12.927	108	1.196.866 €	138	92,6 €	6	767.760	1,0
A05AA - Žolčne kisline in derivati	12.828	108	1.010.063 €	117	78,7 €	6	767.100	1,0
A05AA02 - ursodeoksiholna kislina	12.690	108	661.968 €	110	52,2 €	6	763.755	1,0
A05AA04 - obetiholna kislina	138	129	348.095 €	132	2522,4 €	0	3.345	0,0
A05AX - Druga zdravila za bolezni žolča	99	134	186.804 €	22822	1886,9 €	0	660	0,0
A05AX04 - maraliksibatijev klorid	2		54.106 €		27053,0 €	0	0	0,0
A05AX05 - odeviksibat	5		131.524 €		26304,7 €	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
A06 - ZDRAVILA PROTI ZAPRTJU	170.808	104	2.157.077 €	106	12,6 €	81	10.670.495	13,8
A06A - Zdravila proti zaprtju	170.808	104	2.157.077 €	106	12,6 €	81	10.670.495	13,8
A06AB - Kontaktna odvajala	8.435	114	74.383 €	124	8,8 €	4	87.615	0,1
A06AB02 - bisakodil	7.250	101	61.099 €	104	8,4 €	3	78.165	0,1
A06AB58 - natrijev pikosulfat, kombinacije	998	12475	12.183 €	12831	12,2 €	0	0	0,0
A06AC - Odvajala za povečanje volumna črevesne vsebine	19	380	130 €	322	6,8 €	0	300	0,0
A06AC01 - trpotčeva semena	19	380	130 €	322	6,8 €	0	300	0,0
A06AD - Osmozna odvajala	158.276	103	1.991.408 €	104	12,6 €	75	10.516.762	13,6
A06AD11 - laktuloza	104.305	101	1.259.129 €	101	12,1 €	49	10.462.293	13,5
A06AD65 - makrogol, kombinacije	630	1235	7.835 €	1269	12,4 €	0	638	0,0
A06AH - Periferno delujoči antagonistni opioidnih receptorjev	159	146	40.461 €	169	254,5 €	0	3.778	0,0
A06AH01 - metilnaltreksonijev bromid	143	131	39.175 €	163	273,9 €	0	3.178	0,0
A06AH03 - naloksegol	16		1.286 €		80,4 €	0	600	0,0
A06AX - Druga zdravila proti zaprtju	3.919	106	50.695 €	151	12,9 €	2	62.040	0,1
A06AX01 - glicerol	3.584	105	46.299 €	154	12,9 €	2	57.800	0,1
A06AX02 - zdravila, ki razvijajo ogljikov dioksid	335	120	4.397 €	123	13,1 €	0	4.240	0,0
A07 - ANTIDIAROIKI, PROTIVNETNA IN PROTIMIKROBNA ZDRAVILA	63.636	100	4.033.907 €	99	63,4 €	30	3.028.922	3,9
A07A - Zdravila za lokalno zdravljenje infekcijskih bolezni črevesne sluznice	989	119	335.703 €	115	339,4 €	0	35.448	0,0
A07AA - Antibiotiki	989	119	335.703 €	115	339,4 €	0	35.448	0,0
A07AA11 - rifaksimn	989	119	335.703 €	115	339,4 €	0	35.448	0,0
A07B - Zdravila z adsorpcijskim delovanjem v črevesju	60	95	631 €	104	10,5 €	0	65	0,0
A07BA - Zdravila z ogljem	60	95	631 €	104	10,5 €	0	65	0,0
A07BA01 - aktivno oglje	60	95	631 €	104	10,5 €	0	65	0,0
A07C - Elektroliti z ogljikovimi hidrati	7.936	96	215.691 €	148	27,2 €	4	89.851	0,1
A07CA - Soli za peroralno rehidracijo	7.936	96	215.691 €	148	27,2 €	4	89.851	0,1
A07D - Antiperistaltiki	17.465	110	135.170 €	99	7,7 €	8	97.612	0,1
A07DA - Antiperistaltiki	17.465	110	135.170 €	99	7,7 €	8	97.612	0,1
A07DA03 - loperamid	17.465	110	135.170 €	99	7,7 €	8	97.612	0,1
A07E - Zdravila s protivnetnim delovanjem v črevesju	29.503	100	3.233.075 €	96	109,6 €	14	2.747.025	3,5
A07EA - Kortikosteroidi z lokalnim delovanjem	4.393	106	691.376 €	116	157,4 €	2	165.736	0,2
A07EA02 - hidrokortizon	22	367	6.429 €	365	292,2 €	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
A07EA06 - budezonid	4.371	106	684.947 €	115	156,7 €	2	165.736	0,2
A07EC - Aminosalicilna kislina in njeni derivati	25.110	99	2.541.699 €	91	101,2 €	12	2.581.289	3,3
A07EC01 - sulfasalazin (salazosulfapiridin)	4.576	91	198.730 €	94	43,4 €	2	258.575	0,3
A07EC02 - mesalazin	20.534	101	2.342.969 €	91	114,1 €	10	2.322.714	3,0
A07F - Mikroorganizmi z antidiaroičnim delovanjem	3.181	105	54.559 €	117	17,2 €	1	27.117	0,0
A07FA - Mikroorganizmi z antidiaroičnim delovanjem	3.181	105	54.559 €	117	17,2 €	1	27.117	0,0
A07FA01 - mlečnokislinske bakterije	3.181	105	54.559 €	117	17,2 €	1	27.117	0,0
A07X - Drugi antidiaroiiki	4.502	71	59.076 €	76	13,1 €	2	31.805	0,0
A07XA - Drugi antidiaroiiki	4.502	71	59.076 €	76	13,1 €	2	31.805	0,0
A07XA04 - racekadotril	4.502	71	59.076 €	76	13,1 €	2	31.805	0,0
A09 - DIGESTIVI, VKLJUČNO Z ENCIMI	23.380	111	2.149.524 €	109	91,9 €	11	1.538.858	2,0
A09A - Digestivi, vključno z encimi	23.380	111	2.149.524 €	109	91,9 €	11	1.538.858	2,0
A09AA - Encimska zdravila	23.380	111	2.149.524 €	109	91,9 €	11	1.538.858	2,0
A09AA02 - multiencimska zdravila (lipaze, proteaze)	23.380	111	2.149.524 €	109	91,9 €	11	1.538.858	2,0
A10 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE DIABETESA	958.470	113	64.000.514 €	122	66,8 €	452	74.152.877	95,8
A10A - Insulini in analogi	155.952	98	17.397.096 €	96	111,6 €	74	15.483.325	20,0
A10AB - Insulini in analogi za injiciranje, s hitrim delovanjem	51.213	103	4.205.350 €	98	82,1 €	24	5.562.595	7,2
A10AB01 - humani insulin	1.316	93	72.730 €	92	55,3 €	1	124.775	0,2
A10AB04 - insulin lispro	4.934	109	486.881 €	101	98,7 €	2	686.088	0,9
A10AB05 - insulin aspart	40.697	103	3.213.373 €	98	79,0 €	19	4.275.558	5,5
A10AB06 - insulin glulizin	4.266	98	432.367 €	98	101,4 €	2	476.175	0,6
A10AC - Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim delovanjem	12.753	91	755.103 €	90	59,2 €	6	961.013	1,2
A10AC01 - humani insulin	12.753	91	755.103 €	90	59,2 €	6	961.013	1,2
A10AD - Insulini in analogi za injiciranje, s srednje dolgim ali dolgotrajnim delovanjem, s takojšnjim učinkom	38.431	91	3.590.482 €	90	93,4 €	18	4.310.738	5,6
A10AD01 - humani insulin	1.313	91	93.061 €	91	70,9 €	1	146.025	0,2
A10AD04 - insulin lispro	11.662	92	868.053 €	87	74,4 €	5	1.207.125	1,6
A10AD05 - insulin aspart	25.456	91	2.629.368 €	90	103,3 €	12	2.957.588	3,8
A10AE - Insulini in analogi za injiciranje, z dolgotrajnim delovanjem	53.555	102	8.846.161 €	99	165,2 €	25	4.648.980	6,0
A10AE04 - insulin glargin	19.809	101	1.796.185 €	97	90,7 €	9	1.804.530	2,3
A10AE05 - insulin detemir	5.696	90	639.007 €	88	112,2 €	3	540.638	0,7
A10AE06 - insulin degludek	11.680	113	1.311.533 €	107	112,3 €	6	1.158.773	1,5
A10AE54 - insulin glargin in liksizenatid	1.194	78	190.823 €	75	159,8 €	1	82.148	0,1
A10AE56 - insulin degludek in liraglutid	15.176	102	4.908.613 €	101	323,4 €	7	1.062.893	1,4

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
A10B - Antidiabetiki, brez insulinov	802.518	116	46.603.418 €	135	58,1 €	378	58.669.552	75,8
A10BA - Bigvanidi	246.857	99	2.902.652 €	101	11,8 €	116	17.618.546	22,8
A10BA02 - metformin	246.857	99	2.902.652 €	101	11,8 €	116	17.618.546	22,8
A10BB - Sulfonilsečnine	140.714	94	2.385.891 €	99	17,0 €	66	14.899.800	19,2
A10BB07 - glipizid	4.091	78	146.397 €	84	35,8 €	2	403.125	0,5
A10BB08 - glikvidon	16.605	94	581.997 €	94	35,0 €	8	1.726.710	2,2
A10BB09 - gliklazid	113.432	98	1.566.817 €	103	13,8 €	53	11.978.940	15,5
A10BB12 - glimepirid	6.586	66	90.681 €	83	13,8 €	3	791.025	1,0
A10BD - Kombinacije peroralnih antidiabetikov	117.033	117	9.439.750 €	117	80,7 €	55	9.507.074	12,3
A10BD02 - metformin in sulfonilsečnine	7.680	89	249.046 €	90	32,4 €	4	847.470	1,1
A10BD07 - metformin in sitagliptin	17.823	101	859.742 €	71	48,2 €	8	1.377.908	1,8
A10BD11 - metformin in linagliptin	1.759	87	154.359 €	88	87,8 €	1	145.260	0,2
A10BD15 - metformin in dapagliflozin	35.117	123	2.474.357 €	126	70,5 €	17	2.751.756	3,6
A10BD20 - metformin in empagliflozin	54.654	127	5.702.246 €	129	104,3 €	26	4.384.680	5,7
A10BF - Zaviralci glukozidaze alfa	1.157	76	43.482 €	78	37,6 €	1	57.620	0,1
A10BF01 - akarboza	1.157	76	43.482 €	78	37,6 €	1	57.620	0,1
A10BH - Zaviralci dipeptidil-peptidaze 4 (DPP-4)	20.507	108	1.237.290 €	84	60,3 €	10	1.580.933	2,0
A10BH01 - sitagliptin	10.885	122	406.571 €	67	37,4 €	5	786.758	1,0
A10BH02 - vildagliptin	745	78	39.233 €	78	52,7 €	0	47.625	0,1
A10BH05 - linagliptin	8.877	97	791.486 €	97	89,2 €	4	746.550	1,0
A10BJ - Analogi glukagonu podobnega peptida-1 (GLP-1)	118.034	177	17.906.226 €	152	151,7 €	56	4.858.692	6,3
A10BJ01 - eksenatid	16	4	2.355 €	3	147,2 €	0	1.084	0,0
A10BJ02 - liraglutid	1.505	101	362.712 €	93	241,0 €	1	106.392	0,1
A10BJ03 - liksizenatid	5	10	1.001 €	10	200,3 €	0	26	0,0
A10BJ05 - dulaglutid	26.178	105	4.932.791 €	107	188,4 €	12	2.191.434	2,8
A10BJ06 - semaglutid	90.330	228	12.607.366 €	189	139,6 €	43	2.559.756	3,3
A10BK - Zaviralci natrijevih glukoznih koprenašalcev 2 (SGLT2)	148.726	161	12.533.697 €	165	84,3 €	70	9.538.779	12,3
A10BK01 - dapagliflozin	76.449	166	5.152.054 €	170	67,4 €	36	5.740.728	7,4
A10BK03 - empagliflozin	72.277	157	7.381.643 €	161	102,1 €	34	3.798.051	4,9
A10BX - Drugi antidiabetiki razen insulinov	9.490	92	154.429 €	94	16,3 €	4	608.108	0,8
A10BX02 - repaglinid	9.490	92	154.429 €	94	16,3 €	4	608.108	0,8
A11 - VITAMINI	525.834	102	7.341.892 €	106	14,0 €	248	79.853.044	103,2
A11A - Multivitamini, kombinacije	2		28 €		13,9 €	0	21	0,0
A11AA - Multivitamini z minerali	2		28 €		13,9 €	0	21	0,0
A11AA02 - multivitamini in kalcij	1		6 €		5,8 €	0	6	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>A11AA03 - multivitamini in drugi minerali ter kombinacije</i>	1		22 €		22,0 €	0	15	0,0
A11B - Multivitamini brez dodatkov	4		30 €		7,6 €	0	110	0,0
A11BA - Multivitamini brez dodatkov	4		30 €		7,6 €	0	110	0,0
A11C - Vitamina A in D ter njune kombinacije	508.090	103	6.852.940 €	108	13,5 €	240	78.726.268	101,7
A11CC - Vitamin D in analogi	508.090	103	6.852.940 €	108	13,5 €	240	78.726.268	101,7
<i>A11CC03 - alfakalcidol (kalcidiol)</i>	<i>6.094</i>	<i>78</i>	<i>170.624 €</i>	<i>82</i>	<i>28,0 €</i>	<i>3</i>	<i>305.845</i>	<i>0,4</i>
<i>A11CC04 - kalcitriol</i>	<i>11.064</i>	<i>101</i>	<i>323.919 €</i>	<i>101</i>	<i>29,3 €</i>	<i>5</i>	<i>409.600</i>	<i>0,5</i>
<i>A11CC05 - holekalciferol</i>	<i>490.932</i>	<i>103</i>	<i>6.358.397 €</i>	<i>109</i>	<i>13,0 €</i>	<i>231</i>	<i>78.010.823</i>	<i>100,8</i>
A11D - Vitamin B1, enokomponentna zdravila in v kombinaciji z vitaminoma B6 in B12	11.454	71	360.085 €	70	31,4 €	5	912.680	1,2
A11DA - Tiamin (vitamin B1), enokomponentna zdravila	3.012	126	103.450 €	117	34,3 €	1	216.710	0,3
<i>A11DA01 - tiamin (vitamin b1)</i>	<i>95</i>	<i>4750</i>	<i>2.763 €</i>	<i>2016</i>	<i>29,1 €</i>	<i>0</i>	<i>5.000</i>	<i>0,0</i>
<i>A11DA03 - benfotiamin</i>	<i>2.917</i>	<i>122</i>	<i>100.687 €</i>	<i>114</i>	<i>34,5 €</i>	<i>1</i>	<i>211.710</i>	<i>0,3</i>
A11DB - Vitamin B1 v kombinaciji z vitaminom B6 ali B12 ali obema	8.442	61	256.635 €	61	30,4 €	4	695.970	0,9
A11E - Vitamini kompleksa B (tudi kombinacije)	3.610	232	69.858 €	345	19,4 €	2	119.940	0,2
A11EA - Vitamini kompleksa B brez dodatkov	3.610	232	69.858 €	345	19,4 €	2	119.940	0,2
A11G - Askorbinska kislina (vitamin C) in v kombinacijah	132	32	1.358 €	58	10,3 €	0	12.380	0,0
A11GA - Askorbinska kislina (vitamin C), enokomponentna zdravila	120	30	1.231 €	54	10,3 €	0	12.200	0,0
<i>A11GA01 - askorbinska kislina (vitamin C)</i>	<i>120</i>	<i>30</i>	<i>1.231 €</i>	<i>54</i>	<i>10,3 €</i>	<i>0</i>	<i>12.200</i>	<i>0,0</i>
A11GB - Askorbinska kislina (vitamin C) v kombinacijah	12	133	127 €	166	10,6 €	0	180	0,0
<i>A11GB01 - askorbinska kislina (vitamin C) v kombinaciji s kalcijem</i>	<i>12</i>	<i>133</i>	<i>127 €</i>	<i>166</i>	<i>10,6 €</i>	<i>0</i>	<i>180</i>	<i>0,0</i>
A11H - Druga enokomponentna vitaminska zdravila	2.542	186	57.593 €	288	22,7 €	1	81.645	0,1
A11HA - Druga enokomponentna vitaminska zdravila	2.542	186	57.593 €	288	22,7 €	1	81.645	0,1
<i>A11HA02 - piridoksin (vitamin B6)</i>	<i>1.539</i>	<i>197</i>	<i>34.446 €</i>	<i>244</i>	<i>22,4 €</i>	<i>1</i>	<i>52.635</i>	<i>0,1</i>
<i>A11HA03 - tokoferol (vitamin E)</i>	<i>48</i>		<i>810 €</i>		<i>16,9 €</i>	<i>0</i>	<i>6.450</i>	<i>0,0</i>
<i>A11HA04 - riboflavin (vitamin B2)</i>	<i>275</i>		<i>15.121 €</i>		<i>55,0 €</i>	<i>0</i>	<i>12.900</i>	<i>0,0</i>
<i>A11HA31 - kalcijev pantotenat</i>	<i>680</i>	<i>116</i>	<i>7.216 €</i>	<i>123</i>	<i>10,6 €</i>	<i>0</i>	<i>9.660</i>	<i>0,0</i>
A12 - MINERALI	97.365	101	1.599.723 €	107	16,4 €	46	2.593.333	3,3
A12A - Kalcij	73.168	101	1.203.092 €	106	16,4 €	34	2.177.777	2,8

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
A12AA - Kalcij	73.168	101	1.203.092 €	106	16,4 €	34	2.177.777	2,8
A12AA04 - kalcijev karbonat	73.134	101	1.202.583 €	106	16,4 €	34	2.177.617	2,8
A12AA20 - kombinacije kalcijevih soli	34	103	508 €	89	15,0 €	0	160	0,0
A12B - Kalij	22.701	99	381.411 €	108	16,8 €	11	411.390	0,5
A12BA - Kalij	22.701	99	381.411 €	108	16,8 €	11	411.390	0,5
A12BA01 - kalijev klorid	3.941	95	61.494 €	97	15,6 €	2	56.055	0,1
A12BA30 - kombinacije kalijevih soli	18.760	99	319.917 €	110	17,1 €	9	355.335	0,5
A12C - Drugi minerali	1.496	140	15.220 €	151	10,2 €	1	4.166	0,0
A12CB - Cink	146		2.573 €		17,6 €	0	995	0,0
A12CB01 - cinkov sulfat	146		2.573 €		17,6 €	0	995	0,0
A12CC - Magnezij	1.350	126	12.646 €	125	9,4 €	1	3.171	0,0
A12CC04 - magnezijev citrat	1.350	126	12.646 €	125	9,4 €	1	3.171	0,0
A16 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI PREBAVIL IN PRESNOVE	2.065	105	6.602.696 €	129	3197,4 €	1	197.698	0,3
A16A - Druga zdravila za bolezni prebavil in presnove	2.065	105	6.602.696 €	129	3197,4 €	1	197.698	0,3
A16AA - Aminokisliline in njihovi derivati	518	94	100.338 €	105	193,7 €	0	142.485	0,2
A16AA01 - levokarnitin	468	94	38.695 €	90	82,7 €	0	139.700	0,2
A16AA04 - merkaptamin	4	200	8.467 €	210	2116,7 €	0	175	0,0
A16AA06 - betain	46	90	53.176 €	110	1156,0 €	0	2.610	0,0
A16AB - Encimi	336	111	2.321.480 €	102	6909,2 €	0	4.491	0,0
A16AB02 - imigluceraza	123	95	1.006.997 €	93	8187,0 €	0	984	0,0
A16AB03 - agalidaza alfa	51	98	357.666 €	91	7013,1 €	0	784	0,0
A16AB04 - agalidaza beta	117	131	556.765 €	117	4758,7 €	0	1.180	0,0
A16AB10 - velagluceraza alfa	17	63	182.340 €	58	10725,9 €	0	179	0,0
A16AB19 - pegvaliaza	28	467	217.712 €	1000	7775,4 €	0	1.364	0,0
A16AX - Razna zdravila za bolezni prebavil in presnove	1.211	109	4.180.878 €	153	3452,4 €	1	50.723	0,1
A16AX01 - tioktinska kislina	656	101	21.222 €	104	32,4 €	0	30.450	0,0
A16AX05 - cinkov acetat	23	121	8.742 €	121	380,1 €	0	1.625	0,0
A16AX06 - miglustat	33	100	396.983 €	84	12029,8 €	0	2.296	0,0
A16AX07 - sapropterin	103	490	238.777 €	269	2318,2 €	0	1.266	0,0
A16AX08 - teduglutid	147	186	1.912.367 €	165	13009,3 €	0	4.053	0,0
A16AX09 - glicerilfenilbutirat	119	51	226.793 €	74	1905,8 €	0	2.429	0,0
A16AX10 - eliglustat	33		449.131 €		13610,0 €	0	924	0,0
A16AX12 - trientin	86	176	487.644 €	153	5670,3 €	0	6.756	0,0
A16AX14 - migalastat	11	138	439.218 €	138	39928,9 €	0	924	0,0

A01 Zdravila v zobozdravstvu

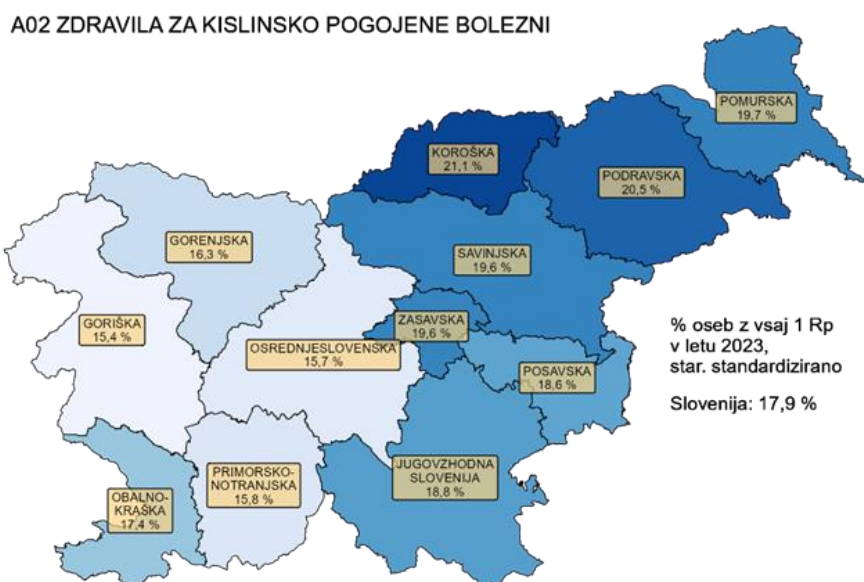
Za zdravila v zobozdravstvu je bilo v letu 2023 predpisanih 24.550 receptov, kar je 2 % manj kot leto prej. Največ receptov (24.067) predstavlja predpisovanje *protimikrobnih učinkovin in antiseptikov za lokalno oralno zdravljenje (A01AB)*, vsa vsebujejo *mikonazol (A01AB09)*.

A02 Zdravila za kislinsko pogojene bolezni

V tej skupini je bil predpisan največji delež receptov (35,4 %) glede na celotno skupino A. Predpisanih je bilo 1.063.124 receptov (indeks 103) v vrednosti 11,8 milijona EUR, to je 68,0 milijona DDD oz. 87,9 DID.

Število receptov za ATC skupino A02 se je v letu 2023 glede na prejšnje leto povečalo za 3 %, vrednost izdanih zdravil pa za 4 %. Skupno je bil izdan 501 recept za zdravila za kislinsko pogojene bolezni na 1.000 prebivalcev, leto prej 488 receptov.

V letu 2023 je ta zdravila prejelo 17,9 % oseb (leta 2022 17,5 %, leta 2021 16,8 %, leta 2020 15,7 %), največ v koroški (21,1 %), podravski (20,5 %), pomurski (19,7 %), savinjski (19,6 %) in zasavski (19,6 %) regiji (slika 4.1).

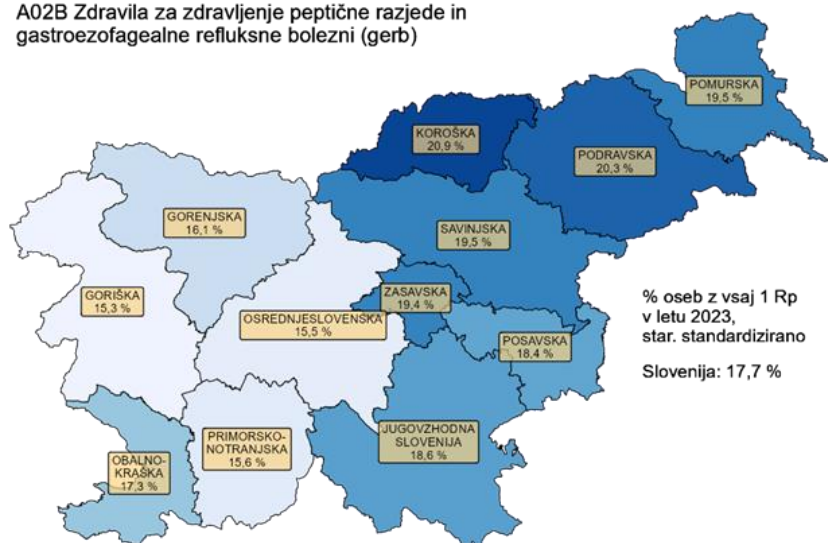
Slika 4.1: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za kislinsko pogojene bolezni (A02) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2023.

V letu 2023 je bilo predpisanih 22.249 receptov za *antacide (A02A)* (indeks 110), kar je 731.019 DDD oz. 0,9 DID.

Največji delež v skupini zdravil za kislinsko pogojene bolezni predstavljajo *zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb) (A02B)*, predpisanih je bilo 1.040.875 receptov, kar je 3 % več kot leto prej, v vrednosti skoraj 10,7 milijona EUR (4 % več kot leto prej).

V letu 2023 je ta zdravila prejelo 17,7 % oseb (leta 2022 17,3 %, leta 2021 16,6 %, leta 2020 15,6 %), največ v koroški (20,9 %), podravski (20,3 %), pomurski (19,5 %) in savinjski (19,5 %) regiji, sledijo zasavska (19,4 %) in ostale regije (slika 4.2).

A02B Zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb)

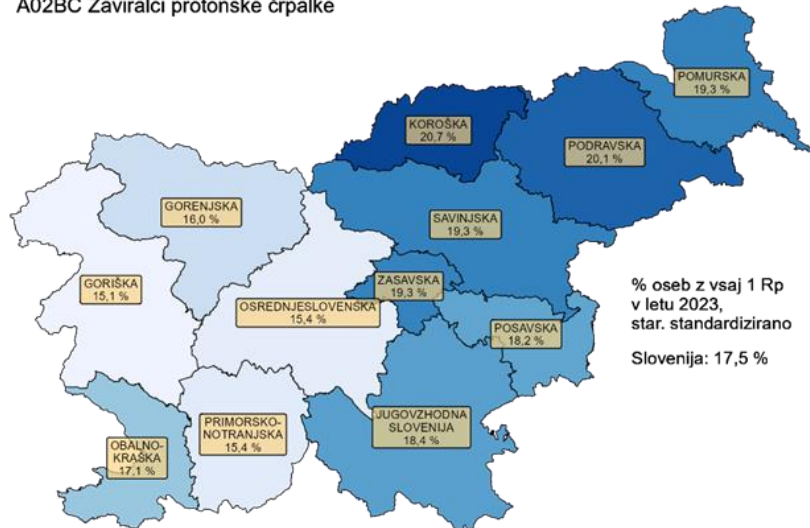

Slika 4.2: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb) (A02B) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2023.

Večina zdravil za zdravljenje peptične razjede in gastroezofagealne refluksne bolezni (gerb) (A02B) je bilo *zaviralcev protonske črpalke (A02BC)* z 1.040.445 recepti v vrednosti skoraj 10,7 milijona EUR. Zaviralci protonske črpalke (A02BC) so zdravila, ki zavirajo izločanje želodčne kisline in delujejo protiulkusno. Predpisanih je bilo 3 % več teh zdravil kot leta 2022, vrednost teh zdravil se je zvišala za 4 %. Predpisanih je bilo 67.281.350 DDD zaviralcev protonske črpalke (A02BC) oziroma 86,9 DDD na 1.000 prebivalcev na dan, leta 2022 83,8 DDD. Najpogosteje predpisan zaviralec protonske črpalke je bil *pantoprazol (A02BC02)* s 735.540 recepti, sledita mu *esomeprazol (A02BC05)* z 233.977 recepti in *omeprazol (A02BC01)* z 62.067 recepti (indeks 93), katerega trend predpisovanja stalno upada. Pantoprazol je edini zaviralec protonske črpalke, ki ga je mogoče v Sloveniji kupiti v lekarni tudi brez zdravniškega recepta, zato je njegova dejanska poraba večja.

Zaviralce protonske črpalke (A02BC) je v letu 2023 prejelo povprečno 17,5 % prebivalcev Slovenije, kar je za 0,3 % več kot leto prej (v letu 2022 17,2 %, leta 2021 16,5 %, leta 2020 15,4 %). Če pogledamo predpisovanje zaviralcev protonske črpalke po slovenskih regijah, ugotovimo, da so največ zaviralcev protonske črpalke predpisali v koroški (20,7 %), podravski (20,1 %) in zasavski regiji (19,3 %) (slika 4.3).

A02BC Zaviralci protonске črpalke

Slika 4.3: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan zaviralec protonске črpalke (A02BC) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2023.

A03 Zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj

V letu 2023 je bilo predpisano 52.388 receptov za zdravila za zdravljenje gastrointestinalnih funkcionalnih motenj, kar je 4 % več kot leto prej. Največ je bilo predpisanih **propulzivov (A03F)**, 33.555 receptov v vrednosti 253,1 tisoč EUR, vsi spadajo v podskupino **propulzivov (A03FA)**. Predpisanih je bilo 621.384 DDD oz. 0,8 DID. Največ sta se predpisovala **metoklopramid (A03FA01)** z 31.872 recepti (indeks 97), ki se uporablja za zdravljenje in preprečevanje slabosti in bruhanja, in **domperidon (A03FA03)** s 1.683 recepti (indeks 337), ki se uporablja za preprečevanje in zdravljenje akutne slabosti in bruhanja zaradi okužbe, hrane, radioterapije.

A06 Zdravila proti zaprtju

V letu 2023 je bilo predpisanih 170.808 receptov (indeks 104) za vsa zdravila proti zaprtju (odvajala) v vrednosti skoraj 2,2 milijona EUR. Večinoma so bila predpisana **osmozna odvajala (A06AD)**, in sicer 158.276 receptov (indeks 103), od tega največ **laktuloza (A06AD11)**, 104.305 receptov. Ker se večina teh zdravil lahko izdaja v lekarnah tudi brez zdravniškega recepta, je njihovo dejansko porabo težko natančno določiti.

A07 Antidiaroiiki, protivnetna in protimikrobna zdravila

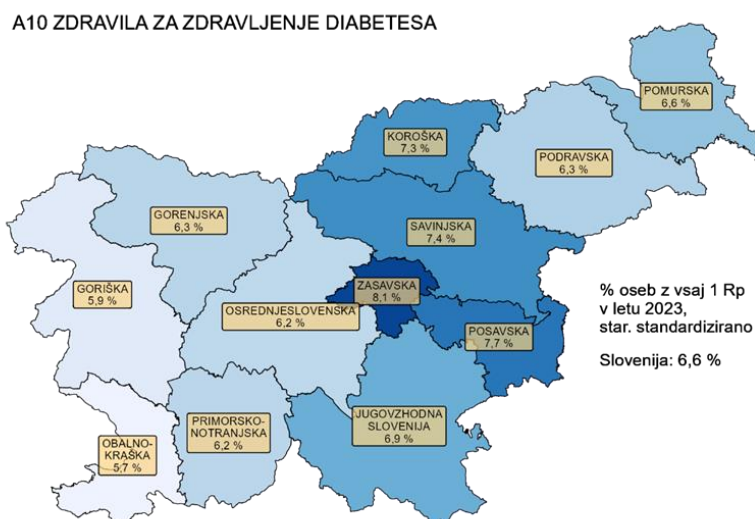
Predpisanih je bilo 63.636 receptov te skupine, največ **zdravil s protivnetnim delovanjem v črevesju (A07E)**, 29.503 receptov (indeks 100) v vrednosti dobrih 3,2 milijona EUR.

A10 Zdravila za zdravljenje diabetesa

Zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) so v letu 2023 predstavljala 31,9 % delež števila receptov skupine A in 62,3 % vrednostni delež zdravil skupine A. Predpisanih je bilo 958.470 receptov (indeks 113) v vrednosti 64,0 milijona EUR (indeks 122). Povprečna vrednost recepta za celotno skupino A10 je znašala 66,8 EUR (leta 2022 61,9 EUR, leta 2021 56,2 EUR). Na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 452 receptov za zdravila

za zdravljenje diabetesa (A10), leto prej 402 receptov. Povprečna vrednost recepta v prvi podskupini (A10A) je bila 111,6 EUR, v drugi (A10B) pa 58,1 EUR.

Povprečno je zdravila za zdravljenje diabetesa prejelo 6,6 % prebivalcev Slovenije, leta 2022 5,9 %, leta 2021 pa 5,5 %. Zdravila za zdravljenje diabetesa so najpogosteje predpisovali v zasavski regiji (8,1 %, leta 2022 7,3 %), najmanj pa v obalno-kraški (5,7 %) in goriški regiji (5,9 %) regiji (slika 4.4).

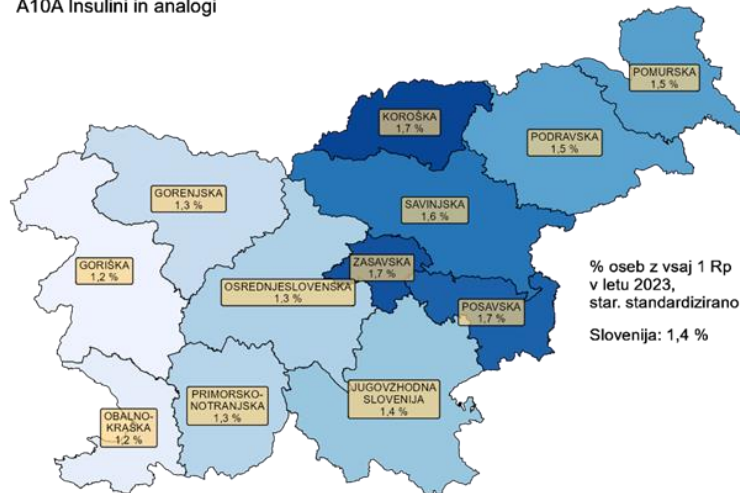
Slika 4.4: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje diabetesa (A10) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2023.

Zdravila za zdravljenje diabetesa delimo v dve veliki podskupini. Prva podskupina so **insulini in analogi (A10A)**, predpisanih je bilo 155.952 receptov, kar je 2 % manj kot leto prej. Druga podskupina so **antidiabetiki brez insulinov (A10B)**, za katere je bilo predpisanih 802.518 receptov, kar je 16 % več kot leto prej.

Na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 74 receptov z **insulini in analogi (A10A)**, leto prej pa 75. V tej skupini je bilo predpisanih 15.483.325 DDD oz. 20,0 DID.

Povprečno je insuline in analoge (A10A) prejelo 1,4 % prebivalcev Slovenije, kar je 0,1 % manj kot leto prej. Največ so insuline in analoge predpisovali v zasavski, posavski in koroški regiji (1,7 %), sledijo savinjska (1,6 %), podravska in pomurska (1,5 %) regija, najmanj pa v goriški in obalno-kraški (1,2 %) regiji (slika 4.5).

A10A Insulini in analogi

Slika 4.5: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani insulini in analogi (A10A) v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2023.

Predpisanih je bilo 802.518 receptov za **antidiabetike brez insulinov (A10B)**, število se je zvišalo za 16 %, vrednost pa za 35 %. V tej skupini je bilo predpisanih 58.669.552 DDD oz. 75,8 DID.

Najpogosteje so bili predpisani **bigvanidi (A10BA)**, predpisanih je bilo 246.857 receptov (indeks 99), od tega vsi za **metformin (A10BA02)** v vrednosti več kot 2,9 milijona EUR.

Sledijo **sulfonilsečnine (A10BB)**, predpisanih je bilo 140.714 receptov (indeks 94), največ za **gliklazid (A10BB09)**, 113.432 receptov, in **glikvidon (A10BB08)**, 16.605 receptov, ter **kombinacije peroralnih antidiabetikov (A10BD)** z drugimi učinkovinami. Predpisanih je bilo 117.033 receptov (indeks 117), največ za kombinacijo **metformina in empagliflozina (A10BD20)**, 54.654 receptov, ter kombinacijo **metformina in dapagliflozina (A10BD15)**, 35.117 receptov.

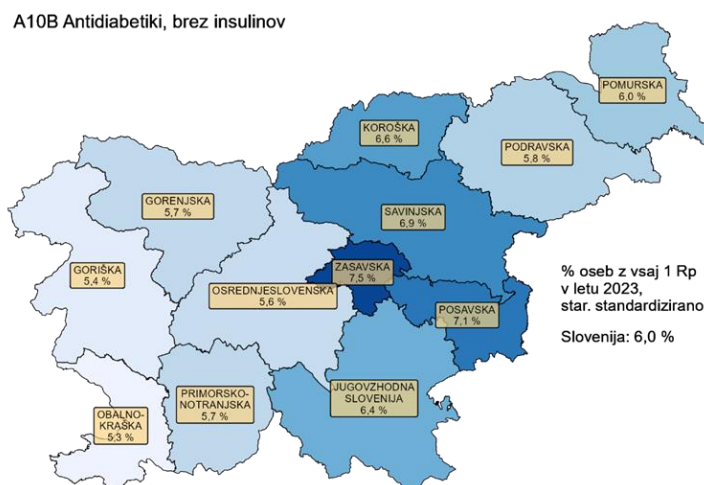
Pri uporabi kombinacij bolniki dnevno zaužijejo manjše število tablet, kar lahko izboljša njihovo complianco. **Metformin** je najpogosteje uporabljena učinkovina za zdravljenje sladkorne bolezni tipa 2, kot samostojna učinkovina ali v kombinacijah, tudi zaradi ugodnih metabolnih in srčno-žilnih učinkov (17).

Tudi v letu 2023 je zaznati porast **analogov glukagonu podobnega peptida-1 (GLP-1) (A10BJ)**, predpisanih je bilo 118.034 receptov (indeks 177), od tega 90.330 receptov za **semaglutid (A10BJ06)** (indeks 228) in 26.178 receptov za **dulaglutid (A10BJ05)** (indeks 105), ter **zaviralcev natrijevih glukoznih koprenašalcev 2 (SGLT-2) (A10BK)**, predpisanih je bilo 148.726 receptov (indeks 161), največ **dapagliflozina (A10BK01)** na 76.449 receptih (indeks 166).

Semaglutid in **dulaglutid** se uporabljata za zdravljenje odraslih z nezadostno urejeno sladkorno boleznijo tipa 2 kot dopolnilo k dieti in telesni vadbi. V Sloveniji to zdravljenje z določenimi omejitvami krije obvezno zdravstveno zavarovanje. **Dulaglutid** se lahko predpisuje tudi kot dodatek k zdravi prehrani in povečani telesni dejavnosti za uravnavanje telesne mase pri mladostnikih, starih 10 let in več, z debelostjo, a le na osnovi mnenja strokovnega konzilija Kliničnega oddelka za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni Pediatrične klinike UKC Ljubljana.

Dapagliflozin je indiciran pri odraslih in otrocih starih 10 let in več za zdravljenje nezadostno urejene sladkorne bolezni tipa 2 kot dodatek k dieti in telesni aktivnosti, za samostojno zdravljenje, kadar metformin ni primerno zdravilo, ker ga bolniki ne prenašajo, ali v kombinaciji z drugimi zdravili za zdravljenje sladkorne bolezni.

Antidiabetike, brez insulinov je prejelo 6,0 % populacije (leta 2022 5,3 %) največ v zasavski (7,5 %, leta 2022 6,6 %) in posavski regiji (7,1 %, leta 2022 6,3 %) (slika 4.6).

Slika 4.6: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani antidiabetiki, brez insulinov, v posamezni statistični regiji R Slovenije v letu 2023.

A11 Vitamini

V letu 2023 je bilo v Sloveniji predpisanih 525.834 receptov v vrednosti 7,3 milijona EUR za vitamine, kar je 2 % več receptov in 6 % zvišanje stroškov v primerjavi z letom 2022.

Večino vseh receptov skupine A11 so predstavljali **vitamina A in D ter njune kombinacije (A11C)**. Predpisanih je bilo 508.090 receptov, 78.726.268 DDD oz. 101,7 DID.

Največ je bilo predpisanega **vitamina D in analogov (A11CC)**, predvsem *holekalciferola - vitamina D (A11CC05)*, in sicer 508.090 receptov (indeks 103) v vrednosti skoraj 6,9 milijona EUR.

Vitamin D je imunomodulatorni hormon z ugotovljeno učinkovitostjo proti različnim okužbam zgornjih dihal, zato se spodbuja dodajanje vitamina D pri vseh zdravih posameznikih v obdobju respiratornih okužb od oktobra do aprila, za posameznike z dejavniki tveganja za pomanjkanje vitamina D (npr. debelost in druge kronične bolezni, starost nad 70 let, pomanjkanje izpostavljenosti sončni svetlobi ...) pa skozi vse leto. Zaradi ugodnih vplivov na rast in razvoj se priporoča nosečnicam skozi vsi nosečnost. Redno naj bi ga prejeli tudi otroci (zlasti dojenčki) in mladostniki do 18. leta starosti (18).

A12 Minerali

V primerjavi s prejšnjim letom se je število receptov za različne minerale zvišalo za 1 %, stroški so bili ob tem 7 % višji, predpisano je bilo 97.365 receptov, 2.593.333 DDD oz. 3,3 DID.

Kalcij (A12A) je bil predpisan na 73.168 receptih, predvsem v obliki *kalcijevega karbonata (A12AA04)* s 73.134 recepti (indeks 101) v vrednosti 1,2 milijona EUR (indeks 106).

Kalij (A12B) je bil predpisan na 22.701 receptih, predvsem v obliki *kombinacije kalijevih soli (A12BA30)* z 18.760 recepti v vrednosti 319,9 tisoč EUR.

Kalcij sodeluje pri mnogih pomembnih življenjskih procesih v organizmu. Je najpomembnejši gradnik kosti in zob, potreben pa je tudi za normalno krčenje in sproščanje prečno progastih in gladkih mišic. Kalcij

aktivira pomembne encime ter sodeluje pri uravnavanju prepustnosti celičnih membran, prevajanju živčnih impulzov in v procesu strjevanja krvi, vpliva pa tudi na normalni ritem srca.

Dolgotrajno pomanjkanje kalcija v organizmu pri odraslih povzroči tudi osteoporozo, zato bolnikom z osteoporozo, če ne zaužijejo potrebnih količin kalcija s hrano, predpisujejo kalcij v obliki tablet (19,20).

4.2 Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov (ATC skupina B)

Zdravila za bolezni krvi in krvotvornih organov so razvrščena v pet skupin. V letu 2023 je bilo izdanih 1.131.317 receptov (indeks 102) v vrednosti 81,9 milijona EUR, kar je 3 % več kot leto prej.

Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za bolezni krvi in krvotvornih organov je znašala 72,4 EUR, na tisoč prebivalcev je bilo predpisanih 533 receptov. Predpisanih je bilo 84.879.910 DDD, to je 109,6 DID (tabela 4.2).

Tabela 4.2: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni krvi in krvotvornih organov (B), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
B - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KRVNI IN KRVOTVORNIH ORGANOV	1.131.317	102	81.852.067 €	103	72,4 €	533	84.879.910	109,6
B01 - ANTITROMBOTIKI	973.432	102	46.458.020 €	107	47,7 €	459	79.764.606	103,0
B01A - Antitrombotiki	973.432	102	46.458.020 €	107	47,7 €	459	79.764.606	103,0
B01AA - Antagonisti vitamina K	54.737	91	800.236 €	94	14,6 €	26	3.484.232	4,5
B01AA03 - varfarin	49.357	90	701.463 €	92	14,2 €	23	3.169.080	4,1
B01AA07 - acenokumarol	5.380	96	98.773 €	110	18,4 €	3	315.152	0,4
B01AB - Heparinska skupina	81.912	100	6.473.323 €	103	79,0 €	39	3.562.965	4,6
B01AB01 - heparin	2	200	143 €	201	71,5 €	0	10	0,0
B01AB04 - dalteparin	55.461	88	4.661.153 €	94	84,0 €	26	2.681.842	3,5
B01AB05 - enoksaparin	6.339	98	380.093 €	100	60,0 €	3	239.690	0,3
B01AB06 - nadroparin	20.110	154	1.431.935 €	154	71,2 €	9	641.423	0,8
B01AC - Zaviralci agregacije trombocitov brez heparina	586.672	100	6.982.946 €	104	11,9 €	277	56.354.099	72,8
B01AC04 - klopidogrel	30.332	98	443.214 €	101	14,6 €	14	2.129.276	2,8
B01AC06 - acetilsalicilna kislina	541.210	100	3.731.819 €	107	6,9 €	255	53.256.240	68,8
B01AC11 - iloprost	1	17	2.026 €	10	2026,4 €	0	12	0,0
B01AC21 - treprostinil	227	83	1.206.895 €	106	5316,7 €	0	5.895	0,0
B01AC22 - prasugrel	3.108	90	131.149 €	87	42,2 €	1	203.414	0,3
B01AC24 - ticagrelor	11.760	104	1.386.142 €	93	117,9 €	6	757.008	1,0
B01AC27 - seleksipag	34	3400	81.701 €	1162	2403,0 €	0	2.253	0,0
B01AE - Direktni zaviralci trombina	52.597	98	8.189.719 €	100	155,7 €	25	3.703.424	4,8
B01AE07 - dabigatraneteksilat	52.597	98	8.189.719 €	100	155,7 €	25	3.703.424	4,8
B01AF - Direktni zaviralci faktorja Xa	194.971	113	23.789.687 €	111	122,0 €	92	12.603.227	16,3
B01AF01 - rivaroksaban	99.774	105	14.298.914 €	107	143,3 €	47	6.413.387	8,3
B01AF02 - apiksaban	86.953	114	8.601.790 €	110	98,9 €	41	5.758.510	7,4
B01AF03 - edoksaban	8.244	396	888.983 €	442	107,8 €	4	431.330	0,6

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
B01AX - Drugi antitrombotiki	2.543	97	222.110 €	98	87,3 €	1	56.660	0,1
<i>B01AX05 - fondaparinuks</i>	2.543	97	222.110 €	98	87,3 €	1	56.660	0,1
B02 - ANTIHEMORAGIKI	6.127	96	26.294.319 €	97	4291,5 €	3	167.588	0,2
B02A - Antifibrinolitiki	2.006	98	58.426 €	108	29,1 €	1	45.390	0,1
B02AA - Aminokislina	2.006	98	58.426 €	108	29,1 €	1	45.390	0,1
<i>B02AA02 - traneksaminska kislina</i>	2.006	98	58.426 €	108	29,1 €	1	45.390	0,1
B02B - Vitamin K in drugi hemostatiki	4.121	96	26.235.894 €	97	6366,4 €	2	122.198	0,2
B02BA - Vitamin K	19	317	656 €	415	34,6 €	0	154	0,0
<i>B02BA01 - fitomenadion</i>	19	317	656 €	415	34,6 €	0	154	0,0
B02BD - Krvni koagulacijski faktorji	925	92	12.892.394 €	92	13937,7 €	0	44.597	0,1
<i>B02BD02 - koagulacijski faktor VIII</i>	739	92	9.975.201 €	91	13498,2 €	0	37.104	0,0
<i>B02BD04 - koagulacijski faktor IX</i>	96	83	1.663.210 €	101	17325,1 €	0	3.942	0,0
<i>B02BD06 - kombinacija von willebrandovega faktorja in koagulacijskega faktorja VIII</i>	66	102	839.167 €	111	12714,7 €	0	2.821	0,0
<i>B02BD08 - koagulacijski faktor VIIa</i>	24	114	414.815 €	66	17284,0 €	0	730	0,0
B02BX - Drugi hemostatiki za sistemsko zdravljenje	3.177	96	13.342.843 €	103	4199,8 €	1	77.447	0,1
<i>B02BX04 - romiplostim</i>	1.078	94	2.380.688 €	117	2208,4 €	1	35.225	0,0
<i>B02BX05 - eltrombopag</i>	1.401	84	1.506.607 €	92	1075,4 €	1	23.737	0,0
<i>B02BX06 - emicizumab</i>	477	111	9.041.669 €	99	18955,3 €	0	10.515	0,0
<i>B02BX08 - avatrombopag</i>	221	325	413.880 €	380	1872,8 €	0	7.970	0,0
B03 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE SLABOKRVNOSTI	144.828	101	6.547.713 €	101	45,2 €	68	4.947.257	6,4
B03A - Zdravila z železom	80.200	97	1.196.610 €	90	14,9 €	38	2.877.130	3,7
B03AA - Zdravila z dvovalentnim železom za peroralno uporabo	68.138	118	982.931 €	110	14,4 €	32	2.072.195	2,7
<i>B03AA01 - železov(II) glicin sulfat</i>	8.018	1015	201.777 €	1351	25,2 €	4	381.863	0,5
<i>B03AA07 - železov(II) sulfat</i>	60.120	105	781.154 €	89	13,0 €	28	1.690.332	2,2
B03AB - Zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo	12.056	50	212.982 €	50	17,7 €	6	804.906	1,0
<i>B03AB05 - kompleksi železovega(III) oksida s polimaltozo</i>	12.053	54	212.955 €	54	17,7 €	6	804.856	1,0
<i>B03AB09 - železov(III) proteinsukcinilat</i>	3	0	27 €	0	8,9 €	0	50	0,0
B03AC - Zdravila z železom za parenteralno uporabo	6	150	698 €	120	116,3 €	0	30	0,0
B03B - Vitamin B12 in folna kislina	53.199	107	862.475 €	109	16,2 €	25	1.189.605	1,5
B03BA - Vitamin B12 (cianokobalamin in analogi)	251	125	3.800 €	126	15,1 €	0	79.950	0,1

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravi v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>B03BA03 - hidroksokobalamin</i>	251	125	3.800 €	126	15,1 €	0	79.950	0,1
B03BB - Folna kislina in njeni derivati	52.948	107	858.675 €	109	16,2 €	25	1.109.655	1,4
<i>B03BB01 - folna kislina</i>	52.948	107	858.675 €	109	16,2 €	25	1.109.655	1,4
B03X - Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	11.429	108	4.488.628 €	103	392,7 €	5	880.522	1,1
B03XA - Druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti	11.429	108	4.488.628 €	103	392,7 €	5	880.522	1,1
<i>B03XA01 - eritropoetin</i>	2.775	91	1.197.796 €	91	431,6 €	1	242.032	0,3
<i>B03XA02 - darbepoetin alfa</i>	6.599	107	2.800.331 €	101	424,4 €	3	569.380	0,7
<i>B03XA03 - metokspolietilenglikol epoetin beta</i>	1.295	93	248.528 €	83	191,9 €	1	48.588	0,1
<i>B03XA05 - roksadustat</i>	760	8444	241.972 €	8066	318,4 €	0	20.523	0,0
B05 - NADOMESTKI KRVI IN PERFUZIJSKE RAZTOPINE	6.862	118	2.230.662 €	127	325,1 €	3	0	0,0
B05A - Kri in sorodna zdravila	1	50	7 €	59	6,8 €	0	0	0,0
B05AA - Nadomestki krvi in plazemske proteinske frakcije	1	50	7 €	59	6,8 €	0	0	0,0
<i>B05AA07 - hidroksietilškrob</i>	1		7 €		6,8 €	0	0	0,0
B05B - Raztopine za intravensko uporabo	4.011	115	1.919.502 €	126	478,6 €	2	0	0,0
B05BA - Raztopine za parenteralno prehrano	1.165	126	1.729.760 €	126	1484,8 €	1	0	0,0
<i>B05BA01 - aminokisliline</i>	15	115	7.177 €	112	478,5 €	0	0	0,0
<i>B05BA02 - maščobne emulzije</i>	70	241	49.866 €	255	712,4 €	0	0	0,0
<i>B05BA03 - ogljikovi hidrati</i>	3		68 €		22,8 €	0	0	0,0
<i>B05BA10 - kombinacije</i>	1.077	122	1.672.649 €	125	1553,1 €	1	0	0,0
B05BB - Raztopine za uravnavanje ravnotežja elektrolitov	2.846	112	189.742 €	119	66,7 €	1	0	0,0
<i>B05BB01 - elektroliti</i>	2.830	112	174.132 €	123	61,5 €	1	0	0,0
<i>B05BB02 - elektroliti z ogljikovimi hidrati</i>	16	57	15.610 €	86	975,6 €	0	0	0,0
B05X - Dodatki intravenskimi raztopinam	2.850	122	311.154 €	132	109,2 €	1	0	0,0
B05XA - Raztopine elektrolitov	996	117	104.808 €	140	105,2 €	0	0	0,0
<i>B05XA01 - kalijev klorid</i>	63	158	3.642 €	179	57,8 €	0	0	0,0
<i>B05XA05 - magnezijev sulfat</i>	87	100	8.940 €	129	102,8 €	0	0	0,0
<i>B05XA06 - kalijev fosfat in njegove kombinacije z drugimi kalijevimi solmi</i>	11	367	433 €	258	39,3 €	0	0	0,0
<i>B05XA14 - natrijev glicerofosfat</i>	23	153	4.906 €	208	213,3 €	0	0	0,0
<i>B05XA31 - kombinacije elektrolitov z drugimi učinkovinami</i>	789	118	83.701 €	144	106,1 €	0	0	0,0
B05XB - Aminokisliline	1		2.452 €		2452,0 €	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>B05XB02 - alanilglutamin</i>	1		2.452 €		2452,0 €	0	0	0,0
B05XC - Vitamini	1.853	125	203.894 €	127	110,0 €	1	0	0,0
B06 - DRUGA KRVNA ZDRAVILA	68	121	321.351 €	119	4725,8 €	0	458	0,0
B06A - Druga krvna zdravila	68	121	321.351 €	119	4725,8 €	0	458	0,0
B06AC - Zdravila za zdravljenje hereditarnega angioedema	68	121	321.351 €	119	4725,8 €	0	458	0,0
<i>B06AC02 - ikatibant</i>	38	109	18.524 €	57	487,5 €	0	38	0,0
<i>B06AC05 - lanadelumab</i>	30	143	302.828 €	127	10094,3 €	0	420	0,0

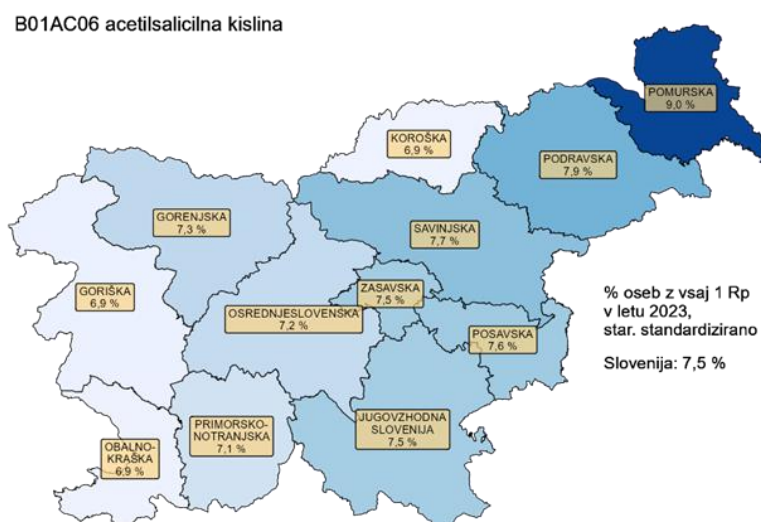
B01 Antitrombotiki

Antitrombotiki so najpogosteje predpisana zdravila iz skupine B. V letu 2023 so zavzemali 86 % delež receptov in 57 % delež stroškov za zdravila iz te skupine. Predpisanih je bilo 973.432 receptov (indeks 102) v vrednosti 46.458.020 EUR (indeks 107).

Največ predpisanih antitrombotikov je bilo iz podskupine *zaviralcev agregacije trombocitov brez heparina (B01AC)*, predpisanih je bilo 586.672 receptov (indeks 100) v vrednosti skoraj 7,0 milijona EUR (indeks 104).

Najpogosteje predpisana učinkovina v tej skupini je *acetilsalicilna kislina 100 mg (B01AC06)*, ki zmanjšuje tveganja za nastanek krvnih strdkov ter s tem pripomore k preprečevanju različnih srčno-žilnih dogodkov. Predpisano je bilo 541.210 receptov (indeks 100) v vrednosti 3,7 milijonov EUR (indeks 107).

V povprečju je 7,5 % prebivalcev Slovenije prejelo acetilsalicilno kislino 100 mg, kar je 0,1 % manj kakor leto prej. Največ so acetilsalicilno kislino 100 mg predpisovali v pomurski regiji (9,0 %, leta 2022 9,0 %, leta 2021 9,2 %), sledita podravska (7,9 %, leta 2022 8,0 %, leta 2021 8,3 %) in savinjska regija (7,7 %, leta 2022 7,9 %, leta 2021 8,1 %) (slika 4.7).

Slika 4.7: Odstotek oseb, ki jim je bila predpisana acetilsalicilna kislina 100 mg (B01AC06) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Nadaljeval se je tudi trend zmanjševanja števila predpisanih receptov za *antagoniste vitamina K (B01AA)*, predpisanih je bilo 54.737 receptov, predpisovanje se je zmanjšalo za 9 %, stroški pa so se zmanjšali za 6 %. Največ je bilo predpisanih receptov z *varfarinom (B01AA03)*, in sicer 49.357 receptov (indeks 90) v vrednosti 701,5 tisoč EUR (indeks 92).

V *heparinski skupini zdravil (B01AB)* je bilo predpisanih 81.912 receptov, število receptov je bilo podobno tistemu v letu poprej, stroški pa so narasli za 3 %. Najpogosteje so bila predpisana zdravila z *dalteparinom (B01AB04)* s 55.461 recepti (indeks 88) in *nadroparinom (B01AB06)* z 20.110 recepti (indeks 154).

V skupini *direktnih zaviralcev faktorja Xa (B01AF)* je bilo predpisanih 194.971 receptov (indeks 113) v vrednosti 23,8 milijona EUR (indeks 111). Najpogosteje predpisana sta bila *rivaroksaban (B01AF01)* na 99.774 receptih in *apiksaban (B01AF02)* na 86.953 receptih. Oba zavirata koagulacijski faktor Xa in tako preprečita aktivacijo protrombina v trombin (21).

B02 Antihemoragiki

Skupina antihemoragikov (zdravila, ki preprečujejo krvavitev) predstavlja le 0,5 % delež v ATC skupini B. Predpisanih je bilo 6.127 receptov (indeks 96), katerih vrednost je znašala kar 26,3 milijona EUR (indeks 97). To predstavlja 32,1 % delež vrednosti vseh zdravil v ATC skupini B.

Vrednost enega recepta za ta zdravila je znašala 4.291,5 EUR, povprečna vrednost enega recepta za zdravila iz celotne skupine B pa je bila 72,4 EUR.

Skupino antihemoragikov tvorita dve večji podskupini. Predpisanih je bilo 2.006 receptov za *antifibrinolitike (B02A)*, vsi za *traneksaminsko kislino (B02AA02)*, in 4.121 receptov za *vitamin K in druge hemostatike (B02B)*.

Največ receptov v skupini B02B je bilo predpisanih za *eltrombopag (B02BX05)*, in sicer 1.401 receptov (indeks 84) v vrednosti 1,5 milijona EUR iz skupine *drugi hemostatiki za sistemsko zdravljenje (B02BX)*, za katero je bilo tudi sicer porabljenih največ sredstev med antihemoragiki, in sicer dobrih 13,3 milijona EUR:

Sledili so *krvni koagulacijski faktorji (B02BD)*, kjer je bilo predpisanih 925 receptov (indeks 92), vrednost izdanih zdravil pa je bila 12,9 milijona EUR (indeks 92). Povprečna vrednost enega recepta v podskupini krvnih koagulacijskih faktorjev je bila 13.937,7 EUR. Predpisanih je bilo 739 receptov za *koagulacijski faktor VIII (B02BD02)* (indeks 92), ki se uporablja kot nadomestno zdravljenje pri hemofiliji, v vrednosti skoraj 10,0 milijonov EUR (indeks 91). Predpisanih je bilo 66 receptov (indeks 102) za *kombinacijo von willebrandovega faktorja in koagulacijskega faktorja VIII (B02BD06)*.

B03 Zdravila za zdravljenje slabokrvnosti

Predpisanih je bilo 144.828 receptov v vrednosti dobrih 6,5 milijona EUR. V primerjavi z letom 2022 so se tako število receptov kot stroški zvišali za 1 %.

V podskupini *zdravil z železom (B03A)* je bilo predpisanih 80.200 receptov (indeks 97), in sicer 12.056 receptov za *zdravila s trovalentnim železom za peroralno uporabo (B03AB)* (indeks 50) in 68.138 receptov za *zdravila z dvovalentnim železom za peroralno uporabo (B03AA)* (indeks 118).

Predpisanih je bilo tudi 53.199 receptov za *vitamin B12 in folno kislino (B03B)*.

Največji del stroškov v skupini zdravil za zdravljenje slabokrvnosti so predstavljala *druga zdravila za zdravljenje slabokrvnosti (B03X)*, predpisanih je bilo 11.429 receptov (indeks 108) v vrednosti skoraj 4,5 milijona EUR (indeks 103). Povprečna vrednost recepta je bila 392,7 EUR. Predpisanih je bilo 880.522 DDD oz. 1,1 DID drugih zdravil za zdravljenje slabokrvnosti.

Zdravila iz te skupine so vključevala *darbepoetin alfa* (B03XA02) s 6.599 recepti (indeks 107) v vrednosti 2,8 milijona EUR (indeks 101), *eritropoetin* (B03XA01) z 2.775 recepti (indeks 91) v vrednosti skoraj 1,2 milijona EUR (indeks 91), *metoksipolietilenglikol epoetin beta* (B03XA03) s 1.295 recepti (indeks 93) v vrednosti 248 tisoč EUR (indeks 83) in *roksadustat* s 760 recepti (indeks 8.444) v vrednosti 242 tisoč EUR (indeks 8.066).

4.3 Zdravila za bolezni srca in ožilja (ATC skupina C)

Zdravila za bolezni srca in ožilja, ki so razvrščena v devet podskupin, ostajajo najpogosteje predpisana zdravila v Sloveniji. V letu 2023 je bilo izdanih 4.980.829 receptov (indeks 103) v vrednosti 97 milijonov EUR (indeks 108). Skupno je bilo predpisanih 455.512.116 DDD, to je 588,4 DDD na 1.000 prebivalcev na dan (DID). Največ DDD na 1.000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09), in sicer 230,8 DID na 1.776.116 receptih (indeks 102), ki ostaja najpomembnejša tako glede na število predpisanih receptov kot tudi glede na vrednost izdanih zdravil (38,3 milijona EUR) (indeks 108). Sem spadajo učinkovine za zdravljenje povišanega krvnega tlaka (antihipertenzivi), ki z zaviranjem renina preprečijo pretvorbo angiotenzinogena v angiotenzin I. Na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 837 receptov.

Po številu receptov sledita skupini zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10) z 1.200.524 recepti (indeks 108) v vrednosti 23,1 milijona EUR (indeks 115) ter antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07) z 880.070 recepti (indeks 101) v vrednosti skoraj 11,8 milijona EUR (indeks 105) (tabela 4.3).

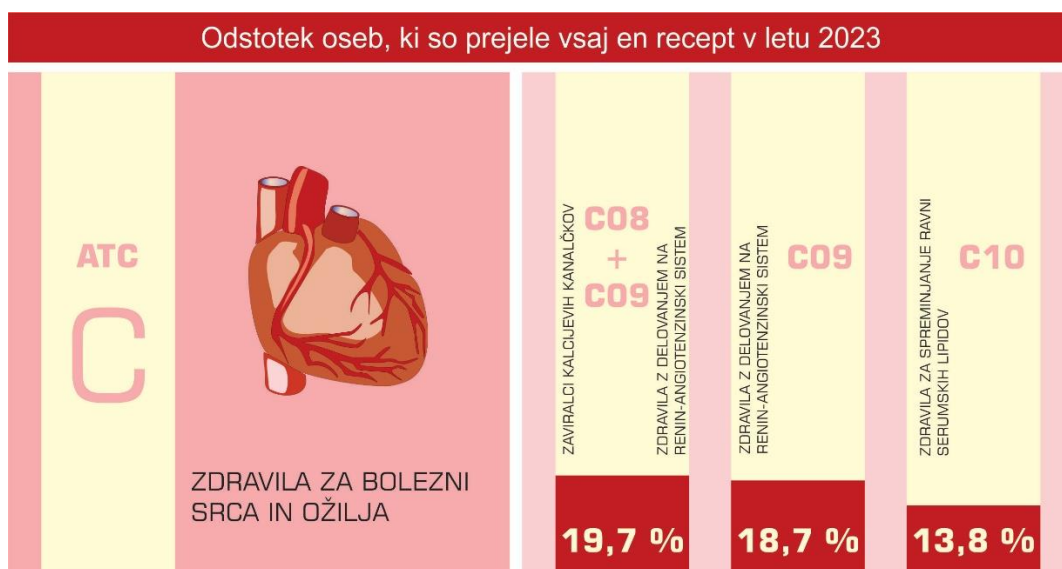

Tabela 4.3: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni srca in ožilja (C), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
C - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA IN OŽILJA	4.980.829	103	97.243.804 €	108	19,5 €	2.348	455.512.116	588,4
C01 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SRCA	178.422	103	6.570.659 €	105	36,8 €	84	14.717.338	19,0
C01A - Kardiotonični glikozidi	24.329	94	279.142 €	95	11,5 €	11	949.075	1,2
C01AA - Digitalisovi glikozidi	24.329	94	279.142 €	95	11,5 €	11	949.075	1,2
C01AA08 - metildigoksin	24.329	94	279.142 €	95	11,5 €	11	949.075	1,2
C01B - Antiaritmiki, skupini I in III	35.293	106	970.968 €	109	27,5 €	17	3.047.903	3,9
C01BB - Antiaritmiki skupine IB	1		1.649 €		1648,9 €	0	21	0,0
C01BB02 - meksiletin	1		1.649 €		1648,9 €	0	21	0,0
C01BC - Antiaritmiki skupine IC	16.118	112	387.172 €	118	24,0 €	8	1.323.573	1,7
C01BC03 - propafenon	13.889	99	336.308 €	104	24,2 €	7	1.252.830	1,6
C01BC04 - flekainid	2.229	726	50.864 €	811	22,8 €	1	70.743	0,1
C01BD - Antiaritmiki skupine III	19.174	102	582.148 €	104	30,4 €	9	1.724.310	2,2
C01BD01 - amjodaron	18.613	101	552.279 €	103	29,7 €	9	1.685.070	2,2
C01BD07 - dronedaron	561	111	29.868 €	110	53,2 €	0	39.240	0,1
C01C - Spodbujevalci srčne funkcije brez kardiotoničnih glikozidov	5.863	83	408.434 €	95	69,7 €	3	4.258	0,0
C01CA - Adrenergiki in dopaminergiki	5.863	83	408.434 €	95	69,7 €	3	4.258	0,0
C01CA24 - adrenalin	5.863	83	408.434 €	95	69,7 €	3	4.258	0,0
C01D - Vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije	36.797	98	754.926 €	112	20,5 €	17	2.546.342	3,3
C01DA - Organski nitrati	35.580	96	610.967 €	98	17,2 €	17	2.509.245	3,2
C01DA02 - gliceriltrinitrat	17.777	101	230.115 €	111	12,9 €	8	796.900	1,0
C01DA14 - izosorbidmononitrat	17.803	92	380.852 €	92	21,4 €	8	1.712.345	2,2
C01DX - Drugi vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije	1.217	217	143.959 €	291	118,3 €	1	37.097	0,0
C01DX22 - vericigvat	1.217	217	143.959 €	291	118,3 €	1	37.097	0,0
C01E - Druga zdravila za bolezni srca	76.140	109	4.157.189 €	105	54,6 €	36	8.169.761	10,6
C01EB - Druga zdravila za bolezni srca	76.140	109	4.157.189 €	105	54,6 €	36	8.169.761	10,6
C01EB15 - trimetazidin	43.114	115	1.076.294 €	116	25,0 €	20	6.105.908	7,9
C01EB17 - ivabradin	13.500	99	557.128 €	102	41,3 €	6	1.101.548	1,4
C01EB18 - ranolazin	19.524	103	2.523.753 €	101	129,3 €	9	962.305	1,2
C02 - ANTIHIPERTENZIVI	123.138	103	4.729.471 €	96	38,4 €	58	11.813.079	15,3
C02A - Antiadrenergiki s centralnim delovanjem	16.142	103	366.028 €	112	22,7 €	8	1.361.539	1,8
C02AB - Metildopa	2.092	104	61.118 €	106	29,2 €	1	53.613	0,1
C02AB01 - L-metildopa	2.092	104	61.118 €	106	29,2 €	1	53.613	0,1

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
C02AC - Agonisti imidazolinskih receptorjev	14.050	103	304.910 €	114	21,7 €	7	1.307.927	1,7
C02AC01 - klonidin	210	21000	22.452 €	77876	106,9 €	0	39.987	0,1
C02AC05 - moksonidin	13.840	101	282.459 €	105	20,4 €	7	1.267.940	1,6
C02C - Antiadrenergiki s perifernim delovanjem	105.424	103	1.974.946 €	103	18,7 €	50	10.391.295	13,4
C02CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	105.424	103	1.974.946 €	103	18,7 €	50	10.391.295	13,4
C02CA04 - doksazosin	105.423	103	1.974.899 €	103	18,7 €	50	10.391.290	13,4
C02CA06 - urapidil	1		47 €		46,9 €	0	5	0,0
C02D - Zdravila z delovanjem na gladko mišičje arterij	1		129 €		129,3 €	0	25	0,0
C02DC - Derivati pirimidina	1		129 €		129,3 €	0	25	0,0
C02DC01 - minoksidil	1		129 €		129,3 €	0	25	0,0
C02K - Drugi antihipertenzivi	1.571	98	2.388.368 €	90	1520,3 €	1	60.220	0,1
C02KX - Antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije	1.571	98	2.388.368 €	90	1520,3 €	1	60.220	0,1
C02KX01 - bosentan	432	88	283.445 €	63	656,1 €	0	14.485	0,0
C02KX02 - ambrisentan	14	30	15.760 €	30	1125,7 €	0	280	0,0
C02KX04 - macitentan	287	105	824.708 €	114	2873,5 €	0	10.950	0,0
C02KX05 - riociguat	838	106	1.264.456 €	88	1508,9 €	0	34.505	0,0
C03 - DIURETIKI	405.195	100	6.984.523 €	109	17,2 €	191	25.711.164	33,2
C03B - Diuretiki dilucijskega segmenta, brez tiazidov	79.567	90	1.119.227 €	93	14,1 €	38	4.149.150	5,4
C03BA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	79.567	90	1.119.227 €	93	14,1 €	38	4.149.150	5,4
C03BA04 - klortalidon	333	62	5.960 €	63	17,9 €	0	22.920	0,0
C03BA11 - indapamid	79.234	91	1.113.268 €	93	14,1 €	37	4.126.230	5,3
C03C - Diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke	224.637	100	2.992.313 €	104	13,3 €	106	17.670.377	22,8
C03CA - Sulfonamidi, enokomponentna zdravila	224.637	100	2.992.313 €	104	13,3 €	106	17.670.377	22,8
C03CA01 - furosemid	180.979	100	2.261.944 €	105	12,5 €	85	16.159.024	20,9
C03CA04 - torasemid	43.658	98	730.368 €	100	16,7 €	21	1.511.353	2,0
C03D - Antagonisti aldosterona in drugi antikaliuretiki diuretiki (varčevalni s kalijem)	100.793	110	2.661.154 €	124	26,4 €	48	3.879.301	5,0
C03DA - Antagonisti aldosteronskih receptorjev	100.793	110	2.661.154 €	124	26,4 €	48	3.879.301	5,0
C03DA01 - spironolakton	71.605	91	1.324.748 €	92	18,5 €	34	2.688.884	3,5
C03DA04 - eplerenon	28.758	212	1.286.625 €	182	44,7 €	14	1.175.955	1,5
C03DA05 - finerenon	430		49.781 €		115,8 €	0	14.462	0,0
C03E - Kombinacije diuretikov in diuretikov, ki varčujejo s kalijem	1		36 €		35,7 €	0	100	0,0
C03EA - Diuretiki dilucijskega segmenta in diuretiki, kivarčujejo s kalijem	1		36 €		35,7 €	0	100	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>C03EA01 - hidroklorotiazid in diuretiki, ki varčujejo s kalijem</i>	1		36 €		35,7 €	0	100	0,0
C03X - Drugi diuretiki	197	130	211.794 €	117	1075,1 €	0	12.236	0,0
C03XA - Antagonisti vazopresinskih receptorjev	197	130	211.794 €	117	1075,1 €	0	12.236	0,0
<i>C03XA01 - tolvaptan</i>	197	130	211.794 €	117	1075,1 €	0	12.236	0,0
C04 - PERIFENI VAZODILATORJI	1.788	93	36.429 €	92	20,4 €	1	49.176	0,1
C04A - Periferni vazodilatatorji	1.788	93	36.429 €	92	20,4 €	1	49.176	0,1
C04AD - Derivati purina	1.788	93	36.429 €	92	20,4 €	1	49.176	0,1
<i>C04AD03 - pentoksifilin</i>	1.788	93	36.429 €	92	20,4 €	1	49.176	0,1
C05 - VAZOPROTEKTIVI	44.101	113	508.133 €	115	11,5 €	21	1.056.275	1,4
C05A - Učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analne fisure	33.137	105	321.399 €	104	9,7 €	16	629.370	0,8
C05AD - Lokalni anestetiki	33.137	105	321.399 €	104	9,7 €	16	629.370	0,8
<i>C05AD01 - lidokain</i>	132	9	1.747 €	9	13,2 €	0	4.110	0,0
<i>C05AD04 - cinhokain</i>	33.005	110	319.652 €	110	9,7 €	16	625.260	0,8
C05B - Antivarikozno zdravljenje	5.577	273	66.455 €	296	11,9 €	3	242.675	0,3
C05BA - Heparini ali heparinoidi za lokalno zdravljenje	1.942	95	22.182 €	99	11,4 €	1	155.600	0,2
<i>C05BA03 - heparin</i>	1.942	95	22.182 €	99	11,4 €	1	155.600	0,2
C05BB - Sklerozirajoča sredstva za lokalno injiciranje	2		82 €		40,9 €	0	0	0,0
<i>C05BB04 - natrijev tetradecilsulfat</i>	2		82 €		40,9 €	0	0	0,0
C05BX - Druga sklerozirajoča sredstva	3.633		44.191 €		12,2 €	2	87.075	0,1
<i>C05BX01 - kalcijev dobesilat</i>	3.633		44.191 €		12,2 €	2	87.075	0,1
C05C - Zdravila za stabiliziranje kapilar	5.386	103	120.259 €	107	22,3 €	3	184.230	0,2
C05CA - Bioflavonoidi	5.386	103	120.259 €	107	22,3 €	3	184.230	0,2
<i>C05CA03 - diosmin</i>	424	122	10.378 €	122	24,5 €	0	18.810	0,0
<i>C05CA53 - diosmin, kombinacije</i>	4.962	102	109.881 €	106	22,1 €	2	165.420	0,2
C07 - ANTAGONISTI ADRENERGIČNIH RECEPTORJEV BETA	880.070	101	11.755.214 €	105	13,4 €	415	33.740.093	43,6
C07A - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	867.320	101	11.493.899 €	105	13,3 €	409	32.630.455	42,2
C07AA - Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	24.029	81	522.504 €	104	21,7 €	11	862.756	1,1
<i>C07AA05 - propranolol</i>	19.444	77	421.640 €	101	21,7 €	9	537.870	0,7
<i>C07AA07 - sotalol</i>	4.459	105	89.875 €	103	20,2 €	2	316.950	0,4
<i>C07AA12 - nadolol</i>	126	12600	10.990 €	33628	87,2 €	0	7.936	0,0
C07AB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	780.997	103	9.693.049 €	107	12,4 €	368	29.013.785	37,5

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>C07AB02 - metoprolol</i>	33.138	94	537.675 €	99	16,2 €	16	1.967.840	2,5
<i>C07AB03 - atenolol</i>	5.643	93	123.356 €	95	21,9 €	3	441.281	0,6
<i>C07AB07 - bisoprolol</i>	659.056	103	7.905.307 €	108	12,0 €	311	20.160.548	26,0
<i>C07AB12 - nebivolol</i>	83.160	103	1.126.712 €	106	13,5 €	39	6.444.116	8,3
C07AG - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa in beta	62.294	93	1.278.346 €	96	20,5 €	29	2.753.915	3,6
<i>C07AG02 - karvedilol</i>	62.294	93	1.278.346 €	96	20,5 €	29	2.753.915	3,6
C07B - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	12.750	96	261.315 €	98	20,5 €	6	1.109.638	1,4
C07BB - Selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta in tiazidi	12.750	96	261.315 €	98	20,5 €	6	1.109.638	1,4
<i>C07BB07 - bisoprolol in tiazidi</i>	9.817	94	196.879 €	98	20,1 €	5	875.250	1,1
<i>C07BB12 - nebivolol in tiazidi</i>	2.933	99	64.435 €	101	22,0 €	1	234.388	0,3
C08 - ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV	371.475	98	5.268.805 €	99	14,2 €	175	38.290.968	49,5
C08C - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile	363.002	99	5.055.038 €	100	13,9 €	171	37.811.723	48,8
C08CA - Derivati dihidropiridina	363.002	99	5.055.038 €	100	13,9 €	171	37.811.723	48,8
<i>C08CA01 - amlodipin</i>	139.466	100	1.455.090 €	103	10,4 €	66	15.201.720	19,6
<i>C08CA05 - nifedipin</i>	26.336	98	599.507 €	101	22,8 €	12	3.018.056	3,9
<i>C08CA06 - nimodipin</i>	450	89	21.631 €	86	48,1 €	0	7.053	0,0
<i>C08CA09 - lacidipin</i>	130.482	100	2.105.392 €	98	16,1 €	62	11.318.020	14,6
<i>C08CA13 - lerkanidipin</i>	66.268	96	873.418 €	99	13,2 €	31	8.266.874	10,7
C08D - Selektivni zaviralci kalcijevih kanalčkov z direktnim delovanjem na prevodni sistem srca	6.757	63	180.393 €	76	26,7 €	3	339.505	0,4
C08DA - Fenilalkilaminski derivati	2.909	41	49.552 €	42	17,0 €	1	155.950	0,2
<i>C08DA01 - verapamil</i>	2.909	41	49.552 €	42	17,0 €	1	155.950	0,2
C08DB - Derivati benzotiazepina	3.848	109	130.842 €	108	34,0 €	2	183.555	0,2
<i>C08DB01 - diltiazem</i>	3.848	109	130.842 €	108	34,0 €	2	183.555	0,2
C08G - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.716	94	33.373 €	99	19,4 €	1	139.740	0,2
C08GA - Zaviralci kalcijevih kanalčkov in diuretiki	1.716	94	33.373 €	99	19,4 €	1	139.740	0,2
<i>C08GA02 - amlodipin in diuretiki</i>	1.716	94	33.373 €	99	19,4 €	1	139.740	0,2
C09 - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA RENIN-ANGIOTENZINSKI SISTEM	1.776.116	102	38.277.104 €	108	21,6 €	837	178.672.259	230,8
C09A - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	569.220	96	7.389.144 €	99	13,0 €	268	69.125.649	89,3
C09AA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila	569.220	96	7.389.144 €	99	13,0 €	268	69.125.649	89,3
<i>C09AA01 - kaptopril</i>	6.675	105	33.168 €	112	5,0 €	3	139.612	0,2
<i>C09AA02 - enalapril</i>	46.277	86	678.899 €	88	14,7 €	22	7.109.288	9,2

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
C09AA03 - lizinopril	9.581	90	111.497 €	95	11,6 €	5	1.198.485	1,5
C09AA04 - perindopril	377.150	100	4.717.457 €	103	12,5 €	178	39.560.760	51,1
C09AA05 - ramipril	102.814	90	1.295.359 €	95	12,6 €	48	18.378.206	23,7
C09AA09 - fosinopril	8.895	86	185.871 €	89	20,9 €	4	1.089.349	1,4
C09AA10 - trandolapril	9.477	84	171.474 €	91	18,1 €	4	1.148.392	1,5
C09AA15 - zofenopril	8.351	92	195.418 €	94	23,4 €	4	501.557	0,6
C09B - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, kombinacije	690.973	105	13.420.604 €	109	19,4 €	326	59.122.872	76,4
C09BA - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in diuretiki	327.721	99	5.554.732 €	102	16,9 €	155	28.568.884	36,9
C09BA02 - enalapril in diuretiki	23.526	86	364.972 €	90	15,5 €	11	2.256.410	2,9
C09BA03 - lizinopril in diuretiki	2.226	93	32.438 €	92	14,6 €	1	185.310	0,2
C09BA04 - perindopril in diuretiki	269.297	101	4.749.088 €	104	17,6 €	127	23.438.940	30,3
C09BA05 - ramipril in diuretiki	26.568	90	296.310 €	92	11,2 €	13	2.185.064	2,8
C09BA09 - fosinopril in diuretiki	4.906	92	90.305 €	94	18,4 €	2	405.160	0,5
C09BA15 - zofenopril in diuretiki	1.198	96	21.618 €	100	18,0 €	1	98.000	0,1
C09BB - Zaviralci angiotenzinske konvertaze in zaviralci kalcijevih kanalčkov	202.491	110	3.969.207 €	114	19,6 €	95	17.115.158	22,1
C09BB02 - enalapril in lerkandipin	3.283	92	65.963 €	107	20,1 €	2	304.080	0,4
C09BB04 - perindopril in amlodipin	181.410	112	3.523.684 €	116	19,4 €	86	15.399.150	19,9
C09BB07 - ramipril in amlodipin	11.426	99	202.867 €	102	17,8 €	5	907.844	1,2
C09BB10 - trandolapril in verapamil	6.372	91	176.693 €	92	27,7 €	3	504.084	0,7
C09BX - Zaviralci angiotenzinske konvertaze, druge kombinacije	160.761	111	3.896.665 €	114	24,2 €	76	13.438.830	17,4
C09BX01 - perindopril, amlodipin in indapamid	151.645	112	3.718.395 €	115	24,5 €	71	12.697.800	16,4
C09BX02 - bisoprolol in perindopril	9.116	102	178.270 €	106	19,6 €	4	741.030	1,0
C09C - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), enokomponentna zdravila	236.043	103	3.278.579 €	106	13,9 €	111	28.817.762	37,2
C09CA - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), enokomponentna zdravila	236.043	103	3.278.579 €	106	13,9 €	111	28.817.762	37,2
C09CA01 - losartan	43.790	95	581.938 €	100	13,3 €	21	4.911.488	6,3
C09CA03 - valsartan	56.985	101	847.209 €	102	14,9 €	27	8.398.712	10,8
C09CA04 - irbesartan	10.341	88	134.043 €	97	13,0 €	5	1.230.432	1,6
C09CA06 - kandesartan	57.051	117	747.404 €	117	13,1 €	27	6.762.378	8,7
C09CA07 - telmisartan	67.876	103	967.985 €	106	14,3 €	32	7.514.752	9,7

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
C09D - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), kombinacije	279.880	107	14.188.777 €	114	50,7 €	132	21.605.976	27,9
C09DA - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs) in diuretiki	158.236	102	2.381.170 €	106	15,0 €	75	12.560.184	16,2
<i>C09DA01 - losartan in diuretiki</i>	37.266	96	493.480 €	100	13,2 €	18	3.060.288	4,0
<i>C09DA03 - valsartan in diuretiki</i>	45.894	104	753.199 €	105	16,4 €	22	3.634.736	4,7
<i>C09DA04 - irbesartan in diuretiki</i>	6.549	80	87.066 €	86	13,3 €	3	522.256	0,7
<i>C09DA06 - kandesartan in diuretiki</i>	20.435	109	305.243 €	109	14,9 €	10	1.556.688	2,0
<i>C09DA07 - telmisartan in diuretiki</i>	48.092	105	742.182 €	112	15,4 €	23	3.786.216	4,9
C09DB - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs) in zaviralci kalcijevih kanalčkov	47.006	111	965.973 €	115	20,5 €	22	3.713.554	4,8
<i>C09DB01 - valsartan in amlodipin</i>	20.551	113	393.740 €	113	19,2 €	10	1.704.330	2,2
<i>C09DB04 - telmisartan in amlodipin</i>	20.600	110	452.328 €	116	22,0 €	10	1.589.280	2,1
<i>C09DB07 - kandesartan in amlodipin</i>	5.855	109	119.905 €	120	20,5 €	3	419.944	0,5
C09DX - Blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), druge kombinacije	74.638	116	10.841.635 €	116	145,3 €	35	5.332.238	6,9
<i>C09DX01 - valsartan, amlodipin in hidroklorotiazid</i>	36.529	108	776.212 €	110	21,2 €	17	2.858.732	3,7
<i>C09DX04 - valsartan in sakubitril</i>	38.109	125	10.065.423 €	117	264,1 €	18	2.473.506	3,2
C10 - ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH LIPIDOV	1.200.524	108	23.113.466 €	115	19,3 €	566	151.461.764	195,7
C10A - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, enokomponentna zdravila	1.092.616	105	20.477.647 €	112	18,7 €	515	142.702.244	184,3
C10AA - Zaviralci reduktaze HMG CoA	1.023.172	105	13.112.408 €	104	12,8 €	482	136.772.154	176,7
<i>C10AA01 - simvastatin</i>	72.639	92	840.811 €	95	11,6 €	34	4.626.257	6,0
<i>C10AA03 - pravastatin</i>	19.675	102	268.543 €	107	13,6 €	9	1.633.640	2,1
<i>C10AA05 - atorvastatin</i>	284.708	101	3.245.322 €	104	11,4 €	134	28.158.495	36,4
<i>C10AA07 - rosuvastatin</i>	646.150	109	8.757.732 €	105	13,6 €	305	102.353.762	132,2
C10AB - Fibrati	34.639	102	870.333 €	105	25,1 €	16	3.776.775	4,9
<i>C10AB05 - fenofibrat</i>	34.639	102	870.333 €	105	25,1 €	16	3.776.775	4,9
C10AC - Adsorbenti žolčnih kislin	239	120	9.558 €	106	40,0 €	0	4.814	0,0
<i>C10AC01 - holestiramin</i>	239	120	9.558 €	106	40,0 €	0	4.814	0,0
C10AX - Druga zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov	34.566	126	6.485.348 €	134	187,6 €	16	2.148.501	2,8

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>C10AX06 - omega-3-trigliceridi z drugimi estri in kislinami</i>	1.339	114	61.208 €	120	45,7 €	1	32.424	0,0
<i>C10AX09 - ezetimib</i>	20.247	117	569.692 €	105	28,1 €	10	1.550.910	2,0
<i>C10AX13 - evolokumab</i>	7.527	142	3.433.258 €	138	456,1 €	4	242.312	0,3
<i>C10AX14 - alirokumab</i>	5.451	146	2.416.758 €	138	443,4 €	3	322.500	0,4
<i>C10AX16 - inklisiran</i>	2	200	4.432 €	200	2216,1 €	0	355	0,0
C10B - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov, kombinacije	107.908	140	2.635.819 €	143	24,4 €	51	8.759.520	11,3
C10BA - Kombinacije različnih zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov	83.801	145	2.018.862 €	149	24,1 €	40	6.809.700	8,8
<i>C10BA02 - simvastatin in ezetimib</i>	2.249	104	110.690 €	96	49,2 €	1	168.960	0,2
<i>C10BA04 - simvastatin in fenofibrat</i>	13.783	108	463.938 €	109	33,7 €	6	1.141.950	1,5
<i>C10BA06 - rosuvastatin in ezetimib</i>	67.769	159	1.444.234 €	176	21,3 €	32	5.498.790	7,1
C10BX - Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov v kombinaciji z drugimi zdravili	24.107	124	616.957 €	128	25,6 €	11	1.949.820	2,5
<i>C10BX05 - rosuvastatin in acetilsalicilna kislina</i>	2.795	367	41.270 €	456	14,8 €	1	214.560	0,3
<i>C10BX10 - rosuvastatin in valsartan</i>	3.644	122	73.008 €	135	20,0 €	2	293.460	0,4
<i>C10BX13 - rosuvastatin, perindopril in indapamid</i>	13.475	110	391.125 €	114	29,0 €	6	1.122.630	1,5
<i>C10BX14 - rosuvastatin, amlodipin in perindopril</i>	4.193	125	111.555 €	151	26,6 €	2	319.170	0,4

V tabeli 4.4 je prikazanih deset najpogosteje predpisanih učinkovin skupine C. Med njimi praktično ni prišlo do sprememb, torej najbolj predpisane učinkovine skupine C ostajajo enake že nekaj časa.

Največkrat predpisana zdravilna učinkovina v letu 2023 ostaja *bisoprolol* (C07AB07) s 659.056 recepti, sledijo *rosuvastatin* (C10AA07) s 646.150 recepti, *perindopril* (C09AA04) s 377.150 recepti in *atorvastatin* (C10AA05) z 284.708 recepti.

Med desetimi najpogosteje predpisanimi učinkovinami je bilo največ sredstev porabljenih za *rosuvastatin* (8,8 milijona EUR), *bisoprolol* (7,9 milijona EUR), *kombinacija perindoprila in diuretikov* (4,7 milijona EUR), *perindopril* (4,7 milijona EUR), *kombinacija perindoprila, amlodipina in indapamida* (3,7 milijona EUR) in *atorvastatin* (3,2 milijona EUR). Med vsemi učinkovinami iz skupine C je bilo sicer največ sredstev porabljenih za *valsartan in sakubitril* (C09DX04), 10.065.423 EUR (indeks 117) za 38.109 receptov (indeks 125).

Tabela 4.4: Najpogosteje predpisane zdravilne učinkovine v skupini C po številu receptov v letu 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1.000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
C07AB07 - bisoprolol	659.056	103	7.905.307 €	108	12,0 €	311	20.160.548	26,0
C10AA07 - rosuvastatin	646.150	109	8.757.732 €	105	13,6 €	305	102.353.762	132,2
C09AA04 - perindopril	377.150	100	4.717.457 €	103	12,5 €	178	39.560.760	51,1
C10AA05 - atorvastatin	284.708	101	3.245.322 €	104	11,4 €	134	28.158.495	36,4
C09BA04 - perindopril in diuretiki	269.297	101	4.749.088 €	104	17,6 €	127	23.438.940	30,3
C09BB04 - perindopril in amlodipin	181.410	112	3.523.684 €	116	19,4 €	86	15.399.150	19,9
C03CA01 - furosemid	180.979	100	2.261.944 €	105	12,5 €	85	16.159.024	20,9
C09BX01 - perindopril, amlodipin in indapamid	151.645	112	3.718.395 €	115	24,5 €	71	12.697.800	16,4
C08CA01 - amlodipin	139.466	100	1.455.090 €	103	10,4 €	66	15.201.720	19,6
C08CA09 - lacidipin	130.482	100	2.105.392 €	98	16,1 €	62	11.318.020	14,6

C01 Zdravila za bolezni srca

Predpisanih je bilo 178.422 receptov za zdravila za bolezni srca (C01), kar je 3 % več kot leto prej, v vrednosti skoraj 6,6 milijona EUR (indeks 105). Povprečna vrednost na en recept je znašala 36,8 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 84 receptov.

Najpogosteje predpisana zdravila v tej skupini so bila tudi v letu 2023 **druga zdravila za bolezni srca (C01E)**. Predpisanih je bilo 76.140 receptov (indeks 109) v vrednosti dobrih 4,1 milijona EUR (indeks 105). Najpogosteje so bili predpisani *trimetazidin (C01EB15)* na 43.114 receptih, *ranolazin (C01EB18)* na 19.524 receptih in *ivabradin (C01EB17)* na 13.500 receptih.

Sledijo **vazodilatatorji za zdravljenje koronarne ishemije (C01D)**, predpisanih je bilo 36.797 receptov (indeks 98) v vrednosti 755 tisoč EUR (indeks 112). To je predstavljalo 2.546.342 DDD oz. 3,3 DID vazodilatatorjev, večinoma v obliki *organskih nitratov (C01DA)*, in sicer *gliceriltrinitrata (C01DA02)* in *izosorbidmononitrata (C01DA14)*.

Tretja podskupina so **antiaritmiki skupine I in III (C01B)**, predpisanih je bilo 35.293 receptov (indeks 106), v vrednosti 971 tisoč EUR (indeks 109). Najpogosteje sta bila predpisana *amjodaron (C01BD01)* z 18.613 recepti (indeks 101) v vrednosti 552 tisoč EUR in *propafenon (C01BC03)* s 13.889 recepti (indeks 99) v vrednosti 336 tisoč EUR.

Predpisanih je bilo tudi 24.329 (indeks 94) **kardiotoničnih glikozidov (C01A)**. Digitalisov glikozid *metildigoksin (C01AA08)* je edini predstavnik skupine. Predpisanih je bilo 949.075 DDD oz. 1,2 DID metildigoksina.

C02 Antihipertenzivi

Predpisanih je bilo 123.138 receptov (indeks 103) za antihipertenzive (C02) v vrednosti 4,7 milijona EUR (indeks 96).

Največja podskupina so **antiadrenergiki s perifernim delovanjem (C02C)**. Predpisanih je bilo 105.424 receptov (indeks 103) v vrednosti skoraj 2,0 milijona EUR, vsi razen enega za *doksazosin (C02CA04)*.

Sledijo **antiadrenergiki s centralnim delovanjem (C02A)**, predpisanih je bilo 16.142 receptov (indeks 103) v vrednosti 366.028 EUR (indeks 112). Poleg *L-metildope (C02AB01)* z 2.092 recepti (indeks 104) so

predpisovali še *moksonidin (C02AC05)* s 13.840 recepti (indeks 101) in *klonidin (C02AC01)* z 210 recepti iz podskupine *agonistov imidazolinskih receptorjev (C02AC)*.

Predpisanih je bilo še 1.571 receptov (indeks 98) v vrednosti skoraj 2,4 milijona EUR (indeks 90) iz skupine **drugih antihipertenzivov (C02K)**, vsi so bili *antihipertenzivi za zdravljenje pljučne arterijske hipertenzije (C02KX)* s povprečno vrednostjo enega recepta 1.520,3 EUR.

Pljučna hipertenzija je stanje z zvišanim krvnim tlakom v pljučnem krvnem obtoku. Povzroča obremenitev desnega dela srca, kar vodi najprej v funkcionalne, nato pa še morfološke spremembe desnega dela srca.

C03 Diuretiki

Predpisanih je bilo 405.195 receptov (indeks 100) za diuretike v vrednosti skoraj 7,0 milijona EUR.

Najpogosteje se predpisujejo **diuretiki vhodnega kraka Henlejeve zanke (C03C)** z 224.637 recepti (indeks 100) v vrednosti 3,0 milijona EUR (indeks 104), vsa zdravila spadajo v skupino *sulfonamidi, enokomponentna zdravila (C03CA)*. Največji delež so predstavljali recepti s *furosemidom (C03CA01)*, ki je bil predpisan na 180.979 receptih (indeks 100) v vrednosti 2,3 milijona EUR (indeks 100) in je tudi na sploh najbolj predpisana učinkovina med diuretiki, sledi *torasemid (C03CA04)* s 43.658 recepti.

Predpisano je bilo tudi 79.567 receptov (indeks 90) za **diuretike dilucijskega segmenta, brez tiazidov (C03B)** v vrednosti 1,1 milijona EUR (indeks 93), vse *sulfonamidi, enokomponentna zdravila (C03BA)*. Glavni predstavnik te skupine z 79.234 recepti (indeks 91) v vrednosti 1,1 milijona EUR (indeks 91) je *indapamid (C03BA11)*. Indapamid je zdravilo, ki je namenjeno zniževanju povišanega krvnega tlaka (hipertenzije) pri odraslih. Indapamid je zdravilo za odvajanje vode (diuretik). Večina diuretikov povečuje tvorbo urina, indapamid pa se od drugih diuretikov razlikuje po tem, da le rahlo povečuje tvorbo urina.

Predpisanih je bilo še 100.793 receptov (indeks 110) **antagonistov aldosterona in drugih antikaliuretičnih diuretikov (varčevalni s kalijem) (C03D)**, vse *antagonisti aldosteronskih receptorjev (C03DA)* v vrednosti 2,7 milijona EUR (indeks 124). Najpogosteje sta bila predpisana *spironolakton (C03DA01)* z 71.605 recepti in *eplerenon (C03DA04)* z 28.758 recepti.

C04 Periferni vazodilatatorji

Predpisanih je bilo 1.788 receptov (indeks 93) za periferne vazodilatatorje (C04) v vrednosti 36.429 EUR (indeks 92), kar pomeni 0,04 % vseh predpisanih zdravil za bolezni srca in ožilja, vse za *pentoksifilin (C04AD03)*. Nadaljuje se trend zmanjševanja števila receptov.

C05 Vazoprotektivi

Vazoprotektivi so prav tako manjša skupina, predpisanih je bilo 44.101 receptov (indeks 113) v vrednosti 508.133 EUR (indeks 115).

Največ receptov je bilo predpisanih za **učinkovine za lokalno zdravljenje hemoroidov in analnih fisur (C05A)**, predpisanih je bilo 33.137 receptov (indeks 105). Večina so bili *lokalni anestetiki (C05AD)*, in sicer *cinchokain (C05AD04)*, ki je bil predpisan na 33.005 receptih (indeks 110). Ta zdravila so na razpolago tudi v lekarnah brez zdravniškega recepta, zato je njihova dejanska poraba zagotovo večja od prikazane.

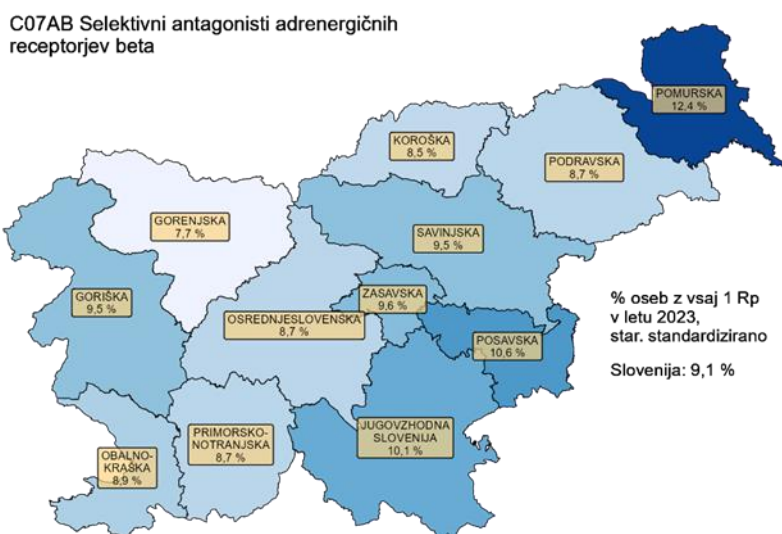
Druga podskupina so **zdravila za stabiliziranje kapilar (C05C)**, predpisanih je bilo 5.386 receptov (indeks 103) v vrednosti 120.259 EUR (indeks 107).

C07 Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta

Predpisanih je bilo 880.070 receptov (indeks 101) za antagoniste adrenergičnih receptorjev beta (C07) v vrednosti 11,8 milijonov EUR (indeks 105). Vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz skupine C07 je bila 13,4 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 415 receptov, kar je nekoliko več kot leto prej (413 receptov / 1.000 prebivalcev).

Največ, 867.320 receptov (indeks 101), je bilo predpisanih **antagonistov adrenergičnih receptorjev beta (C07A)**, predvsem podskupine **selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta (C07AB)**. Gre za zdravila, ki se uporabljajo za zdravljenje povišanega krvnega tlaka (hipertenzije), angine pektoris ter stabilnega kroničnega srčnega popuščanja. Predpisanih je bilo 780.997 receptov (indeks 103), skupaj 29.013.785 DDD oz. 37,5 DID selektivnih antagonistov adrenergičnih receptorjev beta. Največ se predpisuje *bisoprolol* (C07AB07) s 659.056 recepti (indeks 103) v vrednosti 7,9 milijona EUR (indeks 108). Sledil mu je *nebivolol* (C07AB12) s 83.160 recepti (indeks 103).

Povprečno je selektivne antagoniste adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) prejemalo 9,1 % (leta 2022 9,1 %, leta 2021 9,0 %) prebivalcev Slovenije. Največ so jih predpisovali v pomurski regiji (12,4 %), ki odstopa kar za dobre 3 % navzgor od slovenskega povprečja. Sledijo ji posavska regija (10,6 %), regija jugovzhodne Slovenije (10,1 %), zasavska regija (9,6 %), savinjska in goriška (9,5 %) regija, kjer se tudi predpisujejo nad povprečjem (slika 4.8).

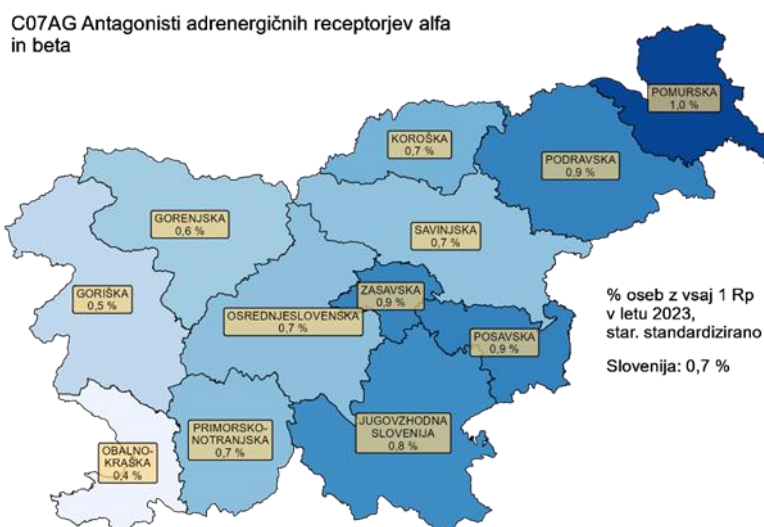

Slika 4.8: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani selektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AB) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Neselektivni antagonisti adrenergičnih receptorjev beta (C07AA) se glede na selektivne predpisujejo manj in za druge indikacije, kot npr. tireotoksikoza, migrena, esencialni tremor. V letu 2023 je bilo predpisanih 24.029 receptov (indeks 81), od tega največ zdravil s *propranololom* (C07AA05), ki je bil predpisan na 19.444 receptih (indeks 77).

Predpisanih je bilo 62.294 receptov (indeks 93) za **antagoniste adrenergičnih receptorjev alfa in beta (C07AG)**, vsi za *karvedilol* (C07AG02).

Povprečno je v Sloveniji antagoniste adrenergičnih receptorjev alfa in beta (C07AG) prejelo 0,7 % prebivalcev (leta 2022 0,8 %). Najpogosteje so jih predpisovali v pomurski regiji (1,0 %), sledijo ji podravska, posavska in zasavska regija (0,9 %), najmanj pa v obalno-kraški regiji (0,4 %) (slika 4.9).

Slika 4.9: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa in beta (C07AG) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

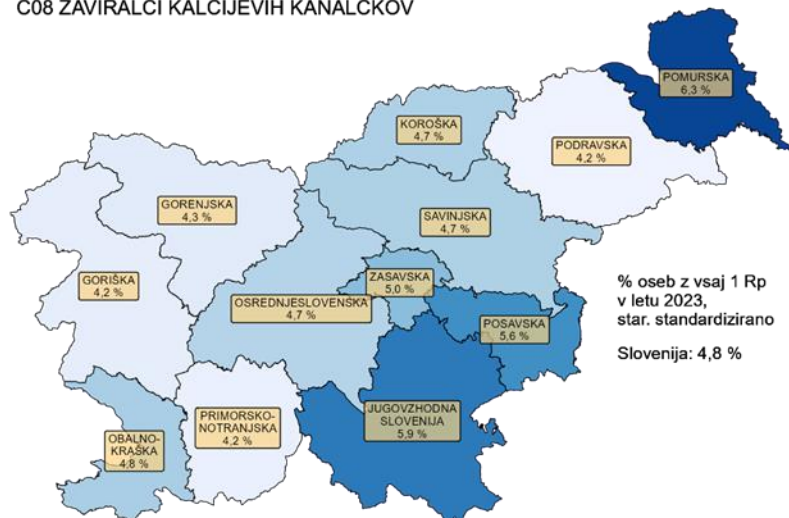
C08 Zaviralci kalcijevih kanalčkov

V skupini zaviralcev kalcijevih kanalčkov je bilo predpisanih 371.475 receptov (indeks 98), v vrednosti 5,3 milijona EUR (indeks 99). Povprečna vrednost recepta z zdravili iz podskupine C08 je znašala 14,2 EUR. Predpisanih je bilo 38.290.968 DDD oz. 49,5 DID zaviralcev kalcijevih kanalčkov.

Večina vseh predpisanih zdravil iz te skupine (363.002 receptov) spada v skupino **selektivnih zaviralcev kalcijevih kanalčkov z delovanjem na žile (C08C)**, vsi so *derivati dihidropiridina (C08CA)*. Leta 2023 sta bila najpogosteje predpisana zaviralca kalcijevih kanalčkov *amlodipin (C08CA01)* s 139.466 recepti (indeks 100) v vrednosti 1,5 milijona EUR (indeks 103) in *lacidipin (C08CA09)* s 130.482 recepti (indeks 100) v vrednosti 2,1 milijona EUR (indeks 98). Sledita jima *lerkanidipin (C08CA13)* s 66.268 recepti in *nifedipin (C08CA05)* s 26.336 recepti.

Nadaljuje se trend padanja števila oseb, ki prejema zaviralce kalcijevih kanalčkov. V letu 2023 jih je prejelo 4,8 % oseb, v letu 2022 4,9 %, leta 2021 5,0 %, leta 2020 5,1 % prebivalcev. Največ so zaviralce kalcijevih kanalčkov predpisovali v pomurski regiji (6,3 %), ki ji sledi regija jugovzhodne Slovenije (5,9 %) (slika 4.10).

C08 ZAVIRALCI KALCIJEVIH KANALČKOV

Slika 4.10: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani zaviralci kalcijevih kanalčkov (C08) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

C09 Zdravila z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem

Skupina zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09) je največja skupina med zdravili za bolezni srca in ožilja, saj predstavlja kar 36 % delež v številu receptov in 39 % delež stroškov zdravil za bolezni srca in ožilja. V letu 2023 je bilo predpisanih 1.776.116 receptov (indeks 102) v vrednosti 38,3 milijonov EUR (indeks 108). Predpisanih je bilo 178.672.259 DDD oz. 230,8 DID zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09).

Največ je bilo predpisanih **zaviralcev angiotenzinske konvertaze, kombinacije (C09B)**, in sicer 690.973 receptov (indeks 105) v vrednosti 13,4 milijona EUR (indeks 109).

Največ je bilo predpisanih zdravil skupine *zaviralcev angiotenzinske konvertaze in diuretikov (C09BA)*, 327.721 receptov, od tega največ *perindopрила in diuretikov (C09BA04)*, 269.297 receptov (indeks 101).

Sledijo *zaviralci angiotenzinske konvertaze in zaviralci kalcijevih kanalčkov (C09BB)* s predpisanimi 202.491 recepti, največ je bilo predpisane kombinacije *perindopril in amlodipin (C09BB04)* s 181.410 recepti.

Tretja večja podskupina pa so *zaviralci angiotenzinske konvertaze, druge kombinacije (C09BX)*, predpisanih je bilo 160.761 receptov (indeks 111), največ je bilo predpisane trojne kombinacije *perindopril, amlodipin in indapamid (C09BX01)*, predpisanih je bilo 151.645 receptov (indeks 112) v vrednosti preko 3,7 milijona EUR (indeks 115).

Druga največja podskupina znotraj skupine zdravil z delovanjem na renin – angiotenzinski sistem (C09) so **zaviralci angiotenzinske konvertaze, enokomponentna zdravila (C09A)**. Predpisanih je bilo 569.220 receptov (indeks 96) v vrednosti skoraj 7,4 milijona EUR (indeks 99), največ je bilo predpisanega *perindopрила (C09AA04)* s 377.150 recepti.

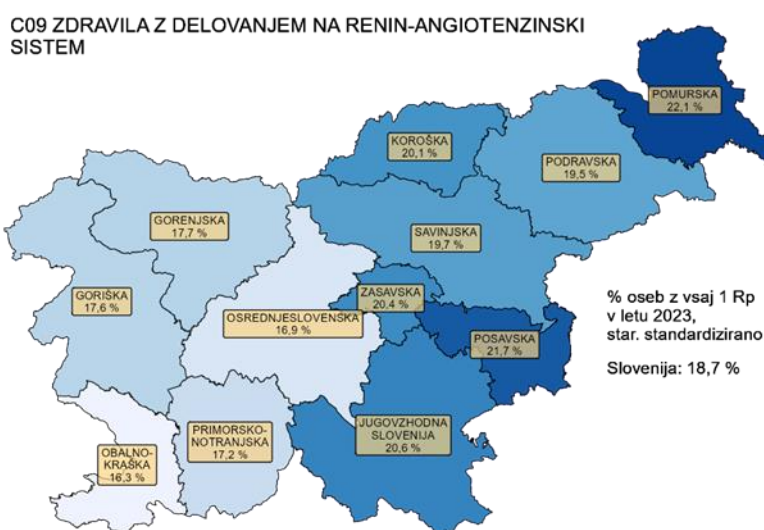
Tretja podskupina so **blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), enokomponentna zdravila (C09C)**. V letu 2023 je bilo predpisanih 236.043 receptov (indeks 103) v vrednosti skoraj 3,3 milijona EUR (indeks 106).

V četrti podskupini, tretji največji, so **blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs), kombinacije (C09D)**, predpisanih je bilo 279.880 receptov (indeks 107), največ je bilo *blokatorjev receptorjev za angiotenzin II (ARBs) in diuretikov (C09DA)*, predpisanih je bilo 158.236 receptov (indeks 102). Največ je bilo predpisane

kombinacije *telmisartrana in diuretikov (C09DA07)* z 48.092 recepti (indeks 105) ter kombinacije *valsartana in diuretikov (C09DA03)* s 45.894 recepti.

Sledijo *blokatorji receptorjev za angiotenzin II (ARBs)*, *druge kombinacije (C09DX)*, predpisanih je bilo 74.638 receptov (indeks 116), od tega 36.529 (indeks 108) za *valsartan, amlodipin in hidroklorotiazid (C09DX01)* in 38.109 receptov (indeks 125) za *valsartan in sakubitril (C09DX04)*, ki se uporablja pri bolnikih s kroničnim simptomatskim srčnim popuščanjem z zmanjšanim iztisnim deležem.

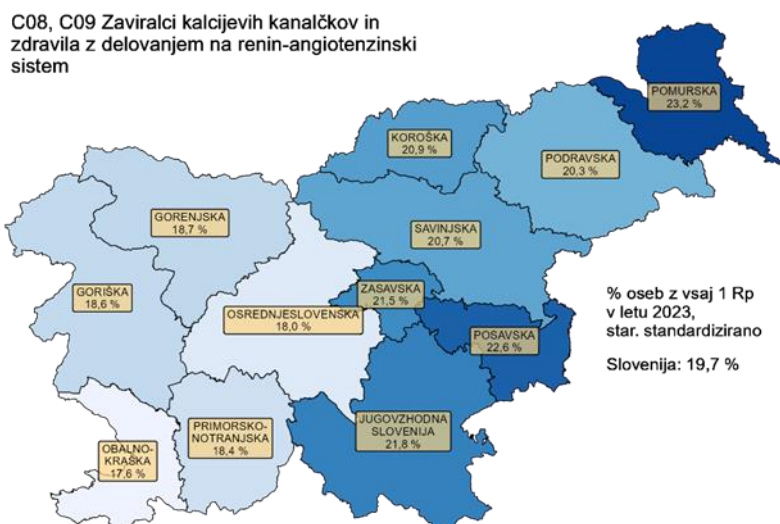
V povprečju je 18,7 % prebivalcev Slovenije prejemalo zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09), enako kot leto prej. Največ zdravil z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09) so predpisali v pomurski (22,1 %) in posavski regiji (21,7 %), najmanj v obalno-kraški regiji (16,3 %) (slika 4.11).

Slika 4.11: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Urejenost krvnega tlaka je velikokrat težko doseči z monoterapijo, zato tudi Slovenske smernice za zdravljenje hipertenzije navajajo različne kombinacije. Priporočeno je, da večini bolnikov s hipertenzijo že na začetku uvedemo kombinacijo dveh zdravil. Zaželeno je, da uvedena kombinacija vsebuje zaviralec renin-angiotenzinskega sistema (ACEi ali ARB) in kalcijev antagonist ali diuretik. Lahko uvedemo tudi kombinacijo drugih antihipertenzijskih zdravil, ki jih izberemo izmed petih glavnih razredov antihipertenzijskih zdravil, če obstaja zanjo specifična indikacija (22).

Skoraj petina populacije (19,7 %) prejema vsaj eno od obeh zdravil ali pa njuno kombinacijo. Največ teh zdravil je bilo predpisanih v pomurski regiji (23,2 %, leta 2022 23,0 %, leta 2021 22,8 %) in posavski regiji (22,6 %, leta 2022 22,5 %, leta 2021 22,3 %), najmanj pa v obalno-kraški regiji (17,6 %, leta 2022 17,4 %) (slika 4.12).

Slika 4.12: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani zaviralci kalcijevih kanalčkov (C08) in zdravila z delovanjem na renin-angiotenzinski sistem (C09) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

C10 Zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov

V letu 2023 je bilo predpisanih 1.200.524 receptov (indeks 108) v vrednosti 23,1 milijona EUR (indeks 115) za zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov. Vrednost na en recept je znašala 19,3 EUR. Predpisanih je bilo 151.461.764 DDD zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov oziroma 195,7 DID.

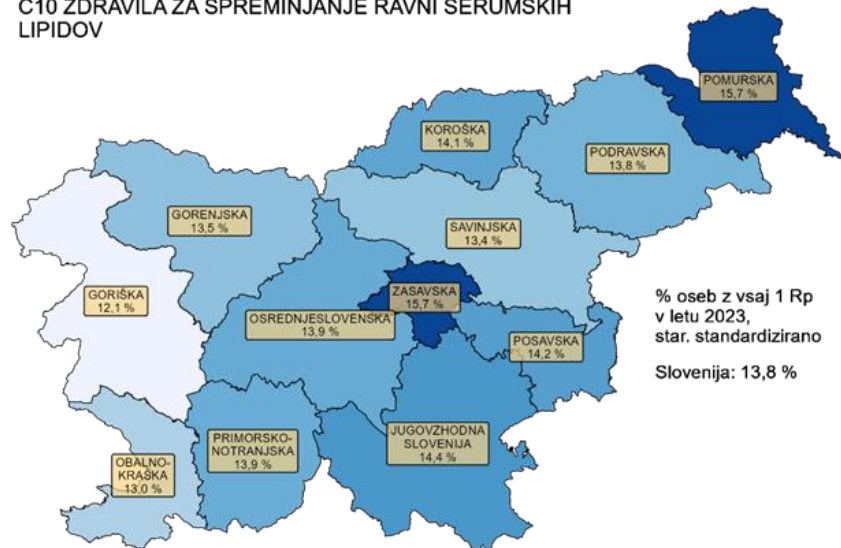
Najpogosteje predpisana skupina so **zdravila za spreminjanje serumskih lipidov, enokomponentna zdravila (C10A)**, ki predstavljajo 91 % vseh zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov. Predpisanih je bilo 1.092.616 receptov (indeks 105) v vrednosti 20,5 milijona EUR (indeks 112). Predpisano je bilo 142.702.244 DDD oz. 184,3 DID zdravil iz te skupine. Večina so *zaviralci reduktaze HMG-CoA (C10AA)*, predpisanih je bilo 1.023.172 receptov (indeks 105) v vrednosti 13,1 milijona EUR (indeks 104).

Najpogosteje predpisana učinkovina je bila *rosuvastatin (C10AA07)* s 646.150 recepti (indeks 109) v vrednosti skoraj 8,8 milijona EUR (indeks 105). Sledita *atorvastatin (C10AA05)* z 284.708 recepti v vrednosti dobrih 3,2 milijona EUR in *simvastatin (C10AA01)* z 72.639 recepti v vrednosti 841 tisoč EUR.

Predpisanih je bilo tudi 107.908 receptov (indeks 140) v vrednosti 2,6 milijona EUR (indeks 143) za **zdravila za spreminjanje serumskih lipidov, kombinacije (C10B)**. Najpogosteje predpisani kombinaciji sta bili *rosuvastatin in ezetimib (C10BA06)* s 67.769 recepti v vrednosti 1,4 milijona EUR in *simvastatin in fenofibrat (C10BA04)* s 13.783 recepti v vrednosti 464 tisoč EUR, obe iz podskupine *kombinacije različnih zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10BA)*. Sledila je kombinacija *rosuvastatina, perindoprila in indapamida (C10BX13)* iz podskupine *zdravil za spreminjanje ravni serumskih lipidov v kombinaciji z drugimi zdravili (C10BX)*, zanjo je bilo predpisanih 13.475 receptov (indeks 110) v vrednosti 391 tisoč EUR (indeks 114). Največji porast predpisovanja je bil pri kombinaciji *rosuvastatina in acetilsalicilne kisline (C10BX05)*, predpisanih je bilo 2.795 receptov (indeks 367) v vrednosti 41.270 EUR (indeks 456).

V Sloveniji prejema zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov v povprečju 13,8 % prebivalcev (leta 2022 13,0 %, leta 2021 12,4 %, leta 2020 12 %) populacije. Največ so jih predpisovali v zasavski (15,7 %, leta 2022 15,1 %, leta 2021 14,6 %) in pomurski regiji (15,7 %, leta 2022 14,8 %, leta 2021 13,9 %), najmanj pa na Goriškem (12,1 %, leta 2022 11,4 %) (slika 4.13).

C10 ZDRAVILA ZA SPREMINJANJE RAVNI SERUMSKIH
LIPIDOV

Slika 4.13: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za spreminjanje ravni serumskih lipidov (C10) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

4.4 Zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva (ATC skupina D)

Skupno je bilo za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva, ki so razvrščena v enajst skupin, v letu 2023 predpisanih 667.903 receptov (indeks 107) v vrednosti skoraj 12,8 milijona EUR (indeks 121).

Povprečna vrednost predpisanih zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva na en recept je znašala 19,1 EUR. Skupno je bilo predpisanih 29.787.160 DDD, oziroma 38,5 DID, od tega največ za skupino kortikosteroidov – dermatikov (D07), 12.260.442 DDD (tabela 4.5).

Tabela 4.5: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva (D), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
D - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	667.903	107	12.789.571 €	121	19,1 €	315	29.787.160	38,5
D01 - ANTIMIKOTIKI ZA ZDRAVLJENJE DERMATOLOŠKIH BOLEZNI	185.462	110	2.017.451 €	120	10,9 €	87	6.142.636	7,9
D01A - Antimikotiki za lokalno zdravljenje	173.149	109	1.731.437 €	119	10,0 €	82	5.661.624	7,3
D01AC - Derivati imidazola in triazola	124.787	107	1.060.067 €	111	8,5 €	59	4.092.325	5,3
<i>D01AC01 - klotrimazol</i>	84.491	104	736.209 €	109	8,7 €	40	2.886.080	3,7
<i>D01AC02 - mikonazol</i>	17.549	122	119.719 €	128	6,8 €	8	720.540	0,9
<i>D01AC08 - ketokonazol</i>	1.198	116	17.705 €	128	14,8 €	1	122.000	0,2
<i>D01AC10 - bifonazol</i>	380	93	4.285 €	98	11,3 €	0	8.160	0,0
<i>D01AC20 - imidazoli/triazoli v kombinaciji s kortikosteroidi</i>	21.169	108	182.149 €	107	8,6 €	10	355.545	0,5
D01AE - Drugi antimikotiki za lokalno zdravljenje	48.362	116	671.370 €	134	13,9 €	23	1.569.299	2,0
<i>D01AE14 - ciklopiroks</i>	127	121	3.179 €	124	25,0 €	0	432	0,0
<i>D01AE15 - terbinafin</i>	48.104	116	664.735 €	134	13,8 €	23	1.568.295	2,0
<i>D01AE16 - amorolfin</i>	115	139	3.298 €	153	28,7 €	0	303	0,0
<i>D01AE22 - naftifin</i>	16	62	158 €	68	9,9 €	0	270	0,0
D01B - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	12.313	124	286.014 €	128	23,2 €	6	481.012	0,6
D01BA - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	12.313	124	286.014 €	128	23,2 €	6	481.012	0,6
<i>D01BA02 - terbinafin</i>	12.313	124	286.014 €	128	23,2 €	6	481.012	0,6
D02 - ZDRAVILA ZA MEHČANJE IN VAROVANJE KOŽE	17.688	102	185.185 €	107	10,5 €	8	1.538.975	2,0
D02A - Zdravila za mehčanje in varovanje kože	17.688	102	185.185 €	107	10,5 €	8	1.538.975	2,0
D02AE - Zdravila s sečnino	17.630	102	184.620 €	107	10,5 €	8	1.537.950	2,0
<i>D02AE01 - sečnina</i>	17.630	102	184.620 €	107	10,5 €	8	1.537.950	2,0
D02AX - Druga zdravila za mehčanje in varovanje kože	58	74	565 €	74	9,7 €	0	1.025	0,0
D03 - ZDRAVILA ZA OSKRBO RAN IN RAZJED	5.195	98	70.707 €	121	13,6 €	2	1.687.345	2,2
D03A - Zdravila za oskrbo brazgotin	5.195	98	70.707 €	121	13,6 €	2	1.687.345	2,2
D03AX - Druga zdravila za oskrbo brazgotin	5.195	98	70.707 €	121	13,6 €	2	1.687.345	2,2
<i>D03AX03 - dekspantenol</i>	5.195	98	70.707 €	121	13,6 €	2	1.687.345	2,2
D04 - ANTIPRURITIKI Z ANTIHISTAMINIKI, ANESTETIKI ITD.	428	98	4.771 €	100	11,1 €	0	15.270	0,0
D04A - Antipruritik z antihistaminiki, anestetiki itd.	428	98	4.771 €	100	11,1 €	0	15.270	0,0
D04AA - Antihistaminiki za lokalno zdravljenje	420	98	4.706 €	101	11,2 €	0	15.050	0,0
<i>D04AA13 - dimetinden</i>	420	98	4.706 €	101	11,2 €	0	15.050	0,0
D04AB - Anestetiki za lokalno zdravljenje	8	89	65 €	89	8,1 €	0	220	0,0
<i>D04AB01 - lidokain</i>	8	89	65 €	89	8,1 €	0	220	0,0
D05 - ANTIPSORIATIKI	24.028	98	956.045 €	96	39,8 €	11	2.262.497	2,9

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
D05A - Antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	22.788	98	873.128 €	96	38,3 €	11	2.225.970	2,9
D05AX - Drugi antipsoriatiki za lokalno zdravljenje	22.788	98	873.128 €	96	38,3 €	11	2.225.970	2,9
D05AX02 - kalcipotriol	5.939	97	197.548 €	96	33,3 €	3	549.450	0,7
D05AX52 - kalcipotriol, kombinacije	16.849	98	675.581 €	97	40,1 €	8	1.676.520	2,2
D05B - Antipsoriatiki za sistemsko zdravljenje	1.240	94	82.916 €	95	66,9 €	1	36.527	0,0
D05BB - Retinoidi za zdravljenje psoriaze	1.240	94	82.916 €	95	66,9 €	1	36.527	0,0
D05BB02 - acitretin	1.240	94	82.916 €	95	66,9 €	1	36.527	0,0
D06 - ANTIBIOTIKI IN KEMOTERAPEVTIKI ZA UPORABO V DERMATOLOGIJI	100.917	116	1.271.372 €	115	12,6 €	48	2.093.949	2,7
D06A - Antibiotiki za lokalno zdravljenje	77.173	115	789.655 €	116	10,2 €	36	1.254.555	1,6
D06AX - Drugi antibiotiki za lokalno zdravljenje	77.173	115	789.655 €	116	10,2 €	36	1.254.555	1,6
D06AX01 - fusidna kislina	56.954	138	583.451 €	139	10,2 €	27	892.935	1,2
D06AX04 - neomicin	2.770	122	37.683 €	123	13,6 €	1	86.310	0,1
D06AX07 - gentamicin	11.981	142	114.251 €	143	9,5 €	6	189.750	0,2
D06AX09 - mupirocin	5.468	36	54.271 €	36	9,9 €	3	85.560	0,1
D06B - Kemoterapevtiki za lokalno zdravljenje	23.744	119	481.717 €	114	20,3 €	11	839.394	1,1
D06BA - Sulfonamidi	3.247	103	39.424 €	102	12,1 €	2	181.750	0,2
D06BA01 - srebrov sulfadiazinat	3.247	103	39.424 €	102	12,1 €	2	181.750	0,2
D06BB - Protivirusna zdravila	5.323	130	244.511 €	101	45,9 €	3	123.494	0,2
D06BB03 - aciklovir	2.052	262	26.849 €	331	13,1 €	1	21.210	0,0
D06BB10 - imikimod	3.271	99	217.662 €	93	66,5 €	2	102.284	0,1
D06BX - Drugi kemoterapevtiki	15.174	119	197.782 €	141	13,0 €	7	534.150	0,7
D06BX01 - metronidazol	15.174	119	197.782 €	141	13,0 €	7	534.150	0,7
D07 - KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI	239.738	104	2.558.850 €	109	10,7 €	113	12.260.442	15,8
D07A - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	168.375	103	1.906.805 €	109	11,3 €	79	8.247.867	10,7
D07AB - Kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II)	30.712	103	383.237 €	105	12,5 €	14	1.323.360	1,7
D07AB10 - alklometazon	30.712	103	383.237 €	105	12,5 €	14	1.323.360	1,7
D07AC - Kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III)	137.663	103	1.523.567 €	110	11,1 €	65	6.924.507	8,9
D07AC01 - betametazon	41.290	105	249.002 €	112	6,0 €	19	342.657	0,4
D07AC13 - mometazon	63.326	103	952.682 €	112	15,0 €	30	4.687.850	6,1
D07AC14 - metilprednizolonaceponat	33.047	103	321.884 €	106	9,7 €	16	1.894.000	2,4
D07C - Kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki	38.500	108	365.453 €	114	9,5 €	18	715.065	0,9
D07CC - Kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki	38.500	108	365.453 €	114	9,5 €	18	715.065	0,9
D07CC01 - betametazon in antibiotiki	38.500	108	365.453 €	114	9,5 €	18	715.065	0,9
D07X - Kortikosteroidi, druge kombinacije	32.863	100	286.593 €	102	8,7 €	15	3.297.510	4,3
D07XC - Kortikosteroidi z močnim učinkom, druge kombinacije	32.863	100	286.593 €	102	8,7 €	15	3.297.510	4,3

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>D07XC01 - betametazon</i>	32.863	100	286.593 €	102	8,7 €	15	3.297.510	4,3
D08 - ANTISEPTIKI IN DEZINFICIENSI	145	99	831 €	107	5,7 €	0	0	0,0
D08A - Antiseptiki in dezinficienski	145	99	831 €	107	5,7 €	0	0	0,0
D08AG - Jodova zdravila	57	71	217 €	60	3,8 €	0	0	0,0
<i>D08AG02 - povidon-jod</i>	57	71	217 €	60	3,8 €	0	0	0,0
D08AJ - Spojine s kvaterno amonijevo skupino	73	159	547 €	164	7,5 €	0	0	0,0
<i>D08AJ57 - oktenidin, kombinacije</i>	73	159	547 €	164	7,5 €	0	0	0,0
D08AX - Drugi antiseptiki in dezinficienski	15	71	67 €	80	4,5 €	0	0	0,0
<i>D08AX01 - vodikov peroksid</i>	15	71	67 €	80	4,5 €	0	0	0,0
D09 - ZDRAVILNE OBVEZE	1.246	135	9.200 €	199	7,4 €	1	58.280	0,1
D09A - Zdravilne obveze	1.246	135	9.200 €	199	7,4 €	1	58.280	0,1
D09AB - Cinkovi povoji	1.246	135	9.200 €	199	7,4 €	1	58.280	0,1
D10 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE AKEN	57.236	102	1.030.325 €	121	18,0 €	27	2.442.900	3,2
D10A - Zdravila za lokalno zdravljenje aken	48.775	106	877.801 €	128	18,0 €	23	2.234.460	2,9
D10AD - Retinoidi za lokalno zdravljenje aken	7.431	105	94.025 €	130	12,7 €	4	312.540	0,4
<i>D10AD03 - adapalen</i>	6.216	88	67.410 €	93	10,8 €	3	266.010	0,3
<i>D10AD53 - adapalen, kombinacije</i>	1.215		26.615 €		21,9 €	1	46.530	0,1
D10AF - Protimikrobne učinkovine za zdravljenje aken	32.444	106	667.248 €	130	20,6 €	15	1.530.250	2,0
<i>D10AF01 - klindamicin</i>	22.154	105	384.334 €	143	17,3 €	10	1.106.440	1,4
<i>D10AF02 - eritromicin</i>	556	2417	18.075 €	2050	32,5 €	0	31.950	0,0
<i>D10AF51 - klindamicin, kombinacije</i>	9.734	105	264.839 €	109	27,2 €	5	391.860	0,5
D10AX - Druga zdravila za lokalno zdravljenje aken	8.900	104	116.528 €	117	13,1 €	4	391.670	0,5
<i>D10AX03 - azelainska kislina</i>	8.856	105	115.492 €	118	13,0 €	4	388.920	0,5
D10B - Zdravila za sistemsko zdravljenje aken	8.461	85	152.524 €	90	18,0 €	4	208.440	0,3
D10BA - Retinoidi za zdravljenje aken	8.461	85	152.524 €	90	18,0 €	4	208.440	0,3
<i>D10BA01 - izotretinoin</i>	8.461	85	152.524 €	90	18,0 €	4	208.440	0,3
D11 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOŽE IN PODKOŽNEGA TKIVA	35.819	119	4.684.828 €	139	130,8 €	17	1.284.866	1,7
D11A - Druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva	35.819	119	4.684.828 €	139	130,8 €	17	1.284.866	1,7
D11AH - Učinkovine za zdravljenje dermatitisa, razen kortikosteroidov	32.947	120	4.480.104 €	141	136,0 €	16	1.176.143	1,5
<i>D11AH01 - takrolimus</i>	7.751	135	233.696 €	134	30,2 €	4	293.940	0,4
<i>D11AH02 - pimekrolimus</i>	20.889	110	829.409 €	109	39,7 €	10	755.130	1,0
<i>D11AH04 - alitretinoin</i>	284	268	101.684 €	249	358,0 €	0	11.340	0,0
<i>D11AH05 - dupilumab</i>	4.014	150	3.309.802 €	150	824,6 €	2	115.416	0,1
<i>D11AH08 - abrocitinib</i>	9		5.513 €		612,6 €	0	317	0,0
D11AX - Druga dermatološka zdravila	2.724	108	203.774 €	113	74,8 €	1	108.170	0,1
<i>D11AX01 - minoksidil</i>	227	99	12.028 €	100	53,0 €	0	10.110	0,0
<i>D11AX10 - finasterid</i>	2.390	105	184.831 €	111	77,3 €	1	91.280	0,1

D01 Antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni

Predpisanih je bilo 185.462 receptov (indeks 110) v vrednosti 2,0 milijona EUR (indeks 120). Recepti s predpisanimi antimikotiki za zdravljenje dermatoloških bolezni (D01) so predstavljali 25,2 % delež receptov in 15,8 % delež stroškov za zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva in so druga največja podskupina.

Največ je bilo predpisanih **antimikotikov za lokalno zdravljenje (D01A)**, 173.149 receptov (indeks 109), v vrednosti 1,7 milijona EUR (indeks 119). Veliko antimikotikov za lokalno zdravljenje ima režim izdaje brez recepta, zato je poraba višja od predstavljene.

V tej skupini so bili večinoma predpisani *derivati imidazola in triazola (D01AC)*, predpisano je bilo 124.787 receptov (indeks 107). Za zdravila s *klotrimazolom (D01AC01)* je bilo predpisanih 84.491 receptov ter za *imidazol/triazol v kombinaciji s kortikosteroidi (D01AC20)* 21.169 receptov.

Predpisanih je bilo tudi 48.362 receptov (indeks 116) za *druge antimikotike za lokalno zdravljenje (D01AE)*, od tega je bil v največjem deležu predpisan *terbinafin (D01AE15)* na 48.104 receptih (indeks 116) v vrednosti 665 tisoč EUR.

D02 Zdravila za mehčanje in varovanje kože

Predpisanih je bilo 17.688 receptov (indeks 102) za **zdravila za mehčanje in varovanje kože (D02A)**, večinoma so bila to *zdravila s sečnino (D02AE)*, vsa *sečnina (D02AE01)*.

D03 Zdravila za oskrbo ran in razjed

Za oskrbo ran in razjed je bilo predpisanih 5.195 receptov (indeks 98), vsa za **zdravila za oskrbo brazgotin (D03A)**.

D05 Antipsoriatiki

Tudi antipsoriatiki so po številu receptov manjša skupina znotraj skupine D. V letu 2023 je bilo zanje predpisanih 24.028 receptov (indeks 98) v vrednosti 956.045 EUR (indeks 96). Predpisanih je bilo 2.262.497 DDD oz. 2,9 DID antipsoriatikov.

Večinoma so zdravila iz skupine **antipsoriatikov za lokalno zdravljenje (D05A)**, večinoma iz podskupine *drugih antipsoriatikov za lokalno zdravljenje (D05AX)*. Največ so predpisovali zdravila, ki vsebujejo *kombinacije s kalcipotriolom (D05AX52)*, in sicer na 16.849 receptih (indeks 98) v vrednosti skoraj 676 tisoč EUR (indeks 97) ter *kalcipotriol (D05AX02)* s 5.939 recepti (indeks 97) v vrednosti skoraj 198 tisoč EUR (indeks 96).

V podskupini **antipsoriatiki za sistemsko zdravljenje (D05B)** so bila vsa zdravila iz podskupine *retinoidi za zdravljenje psoriaze (D05BB)*, vsa *acitretin (D05BB02)* na 1.240 receptih (indeks 94) v vrednosti 82,9 tisoč EUR (indeks 95).

D06 Antibiotiki in kemoterapevtiki za uporabo v dermatologiji

Predpisanih je bilo 100.917 receptov (indeks 116) za antibiotike in kemoterapevtike v dermatologiji (D06), v vrednosti skoraj 1,3 milijona EUR (indeks 115).

Največ je bilo predpisanih **antibiotikov za lokalno zdravljenje (D06A)**, 77.173 receptov (indeks 115) v vrednosti 789,7 tisoč EUR (indeks 116), vsa v podskupini *drugi antibiotiki za lokalno zdravljenje (D06AX)*. Za *fusidno kislino (D06AX01)* je bilo predpisanih 56.954 receptov (indeks 138), za *gentamicin (D06AX07)* 11.981 receptov (indeks 142) ter za *mupirocin (D06AX09)* 5.468 receptov (indeks 36).

Predpisanih je bilo tudi 23.744 receptov (indeks 119) v vrednosti 481,7 tisoč EUR (indeks 114) za **kemoterapevtike za lokalno zdravljenje (D06B)**, 839.394 DDD oz. 1,1 DID. Največ, 15.174 receptov (indeks 119), je bilo predpisanih za zdravila z *metronidazolom (D06BX01)*, sledita mu s 3.271 recepti *imikimod (D06BB10)* in s 3.247 recepti *srebrov sulfadiazinat (D06BA01)*.

D07 Kortikosteroidi – dermatiki

Kortikosteroidi so največja podskupina v skupini zdravil za bolezni kože in podkožnega tkiva, za katero se predpiše več kot 35 % receptov, skupina zavzema tudi največji delež stroškov (20,0 %). Predpisanih je bilo 239.738 receptov (indeks 104) v vrednosti skoraj 2,6 milijona EUR (indeks 109), to je 12.260.442 DDD oz. 15,8 DID koretikosteroidov-dermatikov. Povprečna vrednost na en recept je znašala 10,7 EUR.

Največ se predpisujejo **kortikosteridi, enokomponentna zdravila (D07A)**, predpisanih je bilo 168.375 receptov (indeks 103) v vrednosti 1,9 milijona EUR (indeks 109).

Med njimi so največji delež zavzemali *kortikosteroidi z močnim učinkom (skupina III) (D07AC)*, predpisanih je bilo 137.663 receptov (indeks 103) v vrednosti več kot 1,5 milijona EUR (indeks 110). Iz te podskupine so se še naprej najpogosteje predpisovala zdravila z *mometazonom (D07AC13)* s 63.326 recepti (indeks 103), *betametazonom (D07AC01)* na 41.290 receptih in *metilprednizolonaceponatom (D07AC14)* s 33.047 recepti (indeks 103).

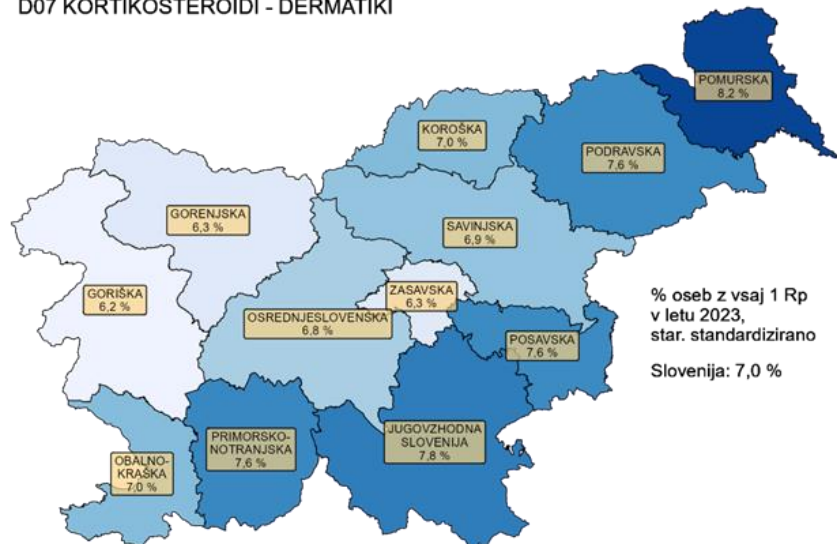
Sledili so *kortikosteroidi z zmernim učinkom (skupina II) (D07AB)*, predpisanih je bilo 30.712 receptov (indeks 103), od tega vse zdravila z *alklometazonom (D07AB10)*.

Pogosto so predpisani tudi **kortikosteroidi v kombinaciji z antibiotiki (D07C)**. Predpisanih je bilo 38.500 receptov (indeks 108), vsa iz podskupine *kortikosteroidi z močnim učinkom v kombinaciji z antibiotiki (D07CC)*, vsa za kombinacijo *betametazona in antibiotikov (D07CC01)*.

V skupini **kortikosteroidi, druge kombinacije (D07X)** so bili vsi recepti, to je 32.863 receptov (indeks 100), predpisani za zdravila iz podskupine *kortikosteridi z močnim učinkom, druge kombinacije (D07XC)*, vsi za *betametazon (D07XC01)*.

Povprečno so kortikosteroide-dermatike (D07) predpisali 7,0 % prebivalcev Slovenije, leto prej 6,8 %. Po trendu zmanjševanja predpisovanja je že drugo leto zapored zaznan rahel porast. Tokrat so največ kortikosteroidov – dermatikov (D07) predpisali v pomurski regiji (8,2 %), sledijo regija jugovzhodne Slovenije (7,8 %), podravska, posavska in primorsko-notranjska regija (vse 7,6 %), najmanj pa v goriški regiji (6,2 %) (slika 4.14).

D07 KORTIKOSTEROIDI - DERMATIKI

Slika 4.14: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani kortikosteroidi - dermatiki (D07) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

D10 Zdravila za zdravljenje aken

Predpisanih je bilo 57.236 receptov (indeks 102) v vrednosti 1,0 milijona EUR (indeks 121). Skupno je bilo predpisanih 2.442.900 DDD oz. 3,2 DID zdravil za zdravljenje aken.

Največ je bilo izdanih receptov za **zdravila za lokalno zdravljenje aken (D10A)**, in sicer 48.775 receptov (indeks 106), največji delež so imele *protimikrobne učinkovine za zdravljenje aken (D10AF)*, predpisanih je bilo 32.444 receptov. Najpogosteje predpisana učinkovina za lokalno zdravljenje aken pri odraslih in mladostnikih, ki so starejši od 12 let, ostaja sam *klindamicin (D10AF01)* z 22.154 recepti (indeks 105). *Klindamicin, kombinacije (D10AF51)* je bil predpisan na 9.734 receptih (indeks 105).

Predpisanih je bilo 8.461 receptov za **zdravila za sistemsko zdravljenje aken (D10B)** (indeks 85). Vsa so zdravila z *izotretinoinom (D10BA01)* iz podskupine *retinoidov za zdravljenje aken (D10BA)*. Gre za teratogeno učinkovino, zato velja posebna pozornost pri ženskah v rodni dobi. Ženskam v rodni dobi naj se zdravilo ne bi predpisalo za več kot 30 dni, da lahko zagotovimo redne obiske, vključno s testiranjem nosečnosti in spremljanjem bolnice.

D11 Druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva

Predpisanih je bilo 35.819 receptov (indeks 119) v vrednosti skoraj 4,7 milijona EUR, porast stroškov je bil 39 %.

Vsa zdravila so bila iz podskupine **druga zdravila za bolezni kože in podkožnega tkiva (D11A)**, največ je bilo predpisanih *učinkovin za zdravljenje dermatitisa, razen kortikosteroidov (D11AH)*, predpisanih je bilo 32.947 receptov (indeks 120). Predpisanih je bilo 20.889 receptov (indeks 110) za *pimekrolimus (D11AH02)* in 7.751 receptov (indeks 135) za *takrolimus (D11AH01)*.

4.5 Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni (ATC skupina G)

Za zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolne hormone je bilo v letu 2023 predpisanih 855.873 receptov (indeks 101) v vrednosti 21,3 milijona EUR (indeks 109). Povprečna vrednost predpisanih zdravil na en recept je bila 24,9 EUR. Zdravila za bolezni sečil in spolovil ter spolni hormoni so razvrščeni v štiri skupine, predpisanih je bilo 53.569.359 DDD, to je 69,2 DDD na 1.000 prebivalcev na dan.

Največ receptov je bilo predpisanih v skupini zdravil za bolezni sečil (G04), in sicer 444.281 receptov (indeks 103) v vrednosti 13,2 milijona EUR (indeks 111). Druga velika podskupina so skupina spolnih hormonov in zdravil za uravnavanje delovanja spolovil (G03), kjer je bilo predpisanih 285.307 receptov (indeks 98) v vrednosti 6,1 milijona EUR (indeks 103) (tabela 4.6).

Tabela 4.6: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni sečil in splovil ter spolni hormoni (G), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
G - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL IN SPOLOVIL TER SPOLNI HORMONI	855.873	101	21.349.481 €	109	24,9 €	404	53.569.359	69,2
G01 - GINEKOLOŠKA PROTIMIKROBNA ZDRAVILA IN ANTISEPTIKI	105.737	105	1.291.445 €	120	12,2 €	50	815.930	1,1
G01A - Protimikrobna zdravila in antiseptiki brez kombinacij s kortikosteroidi	105.737	105	1.291.445 €	120	12,2 €	50	815.930	1,1
G01AA - Antibiotiki	8.703	121	139.313 €	154	16,0 €	4	75.658	0,1
G01AA05 - kloramfenikol	1	25	32 €	28	32,0 €	0	10	0,0
G01AA10 - klindamicin	8.702	121	139.281 €	154	16,0 €	4	75.648	0,1
G01AC - Derivati kinolina	32.508	99	338.973 €	101	10,4 €	15	110.061	0,1
G01AC05 - dekalinium	32.508	99	338.973 €	101	10,4 €	15	110.061	0,1
G01AD - Organske kisline	19.789	107	368.622 €	149	18,6 €	9	210.497	0,3
G01AD01 - mlečna kislina	19.789	107	368.622 €	149	18,6 €	9	210.497	0,3
G01AF - Derivati imidazola	43.948	105	437.025 €	112	9,9 €	21	407.926	0,5
G01AF01 - metronidazol	564	161	22.172 €	176	39,3 €	0	1.463	0,0
G01AF02 - klotrimazol	28.567	99	295.334 €	105	10,3 €	13	178.513	0,2
G01AF04 - mikonazol	14.617	121	117.428 €	127	8,0 €	7	226.506	0,3
G01AF12 - fentikonazol	200	79	2.090 €	80	10,5 €	0	1.444	0,0
G01AX - Druge protimikrobne učinkovine in antiseptiki	789	92	7.512 €	94	9,5 €	0	11.788	0,0
G01AX11 - povidon-jod	789	92	7.512 €	94	9,5 €	0	11.788	0,0
G02 - DRUGA GINEKOLOŠKA ZDRAVILA	20.548	93	806.491 €	98	39,2 €	10	2.047.107	2,6
G02B - Lokalni kontraceptivi	19.770	92	763.830 €	94	38,6 €	9	2.031.421	2,6
G02BA - Intrauterini kontraceptivi (maternični vložki)	371	100	34.103 €	98	91,9 €	0	406.245	0,5
G02BA03 - plastični maternični vložki z dodatkom progestogenov	371	100	34.103 €	98	91,9 €	0	406.245	0,5
G02BB - Intravaginalni kontraceptivi	19.399	92	729.727 €	94	37,6 €	9	1.625.176	2,1
G02BB01 - vaginalni obroček s progestogenom in estrogenom	19.399	92	729.727 €	94	37,6 €	9	1.625.176	2,1
G02C - Druga ginekološka zdravila	778	104	42.661 €	486	54,8 €	0	15.686	0,0
G02CB - Zaviralci prolaktina	762	103	42.238 €	491	55,4 €	0	14.996	0,0
G02CB01 - bromokriptin	116	16	2.496 €	31	21,5 €	0	3.880	0,0
G02CB03 - kabergolin	646	7178	39.742 €	8841	61,5 €	0	11.116	0,0
G02CX - Druga ginekološka zdravila	16	160	423 €	248	26,4 €	0	690	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>G02CX04 - korenika grozdnate svetilke (cimicifuge)</i>	16	160	423 €	248	26,4 €	0	690	0,0
G03 - SPOLNI HORMONI IN ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE DELOVANJA SPOLOVIL	285.307	98	6.093.352 €	103	21,4 €	135	20.481.507	26,5
G03A - Hormonski sistemski kontraceptivi	178.105	96	3.567.678 €	103	20,0 €	84	14.715.957	19,0
G03AA - Progestogeni in estrogeni, enofazna zdravila	126.359	94	2.394.191 €	101	18,9 €	60	10.414.236	13,5
<i>G03AA07 - levonorgestrel in etinilestradiol</i>	4.336	88	49.754 €	96	11,5 €	2	340.368	0,4
<i>G03AA10 - gestoden in etinilestradiol</i>	24.241	87	311.368 €	91	12,8 €	11	1.990.520	2,6
<i>G03AA12 - drospirenon in etinilestradiol</i>	54.740	89	1.059.686 €	91	19,4 €	26	4.538.716	5,9
<i>G03AA13 - norelgestromin in etinilestradiol</i>	3.020	129	89.418 €	135	29,6 €	1	241.920	0,3
<i>G03AA15 - klormadinon in etinilestradiol</i>	11.862	85	208.885 €	88	17,6 €	6	980.196	1,3
<i>G03AA16 - dienogest in etinilestradiol</i>	21.613	95	480.375 €	98	22,2 €	10	1.791.664	2,3
<i>G03AA18 - drospirenon in estetrol</i>	6.547	996	194.705 €	1050	29,7 €	3	530.852	0,7
G03AB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	9.236	92	322.041 €	115	34,9 €	4	762.692	1,0
<i>G03AB08 - dienogest in estradiol</i>	9.236	92	322.041 €	115	34,9 €	4	762.692	1,0
G03AC - Progestogeni	42.481	101	850.877 €	104	20,0 €	20	3.538.996	4,6
<i>G03AC06 - medroksiprogesteron</i>	7	117	175 €	132	25,0 €	0	720	0,0
<i>G03AC09 - dezogestrel</i>	42.474	101	850.702 €	103	20,0 €	20	3.538.276	4,6
G03AD - Urgentni kontraceptivi	29	85	569 €	92	19,6 €	0	33	0,0
<i>G03AD01 - levonorgestrel</i>	22	110	412 €	125	18,7 €	0	26	0,0
<i>G03AD02 - ulipristal</i>	7	50	156 €	54	22,4 €	0	7	0,0
G03B - Androgeni	3.598	98	403.382 €	103	112,1 €	2	204.853	0,3
G03BA - Derivati 3-oksoandrost-4-ena	3.598	98	403.382 €	103	112,1 €	2	204.853	0,3
<i>G03BA03 - testosteron</i>	3.598	98	403.382 €	103	112,1 €	2	204.853	0,3
G03C - Estrogeni	37.189	107	659.402 €	110	17,7 €	18	2.119.594	2,7
G03CA - Naravni in plosintezni estrogeni, enokomponentna zdravila	35.277	108	586.075 €	110	16,6 €	17	1.965.454	2,5
<i>G03CA03 - estradiol</i>	33.271	112	525.214 €	119	15,8 €	16	1.837.694	2,4
<i>G03CA04 - estriol</i>	2.006	65	60.861 €	69	30,3 €	1	127.760	0,2
G03CX - Drugi estrogeni	1.912	99	73.327 €	110	38,4 €	1	154.140	0,2
<i>G03CX01 - tibolon</i>	1.912	99	73.327 €	110	38,4 €	1	154.140	0,2
G03D - Progestogeni	51.067	104	1.122.006 €	109	22,0 €	24	2.194.076	2,8
G03DA - Derivati pregnena	20.167	113	638.048 €	113	31,6 €	10	753.614	1,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>G03DA04 - progesteron</i>	20.167	113	638.048 €	113	31,6 €	10	753.614	1,0
G03DB - Derivati pregnadiena	11.709	95	306.027 €	103	26,1 €	6	701.112	0,9
<i>G03DB01 - didrogesteron</i>	10.398	93	217.198 €	100	20,9 €	5	598.800	0,8
<i>G03DB08 - dienogest</i>	1.311	112	88.829 €	114	67,8 €	1	102.312	0,1
G03DC - Derivati estrena	19.191	101	177.931 €	104	9,3 €	9	739.350	1,0
<i>G03DC02 - noretisteron</i>	19.191	101	177.931 €	104	9,3 €	9	739.350	1,0
G03F - Progestogeni v kombinaciji z estrogeni	12.776	90	214.131 €	83	16,8 €	6	1.032.808	1,3
G03FA - Progestogeni in estrogeni, kombinacije	7.974	99	174.415 €	101	21,9 €	4	653.072	0,8
<i>G03FA01 - noretisteron in estrogen</i>	4.115	100	32.008 €	106	7,8 €	2	337.232	0,4
G03FB - Progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila	4.802	78	39.716 €	47	8,3 €	2	379.736	0,5
<i>G03FB01 - norgestrel in estrogen</i>	405	12	7.491 €	12	18,5 €	0	30.800	0,0
<i>G03FB05 - noretisteron in estrogen</i>	4.397	159	32.225 €	166	7,3 €	2	348.936	0,5
G03G - Gonadotropni hormoni in drugi spodbujevalci ovulacije	801	144	55.804 €	80	69,7 €	0	55.553	0,1
G03GA - Gonadotropni hormoni	226	79	46.697 €	73	206,6 €	0	6.775	0,0
<i>G03GA02 - humani menopavzni gonadotropin</i>	27	28	12.331 €	41	456,7 €	0	5.560	0,0
<i>G03GA05 - folitropin alfa</i>	133	119	26.970 €	97	202,8 €	0	1.069	0,0
<i>G03GA06 - folitropin beta</i>	3	50	1.008 €	66	336,1 €	0	7	0,0
<i>G03GA08 - horigonadotropin alfa</i>	53	79	1.891 €	87	35,7 €	0	73	0,0
<i>G03GA10 - folitropin delta</i>	2	200	656 €	136	328,2 €	0	12	0,0
<i>G03GA30 - kombinacije</i>	8	400	3.840 €	391	480,0 €	0	54	0,0
G03GB - Sintezni spodbujevalci ovulacije	575	213	9.107 €	161	15,8 €	0	48.778	0,1
<i>G03GB02 - klomifen</i>	575	213	9.107 €	161	15,8 €	0	48.778	0,1
G03H - Antiandrogeni	1.714	64	49.015 €	71	28,6 €	1	154.466	0,2
G03HA - Antiandrogeni, enokomponentna zdravila	389	72	37.147 €	73	95,5 €	0	39.050	0,1
<i>G03HA01 - ciproteron</i>	389	72	37.147 €	73	95,5 €	0	39.050	0,1
G03HB - Antiandrogeni in estrogeni	1.325	62	11.868 €	64	9,0 €	1	115.416	0,1
<i>G03HB01 - ciproteron in estrogen</i>	1.325	62	11.868 €	64	9,0 €	1	115.416	0,1
G03X - Drugi spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil	57	29	21.935 €	44	384,8 €	0	4.200	0,0
G03XB - Modulatorji progesteronskega receptorja	57	43	21.935 €	45	384,8 €	0	4.200	0,0
<i>G03XB02 - ulipristal</i>	57	43	21.935 €	46	384,8 €	0	4.200	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
G04 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI SEČIL	444.281	103	13.158.192 €	111	29,6 €	209	30.224.816	39,0
G04B - Zdravila za bolezni sečil	162.730	104	7.656.046 €	115	47,0 €	77	6.925.348	8,9
G04BC - Topila za konkremete	2.614	125	87.117 €	120	33,3 €	1	4.242	0,0
G04BD - Zdravila za zdravljenje povečane pogostnosti uriniranja in inkontinence	113.430	104	4.923.738 €	119	43,4 €	53	6.275.165	8,1
<i>G04BD04 - oksibutinin</i>	<i>334</i>	<i>179</i>	<i>12.884 €</i>	<i>176</i>	<i>38,6 €</i>	<i>0</i>	<i>15.497</i>	<i>0,0</i>
<i>G04BD07 - tolterodin</i>	<i>567</i>	<i>51</i>	<i>12.926 €</i>	<i>47</i>	<i>22,8 €</i>	<i>0</i>	<i>36.246</i>	<i>0,0</i>
<i>G04BD08 - solifenacin</i>	<i>18.743</i>	<i>107</i>	<i>375.728 €</i>	<i>108</i>	<i>20,0 €</i>	<i>9</i>	<i>2.066.400</i>	<i>2,7</i>
<i>G04BD09 - trospium</i>	<i>44.206</i>	<i>97</i>	<i>719.302 €</i>	<i>101</i>	<i>16,3 €</i>	<i>21</i>	<i>176.498</i>	<i>0,2</i>
<i>G04BD10 - darifenacin</i>	<i>3.741</i>	<i>98</i>	<i>189.312 €</i>	<i>87</i>	<i>50,6 €</i>	<i>2</i>	<i>424.312</i>	<i>0,5</i>
<i>G04BD11 - fesoterodin</i>	<i>2.068</i>	<i>67</i>	<i>56.861 €</i>	<i>44</i>	<i>27,5 €</i>	<i>1</i>	<i>182.728</i>	<i>0,2</i>
<i>G04BD12 - mirabegron</i>	<i>43.771</i>	<i>116</i>	<i>3.556.725 €</i>	<i>131</i>	<i>81,3 €</i>	<i>21</i>	<i>3.373.485</i>	<i>4,4</i>
G04BE - Zdravila za zdravljenje erektilne disfunkcije	46.605	103	2.644.098 €	108	56,7 €	22	645.386	0,8
<i>G04BE01 - alprostadil</i>	<i>3.632</i>	<i>103</i>	<i>354.173 €</i>	<i>121</i>	<i>97,5 €</i>	<i>2</i>	<i>24.490</i>	<i>0,0</i>
<i>G04BE03 - sildenafil</i>	<i>27.838</i>	<i>100</i>	<i>1.329.512 €</i>	<i>104</i>	<i>47,8 €</i>	<i>13</i>	<i>419.456</i>	<i>0,5</i>
<i>G04BE08 - tadalafil</i>	<i>12.369</i>	<i>113</i>	<i>862.798 €</i>	<i>110</i>	<i>69,8 €</i>	<i>6</i>	<i>178.656</i>	<i>0,2</i>
<i>G04BE09 - vardenafil</i>	<i>750</i>	<i>90</i>	<i>32.417 €</i>	<i>92</i>	<i>43,2 €</i>	<i>0</i>	<i>6.736</i>	<i>0,0</i>
<i>G04BE10 - avanafil</i>	<i>2.016</i>	<i>103</i>	<i>65.197 €</i>	<i>107</i>	<i>32,3 €</i>	<i>1</i>	<i>16.048</i>	<i>0,0</i>
G04BX - Drugi urologiki	81	113	1.093 €	122	13,5 €	0	555	0,0
G04C - Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate	281.551	102	5.502.146 €	106	19,5 €	133	23.299.468	30,1
G04CA - Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa	227.209	104	4.332.906 €	109	19,1 €	107	18.759.192	24,2
<i>G04CA02 - tamsulozin</i>	<i>124.647</i>	<i>104</i>	<i>2.011.682 €</i>	<i>116</i>	<i>16,1 €</i>	<i>59</i>	<i>10.186.920</i>	<i>13,2</i>
<i>G04CA03 - terazosin</i>	<i>8.779</i>	<i>84</i>	<i>197.256 €</i>	<i>87</i>	<i>22,5 €</i>	<i>4</i>	<i>772.962</i>	<i>1,0</i>
<i>G04CA52 - tamsulozin in dutasterid</i>	<i>70.100</i>	<i>107</i>	<i>1.334.058 €</i>	<i>104</i>	<i>19,0 €</i>	<i>33</i>	<i>5.880.630</i>	<i>7,6</i>
<i>G04CA53 - tamsulozin in solifenacin</i>	<i>23.683</i>	<i>109</i>	<i>789.909 €</i>	<i>110</i>	<i>33,4 €</i>	<i>11</i>	<i>1.918.680</i>	<i>2,5</i>
G04CB - Zaviralci testosteron-5-alfa reduktaze	54.316	95	1.168.329 €	97	21,5 €	26	4.538.506	5,9
<i>G04CB01 - finasterid</i>	<i>42.433</i>	<i>96</i>	<i>892.502 €</i>	<i>98</i>	<i>21,0 €</i>	<i>20</i>	<i>3.508.036</i>	<i>4,5</i>
<i>G04CB02 - dutasterid</i>	<i>11.883</i>	<i>93</i>	<i>275.828 €</i>	<i>94</i>	<i>23,2 €</i>	<i>6</i>	<i>1.030.470</i>	<i>1,3</i>
G04CX - Druga zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate	26	72	911 €	78	35,0 €	0	1.770	0,0
<i>G04CX02 - plod palmeta</i>	<i>26</i>	<i>72</i>	<i>911 €</i>	<i>78</i>	<i>35,0 €</i>	<i>0</i>	<i>1.770</i>	<i>0,0</i>

G01 Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki

Ginekološka protimikrobna zdravila in antiseptiki (G01) so manjša skupina zdravil, predpisanih je bilo 105.737 receptov (indeks 105) v vrednosti 1,3 milijona EUR (indeks 120).

Vsa predpisana zdravila so bila iz podskupine **protimikrobnih zdravil in antiseptikov brez kombinacij s kortikosteroidi (G01A)**. Največ je bilo predpisanih *derivatov imidazola (G01AF)*, predpisanih je bilo 43.948

receptov (indeks 105), kar je 407.926 DDD oz. 0,5 DID. Prevladovala so zdravila s *klotrimazolom* (G01AF02) na 28.567 receptih (indeks 99) in z *mikonazolom* (G01AF04) na 14.617 receptih (indeks 121).

Predpisano je bilo 32.508 receptov (indeks 99) za *derivate kinolina* (G01AC), vse za *dekalinium* (G01AC05). Predpisano je bilo tudi 8.703 receptov (indeks 121) z *antibiotiki* (G01AA), večina *klindamicin* (G01AA10).

G02 Druga ginekološka zdravila

Predpisano je bilo 20.548 receptov (indeks 93) za druga ginekološka zdravila v vrednosti 806.491 EUR (indeks 98). Povprečna vrednost zdravil predpisanih na en recept je bila 39,2 EUR.

Najpogosteje so bili predpisani **lokalni kontraceptivi (G02B)**, in sicer 19.770 receptov (indeks 92) z vrednostjo zdravil 763.830 EUR (indeks 94). Večinoma so to *intravaginalni kontraceptivi* (G02BB) na 19.399 receptih, vse vaginalni obročki s *progestogenom in estrogenom* (G02BB01).

Predpisanih je bilo še 371 receptov za *intrauterine kontraceptive (maternične vložke)* (G02BA).

G03 Spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil

Predpisanih je bilo 285.307 receptov za spolne hormone in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil (G03) (indeks 98), ki zavzemajo 33,3 % delež števila receptov v vrednosti 6,1 milijona EUR (indeks 98).

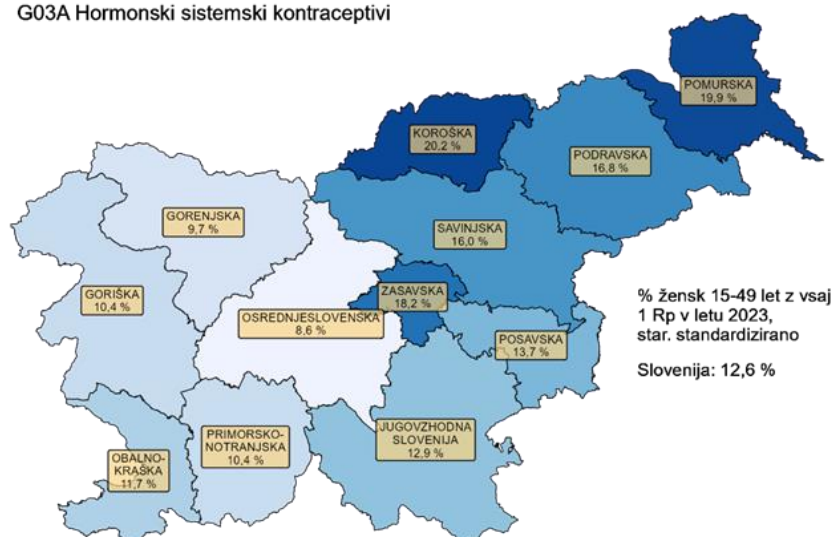
Največji delež v številu izdanih receptov so predstavljali **hormonski sistemski kontraceptivi (G03A)**. Predpisanih je bilo 178.105 receptov (indeks 96) v vrednosti skoraj 3,6 milijona EUR (indeks 103), 14.715.957 DDD oz. 19,0 DID hormonskih sistemskih kontraceptivov (G03A).

Najpogosteje predpisana so bila *enofazna zdravila, ki so vsebujejo progesterogene in estrogene* (G03AA), in sicer na 126.359 receptih (indeks 94), največ je bilo izdanih zdravil s kombinacijo *drospirenona in etinilestradiola* (G03AA12) s 54.740 recepti (indeks 89) v vrednosti skoraj 1,1 milijona EUR (indeks 91). Sledila so zdravila s kombinacijo *gestodena in etinilestradiola* (G03AA10) na 24.241 receptih (indeks 87) v vrednosti 311,4 tisoč EUR (indeks 91). Opazen je bil večji porast v predpisovanju kombinacije *drospirenon in estetrol* (G03AA18), predpisanih je bilo 6.547 receptov (indeks 996) v vrednosti 194.705 EUR (indeks 1050).

Receptov z *dvo- ali tri- faznimi zdravili s progesterogeni in estrogeni* (G03AB) je bilo 9.236 (indeks 92), samo s *progesterogeni* (G03AC) pa 42.481 (indeks 101).

Povprečno je 12,6 % žensk, starih od 15 do 49 let, v Sloveniji prejemale hormonske sistemske kontraceptive, v letu 2022 13,3 %, leta 2021 pa 14,2 %. Največ so hormonske sistemske kontraceptive predpisovali v koroški regiji (20,2 %), sledita pomurska (19,9 %) in zasavska regija (18,2 %). Najmanj žensk je posegalo po kontraceptivih v osrednjeslovenski (8,6 %), gorenjski (9,7 %) ter goriški in primorsko-notranjski regiji (10,4 %) (slika 4.15).

G03A Hormonski sistemski kontraceptivi

Slika 4.15: Odstotek žensk v starosti 15-49 let, ki so jim bili predpisani hormonski sistemski kontraceptivi (G03A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Znotraj skupine spolni hormoni in zdravila za uravnavanje delovanja spolovil (G03) je bilo predpisanih 3.598 receptov (indeks 98) za zdravila z **androgeni (G03B)**, vse *derivati 3-oksoandrost-4-ena (G03BA)*, in sicer *testosteron (G03BA03)*.

Predpisanih je bilo 37.189 receptov (indeks 107) za zdravila z **estrogeni (G03C)** v vrednosti 659,4 tisoč EUR (indeks 110), večina iz skupine *naravnih in polsinteznih estrogenov, enokomponentna zdravila (G03CA)*. Zdravila so vsebovala dve različni učinkovini: *estradiol (G03CA03)* je bil predpisan na 33.271 receptih in *estriol (G03CA04)* na 2.006 receptih.

Predpisanih je bilo 51.067 receptov (indeks 104) za **progestogene (G03D)** v vrednosti preko 1,1 milijona EUR (indeks 109). Od tega je bilo predpisanih 20.167 receptov (indeks 113) za derivate *pregnena (G03DA)*, največ *progesterona (G03DA04)*, in 11.709 receptov (indeks 95) za *derivate pregnadiena (G03DB)*, večinoma *didrogesteron (G03DB01)* (indeks 93). Predpisanih je bilo 19.191 receptov (indeks 101) za *noretisteron (G03DC02)* iz podskupine *derivati estrena (G03DC)*.

Predpisanih je bilo 12.776 receptov (indeks 90) za zdravila s **progestogeni v kombinaciji z estrogeni (G03F)** v vrednosti 214 tisoč EUR (indeks 83). Najpogosteje predpisana zdravila so iz podskupine *progestogeni in estrogeni, kombinacije (G03FA)*, največ *noretisteron in estrogen (G03FA01)*, ki so bila predpisana na 4.115 receptih (indeks 100). V podskupini *progestogeni in estrogeni, dvo- ali trifazna zdravila (G03FB)*, je bilo predpisanih 4.802 receptov (indeks 78).

Predpisanih je bilo tudi 801 receptov (indeks 144) za **gonadotropne hormone in druge spodbujevalce ovulacije (G03G)**.

Nadaljuje se zniževanje števila receptov s predpisanimi zdravili iz skupine **antiandrogenov (G03H)**. Predpisanih je bilo 1.714 receptov (indeks 64), večina so bila zdravila iz podskupine *antiandrogeni in estrogeni (G03HB)*, vsa kombinacija *ciproterona in estrogena (G03HB01)*, medtem ko je bil sam *ciproteron (G03HA01)* iz podskupine *antiandrogeni, enokomponentna zdravila (G03HA)* predpisan na 389 receptih (indeks 72).

G04 Zdravila za boleznj sečil

Zdravila za boleznj sečil so največja skupina v skupini G, predpisanih je bilo 444.281 receptov (indeks 103) v vrednosti 13,2 milijona EUR. Povprečna vrednost recepta je v letu 2023 znašala 29,6 EUR.

Predpisanih je bilo 162.730 receptov (indeks 104) za **zdravila za boleznj sečil (G04B)** v vrednosti skoraj 7,7 milijona EUR (indeks 115).

Največ predpisanih zdravil je bilo iz podskupine *zdravil za zdravljenje povečane pogostosti uriniranja in inkontinence (G04BD)* s 113.430 recepti (indeks 104). Najbolj pogosto so predpisana zdravila s *trospijem (G04BD09)* s 44.206 recepti (indeks 97), z *mirabegronom (G04BD12)* s 43.771 recepti (indeks 116) in *solifenacinom (G04BD08)* s 18.743 recepti (indeks 107).

V podskupini *zdravil za zdravljenje erektilne disfunkcije (G04BE)* je bil najpogosteje predpisan *sildenafil (G04BE03)* na 27.838 receptih (indeks 100) in *tadalafil (G04BE08)* na 12.369 receptih (indeks 113).

V skupini zdravil za boleznj sečil so bila najpogosteje predpisana **zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate (G04C)**. Predpisanih je bilo 281.551 receptov (indeks 102) v vrednosti 5,5 milijona EUR (indeks 106). Predpisanih je bilo 23.299.468 DDD oz. 30,1 DID zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate.

Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate so razvrščena v tri podskupine: *antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa (G04CA)*, predpisanih je bilo 227.209 receptov (indeks 104), *zaviralci testosteron-5-alfa reduktaze (G04CB)*, predpisanih je bilo 54.316 receptov (indeks 95), in *druga zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate (G04CX)*, predpisanih je bilo 26 receptov (indeks 72).

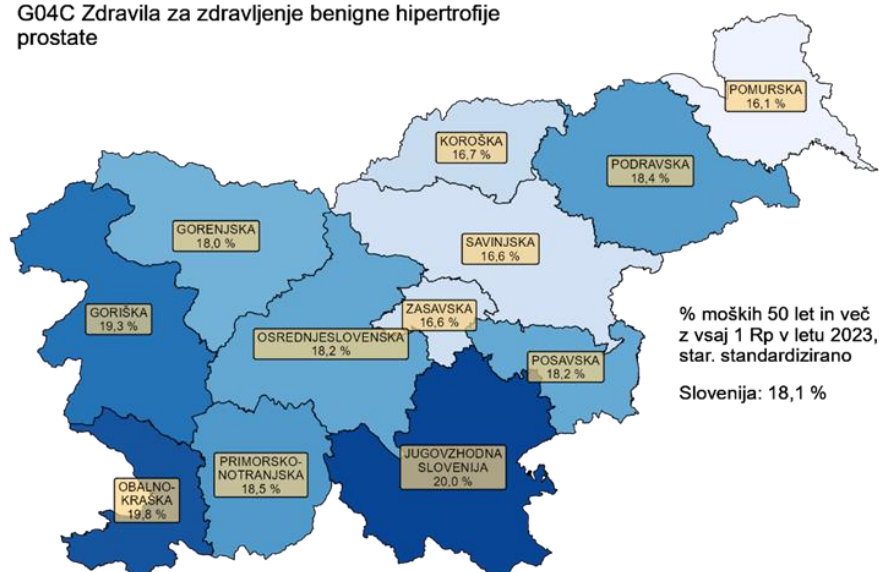
Antagonisti adrenergičnih receptorjev alfa (G04CA) sproščajo gladko mišičje v prostati in s tem olajšajo mokrenje. Učinek zdravljenja z zaviralci alfa je viden že po 2-4 tednih.

Tamsulozin (G04CA02), ki deluje kot selektivni zaviralec receptorjev alfa in se uporablja izključno za zdravljenje benigne hiperplazije prostate, je bil predpisan na 124.647 receptih (indeks 104). Sledila je kombinacija *tamsulozina in dutasterida (G04CA52)* na 70.100 receptih (indeks 107) in *tamsulozina in solifenacina (G04CA53)*, predpisanih je bilo 23.683 receptov.

Zaviralci testosteron-5-alfa reduktaze (G04CB) delujejo na moške spolne hormone tako, da zavrejo pospešeno rast žleze. Rast prostate se upočasni, njen volumen se zmanjša za 20-30 %, mokrenje se izboljša (23). Najpogosteje je bil predpisan *finasterid (G04CB01)* na 42.433 receptih (indeks 96).

Povprečno je prejelo ta zdravila 18,1 % moških, starejših od 50 let. Največ zdravil za zdravljenje benigne hipertrofije prostate so predpisali v jugovzhodni Sloveniji (20,0 %) ter v obalno-kraški (19,8 %) in goriški regiji (19,3 %) (slika 4.16).

G04C Zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate

Slika 4.16: Odstotek moških, starejših od 50 let, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje benigne hipertrofije prostate (G04C) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

4.6 Hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov (ATC skupina H)

Za hormonska zdravila za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov, ki so razvrščena v pet skupin, je bilo v letu 2023 predpisanih 552.990 receptov (indeks 103) v vrednosti 12,7 milijona EUR (indeks 110). Povprečna vrednost na en recept z zdravili iz skupine H je znašala 23,0 EUR. Predpisanih je bilo 23.320.759 DDD, to je 30,1 DDD na 1.000 prebivalcev na dan.

Največji delež (82,6 %) števila receptov skupine H je pripadal zdravilom za bolezni ščitnice (H03), zanje je bilo porabljenih 27,6 % vseh sredstev, namenjenih za to skupino.

Tabela 4.7: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje – razen spolnih hormonov in insulinov (H), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
H - HORMONSKA ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE - RAZEN SPOLNIH HORMONOV IN INSULINOV	552.990	103	12.707.488 €	110	23,0 €	261	23.320.759	30,1
H01 - HIPOFIZNI IN HIPOTALAMIČNI HORMONI TER SORODNE UČINKOVINE	13.538	110	5.607.786 €	111	414,2 €	6	553.855	0,7
H01A - Hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	4.660	107	3.522.338 €	111	755,9 €	2	203.831	0,3
H01AC - Somatropin in njegovi agonisti	4.520	108	2.952.812 €	114	653,3 €	2	194.291	0,3
H01AC01 - somatropin	4.001	96	2.420.590 €	95	605,0 €	2	180.655	0,2
H01AC07 - somapacitan	242	654	267.509 €	711	1105,4 €	0	9.485	0,0
H01AC08 - somatrogon	277		264.713 €		955,6 €	0	4.151	0,0
H01AX - Drugi hormoni prednjega režnja hipofize in sorodne učinkovine	140	101	569.526 €	98	4068,0 €	0	9.540	0,0
H01AX01 - pegvisomant	140	101	569.526 €	98	4068,0 €	0	9.540	0,0
H01B - Hormoni zadnjega režnja hipofize	6.409	96	502.854 €	107	78,5 €	3	222.472	0,3
H01BA - Vazopresin in sorodne učinkovine	5.280	109	488.538 €	109	92,5 €	2	204.512	0,3
H01BA02 - desmopresin	5.280	109	488.538 €	109	92,5 €	2	204.512	0,3
H01BB - Oksitocin in analogi	1.129	61	14.316 €	63	12,7 €	1	17.960	0,0
H01BB02 - oksitocin	1.129	61	14.316 €	63	12,7 €	1	17.960	0,0
H01C - Hipotalamični hormoni	2.469	192	1.582.594 €	111	641,0 €	1	127.553	0,2
H01CB - Somatostatin in analogi	1.069	118	1.304.143 €	96	1220,0 €	1	30.923	0,0
H01CB02 - oktreatid	12	1200	4.465 €	2516	372,1 €	0	514	0,0
H01CB03 - lanreotid	1.057	116	1.299.678 €	95	1229,6 €	0	30.408	0,0
H01CC - Antagonisti gonadotropin sproščajočih hormonov	1.400	368	278.451 €	473	198,9 €	1	96.630	0,1
H01CC01 - ganireliks	22	67	1.340 €	47	60,9 €	0	57	0,0
H01CC02 - cetrotoreliks	93	78	10.642 €	90	114,4 €	0	253	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>H01CC54 - relugoliks, estradiol in noretisteron</i>	1.285	564	266.470 €	604	207,4 €	1	96.320	0,1
H02 - KORTIKOSTEROIDI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	74.371	98	1.920.769 €	106	25,8 €	35	5.290.164	6,8
H02A - Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje, enokomponentna zdravila	74.353	98	1.872.278 €	104	25,2 €	35	5.289.564	6,8
H02AA - Mineralokortikoidi	18	180	496 €	239	27,5 €	0	1.300	0,0
<i>H02AA02 - fludrokortizon</i>	18	180	496 €	239	27,5 €	0	1.300	0,0
H02AB - Glukokortikoidi	74.335	98	1.871.783 €	104	25,2 €	35	5.288.264	6,8
<i>H02AB01 - betametazon</i>	69	493	3.297 €	898	47,8 €	0	4.643	0,0
<i>H02AB02 - deksametazon</i>	7.872	102	321.119 €	100	40,8 €	4	1.215.640	1,6
<i>H02AB04 - metilprednizolon</i>	47.119	95	508.117 €	100	10,8 €	22	3.314.340	4,3
<i>H02AB06 - prednizolon</i>	41	342	1.209 €	899	29,5 €	0	3.750	0,0
<i>H02AB08 - triamcinolon</i>	27	193	968 €	95	35,9 €	0	4.560	0,0
<i>H02AB09 - hidrokortizon</i>	19.207	103	1.037.073 €	106	54,0 €	9	745.331	1,0
H02C - Zaviralci adrenergičnega sistema	18		48.490 €		2693,9 €	0	600	0,0
H02CA - Antikortikosteroidi	18		48.490 €		2693,9 €	0	600	0,0
<i>H02CA02 - osilodrostat</i>	18		48.490 €		2693,9 €	0	600	0,0
H03 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ŠČITNICE	456.604	103	3.502.457 €	109	7,7 €	215	17.193.048	22,2
H03A - Zdravila za zdravljenje hipotiroze	449.295	103	3.375.639 €	109	7,5 €	212	16.649.808	21,5
H03AA - Ščitnični hormoni	449.295	103	3.375.639 €	109	7,5 €	212	16.649.808	21,5
<i>H03AA01 - natrijev levotiroksinat</i>	449.295	103	3.375.639 €	109	7,5 €	212	16.649.808	21,5
H03B - Zdravila za zdravljenje hipertiroze (tirostatiki)	7.309	103	126.818 €	111	17,4 €	3	543.240	0,7
H03BA - Tiouracili	873	107	32.707 €	99	37,5 €	0	34.470	0,0
<i>H03BA02 - propiltiouracil</i>	873	107	32.707 €	99	37,5 €	0	34.470	0,0
H03BB - Derivati imidazola z žveplom	6.432	102	93.984 €	115	14,6 €	3	508.770	0,7
<i>H03BB02 - tiamazol</i>	6.432	102	93.984 €	115	14,6 €	3	508.770	0,7
H03BC - Perklorati	4	50	127 €	65	31,8 €	0	0	0,0
H04 - HORMONI TREBUŠNE SLINAVKE	2.558	118	187.240 €	109	73,2 €	1	3.544	0,0
H04A - Glikogenolizni hormoni	2.558	118	187.240 €	109	73,2 €	1	3.544	0,0
H04AA - Glikogenolizni hormoni	2.558	118	187.240 €	109	73,2 €	1	3.544	0,0
<i>H04AA01 - glukagon</i>	2.558	118	187.240 €	109	73,2 €	1	3.544	0,0
H05 - ZDRAVILA ZA URAVNAVANJE HOMEOSTAZE KALCIJA	5.919	112	1.489.237 €	117	251,6 €	3	280.148	0,4
H05A - Obščitnični hormoni in analogi	1.274	140	474.094 €	151	372,1 €	1	101.130	0,1
H05AA - Obščitnični hormoni in analogi	1.274	140	474.094 €	151	372,1 €	1	101.130	0,1
<i>H05AA02 - teriparatid</i>	1.274	140	474.094 €	151	372,1 €	1	101.130	0,1
H05B - Paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.645	106	1.015.143 €	105	218,5 €	2	179.018	0,2
H05BX - Druge paratiroideo zavirajoče učinkovine	4.645	106	1.015.143 €	105	218,5 €	2	179.018	0,2
<i>H05BX01 - cinakalcet</i>	3.352	108	656.132 €	105	195,7 €	2	131.698	0,2
<i>H05BX02 - parikalcolol</i>	1.293	102	359.011 €	106	277,7 €	1	47.320	0,1

H01 Hipofizni in hipotalamični hormoni ter sorodne učinkovine

Največji vrednostni delež (44,1 %) je, kljub nizkemu številu predpisanih receptov, pripadal zdravilom iz podskupine hipofizni in hipotalamični hormoni ter sorodne učinkovine (H01). Zdravila iz te podskupine izdana na en recept so bila v povprečju vredna 414,2 EUR.

Predpisanih je bilo 13.538 receptov (indeks 110) za hipofizne in hipotalamične hormone ter sorodne učinkovine v vrednosti 5,6 milijona EUR (indeks 111). V letu 2023 je bilo predpisanih 553.855 DDD oz. 0,7 DID hipofiznih in hipotalamičnih hormonov ter sorodnih učinkovin (H01).

Predvsem se predpisujejo **hormoni zadnjega režnja hipofize (H01B)**, predpisanih je bilo 6.409 receptov (indeks 96), v vrednosti 502,9 tisoč EUR (indeks 107), največ za podskupino *vazopresin in sorodne učinkovine (H01BA)*, vsa *dezmopresin (H01BA02)* na 5.280 receptih (indeks 109).

Nekoliko manj je bilo predpisanih **hormonov prednjega režnja hipofize in sorodnih učinkovin (H01A)**, in sicer 4.660 receptov (indeks 107) v vrednosti 3,5 milijona EUR (indeks 111). Največ so predpisovali *somatropin (H01AC01)* s 4.001 recepti iz podskupine *somatropin in njegovi agonisti (H01AC)*.

Predpisano je bilo tudi 2.469 receptov (indeks 192) za **hipotalamične hormone (H01C)**.

H02 Kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje

Predpisanih je bilo 74.371 receptov (indeks 98) za kortikosteride za sistemsko zdravljenje (H02) v vrednosti 1,9 milijona EUR (indeks 106).

Vso porabo zdravil iz te podskupine predstavljajo **kortikosteroidi za sistemsko zdravljenje, enokomponentna zdravila (H02A)**.

Za zdravila z *mineralokortikoidi (H02AA)* je bilo predpisanih 18 receptov (indeks 180).

Vsi ostali recepti so bili predpisani za *glukokortikoide (H02AB)*, predpisanih pa je bilo 74.335 receptov (indeks 98) v vrednosti 1,9 milijona EUR (indeks 104), kar je 5.288.264 DDD oz. 6,8 DID glukokortikoidov (H02AB). Povprečna vrednost enega recepta s predpisanimi zdravili iz podskupine H02AB je bila 25,2 EUR.

Najpogosteje se je predpisoval *metilprednizolon (H02AB04)* na 47.119 receptih (indeks 95) v vrednosti 508,1 tisoč EUR (indeks 100). Sledi mu *hidrokortizon (H02AB09)* z 19.207 recepti (indeks 103) v vrednosti 1,0 milijona EUR (indeks 106).

H03 Zdravila za bolezni ščitnice

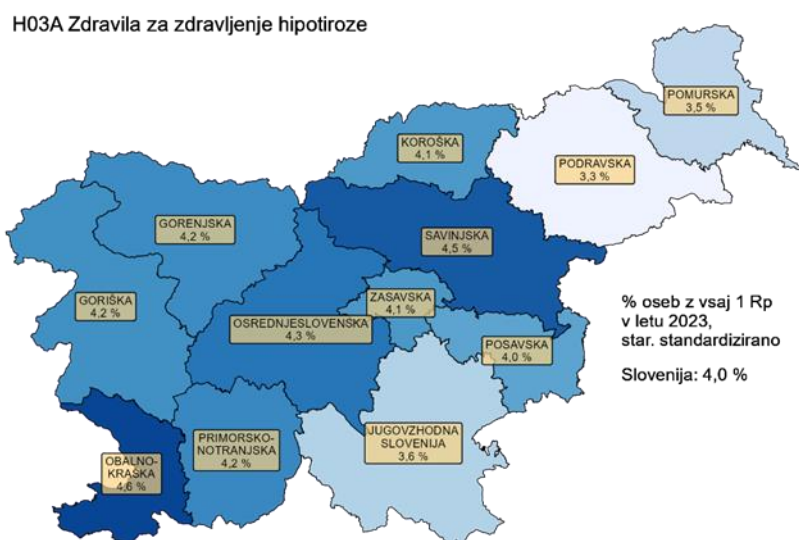
Zdravila za bolezni ščitnice so najpogosteje predpisana podskupina v skupini hormonskih zdravil za sistemsko zdravljenje, predpisanih je bilo 456.604 receptov (indeks 103) v vrednosti 3,5 milijona EUR (indeks 109).

Od zdravil za bolezni ščitnice je največji delež števila receptov in stroškov pripadal **zdravilom za zdravljenje hipotiroze (H03A)**, kar kaže, da je hipotiroza pogostejša težava kot hipertiroza.

Vsa predpisana zdravila so spadala v podskupino *ščitničnih hormonov (H03AA)*, predpisanih je bilo 449.295 receptov (indeks 103) v vrednosti 3,4 milijona EUR (indeks 109). Gre za zdravila na osnovi *natrijevega levotiroksinata (H03AA01)*, ki je predstavljal vsa predpisana zdravila v tej podskupini. Predpisanega je bilo 16.649.808 DDD oz. 21,5 DID natrijevega levotiroksinata.

Za **zdravila za zdravljenje hipertiroze (tirostatiki) (H03B)** je bilo predpisanih 7.309 receptov (indeks 103). Večina so bili recepti za *tiamazol (H03BB02)* iz podskupine *derivati imidazola z žveplom (H03BB)*, predpisanih je bilo 6.432 receptov.

Povprečno so zdravila za zdravljenje hipotiroze predpisali 4,0 % prebivalcev, zaznana je rahla rast predpisovanja (leti 2022 in 2021 3,9 %, leta 2020 pa 3,8 %). Največ so zdravila za zdravljenje hipotiroze predpisovali v obalno-kraški regiji (4,6 %), sledi savinjska regija (4,5 %) in osrednjeslovenska regija (4,3 %). Najmanj so jih predpisali v podravski regiji (3,3 %), pomurski regiji (3,5 %) in v jugovzhodni Sloveniji (3,6 %) (slika 4.17).

Slika 4.17: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje hipotiroze (H03A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

H04 Hormoni trebušne slinavke

Predpisanih je bilo le 2.558 receptov (indeks 118) za hormone trebušne slinavke v vrednosti 187,2 tisoč EUR (indeks 109). Vsi hormoni trebušne slinavke so bili v skupini **glikogenoliznih hormonov (H04A)**, edini predstavnik iz te skupine na slovenskem tržišču je *glukagon (H04AA01)*. Predpisanega je bilo 3.544 DDD glukagona.

H05 Zdravila za uravnavanje homeostaze kalcija

So ena manjših skupin, predpisanih je bilo le 5.919 receptov (indeks 112), v vrednosti skoraj 1,5 milijona EUR (indeks 117). Povprečna vrednost enega recepta je bila 251,6 EUR.

Predpisovala so se predvsem zdravila s **paratiroide zavirajočimi učinkovinami (H05B)**, predpisanih je bilo 4.645 receptov (indeks 106). Zdravila so vsebovala *cinakalcet (H05BX01)* na 3.352 receptih (indeks 108) ter *parikalcitol (H05BX02)* na 1.293 receptih (indeks 102).

V skupini **obščitničnih hormonov in analogov (H05A)** je bilo predpisanih 1.274 receptov (indeks 140), edini predstavnik je bil *teriparatid (H05AA02)*.

4.7 Zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij (ATC skupina J)

Za zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij, ki so razvrščena v šest skupin, je bilo v letu 2023 predpisanih 1.116.978 receptov (indeks 111) v vrednosti 30,1 milijona EUR (indeks 117). Povprečna vrednost zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij na en recept je bil 27,0 EUR. Predpisanih je bilo 10.335.094 DDD, to je 13,4 DDD na 1.000 prebivalcev na dan.

Največ, 1.048.008 receptov (indeks 111), je bilo predpisanih v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01) v vrednosti 14,4 milijona EUR (indeks 117). V povprečju je 27,2 % oseb prejelo vsaj en recept za zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01).

Tabela 4.8: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za sistemsko zdravljenje infekcij (J), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
J - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE INFEKCIJ	1.116.978	111	30.108.396 €	117	27,0 €	527	10.335.094	13,4
J01 - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ	1.048.008	111	14.384.628 €	117	13,7 €	494	9.182.492	11,9
J01A - Tetraciklini	14.618	104	210.360 €	127	14,4 €	7	471.158	0,6
J01AA - Tetraciklini	14.618	104	210.360 €	127	14,4 €	7	471.158	0,6
J01AA02 - doksiciklin	14.612	104	210.077 €	127	14,4 €	7	471.008	0,6
J01AA08 - minociklin	6	100	283 €	111	47,2 €	0	150	0,0
J01C - Betalaktamski antibiotiki, penicilini	612.224	113	8.047.699 €	119	13,1 €	289	5.380.263	6,9
J01CA - Širokospektralni penicilini	180.965	114	1.799.528 €	128	9,9 €	85	1.666.624	2,2
J01CA04 - amoxicilin	180.965	114	1.799.528 €	128	9,9 €	85	1.666.624	2,2
J01CE - Penicilini, občutljivi na laktamaze beta	108.446	120	2.098.306 €	124	19,3 €	51	1.161.852	1,5
J01CE02 - fenoksimetilpenicilin	4.940		89.295 €		18,1 €	2	67.729	0,1
J01CE08 - benzatinijev benzilpenicilat	5	71	230 €	58	46,1 €	0	18	0,0
J01CE10 - benzatinijev fenoksimetilpenicilat	103.501	114	2.008.780 €	119	19,4 €	49	1.094.105	1,4
J01CF - Antistafilokokni penicilini (proti laktamazam beta odporni penicilini)	15.763	118	194.970 €	118	12,4 €	7	127.955	0,2
J01CF05 - flukloksacilin	15.763	118	194.970 €	118	12,4 €	7	127.955	0,2
J01CR - Kombinacije penicilinov z zaviralci laktamaz beta	307.050	111	3.954.895 €	113	12,9 €	145	2.423.832	3,1
J01CR02 - amoxicilin in zaviralec laktamaz beta	307.050	111	3.954.895 €	113	12,9 €	145	2.423.832	3,1
J01D - Drugi betalaktamski antibiotiki	26.524	81	515.530 €	97	19,4 €	13	290.692	0,4
J01DB - Cefalosporini prve generacije	5.004	73	57.465 €	77	11,5 €	2	28.869	0,0
J01DB05 - cefadroksil	5.004	73	57.465 €	77	11,5 €	2	28.869	0,0
J01DC - Cefalosporini druge generacije	14.173	66	194.606 €	68	13,7 €	7	184.846	0,2
J01DC02 - cefuroksim	12.125	60	157.090 €	58	13,0 €	6	175.195	0,2
J01DC04 - cefaklor	1.800	194	32.867 €	220	18,3 €	1	8.245	0,0
J01DC10 - cefprozil	248	125	4.649 €	140	18,7 €	0	1.406	0,0
J01DD - Cefalosporini tretje generacije	7.330	163	226.476 €	163	30,9 €	3	76.445	0,1
J01DD08 - cefiksim	7.330	163	226.476 €	163	30,9 €	3	76.445	0,1
J01DF - Monobaktami	17	121	36.982 €	112	2175,4 €	0	532	0,0
J01DF01 - aztreonam	17	121	36.982 €	112	2175,4 €	0	532	0,0
J01E - Sulfonamidi in trimetoprim	53.192	97	574.417 €	106	10,8 €	25	409.198	0,5
J01EC - Srednje dolgo delujoči sulfonamidi	21		3.759 €		179,0 €	0	4.900	0,0
J01EC02 - sulfadiazin	21		3.759 €		179,0 €	0	4.900	0,0
J01EE - Kombinacije sulfonamidov in	53.171	97	570.657 €	105	10,7 €	25	404.298	0,5

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
trimetoprima ter njegovih derivatov								
<i>J01EE01 - sulfametoksazol in trimetoprim</i>	53.171	97	570.657 €	105	10,7 €	25	404.298	0,5
J01F - Makrolidi, linkozamidi in streptogramini	157.021	111	1.756.077 €	119	11,2 €	74	1.332.610	1,7
J01FA - Makrolidni antibiotiki	127.675	112	1.250.709 €	116	9,8 €	60	1.139.515	1,5
<i>J01FA03 - midekamicin</i>	3.991	95	38.626 €	89	9,7 €	2	36.096	0,0
<i>J01FA09 - klaritromicin</i>	19.654	121	311.612 €	129	15,9 €	9	443.303	0,6
<i>J01FA10 - azitromicin</i>	103.255	113	885.396 €	120	8,6 €	49	656.373	0,8
<i>J01FA11 - miokamicin</i>	775	30	15.075 €	30	19,5 €	0	3.743	0,0
J01FF - Piranozidni antibiotiki (linkozamidi)	29.346	110	505.368 €	126	17,2 €	14	193.095	0,2
<i>J01FF01 - klindamicin</i>	29.346	110	505.368 €	126	17,2 €	14	193.095	0,2
J01G - Aminoglikozidni antibiotiki	73	101	157.922 €	102	2163,3 €	0	4.144	0,0
J01GB - Drugi aminoglikozidni antibiotiki	73	101	157.922 €	102	2163,3 €	0	4.144	0,0
<i>J01GB01 - tobramicin</i>	73	103	157.922 €	102	2163,3 €	0	4.144	0,0
J01M - Kinolonske protimikrobne učinkovine	81.607	107	1.148.807 €	116	14,1 €	38	754.758	1,0
J01MA - Fluorokinoloni	81.607	107	1.148.807 €	116	14,1 €	38	754.758	1,0
<i>J01MA02 - ciprofloksacin</i>	60.530	102	824.000 €	112	13,6 €	29	502.458	0,6
<i>J01MA06 - norfloksacin</i>	6.817	113	68.618 €	122	10,1 €	3	80.620	0,1
<i>J01MA12 - levofloksacin</i>	6.763	146	177.296 €	136	26,2 €	3	117.576	0,2
<i>J01MA14 - moksifloksacin</i>	7.497	113	78.893 €	115	10,5 €	4	54.104	0,1
J01X - Druge protimikrobne učinkovine	102.749	116	1.973.818 €	120	19,2 €	48	539.670	0,7
J01XA - Glikopeptidni antibiotiki	63	6300	4.742 €	748	75,3 €	0	255	0,0
<i>J01XA01 - vankomicin</i>	63	6300	4.742 €	748	75,3 €	0	255	0,0
J01XB - Polimiksini	39	126	35.896 €	125	920,4 €	0	860	0,0
<i>J01XB01 - kolistin</i>	39	126	35.896 €	125	920,4 €	0	860	0,0
J01XE - Derivati nitrofurana	62.501	115	1.202.048 €	116	19,2 €	29	479.268	0,6
<i>J01XE01 - nitrofurantoin</i>	62.501	115	1.202.048 €	116	19,2 €	29	479.268	0,6
J01XX - Druge protimikrobne učinkovine	40.146	118	731.131 €	126	18,2 €	19	59.287	0,1
<i>J01XX01 - fosfomicin</i>	39.389	117	528.107 €	125	13,4 €	19	52.057	0,1
<i>J01XX08 - linezolid</i>	757	136	203.025 €	129	268,2 €	0	7.230	0,0
J02 - ANTIMIKOTIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	21.825	101	1.455.607 €	106	66,7 €	10	193.455	0,2
J02A - Antimikotiki za sistemsko zdravljenje	21.825	101	1.455.607 €	106	66,7 €	10	193.455	0,2
J02AC - Triazol in derivati tetrazola	21.825	101	1.455.607 €	106	66,7 €	10	193.455	0,2
<i>J02AC01 - flukonazol</i>	16.034	102	353.637 €	103	22,1 €	8	77.373	0,1
<i>J02AC02 - itrakonazol</i>	4.366	94	138.226 €	96	31,7 €	2	97.496	0,1
<i>J02AC03 - vorikonazol</i>	167	99	77.004 €	99	461,1 €	0	3.689	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
J02AC04 - posakonazol	925	123	469.604 €	101	507,7 €	0	9.262	0,0
J02AC05 - izavukonazol	333	118	417.135 €	122	1252,7 €	0	5.635	0,0
J04 - UČINKOVINE ZA ZDRAVLJENJE INFEKCIJ Z MIKOBakterijAMI	2.082	167	108.163 €	169	52,0 €	1	112.048	0,1
J04A - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	1.727	186	87.447 €	193	50,6 €	1	72.448	0,1
J04AB - Antibiotiki	696	186	52.661 €	188	75,7 €	0	28.521	0,0
J04AB02 - rifampicin	696	186	52.661 €	188	75,7 €	0	28.521	0,0
J04AC - Hidrazidi	252	200	10.855 €	209	43,1 €	0	7.750	0,0
J04AC01 - izoniazid	252	200	10.855 €	209	43,1 €	0	7.750	0,0
J04AK - Druga zdravila z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	16		487 €		30,4 €	0	450	0,0
J04AK02 - etambutol	16		487 €		30,4 €	0	450	0,0
J04AM - Kombinacije zdravil z delovanjem na Mycobacterium tuberculosis	763	178	23.443 €	194	30,7 €	0	35.727	0,0
J04AM02 - rifampicin in izoniazid	665	200	20.343 €	218	30,6 €	0	32.844	0,0
J04AM05 - rifampicin, pirazinamid in izoniazid	98	103	3.100 €	112	31,6 €	0	2.883	0,0
J04B - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium leprae	355	112	20.716 €	112	58,4 €	0	39.600	0,1
J04BA - Zdravila z delovanjem na Mycobacterium leprae	355	112	20.716 €	112	58,4 €	0	39.600	0,1
J04BA02 - dapson	355	112	20.716 €	112	58,4 €	0	39.600	0,1
J05 - ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE VIRUSNIH INFEKCIJ	44.683	112	12.424.501 €	114	278,1 €	21	847.099	1,1
J05A - Zdravila z direktnim delovanjem na viruse	44.683	112	12.424.501 €	114	278,1 €	21	847.099	1,1
J05AB - Nukleozidi in nukleotidi (razen zaviralcev reverzne transkriptaze)	31.100	106	1.405.525 €	100	45,2 €	15	256.919	0,3
J05AB01 - aciklovir	6.002	97	162.601 €	94	27,1 €	3	17.345	0,0
J05AB11 - valaciklovir	20.156	110	494.508 €	113	24,5 €	10	184.186	0,2
J05AB14 - valganciklovir	772	96	519.261 €	92	672,6 €	0	26.108	0,0
J05AB15 - brivudin	4.170	105	229.155 €	101	55,0 €	2	29.281	0,0
J05AE - Zaviralci proteaz	3.555	168	7.389 €	176	2,1 €	2	17.820	0,0
J05AE30 - nirmatrelvir in ritonavir	3.555	168	7.389 €	176	2,1 €	2	17.820	0,0
J05AF - Nukleotidni in nukleozidni zaviralci reverzne transkriptaze	3.937	105	566.848 €	110	144,0 €	2	255.033	0,3
J05AF05 - lamivudin	235	76	25.782 €	77	109,7 €	0	4.533	0,0
J05AF07 - dizoprosiltenofovirat	417	117	74.712 €	117	179,2 €	0	17.820	0,0
J05AF10 - entekavir	2.727	105	299.630 €	111	109,9 €	1	211.860	0,3
J05AF13 - tenofovirafenamid	558	118	166.724 €	114	298,8 €	0	20.820	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
J05AG - Zaviralci nenukleozidne reverzne transkriptaze	46	153	21.226 €	157	461,4 €	0	3.150	0,0
<i>J05AG05 - rilpivirin</i>	6	50	3.801 €	58	633,5 €	0	540	0,0
<i>J05AG06 - doravirin</i>	40	222	17.425 €	249	435,6 €	0	2.610	0,0
J05AH - Zaviralci nevraminidaz	1.854	231	24.776 €	188	13,4 €	1	8.778	0,0
<i>J05AH02 - oseltamivir</i>	1.854	231	24.776 €	188	13,4 €	1	8.778	0,0
J05AJ - Zaviralci integraze	256	74	311.370 €	76	1216,3 €	0	25.485	0,0
<i>J05AJ01 - raltegravir</i>	139	68	133.484 €	69	960,3 €	0	15.465	0,0
<i>J05AJ03 - dolutegravir</i>	117	84	177.886 €	82	1520,4 €	0	10.020	0,0
J05AP - Zdravila za zdravljenje infekcij z virusom hepatitisa C	358	114	3.600.559 €	112	10057,4 €	0	10.220	0,0
<i>J05AP55 - sofosbuvir in velpatasvir</i>	199	116	1.616.297 €	113	8122,1 €	0	5.656	0,0
<i>J05AP57 - glekaprevir in pibrentasvir</i>	159	114	1.984.262 €	113	12479,6 €	0	4.564	0,0
J05AR - Zdravila za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije	3.196	105	4.546.266 €	106	1422,5 €	2	263.100	0,3
<i>J05AR02 - lamivudin in abakavir</i>	16	67	1.417 €	37	88,5 €	0	810	0,0
<i>J05AR03 - dizoprosiltenofovirat in emtricitabin</i>	157	82	34.150 €	70	217,5 €	0	10.110	0,0
<i>J05AR13 - lamivudin, abakavir in dolutegravir</i>	31	82	51.974 €	84	1676,6 €	0	2.460	0,0
<i>J05AR14 - darunavir in kobicistat</i>	29	85	35.378 €	78	1219,9 €	0	2.280	0,0
<i>J05AR17 - emtricitabin in tenofovirafenamid</i>	79	63	80.506 €	59	1019,1 €	0	6.180	0,0
<i>J05AR18 - emtricitabin, tenofovirafenamid, elvitegravir in kobicistat</i>	1	4	1.268 €	3	1267,6 €	0	60	0,0
<i>J05AR19 - emtricitabin, tenofovirafenamid in rilpivirin</i>	340	95	377.051 €	90	1109,0 €	0	28.500	0,0
<i>J05AR20 - emtricitabin, tenofovirafenamid in bicitegravir</i>	1.496	115	2.444.141 €	115	1633,8 €	1	124.950	0,2
<i>J05AR21 - dolutegravir in rilpivirin</i>	59	113	98.000 €	116	1661,0 €	0	5.010	0,0
<i>J05AR22 - emtricitabin, tenofovirafenamid, darunavir in kobicistat</i>	19	54	40.749 €	52	2144,7 €	0	1.680	0,0
<i>J05AR24 - lamivudin, dizoprosiltenofovirat in doravirin</i>	207	133	215.606 €	127	1041,6 €	0	16.530	0,0
<i>J05AR25 - lamivudin in dolutegravir</i>	762	108	1.166.028 €	106	1530,2 €	0	64.530	0,1
J05AX - Druga zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij	381	188	1.940.541 €	188	5093,3 €	0	6.594	0,0
<i>J05AX18 - letermovir</i>	381	188	1.940.541 €	188	5093,3 €	0	6.594	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
J06 - IMUNSKI SERUMI IN IMUNOGLOBULINI	368	119	1.734.961 €	144	4714,6 €	0	0	0,0
J06B - Imunoglobulini	368	119	1.734.961 €	144	4714,6 €	0	0	0,0
J06BA - Imunoglobulini humanega izvora	297	118	1.649.170 €	145	5552,8 €	0	0	0,0
J06BA01 - <i>humani imunoglobulini za ekstravaskularno aplikacijo</i>	297	118	1.649.170 €	145	5552,8 €	0	0	0,0
J06BB - Specifični imunoglobulini	71	122	85.791 €	120	1208,3 €	0	0	0,0
J06BB04 - <i>humani imunoglobulin proti hepatitisu tipa B</i>	71	122	85.791 €	120	1208,3 €	0	0	0,0
J07 - CEPIVA	12	80	536 €	106	44,7 €	0	0	0,0
J07B - Virusna cepiva	12	80	536 €	106	44,7 €	0	0	0,0
J07BA - Cepiva proti virusom encefalitisa	12	80	536 €	106	44,7 €	0	0	0,0
J07BA01 - <i>cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu, s celimi virusi, inaktivirano</i>	12	80	536 €	106	44,7 €	0	0	0,0

J01 Zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij

Predpisanih je bilo 1.048.008 receptov (indeks 111) za zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01) v vrednosti 14,4 milijona EUR (indeks 117).

Na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 494 receptov, skupaj 9.182.492 DDD oz. 11,9 DID teh zdravil.

Predpisanih je bilo 14.618 receptov za **tetracikline (J01A)** (indeks 104), večinoma *doksiciklin (J01AA02)*, ki je bil predpisan na 14.612 receptih v vrednosti 210.077 EUR (indeks 127). Predpisanega je bilo 0,6 DID doksiciklina.

Najpogosteje predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje infekcij v letu 2023 so bili **betalaktamski antibiotiki, penicilini (J01C)**. Predpisanih je bilo 612.224 receptov (indeks 113), 5.380.263 DDD oz. 6,9 DID penicilinov.

Najpogosteje je bila predpisana kombinacija *amoksicilin in zaviralec laktamaz beta (J01CR02)*, ki spada v skupino zdravil *kombinacije penicilinov z zaviralci laktamaz beta (J01CR)*. Predpisanih je bilo 307.050 receptov (indeks 111) v vrednosti skoraj 4,0 milijona EUR (indeks 113). Predpisanih je bilo 3,1 DID kombinacij amoksicilina z zaviralcem laktamaz beta, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 145 receptov.

Za *amoksicilin (J01CA04)*, ki je edini predstavnik iz podskupine *širokospektralnih penicilinov (J01CA)*, je bilo predpisanih 180.965 receptov (indeks 114) v vrednosti 1,8 milijona EUR (indeks 128), za amoksicilin je bilo predpisanih 85 receptov na 1.000 prebivalcev.

V skupini **drugih betalaktamskih antibiotikov (J01D)** je bilo predpisanih 26.524 receptov (indeks 81), 290.692 DDD oz. 0,4 DID.

Največ receptov je bilo predpisanih za *cefalosporine druge generacije (J01DC)*, in sicer 14.173 receptov (indeks 66), od tega 12.125 receptov (indeks 60) za *cefuroksim (J01DC02)* v vrednosti 157.090 EUR. Na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 7 receptov, 184.846 DDD oz. 0,2 DID.

Predpisanih je bilo tudi 5.004 receptov za *cefalosporine prve generacije (J01DB)* (indeks 73), vse za *cefadroksil (J01DB05)*. Za *cefalosporine tretje generacije (J01DD)* je bilo predpisanih 7.330 receptov (indeks 163).

Za **sulfonamide in trimetoprim (J01E)** je bilo predpisanih 53.192 receptov (indeks 97). Predpisanih je bilo 409.198 DDD oz. 0,5 DID teh antibiotikov.

Druga največja podskupina glede na porabo so skupina **makrolidov, linkozamidov in streptograminov (J01F)**. Predpisanih je bilo 157.021 receptov (indeks 111) v vrednosti skoraj 1,8 milijona EUR (indeks 119), predpisanih pa je bilo 1.332.610 DDD oz. 1,7 DID.

Med njimi so bili najpogosteje predpisani *makrolidni antibiotiki (J01FA)*, predpisanih je bilo 127.675 receptov (indeks 112), največ zdravila z *azitromicinom (J01FA10)* na 103.255 receptih (indeks 113) in *klaritromicinom (J01FA09)* na 19.654 receptih (indeks 121). Predpisanih je bilo 3.991 receptov (indeks 95) za *midekamicin (J01FA03)* in 775 receptov za *miokamicin (J01FA11)* (indeks 30). Obe zdravili sta z vidika rezistence najprimernejša makrolida.

Poraslo je tudi število receptov s *piranozidnimi antibiotiki (linkozamidi) (J01FF)*, katerih edini predstavnik je *klindamicin (J01FF01)*. Predpisanih je bilo 29.346 receptov, to je 193.095 DDD oz. 0,2 DID klindamicina.

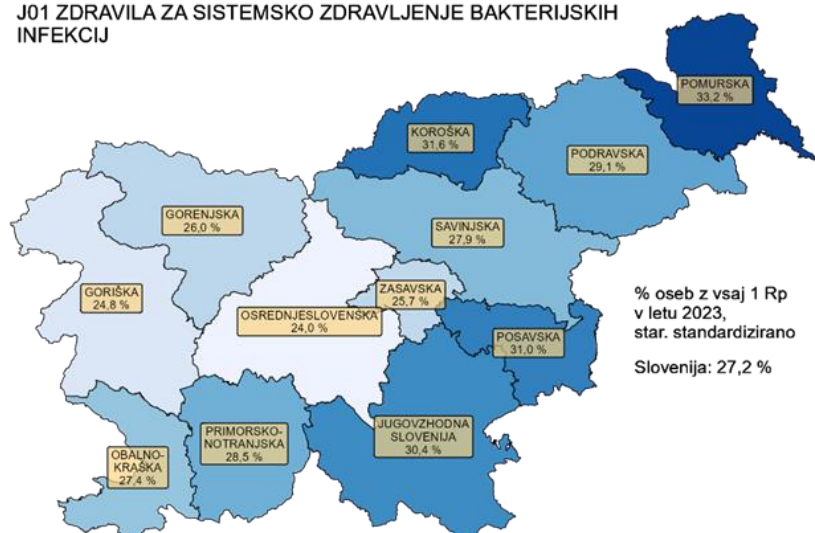
Za **kinolonske protimikrobne učinkovine (J01M)** je bilo predpisanih 81.607 receptov (indeks 107), 754.758 DDD oz. 1,0 DID. Vsi predpisani recepti so bili za *fluorokinolone (J01MA)*, in sicer za *ciprofloksacin (J01MA02)* na 60.530 receptih (indeks 102), *moksifloksacin (J01MA14)* na 7.497 receptih (indeks 113), *norfloksacin (J01MA06)* na 6.817 receptih (indeks 113) in *levofloksacin (J01MA12)* na 6.763 receptih (indeks 146).

V skupini **drugih protimikrobnih učinkovin (J01X)** je opazen 16 % porast predpisovanja, predpisanih je bilo 102.749 receptov, največ za *derivate nitrofurana (J01XE)*. Za te je bilo predpisanih 62.501 receptov (indeks 115), vsi za *nitrofurantoin (J01XE01)*, ki se zaradi majhne rezistence (1 %) priporoča pri zdravljenju okužb spodnjih sečil namesto kinolonov, cefalosporinov in kombinacije sulfonamid/trimetoprim. Narašča predpisovanje *fosfomicina (J01XX01)* iz skupine **drugih protimikrobnih učinkovin (J01XX)**, saj je bilo zanj predpisanih 39.389 receptov (indeks 117).

Predpisovanje antibiotikov mora biti v skladu s Strategijo obvladovanja odpornosti mikrobov (24,25).

V letu 2023 je 27,2 % oseb prejelo vsaj en recept za zdravila iz skupine zdravil za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01) (leta 2022 25,2 %, leta 2021 pa 20,5 %). Največ so zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij predpisovali v pomurski regiji (33,2 %, leta 2022 30,0 %, leta 2021 25,0 %), sledita koroška regija (31,6 %, leta 2022 29,4 %, leta 2021 23,5 %) in posavska regija (31,0 %, leta 2022 29,3 %, leta 2021 24,5 %). Najmanj so jih predpisovali v osrednjeslovenski regiji (24,0 %, leta 2022 22,2 %, leta 2021 18,3 %) in goriški regiji (24,8 %, leta 2022 23,3 %, leta 2021 19,0 %) (slika 4.18).

J01 ZDRAVILA ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE BAKTERIJSKIH INFEKCIJ

Slika 4.18: Odstotek oseb, ko so jim bila predpisana zdravila za sistemsko zdravljenje bakterijskih infekcij (J01) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

J02 Antimikotiki za sistemsko zdravljenje

Predpisanih je bilo 21.825 receptov za antimikotike za sistemsko zdravljenje (J02) (indeks 101) v vrednosti skoraj 1,5 milijona EUR (indeks 106). Vsi so bili iz skupine *triazol in derivati tetrazola (J02AC)*, od tega 16.034 receptov (indeks 102) s *flukonazolom (J02AC01)* in 4.366 receptov (indeks 94) z *itronazolom (J02AC02)*. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 66,7 EUR. Predpisanih je bilo 193.455 DDD oz. 0,2 DID antimikotikov za sistemsko zdravljenje.

J04 Učinkovine za zdravljenje infekcij z mikobakterijami

Skupno je bilo predpisanih 2.082 receptov (indeks 167).

Za **zdravila z delovanjem na *Mycobacterium tuberculosis (J04A)*** je bilo predpisanih 1.727 receptov (indeks 186) v vrednosti 87.447 EUR (indeks 193). Povprečna vrednost enega recepta je znašala 50,6 EUR. Predpisanih je bilo 72.448 DDD zdravil z delovanjem na *Mycobacterium tuberculosis*.

Zdravila so razdeljena v tri podskupine. V skupini *antibiotikov (J04AB)* je bil predpisan *rifampicin (J04AB02)* na 696 receptih (indeks 186), v podskupini *hidrazidov (J04AC)* je bil predpisan *izoniazid (J04AM02)* na 252 receptih (indeks 200). V podskupini *kombinacije zdravil z delovanjem na *Mycobacterium tuberculosis (J04AM)* je bilo predpisanih 763 receptov, od tega 665 receptov (indeks 200) za *rifampicin in izoniazid (J04AM02)*.*

V skupini **zdravil z delovanjem na *Mycobacterium leprae (J04B)*** je bilo predpisanih 355 receptov (indeks 112), vsa so bila zdravilo *dapson (J04BA02)*.

J05 Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij

Zdravila za sistemsko zdravljenje virusnih infekcij (J05) so skupina zdravil, za katero je bilo v letu 2023 porabljenih 12,4 milijonov EUR (indeks 114). Predpisanih je bilo 44.683 receptov (indeks 112), kar je le 4,0 % vseh receptov za skupino J. Povprečna vrednost na en recept je bila 278,1 EUR.

Vsa predpisana zdravila so bila v skupini **zdravil z direktnim delovanjem na viruse (J05A)**.

Največ je bilo predpisanih *nukleozidov in nukleotidov (razen zaviralcev reverzne transkriptaze) (J05AB)*, in sicer 31.100 receptov (indeks 106), v vrednosti 1,4 milijona EUR (indeks 100), kar je 256.919 DDD oz. 0,3 DID. Največ je bilo izdanih zdravil z *valaciklovirjem (J05AB11)* na 20.156 receptih (indeks 110). Sledila so zdravila z *aciklovirjem (J05AB01)* na 6.002 receptih (indeks 97) in *brivudinom (J05AB15)* na 4.170 receptih (indeks 105).

Predpisano je bilo 3.937 receptov za *nukleotidne in nukleozidne zaviralce reverzne transkriptaze (J05AF)*, največ za *entekavir (J05AF10)*, predpisanih je bilo 2.727 receptov (indeks 105). Predpisanih je bilo tudi 558 receptov (indeks 118) za *tenofoviralfenamid (J05AF13)*, ki se uporablja za kronično zdravljenje hepatitisa B.

Za zdravljenje hepatitisa C se uporabljajo direktno delujoča protivirusna *zdravila za zdravljenje infekcij z virusom hepatitisa C (J05AP)*. Predpisanih je bilo 358 receptov (indeks 114) v vrednosti 3,6 milijona EUR (indeks 112). Hepatitis C je kronična virusna bolezen, ki je ozdravljiva (26). Največ je bilo predpisane kombinacije *sofosbuvir in velpatasvir (J05AP55)* na 199 receptih (indeks 116), sledila je kombinacija *glekaprevir in pibrentasvir (J05AP57)* na 159 receptih (indeks 114).

V skupini *zdravil za zdravljenje infekcij s HIV, kombinacije (J05AR)* je bilo predpisanih 3.196 receptov (indeks 105) v vrednosti 4,5 milijona EUR (indeks 106). Povprečna vrednost enega recepta je bila 1422,5 EUR, predpisanih pa je bilo 263.100 DDD oziroma 0,3 DID.

Najpogosteje so bile predpisane kombinacije *emtricitabin, tenofoviralfenamid in bictegravir (J05AR20)* na 1.496 receptih (indeks 115) ter *lamivudin in dolutegravir (J05AR25)* na 762 receptih.

4.8 Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (ATC skupina L)

Za zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje, ki so razvrščena v štiri skupine, je bilo v letu 2023 ambulantno predpisanih 246.456 receptov (indeks 107) v skupni vrednosti 196,5 milijona EUR (indeks 111)- To pa je le del porabe zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorjev, saj ta zdravila bolniki v veliki prejemajo v bolnišnicah in nekatera izmed njih so razvrščena na seznam dragih bolnišničnih zdravil (seznam B). Podatke o porabi zdravil v bolnišnicah predstavljamo v ločeni publikaciji.

Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine L je znašala 797,1 EUR.

Skupno je bilo predpisanih 12.322.200 DDD, to je 15,9 DID. Največ DDD na 1.000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04), 9,1 DID, sledijo zdravila za endokrino zdravljenje (L02) s 5,0 DID. Najdražja v skupini še naprej ostajajo zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki, L01), kjer je povprečna vrednost na recept znašala 1.835,0 € (leta 2022 1.663,8 EUR, leta 2021 1.600,9 EUR).

Tabela 4.9: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji (L), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
L - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI	246.456	107	196.450.047 €	111	797,1 €	116	12.322.200	15,9
L01 - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE (CITOSTATIKI)	42.421	110	77.841.896 €	110	1835,0 €	20	1.106.202	1,4
L01A - Alkilirajoči citostatiki	2.689	86	226.998 €	87	84,4 €	1	106.043	0,1
L01AA - Analogi dušikovih iperitov	1.333	86	31.673 €	83	23,8 €	1	79.525	0,1
L01AA01 - ciklofosfamid	776	79	12.138 €	81	15,6 €	0	24.875	0,0
L01AA02 - klorambucil	366	88	14.085 €	82	38,5 €	0	41.650	0,1
L01AA03 - melfalan	191	119	5.450 €	91	28,5 €	0	13.000	0,0
L01AB - Alkilsulfonati	2	100	86 €	104	43,1 €	0	63	0,0
L01AB01 - busulfan	2	100	86 €	104	43,1 €	0	63	0,0
L01AX - Drugi alkilirajoči citostatiki	1.354	86	195.239 €	87	144,2 €	1	26.455	0,0
L01AX03 - temozolomid	1.354	86	195.239 €	87	144,2 €	1	26.455	0,0
L01B - Zaviralci celične presnove (antimetaboliti)	7.026	117	1.274.898 €	114	181,5 €	3	153.672	0,2
L01BA - Analogi folne kisline	6	300	3.092 €	667	515,3 €	0	0	0,0
L01BA04 - pemetreksed	6	300	3.092 €	667	515,3 €	0	0	0,0
L01BB - Analogi purinskih baz	328	105	22.313 €	87	68,0 €	0	29.469	0,0
L01BB02 - merkaptopurin	303	115	16.306 €	133	53,8 €	0	28.925	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
L01BB03 - tiogvanin	21	78	3.519 €	99	167,6 €	0	475	0,0
L01BB05 - fludarabin	4	19	2.489 €	25	622,3 €	0	69	0,0
L01BC - Analogi pirimidinskih baz	6.692	118	1.249.493 €	115	186,7 €	3	124.203	0,2
L01BC06 - kapecitabin	5.979	116	487.152 €	108	81,5 €	3	116.599	0,2
L01BC07 - azacitidin	5	167	6.086 €	205	1217,2 €	0	0	0,0
L01BC53 - tegafur, kombinacije	137	217	39.458 €	213	288,0 €	0	3.304	0,0
L01BC59 - trifluridin, kombinacije	571	123	716.797 €	116	1255,3 €	0	4.299	0,0
L01D - Citotoksični antibiotiki in sorodne učinkovine	1		116 €		115,5 €	0	0	0,0
L01DC - Drugi citotoksični antibiotiki	1		116 €		115,5 €	0	0	0,0
L01DC03 - mitomicin	1		116 €		115,5 €	0	0	0,0
L01E - Zaviralci protein kinaz	23.092	113	61.999.389 €	111	2684,9 €	11	646.705	0,8
L01EA - Zaviralci BCR-ABL tirozin kinaze	3.284	104	3.185.120 €	100	969,9 €	2	100.940	0,1
L01EA01 - imatinib	2.107	100	875.075 €	103	415,3 €	1	71.190	0,1
L01EA02 - dasatinib	273	120	249.861 €	67	915,2 €	0	9.294	0,0
L01EA03 - nilotinib	657	97	1.468.027 €	89	2234,4 €	0	15.673	0,0
L01EA04 - bosutinib	214	149	374.204 €	147	1748,6 €	0	3.853	0,0
L01EA05 - ponatinib	26	217	178.589 €	247	6868,8 €	0	720	0,0
L01EA06 - askiminib	7		39.364 €		5623,5 €	0	210	0,0
L01EB - Zaviralci tirozin kinaze receptorja za epidermalni rastni faktor (EGFR)	1.815	103	6.244.834 €	108	3440,7 €	1	48.152	0,1
L01EB01 - gefitinib	99	79	78.884 €	81	796,8 €	0	3.030	0,0
L01EB02 - erlotinib	111	66	32.825 €	38	295,7 €	0	2.345	0,0
L01EB03 - afatinib	60	54	94.131 €	54	1568,8 €	0	1.309	0,0
L01EB04 - osimertinib	1.545	114	6.038.994 €	111	3908,7 €	1	41.468	0,1
L01EC - Zaviralci B-Raf serin-treonin kinaze (BRAF)	579	91	2.530.382 €	89	4370,3 €	0	28.262	0,0
L01EC01 - vemurafenib	32	76	135.066 €	80	4220,8 €	0	728	0,0
L01EC02 - dabrafenib	547	92	2.395.317 €	90	4379,0 €	0	27.534	0,0
L01ED - Zaviralci kinaze anaplastičnega limfoma (ALK)	1.051	108	4.019.888 €	103	3824,8 €	0	30.189	0,0
L01ED01 - krizotinib	157	110	583.777 €	104	3718,3 €	0	4.584	0,0
L01ED02 - ceritinib	16	64	74.520 €	72	4657,5 €	0	480	0,0
L01ED03 - alektinib	378	97	1.755.479 €	97	4644,1 €	0	10.612	0,0
L01ED04 - brigatinib	300	115	841.683 €	99	2805,6 €	0	8.400	0,0
L01ED05 - lorlatinib	200	131	764.428 €	136	3822,1 €	0	6.113	0,0
L01EE - Zaviralci mitogen- aktivirane protein kinaze (MEK)	580	95	2.493.347 €	101	4298,9 €	0	17.966	0,0
L01EE01 - trametinib	530	93	2.146.838 €	96	4050,6 €	0	16.583	0,0
L01EE02 - kobimetinib	44	102	274.441 €	115	6237,3 €	0	1.113	0,0
L01EE04 - selumetinib	6		72.068 €		12011,3 €	0	270	0,0
L01EF - Zaviralci od ciklina odvisne kinaze (CDK)	4.894	111	9.315.599 €	110	1903,5 €	2	124.195	0,2
L01EF01 - palbociklib	1.683	85	3.766.017 €	88	2237,7 €	1	45.239	0,1

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>L01EF02 - ribociklib</i>	1.185	117	2.767.098 €	121	2335,1 €	1	37.856	0,0
<i>L01EF03 - abemaciclib</i>	2.026	144	2.782.484 €	145	1373,4 €	1	41.099	0,1
L01EG - Zaviralci kinaze tarče rapamicina pri sesalcih (mTOR)	660	108	837.645 €	92	1269,2 €	0	15.548	0,0
<i>L01EG02 - everolimus</i>	660	108	837.645 €	92	1269,2 €	0	15.548	0,0
L01EH - Zaviralci tirozin kinaze receptorja za humani epidermalni rastni faktor 2 (HER2)	108	183	250.152 €	856	2316,2 €	0	2.248	0,0
<i>L01EH01 - lapatinib</i>	55	93	22.264 €	76	404,8 €	0	1.190	0,0
<i>L01EH03 - tucatinib</i>	53		227.888 €		4299,8 €	0	1.058	0,0
L01EJ - Zaviralci Janusove kinaze (JAK)	2.043	129	5.939.286 €	116	2907,1 €	1	71.960	0,1
<i>L01EJ01 - ruksolitinib</i>	2.043	129	5.939.286 €	116	2907,1 €	1	71.960	0,1
L01EK - Zaviralci tirozin kinaze receptorja za žilni endotelijski rastni faktor (VEGFR)	137	137	275.356 €	125	2009,9 €	0	2.912	0,0
<i>L01EK01 - aksitinib</i>	137	137	275.356 €	125	2009,9 €	0	2.912	0,0
L01EL - Zaviralci Brutonove tirozin kinaze (BTK)	3.575	129	16.087.181 €	123	4499,9 €	2	98.327	0,1
<i>L01EL01 - ibrutinib</i>	2.542	98	12.204.609 €	99	4801,2 €	1	66.463	0,1
<i>L01EL02 - akalabrutinib</i>	1.033	527	3.882.572 €	534	3758,5 €	0	31.864	0,0
L01EM - Zaviralci fosfatidilinozitol-3-kinaze (Pi3K)	60	54	219.726 €	53	3662,1 €	0	1.587	0,0
<i>L01EM03 - alpelizib</i>	60	54	219.726 €	53	3662,1 €	0	1.587	0,0
L01EX - Drugi zaviralci protein kinaz	4.306	119	10.600.874 €	110	2461,9 €	2	104.421	0,1
<i>L01EX01 - sunitinib</i>	413	104	282.827 €	55	684,8 €	0	10.084	0,0
<i>L01EX02 - sorafenib</i>	108	82	105.509 €	41	976,9 €	0	3.080	0,0
<i>L01EX03 - pazopanib</i>	303	80	311.024 €	78	1026,5 €	0	5.404	0,0
<i>L01EX04 - vandetanib</i>	40	78	70.829 €	66	1770,7 €	0	1.470	0,0
<i>L01EX05 - regorafenib</i>	288	99	704.172 €	98	2445,0 €	0	8.204	0,0
<i>L01EX07 - kabozantinib</i>	575	107	2.852.839 €	110	4961,5 €	0	11.930	0,0
<i>L01EX08 - lenvatinib</i>	472	151	827.480 €	165	1753,1 €	0	8.751	0,0
<i>L01EX09 - nintedanib</i>	1.846	138	2.722.705 €	127	1474,9 €	1	47.410	0,1
<i>L01EX10 - midostavrin</i>	94	92	1.413.978 €	81	15042,3 €	0	3.136	0,0
<i>L01EX12 - larotrekatinib</i>	26	100	125.418 €	100	4823,8 €	0	728	0,0
<i>L01EX13 - gilteritinib</i>	37	285	548.872 €	277	14834,4 €	0	1.036	0,0
<i>L01EX14 - entrekatinib</i>	31	194	156.421 €	161	5045,8 €	0	930	0,0
<i>L01EX22 - selperkatib</i>	36	1200	145.367 €	1323	4038,0 €	0	1.148	0,0
<i>L01EX23 - pralsetinib</i>	37	168	333.433 €	168	9011,7 €	0	1.110	0,0
L01X - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	9.613	106	14.340.495 €	109	1491,8 €	5	199.783	0,3
L01XF - Retinoidi za zdravljenje raka	1	25	408 €	3	408,4 €	0	0	0,0
<i>L01XF01 - tretinoin</i>	1		408 €		408,4 €	0	0	0,0
L01XG - Zaviralci proteasoma	505	92	1.773.368 €	92	3511,6 €	0	9.518	0,0
<i>L01XG03 - iksazomib</i>	505	92	1.773.368 €	92	3511,6 €	0	9.518	0,0

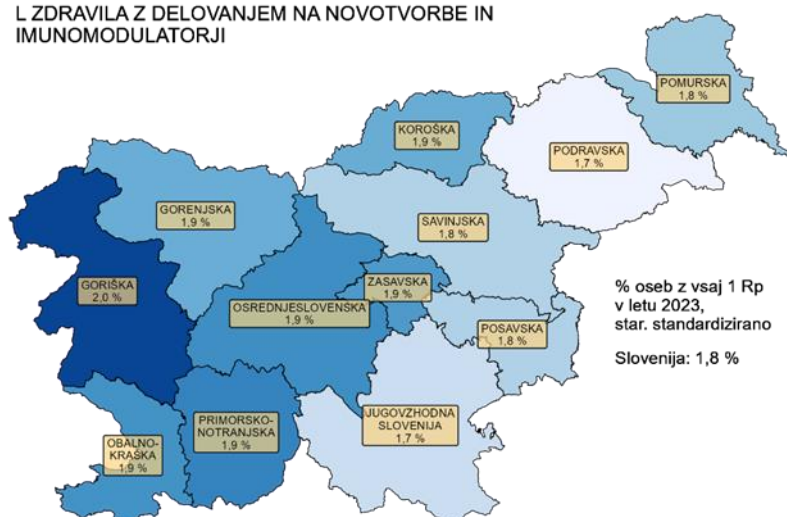
ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
L01XJ - Zaviralci signalne poti Hedgehog	156	128	830.905 €	124	5326,3 €	0	5.572	0,0
<i>L01XJ01 - vismodegib</i>	<i>156</i>	<i>128</i>	<i>830.905 €</i>	<i>124</i>	<i>5326,3 €</i>	<i>0</i>	<i>5.572</i>	<i>0,0</i>
L01XK - Zaviralci poly (ADP-riboza) polimeraze (PARP)	2.638	116	8.472.388 €	103	3211,7 €	1	55.774	0,1
<i>L01XK01 - olaparib</i>	<i>1.839</i>	<i>115</i>	<i>5.795.565 €</i>	<i>100</i>	<i>3151,5 €</i>	<i>1</i>	<i>32.169</i>	<i>0,0</i>
<i>L01XK02 - niraparib</i>	<i>648</i>	<i>109</i>	<i>2.185.586 €</i>	<i>105</i>	<i>3372,8 €</i>	<i>0</i>	<i>19.180</i>	<i>0,0</i>
<i>L01XK04 - talazoparib</i>	<i>151</i>	<i>191</i>	<i>491.237 €</i>	<i>163</i>	<i>3253,2 €</i>	<i>0</i>	<i>4.425</i>	<i>0,0</i>
L01XX - Druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)	6.313	103	3.263.426 €	136	516,9 €	3	128.919	0,2
<i>L01XX05 - hidroksisečnina</i>	<i>4.291</i>	<i>98</i>	<i>247.282 €</i>	<i>106</i>	<i>57,6 €</i>	<i>2</i>	<i>70.775</i>	<i>0,1</i>
<i>L01XX35 - anagrelid</i>	<i>1.132</i>	<i>91</i>	<i>272.641 €</i>	<i>91</i>	<i>240,8 €</i>	<i>1</i>	<i>39.425</i>	<i>0,1</i>
<i>L01XX52 - venetoklaks</i>	<i>820</i>	<i>164</i>	<i>2.371.412 €</i>	<i>128</i>	<i>2892,0 €</i>	<i>0</i>	<i>16.499</i>	<i>0,0</i>
<i>L01XX73 - sotorasib</i>	<i>70</i>		<i>372.091 €</i>		<i>5315,6 €</i>	<i>0</i>	<i>2.220</i>	<i>0,0</i>
L02 - ENDOKRINO ZDRAVLJENJE	47.855	103	24.423.402 €	111	510,4 €	23	3.859.906	5,0
L02A - Hormoni in sorodne učinkovine	1.300	88	219.153 €	87	168,6 €	1	94.115	0,1
L02AB - Progestogeni	1.268	88	216.875 €	88	171,0 €	1	92.940	0,1
<i>L02AB01 - megestrol</i>	<i>1.268</i>	<i>88</i>	<i>216.875 €</i>	<i>88</i>	<i>171,0 €</i>	<i>1</i>	<i>92.940</i>	<i>0,1</i>
L02AE - Analogi gonadotropin sproščajočih hormonov	32	71	2.279 €	63	71,2 €	0	1.175	0,0
<i>L02AE03 - goserelin</i>	<i>4</i>	<i>80</i>	<i>684 €</i>	<i>81</i>	<i>171,0 €</i>	<i>0</i>	<i>363</i>	<i>0,0</i>
<i>L02AE04 - triptorelin</i>	<i>28</i>	<i>70</i>	<i>1.595 €</i>	<i>58</i>	<i>56,9 €</i>	<i>0</i>	<i>812</i>	<i>0,0</i>
L02B - Hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	46.555	104	24.204.248 €	112	519,9 €	22	3.765.791	4,9
L02BA - Antiestrogeni	7.588	94	232.596 €	95	30,7 €	4	603.435	0,8
<i>L02BA01 - tamoksifen</i>	<i>7.588</i>	<i>94</i>	<i>232.596 €</i>	<i>95</i>	<i>30,7 €</i>	<i>4</i>	<i>603.435</i>	<i>0,8</i>
L02BB - Antiandrogeni	10.907	113	21.707.203 €	121	1990,2 €	5	907.396	1,2
<i>L02BB03 - bicalutamid</i>	<i>4.534</i>	<i>99</i>	<i>586.323 €</i>	<i>94</i>	<i>129,3 €</i>	<i>2</i>	<i>693.224</i>	<i>0,9</i>
<i>L02BB04 - enzalutamid</i>	<i>3.788</i>	<i>125</i>	<i>12.731.792 €</i>	<i>120</i>	<i>3361,1 €</i>	<i>2</i>	<i>125.776</i>	<i>0,2</i>
<i>L02BB05 - apalutamid</i>	<i>1.951</i>	<i>111</i>	<i>5.979.362 €</i>	<i>110</i>	<i>3064,8 €</i>	<i>1</i>	<i>66.752</i>	<i>0,1</i>
<i>L02BB06 - darolutamid</i>	<i>634</i>	<i>196</i>	<i>2.409.726 €</i>	<i>194</i>	<i>3800,8 €</i>	<i>0</i>	<i>21.644</i>	<i>0,0</i>
L02BG - Zaviralci aromataze	27.157	103	1.011.924 €	105	37,3 €	13	2.221.000	2,9
<i>L02BG03 - anastrozol</i>	<i>4.048</i>	<i>87</i>	<i>142.327 €</i>	<i>88</i>	<i>35,2 €</i>	<i>2</i>	<i>327.040</i>	<i>0,4</i>
<i>L02BG04 - letrozol</i>	<i>21.408</i>	<i>106</i>	<i>683.261 €</i>	<i>107</i>	<i>31,9 €</i>	<i>10</i>	<i>1.760.460</i>	<i>2,3</i>
<i>L02BG06 - eksemestan</i>	<i>1.701</i>	<i>112</i>	<i>186.336 €</i>	<i>115</i>	<i>109,5 €</i>	<i>1</i>	<i>133.500</i>	<i>0,2</i>
L02BX - Drugi hormonski antagonisti in sorodne učinkovine	903	99	1.252.525 €	49	1387,1 €	0	33.960	0,0
<i>L02BX03 - abirateron</i>	<i>903</i>	<i>99</i>	<i>1.252.525 €</i>	<i>49</i>	<i>1387,1 €</i>	<i>0</i>	<i>33.960</i>	<i>0,0</i>
L03 - ZDRAVILA ZA SPODBUJANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI	14.556	102	5.333.177 €	99	366,4 €	7	317.455	0,4
L03A - Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	14.556	102	5.333.177 €	99	366,4 €	7	317.455	0,4
L03AA - Kolonije spodbujajoči faktorji	9.923	108	2.386.847 €	111	240,5 €	5	162.705	0,2
<i>L03AA02 - filgrastim</i>	<i>2.564</i>	<i>102</i>	<i>361.410 €</i>	<i>114</i>	<i>141,0 €</i>	<i>1</i>	<i>14.105</i>	<i>0,0</i>

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
L03AA13 - pegfilgrastim	6.812	113	1.873.879 €	113	275,1 €	3	137.480	0,2
L03AA14 - lipegfilgrastim	547	83	151.558 €	82	277,1 €	0	11.120	0,0
L03AB - Interferoni	3.024	94	1.910.023 €	100	631,6 €	1	111.546	0,1
L03AB07 - interferon beta-1a	998	86	684.939 €	84	686,3 €	0	62.447	0,1
L03AB08 - interferon beta-1b	578	79	304.965 €	82	527,6 €	0	22.608	0,0
L03AB11 - peginterferon alfa-2a	1.150	107	437.375 €	113	380,3 €	1	17.462	0,0
L03AB13 - peginterferon beta-1a	144	86	89.581 €	81	622,1 €	0	4.536	0,0
L03AB15 - ropeginterferon alfa-2b	154	167	393.163 €	171	2553,0 €	0	4.494	0,0
L03AX - Druga zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti	1.609	85	1.036.307 €	80	644,1 €	1	43.204	0,1
L03AX13 - glatiramerijev acetat	1.609	85	1.036.307 €	80	644,1 €	1	43.204	0,1
L04 - ZDRAVILA ZA ZAVIRANJE IMUNSKE ODZIVNOSTI	141.624	108	88.851.573 €	111	627,4 €	67	7.038.637	9,1
L04A - Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	141.624	108	88.851.573 €	111	627,4 €	67	7.038.637	9,1
L04AA - Zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti	36.843	115	20.842.671 €	115	565,7 €	17	1.545.064	2,0
L04AA06 - mikofenolna kislina	8.735	102	1.298.226 €	96	148,6 €	4	437.128	0,6
L04AA10 - sirolimus	159	199	51.988 €	186	327,0 €	0	5.050	0,0
L04AA13 - leflunomid	6.960	119	301.820 €	87	43,4 €	3	395.685	0,5
L04AA18 - everolimus	1.197	122	387.053 €	100	323,4 €	1	57.460	0,1
L04AA24 - abatacept	1		6.231 €		6230,9 €	0	148	0,0
L04AA27 - fingolimod	1.894	89	2.597.599 €	86	1371,5 €	1	61.516	0,1
L04AA29 - tofacitinib	1.721	106	1.122.362 €	106	652,2 €	1	58.808	0,1
L04AA31 - teriflunomid	2.079	90	1.455.513 €	90	700,1 €	1	64.540	0,1
L04AA32 - apremilast	1.555	111	733.067 €	99	471,4 €	1	46.361	0,1
L04AA33 - vedolizumab	3.762	113	2.327.465 €	115	618,7 €	2	140.720	0,2
L04AA37 - baricitinib	1.461	112	1.184.974 €	107	811,1 €	1	50.190	0,1
L04AA40 - kladribin	339	83	1.870.609 €	77	5518,0 €	0	41.529	0,1
L04AA42 - siponimod	1.026	143	1.133.065 €	148	1104,4 €	0	31.660	0,0
L04AA44 - upadacitinib	3.209	152	2.155.690 €	170	671,8 €	2	58.605	0,1
L04AA45 - filgotinib	96		52.806 €		550,1 €	0	3.015	0,0
L04AA50 - ponesimod	296	485	444.743 €	523	1502,5 €	0	9.604	0,0
L04AA52 - ofatumumab	2.353	196	3.719.459 €	197	1580,7 €	1	83.045	0,1
L04AB - Zaviralci tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF-alfa)	33.110	105	14.123.655 €	100	426,6 €	16	1.083.694	1,4
L04AB01 - etanercept	5.663	101	2.727.173 €	101	481,6 €	3	162.843	0,2
L04AB02 - infliksimab	415		239.928 €		578,1 €	0	32.768	0,0
L04AB04 - adalimumab	21.691	104	7.569.374 €	99	349,0 €	10	717.393	0,9

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
L04AB05 - certolizumab pegol	1.870	102	1.137.661 €	92	608,4 €	1	55.600	0,1
L04AB06 - golimumab	3.471	103	2.449.519 €	95	705,7 €	2	115.090	0,1
L04AC - Zaviralci interlevkinov	27.699	119	41.408.734 €	124	1495,0 €	13	1.953.344	2,5
L04AC03 - anakinra	443	87	300.072 €	93	677,4 €	0	9.751	0,0
L04AC05 - ustekinumab	6.263	123	12.722.121 €	123	2031,3 €	3	986.833	1,3
L04AC07 - tocilizumab	2.619	108	2.213.098 €	109	845,0 €	1	87.448	0,1
L04AC10 - sekukinumab	7.070	105	6.354.406 €	106	898,8 €	3	221.160	0,3
L04AC13 - iksekizumab	3.223	132	2.971.923 €	133	922,1 €	2	94.262	0,1
L04AC14 - sarilumab	434	116	355.775 €	119	819,8 €	0	11.552	0,0
L04AC16 - guselkumab	4.194	130	7.755.560 €	130	1849,2 €	2	237.709	0,3
L04AC18 - risankizumab	3.255	134	8.399.988 €	134	2580,6 €	2	293.400	0,4
L04AC21 - bimekizumab	198		335.793 €		1695,9 €	0	11.228	0,0
L04AD - Zaviralci kalcinevrina	14.960	101	2.384.998 €	95	159,4 €	7	383.065	0,5
L04AD01 - ciklosporin	3.795	95	180.010 €	93	47,4 €	2	76.995	0,1
L04AD02 - takrolimus	11.165	103	2.204.988 €	95	197,5 €	5	306.070	0,4
L04AX - Druga zdravila za zaviranje imunske odzivnosti	29.012	99	10.091.515 €	88	347,8 €	14	2.073.470	2,7
L04AX01 - azatioprin	3.456	90	131.853 €	90	38,2 €	2	213.983	0,3
L04AX02 - talidomid	45	33	9.038 €	21	200,8 €	0	826	0,0
L04AX03 - metotreksat	16.237	101	778.205 €	106	47,9 €	8	1.593.212	2,1
L04AX04 - lenalidomid	4.025	129	3.069.224 €	89	762,5 €	2	110.492	0,1
L04AX05 - pirfenidon	400	80	648.877 €	59	1622,2 €	0	12.195	0,0
L04AX06 - pomalidomid	242	107	1.948.911 €	106	8053,4 €	0	6.377	0,0
L04AX07 - dimetilfumarat	4.607	85	3.505.408 €	84	760,9 €	2	136.385	0,2

Zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorje (L) je v letu 2023 prejelo 1,8 % prebivalcev Slovenije, kar je enako kot leto prej. Največ so jih predpisali v goriški regiji (2,0 %), sledijo primorsko-notranjska regija, obalno-kraška, gorenjska, osrednjeslovenska, zasavska in koroška regija (vse 1,9 %). Najmanj teh zdravil so predpisali v podravski regiji ter v jugovzhodni Sloveniji (1,7 %) (slika 4.19).

L ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA NOVOTVORBE IN IMUNOMODULATORJI

Slika 4.19: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila z delovanjem na novotvorbe in imunomodulatorji v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

L01 Zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki)

V letu 2023 je bilo izdanih 42.421 receptov (indeks 110) za zdravila z delovanjem na novotvorbe (L01) v vrednosti 77,8 milijona EUR (indeks 110). Citostatiki predstavljajo 17,2 % delež receptov in 39,6 % delež stroškov skupine L.

Predpisanih je bilo 2.689 receptov (indeks 86) za **alikirajoče citostatike (L01A)**, največ za *druge alkilirajoče citostatike (L01AX)*, vse za *temozolomid (L01AX03)* na 1.354 receptih (indeks 86), in za *analoge dušikovih iperitov (L01AA)*, 1.333 receptov (indeks 86), največ za ciklofosamid (L01AA01) na 776 receptih (indeks 79).

Predpisanih je bilo 7.026 receptov (indeks 117) za **zaviralce celične presnove (antimetaboliti) (L01B)**. Največ je bilo predpisanih zdravil podskupine *analogi pirimidinskih baz (L01BC)*, največ *kapecitabina (L01BC06)* s 5.979 recepti (indeks 116). Sledijo *analogi pirimidinskih baz (L01BC)*, največ je bilo predpisane *kapecitabina (L01BC06)* s 5.979 recepti (indeks 116).

Sam *kapecitabin* nima citostatičnega učinka. Šele po absorpciji v telesu se spremeni v aktivno citostatično učinkovino (bolj v tumorskem tkivu kot v zdravih tkivih). Predpisujejo ga za zdravljenje raka debelega črevesa, danke, želodca in raka dojke ter za preprečevanje novega pojava raka debelega črevesa po kompletni odstranitvi tumorja z operacijo.

Predpisanih je bilo 23.092 receptov (indeks 113) za **zaviralce proteinskih kinaz (L01E)** v vrednosti 62,0 milijona EUR (indeks 111).

Podskupina zajema veliko število učinkovin, najbolj pogosto se uporablja *ibrutinib (L01EL01)* iz skupine *zaviralci Brutonove tirozin kinaze (BTK) (L01EL)*, za katerega je bilo predpisanih 2.542 receptov (indeks 98) v vrednosti 12,2 milijona EUR (indeks 99). Sledi mu *imatinib (L01EA01)* iz podskupine *zaviralci BCR-ABL tirozin kinaze (L01EA)* z 2.107 recepti (indeks 100) v vrednosti 875.075 EUR (indeks 103). Predpisovanje in izdaja zdravila je le na recept, zdravilo pa se uporablja samo v bolnišnicah, predvsem za novo diagnosticirano kronično mieloično levkemijo. Izjemoma se lahko uporablja pri nadaljevanju zdravljenja na domu ob odpustu iz bolnišnice in nadaljnjem zdravljenju.

Zaviralci tirozin-kinaz so multitarčna zdravila, ki prek zaviranja različnih celičnih procesov učinkujejo pri več vrstah rakavih bolezni. Čeprav so stranski učinki ob zaviralcih tirozinskih kinaz v splošnem prenosljivi, pa so lahko tudi resni in povzročajo nemalo preglavic bolnikom, ki prejemajo zdravila dolgotrajno. Pogosto je potrebno zmanjšanje odmerkov ali prehodna ukinitvev, redkeje pa se odločimo za trajno prekinitvev zdravljenja (27).

Predpisanih je bilo 4.894 receptov (indeks 111) za zdravila podskupine *zaviralci od ciklina odvisne kinaze (CDK) (L01EF)*, največ za *amebaciklib (L01EF03)*, 2.026 receptov (indeks 144), in 1.683 receptov (indeks 85) za *palbociklib (L01EF01)*. Amebaciklib je indiciran za zdravljenje lokalno napredovalega ali metastatskega na hormonske receptorje pozitivnega (HR+) in na receptorje humanega epidermalnega rastnega faktorja 2 (HER2-) negativnega raka dojke v kombinaciji z zaviralcem aromataze ali s fulvestrantom, in sicer kot začetno hormonsko zdravljenje ali pri ženskah, ki so predhodno že prejemale hormonsko zdravljenje. Predpisovanje je omejeno na interniste onkologe.

Predpisanih je bilo tudi 9.613 receptov (indeks 106) za **druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki) (L01X)** v vrednosti 14,3 milijona EUR (indeks 109).

V tej podskupini so najbolj pogosto predpisana *druga zdravila z delovanjem na novotvorbe (citostatiki) (L01XX)*, predpisanih je bilo 6.313 receptov (indeks 103) v vrednosti skoraj 3,3 milijona EUR (indeks 136), največ za *hidoroksi-sečnino (L01XX05)*, 4.291 receptov.

Zdravila iz podskupine *zaviralci poly (ADP-riboza) polimeraze (PARP) (L01XK)* so bila predpisana na 2.638 receptih (indeks 116) v vrednosti skoraj 8,5 milijona EUR (indeks 103).

L02 Endokrino zdravljenje

Predpisanih je bilo 47.855 receptov (indeks 103) za zdravila za endokrino zdravljenje v vrednosti 24,4 milijona EUR (indeks 111). Povprečna vrednost enega recepta z zdravili za endokrino zdravljenje je znašala 510,4 EUR.

V skupini **hormonov in sorodnih učinkovin (L02A)** je bilo predpisanih 1.300 receptov (indeks 88), največ za *progestogene (L02AB)* z edinim zdravilom *megestrolom (L02AB01)* s 1.268 recepti. Uporabljamo ga pri zdravljenju napredovalega raka dojke (če tumorja ni mogoče odstraniti z operacijo, če se bolezen po operaciji ponovi ali tumor metastazira), lahko pa tudi pri zdravljenju anoreksije (pomanjkanje ali izguba apetita) ali izgube telesne mase zaradi maligne bolezni ali sindroma pridobljene imunske pomanjkljivosti (AIDS).

Največja podskupina so **hormonski antagonisti in sorodne učinkovine (L02B)**, predpisanih je bilo 46.555 receptov (indeks 104) v vrednosti 24,2 milijona EUR (indeks 112).

Predpisanih je bilo 7.588 receptov (indeks 94) za *antiestrogene (L02BA)* v vrednosti 232.596 EUR (indeks 95). Vsa zdravila so *tamoksifen (L02BA01)*, ki vpliva na delovanje ženskega spolnega hormona estrogena v različnih tkivih telesa. Pri bolnicah z rakom dojke preprečuje vezavo estrogena na receptorska mesta v tumorju.

Predpisanih je bilo 10.907 receptov (indeks 113) za *antiandrogene (L02BB)*. Največ je bilo izdanih zdravil z *bikalutamidom (L02BB03)* na 4.534 receptih (indeks 99), ki se uporablja za zdravljenje napredovalega raka prostate v kombinaciji z analogom hormona, ki sprošča luteinizirajoči hormon (LHRH), ali kirurško kastracijo. Sledi predpisovanje *enzalutamida (L02BB04)*, predpisanih je bilo 3.788 receptov (indeks 125) v vrednosti 12,7 milijona EUR (indeks 120).

V skupini zdravil za endokrino zdravljenje je bilo največ predpisanih *zaviralcev aromataze (L02BG)*, predpisanih je bilo 27.157 receptov (indeks 103). Predpisovala so se predvsem zdravila z *letrozolom (L02BG04)* na 21.408 receptih (indeks 106) in *anastrozolom (L02BG03)* na 4.048 receptih (indeks 87).

L03 Zdravila za spodbujanje imunske odzivnosti

V letu 2023 je bilo predpisanih 14.556 receptov (indeks 102) v vrednosti 5,3 milijona EUR (indeks 99).

Vsa zdravila so bila uvrščena v skupino **zdravil za spodbujanje imunske odzivnosti (L03A)**.

V podskupini *kolonije spodbujajoči faktorji (L03AA)* je bilo predpisanih 9.923 receptov (indeks 108). Najpogosteje je bil predpisan *pegfilgrastim (L03AA13)* na 6.812 receptih (indeks 113) ter *filgrastim (L03AA02)* na 2.564 receptih (indeks 102).

V podskupini *interferonov (L03AB)* je bilo predpisanih 3.024 receptov (indeks 94) v vrednosti 1,9 milijona EUR (indeks 100). Predpisanih je bilo 111.546 DDD oz. 0,1 DID interferonov (L03AB).

V tej skupini je bilo predpisanih za *peginterferon alfa-2a (L03AB11)* 1.150 receptov (indeks 107) in 998 receptov za *interferon beta-1a (L03AB07)* (indeks 86).

L04 Zdravila za zaviranje imunske odzivnosti

Predpisanih je bilo 141.624 receptov (indeks 108) za zdravila za zaviranje imunske odzivnosti (L04) v vrednosti skoraj 88,9 milijona EUR (indeks 111). Vsa zdravila spadajo v podskupino **zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04A)**.

Največ predpisanih receptov je bilo v podskupini *zdravila za selektivno zaviranje imunske odzivnosti (L04AA)*, predpisanih je bilo 36.843 receptov (indeks 115) v vrednosti 20,8 milijona EUR. Največkrat predpisana so bila zdravila z *mikofenolno kislino (L04AA06)* z 8.735 recepti (indeks 102) in *leflunomidom (L04AA13)* s 6.960 recepti (indeks 119).

Sledijo *zaviralci tumorje-nekrotizirajočega faktorja alfa (TNF-alfa) (L04AB)*, predpisanih je bilo 33.110 receptov (indeks 105) v vrednosti 14,1 milijona EUR (indeks 100).

Najpogosteje predpisani učinkovini sta bili *adalimumab (L04AB04)* z 21.691 recepti (indeks 104) v vrednosti 7,6 milijona EUR (indeks 99) in *etanercept (L04AB01)* s 5.663 recepti v vrednosti 2,7 milijona EUR (indeks 101).

Adalimumab je rekombinantno humano monoklonsko protitelo, zdravljenje mora uvesti in nadzorovati zdravnik specialist, izkušen v diagnosticiranju in zdravljenju revmatoidnega artritisa, poliartikularnega juvenilnega idiopatskega artritisa, psoriatičnega artritisa, ankilozirajočega spondilitisa, Crohnove bolezni ali psoriaze.

Narašča tudi predpisovanje *zaviralcev interleukinov (L04AC)*, predpisanih je bilo 27.699 receptov (indeks 119). Najpogosteje predpisan zaviralec interleukinov je bil *sekukinumab (L04AC10)* na 7.070 receptih (indeks 105). Sledi *ustekinumab (L04AC05)* s 6.263 recepti (indeks 123) in *guselkumab (L04AC16)*, ki se uporablja za zdravljenje zmerne do hude psoriaze. Za slednjega je bilo predpisanih 4.194 receptov (indeks 130).

V podskupini *zaviralcev kalcinevrina (L04AD)* je bilo predpisanih 14.960 receptov (indeks 101) v vrednosti 2,4 milijona EUR (indeks 95). Od teh je bilo 11.165 receptov (indeks 103) v vrednosti 2,2 milijona EUR (indeks 95) predpisanih za *takrolimus (L04AD02)* in 3.795 receptov (indeks 95) v vrednosti 180,0 tisoč EUR (indeks 93) za *ciklosporin (L04AD01)*.

Od *drugih zdravil za zaviranje imunske odzivnosti (L04AX)* so zdravniki predpisovali predvsem *metotreksat (L04AX03)* s 16.237 recepti (indeks 101) v vrednosti 778 tisoč EUR (indeks 106). Uporablja se za zdravljenje vnetnih bolezni in kot citostatik. Sledila sta *dimetilfumarat (L04AX07)* s 4.607 recepti (indeks 85) v vrednosti 3,5 milijona EUR (indeks 84) in *lenalidomid (L04AX04)* s 4.025 recepti (indeks 129) v vrednosti skoraj 3,1 milijona EUR (indeks 89). Zdravilo lenalidomid je indicirano za vzdrževalno zdravljenje odraslih bolnikov z novo diagnosticiranim diseminiranim plazmocitomom. *Azatioprin (L04AX01)* je bil predpisan na 3.456 receptih (indeks 90) v vrednosti 131,9 tisoč EUR (indeks 90).

4.9 Zdravila za bolezni mišično-skeletnega sistema (ATC skupina M)

V letu 2023 je bilo izdanih 1.336.339 receptov (indeks 103) z zdravili za bolezni mišično-skeletnega sistema (M), ki so razvrščena v šest skupin, v vrednosti 35,3 milijona EUR (indeks 121).

Predpisanih je bilo 55.466.506 DDD, to je 71,6 DDD na 1.000 prebivalcev na dan (DID). Največ DDD na 1.000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih v skupini zdravil s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01), 48,8 DID (tabela 4.10).

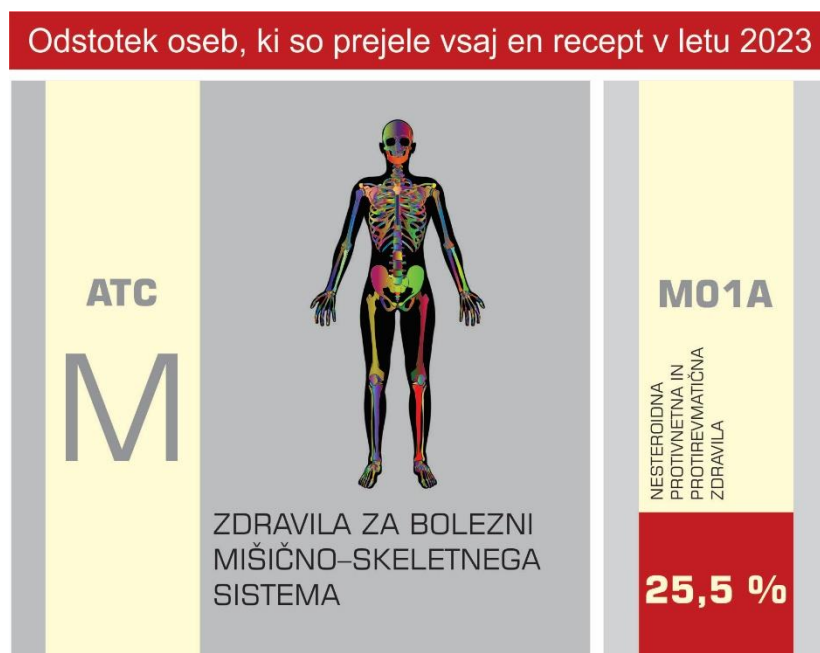

Tabela 4.10: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni mišično-skeletnega sistema (M), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
M - ZDRAVILA ZA BOLEZNI MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	1.336.339	103	35.349.662 €	121	26,5 €	630	55.466.506	71,6
M01 - ZDRAVILA S PROTIVNETNIM IN PROTIREVMATIČNIM UČINKOM	1.061.886	102	9.020.412 €	103	8,5 €	501	37.768.789	48,8
M01A - Nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila	1.061.886	102	9.020.412 €	103	8,5 €	501	37.768.789	48,8
M01AB - Derivati oetne kisline in sorodne učinkovine	233.866	97	1.938.179 €	99	8,3 €	110	8.045.115	10,4
<i>M01AB01 - indometacin</i>	2.545	104	16.101 €	108	6,3 €	1	32.010	0,0
<i>M01AB05 - diklofenak</i>	231.321	97	1.922.078 €	99	8,3 €	109	8.013.105	10,4
M01AC - Oksikami	20.208	98	187.429 €	98	9,3 €	10	840.220	1,1
<i>M01AC06 - meloksikam</i>	20.208	98	187.429 €	98	9,3 €	10	840.220	1,1
M01AE - Derivati propionske kisline	734.866	104	5.864.480 €	104	8,0 €	346	25.282.709	32,7
<i>M01AE01 - ibuprofen</i>	259.257	105	1.861.387 €	110	7,2 €	122	4.165.889	5,4
<i>M01AE02 - naproksen</i>	447.780	105	3.820.497 €	102	8,5 €	211	20.520.193	26,5
<i>M01AE03 - ketoprofen</i>	27.757	85	181.604 €	86	6,5 €	13	595.939	0,8
<i>M01AE17 - deksketoprofen</i>	4		25 €		6,2 €	0	20	0,0
<i>M01AE51 - ibuprofen, kombinacije</i>	68	100	968 €	98	14,2 €	0	669	0,0
M01AH - Koksibi	72.868	105	1.028.794 €	108	14,1 €	34	3.598.866	4,6
<i>M01AH01 - celekoksib</i>	2.212	106	34.397 €	107	15,6 €	1	134.580	0,2
<i>M01AH05 - etorikoksib</i>	70.656	104	994.396 €	108	14,1 €	33	3.464.286	4,5
M01AX - Druge nesteroidne protivnetne in protirevmatične učinkovine	78	205	1.530 €	234	19,6 €	0	1.879	0,0
<i>M01AX05 - glukozamin</i>	78	205	1.530 €	234	19,6 €	0	1.879	0,0
M02 - ZDRAVILA ZA LOKALNO ZDRAVLJENJE MIŠIČNIH IN SKLEPNIH BOLEČIN	4.418	116	54.037 €	117	12,2 €	2	415.010	0,5
M02A - Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	4.418	116	54.037 €	117	12,2 €	2	415.010	0,5
M02AA - Protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje	4.031	116	48.031 €	118	11,9 €	2	382.015	0,5
<i>M02AA10 - ketoprofen</i>	2.627	131	32.304 €	130	12,3 €	1	289.200	0,4
<i>M02AA15 - diklofenak</i>	1.404	95	15.727 €	99	11,2 €	1	92.815	0,1
M02AX - Druga zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin	387	114	6.006 €	107	15,5 €	0	32.995	0,0
<i>M02AX10 - razne učinkovine</i>	1		12 €		11,9 €	0	95	0,0
M03 - MIŠIČNI RELAKSANTI	70.703	105	1.065.045 €	107	15,1 €	33	1.216.700	1,6
M03A - Mišični relaksanti s perifernim delovanjem	95	151	43.778 €	124	460,8 €	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
M03AX - Drugi periferno delujoči mišični relaksanti	95	151	43.778 €	124	460,8 €	0	0	0,0
<i>M03AX01 - botulinški toksin</i>	95	151	43.778 €	124	460,8 €	0	0	0,0
M03B - Mišični relaksanti s centralnim delovanjem	70.608	105	1.021.267 €	106	14,5 €	33	1.216.700	1,6
M03BX - Druge centralno delujoče učinkovine	70.608	105	1.021.267 €	106	14,5 €	33	1.216.700	1,6
<i>M03BX01 - baklofen</i>	6.980	97	225.916 €	88	32,4 €	3	332.415	0,4
<i>M03BX02 - tizanidin</i>	63.628	106	795.351 €	113	12,5 €	30	884.285	1,1
M04 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE PROTINA	108.854	105	1.157.275 €	109	10,6 €	51	3.653.726	4,7
M04A - Zdravila za zdravljenje protina	108.854	105	1.157.275 €	109	10,6 €	51	3.653.726	4,7
M04AA - Zdravila za zaviranje nastajanja sečne kisline	106.090	105	1.104.507 €	108	10,4 €	50	3.581.076	4,6
<i>M04AA01 - alopurinol</i>	102.623	105	1.006.467 €	108	9,8 €	48	3.326.948	4,3
<i>M04AA03 - febeksostat</i>	3.467	104	98.039 €	107	28,3 €	2	254.128	0,3
M04AC - Zdravila brez vpliva na metabolizem sečne kisline	2.764	122	52.768 €	130	19,1 €	1	72.650	0,1
<i>M04AC01 - kolhicin</i>	2.764	122	52.768 €	130	19,1 €	1	72.650	0,1
M05 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI KOSTI	89.995	106	9.340.393 €	115	103,8 €	42	12.393.805	16,0
M05B - Zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	89.995	106	9.340.393 €	115	103,8 €	42	12.393.805	16,0
M05BA - Difosfonati	24.142	93	621.079 €	86	25,7 €	11	2.178.666	2,8
<i>M05BA06 - ibandronska kislina</i>	15.773	106	250.505 €	107	15,9 €	7	1.423.282	1,8
<i>M05BA07 - risedronska kislina</i>	8.361	75	369.977 €	76	44,3 €	4	754.992	1,0
<i>M05BA08 - zoledronska kislina</i>	8	100	596 €	112	74,5 €	0	392	0,0
M05BB - Difosfonati, kombinacije	18.013	107	325.340 €	104	18,1 €	8	1.518.384	2,0
<i>M05BB03 - alendronska kislina in holekalciferol</i>	18.013	107	325.340 €	104	18,1 €	8	1.518.384	2,0
M05BX - Druga zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti	47.840	114	8.393.974 €	118	175,5 €	23	8.696.755	11,2
<i>M05BX04 - denosumab</i>	47.816	113	8.048.269 €	114	168,3 €	23	8.696.755	11,2
<i>M05BX07 - vosoritid</i>	24		345.706 €		14404,4 €	0	0	0,0
M09 - DRUGA ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE MOTENJ MIŠIČNO-SKELETNEGA SISTEMA	483	138	14.712.500 €	145	30460,7 €	0	18.477	0,0
M09A - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	483	138	14.712.500 €	145	30460,7 €	0	18.477	0,0
M09AX - Druga zdravila za zdravljenje motenj mišično-skeletnega sistema	483	138	14.712.500 €	145	30460,7 €	0	18.477	0,0
<i>M09AX03 - ataluren</i>	80	78	1.809.953 €	91	22624,4 €	0	717	0,0
<i>M09AX10 - risdiplam</i>	403	169	12.902.548 €	158	32016,2 €	0	17.760	0,0

M01 Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom

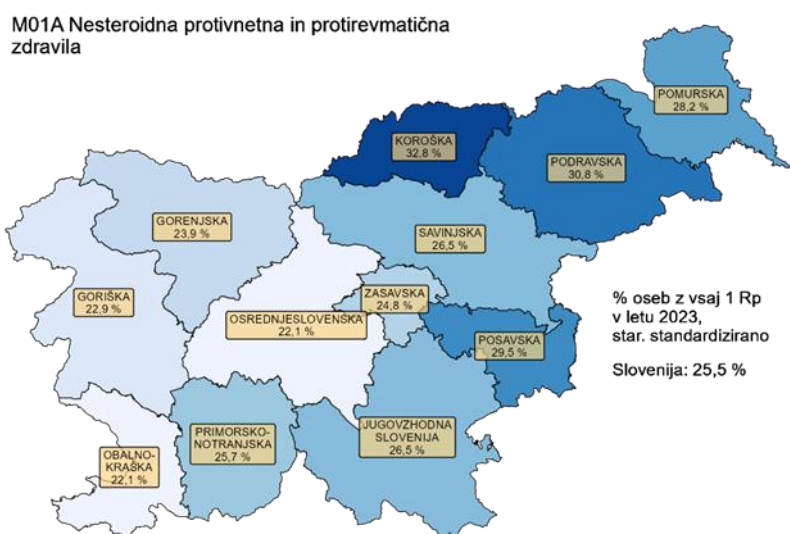
Zdravila s protivnetnim in protirevmatičnim učinkom (M01) so najpogosteje predpisana zdravila, predstavljala so 79,5 % delež v številu receptov, predpisanih je bilo 1.037.727 receptov (indeks 112) v vrednosti 8,7 milijona EUR (indeks 110). Predpisanih je bilo 37.768.789 DDD oz. 48,8 DID. Povprečna vrednost enega recepta podskupine M01 je bila 8,5 EUR, leto prej 8,4 EUR.

Vsa zdravila v tej skupini so **nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila (M01A)**.

Najpogosteje so bili predpisani *derivati propionske kisline (M01AE)* s 734.866 recepti (indeks 104), med njimi *naproksen (M01AE02)* s 447.780 recepti (indeks 105), za katerega je bilo porabljenih 3,8 milijona EUR (indeks 102). Drugi najpogosteje predpisan derivat propionske kisline je bil *ibuprofen (M01AE01)*, ki je bil predpisan na 259.257 receptih (indeks 105), zanj je bilo porabljenih skoraj 1,9 milijona EUR (indeks 110). Sledil je *ketoprofen (M01AE03)* s 27.757 recepti (indeks 85) v vrednosti 181,6 tisoč EUR (indeks 86).

Predpisanih je bilo 233.866 receptov (indeks 97) za *derivate očetne kisline in sorodne učinkovine (M01AB)*; najpogosteje je bil predpisan *diklofenak (M01AB05)* z 231.321 recepti (indeks 97), za katerega je bilo porabljenih 1,9 milijona EUR (indeks 99).

Tudi v letu 2023 se kaže porast predpisovanja nesteroidnih protivnetnih in protirevmatičnih zdravil (M01A), saj je ta zdravila prejelo 25,5 % prebivalcev, v letu 2022 jih je prejelo 25,0 % prebivalcev, leta 2021 22,2 %, leta 2020 pa 21,4 % prebivalcev. Največ teh zdravil je bilo predpisanih v koroški regiji (32,8 %, leta 2022 31,5 %, leta 2021 26,6 %) ter podravski regiji (30,8 %, leta 2022 30,5 %, leta 2021 26,6 %) in posavski regiji (29,5 %, leta 2022 28,7 %, leta 2021 25,6 %) (slika 4.20).

Slika 4.20: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana nesteroidna protivnetna in protirevmatična zdravila (M01A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

M02 Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin

Predpisanih je bilo 4.418 receptov (indeks 116) z zdravili za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin, v vrednosti 54.037 EUR (indeks 117). Povprečna vrednost enega recepta se ni bistveno spremenila in je znašala 12,2 EUR.

Vsa predpisana zdravila so bila v skupini **zdravil za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin (M02A)**, večina v podskupini *protivnetna nesteroidna zdravila za lokalno zdravljenje (M02AA)*. Največ je bilo predpisanega *ketoprofena (M02AA10)* z 2.627 recepti (indeks 131) in *diklofenaka (M02AA15)* s 1.404 recepti (indeks 95). Zdravila za lokalno zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin se lahko dobijo v lekarnah tudi brez recepta, zato je njihova dejanska poraba znatno večja od prikazane.

M03 Mišični relaksanti

Predpisanih je bilo 70.703 receptov (indeks 105) za mišične relaksante. Večina, 70.608 receptov, so bili **mišični relaksanti s centralnim delovanjem (M03B)**, vsi v podskupini *druge centralno delujoče učinkovine (M03BX)*. Največ je bilo predpisanega *tizanidina (M03BX02)*, 63.628 receptov (indeks 106) in *baklofena (M03BX01)*, 6.980 receptov (indeks 97).

M04 Zdravila za zdravljenje protina

Predpisanih je bilo 108.854 receptov (indeks 105) s predpisanimi zdravili za zdravljenje protina (M04) v vrednosti 1,2 milijona EUR (indeks 109). Povprečna vrednost enega recepta je bila 10,6 EUR.

Vsa zdravila spadajo v skupino **zdravil za zdravljenje protina (M04A)**, večina v podskupino *zdravil za zaviranje nastajanja sečne kisline (M04AA)*. Večina predpisanih zdravil je vsebovala *alopurinol (M04AA01)*, ki je bil predpisan na 102.623 receptih (indeks 105) v vrednosti 1,0 milijona EUR (indeks 108). Predpisano je bilo tudi 3.467 receptov za *febuksostat (M04AA03)* (indeks 104), v vrednosti 98,0 tisoč EUR (indeks 107).

M05 Zdravila za boleznosti kosti

Predpisanih je bilo 89.995 receptov (indeks 106) za zdravila za boleznosti kosti v vrednosti 9,3 milijona EUR (indeks 115). Zdravila za boleznosti kosti predstavljajo le 6,7 % delež predpisanih receptov skupine M in drugi največji vrednostni delež s 26,4 % vrednosti zdravil skupine M. Povprečna vrednost enega recepta je znašala 103,8 EUR. Predpisanih je bilo 12.393.805 DDD oz. 16,0 DID teh zdravil.

Vsa predpisana zdravila te skupine spadajo v skupino **zdravil z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti (M05B)** in so razdeljena v tri večje podskupine.

Prva podskupina so zdravila z *difosfonati (M05BA)*, ki so prva izbira pri zdravljenju osteoporoze, predpisanih je bilo 24.142 receptov (indeks 93), največkrat je bila predpisana *ibandronska kislina (M05BA06)* s 15.773 recepti (indeks 106) v vrednosti 250.505 EUR (indeks 107). Difosfonati so najpogosteje predpisovana zdravila za zdravljenje osteoporoze, saj so močni zaviralci kostne razgradnje.

V podskupini *difosfonatov in kombinacij (M05BB)* je bilo predpisanih 18.013 receptov (indeks 107), vsi *alendronska kislina in holecalfiferol (M05BB03)*, v vrednosti 325.340 EUR (indeks 104).

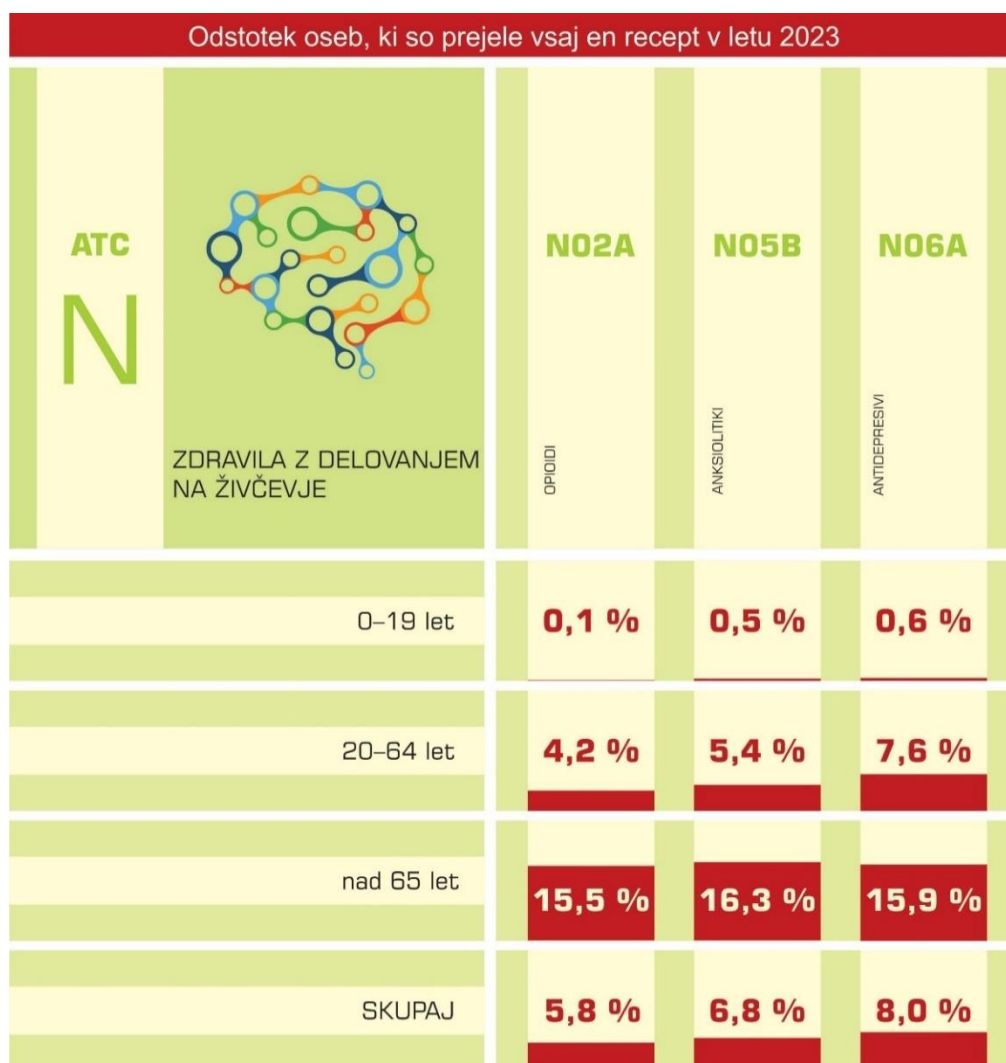
Največja podskupina pa so *druga zdravila z učinkom na strukturo in mineralizacijo kosti (M05BX)*, predpisanih je bilo 47.840 receptov (indeks 114). V veliki večini je bil to *denosumab (M05BX04)* na 47.816 receptih v vrednosti 8,0 milijona EUR (indeks 114).

Denosumab je beljakovina, natančneje monoklonsko protitelo, ki upočasni razgradnjo kostnine in se uporablja za preprečevanje zapletov kostnih zasevkov pri bolnikih z napredovalim rakom. Denosumab se veže na beljakovino, ligand RANK, in s tem onemogoča aktivacijo osteoklastov ter tako zavre prekomerno razgradnjo kostnine (28).

4.10 Zdravila z delovanjem na živčevje (ATC skupina N)

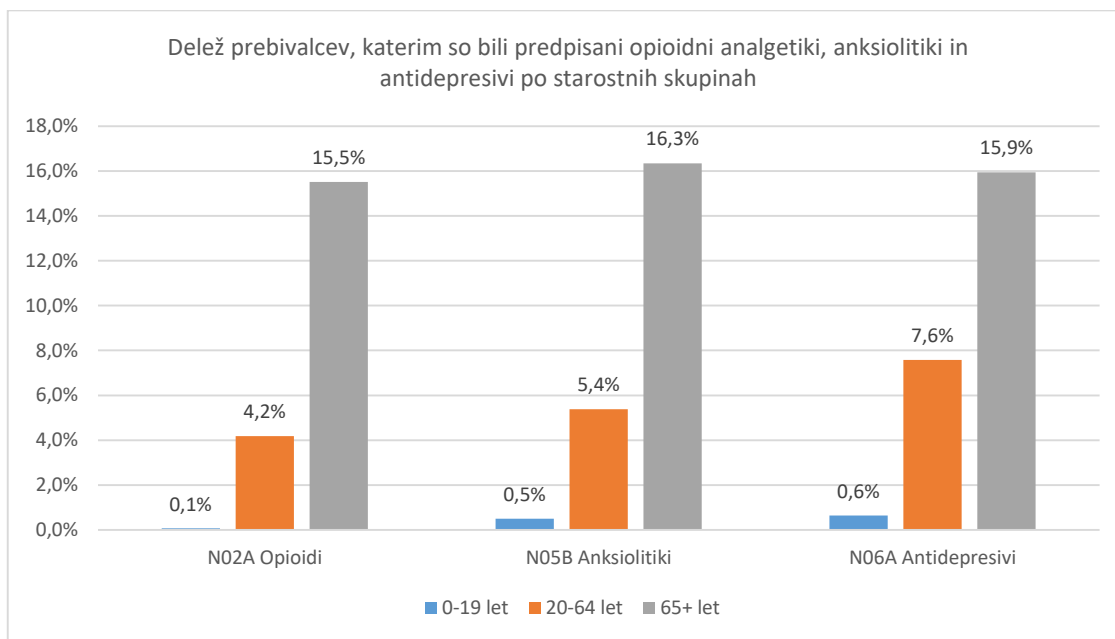
Zdravila z delovanjem na živčevje so druga najpogosteje predpisana skupina zdravil v Sloveniji, razvrščena so v sedem skupin. V letu 2023 je bilo izdanih 3.958.080 receptov (indeks 104) v vrednosti skoraj 84,6 milijona EUR (indeks 112). Kot vsako leto so največji odstotni deleži v številu receptov pripadali analgetikom (N02) (47,3 %), psiholeptikom (N05) (24,6 %) ter psihoanaleptikom (N06) (19,8 %).

Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili z delovanjem na živčevje je znašala 21,4 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 1.866 receptov, leto prej 1.809 receptov, največ iz skupine analgetikov (882 receptov/1.000 prebivalcev), sledijo psiholeptiki (460 receptov/1.000 prebivalcev) ter psihoanaleptiki (369 receptov/1.000 prebivalcev). Skupno je bilo predpisanih 130.910.849 DDD, to je 169,1 DDD na 1.000 prebivalcev na dan.

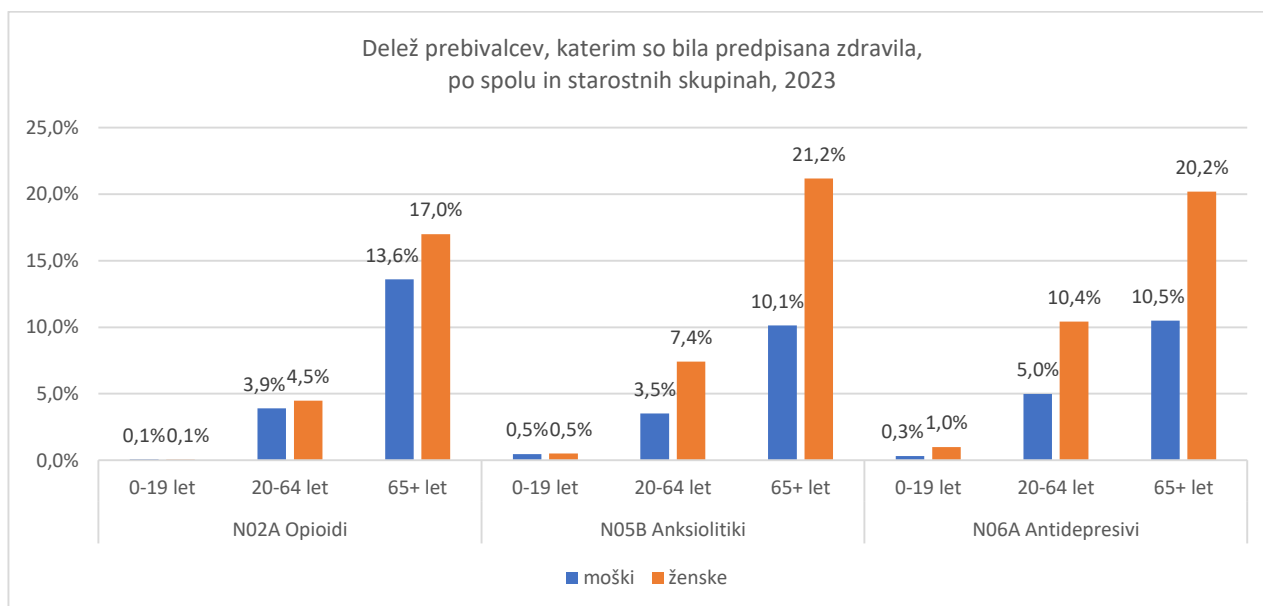
Skupno je opioide (N02A) prejelo 5,8 % populacije, anksiolitike (N05B) je prejelo 6,8 % populacije ter antidepresive (N06A) 8,0 % populacije.

Največji delež vseh omenjenih predpisanih zdravil je v starostni skupini nad 65 let, prav tako je povsod večji delež žensk, ki prejema ta zdravila (sliki 4.21, 4.22).

Slika 4.21: Skupen delež predpisanih opioidov (N02A), anksiolitikov (N05B) in antidepresivov (N06A) po glavnih starostnih skupinah v letu 2023.

Vsa omenjena zdravila so bila pogosteje predpisana ženskam, najbolj izrazito v starostnih skupinah po 65. letu (slika 4.22).

Slika 4.22: Delež predpisanih opioidov (N02A), anksiolitikov (N05B) in antidepresivov (N06A) po spolu in glavnih starostnih skupinah v letu 2023.

Tabela 4.11: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil z delovanjem na živčevje (N), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
N - ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	3.958.080	104	84.557.011 €	112	21,4 €	1.866	130.910.849	169,1
N01 - ANESTETIKI	14.537	122	435.794 €	134	30,0 €	7	0	0,0
N01B - Lokalni anestetiki	14.537	122	435.794 €	134	30,0 €	7	0	0,0
N01BB - Amidi	14.537	122	435.794 €	134	30,0 €	7	0	0,0
N01BB02 - lidokain	14.445	122	433.440 €	134	30,0 €	7	0	0,0
N01BB20 - kombinacije	90	209	2.218 €	228	24,6 €	0	0	0,0
N01BB53 - mepivakain, kombinacije	1	50	99 €	82	98,7 €	0	0	0,0
N01BB58 - artikain, kombinacije	1	20	37 €	16	37,1 €	0	0	0,0
N02 - ANALGETIKI	1.870.620	105	27.658.184 €	111	14,8 €	882	26.883.573	34,7
N02A - Opioidi	367.400	98	7.052.435 €	106	19,2 €	173	8.450.399	10,9
N02AA - Opiati	28.771	104	1.348.121 €	141	46,9 €	14	401.943	0,5
N02AA01 - morfin	7.791	114	200.725 €	108	25,8 €	4	167.508	0,2
N02AA03 - hidromorfon	47	16	3.308 €	15	70,4 €	0	1.020	0,0
N02AA05 - oksikodon	4.203	87	121.800 €	111	29,0 €	2	71.859	0,1
N02AA51 - morfin, kombinacije	1.927		574.145 €		297,9 €	1	13.004	0,0
N02AA55 - oksikodon in nalokson	14.803	93	448.143 €	70	30,3 €	7	148.552	0,2
N02AB - Derivati fenilpiperidina	18.617	105	623.666 €	99	33,5 €	9	332.966	0,4
N02AB03 - fentanil	18.617	105	623.666 €	99	33,5 €	9	332.966	0,4
N02AE - Derivati oripavina	2.273	100	96.191 €	101	42,3 €	1	59.394	0,1
N02AE01 - buprenorfin	2.273	100	96.191 €	101	42,3 €	1	59.394	0,1
N02AJ - Opioidi v kombinaciji z neopioidnimi analgetiki	276.236	98	3.837.167 €	100	13,9 €	130	6.687.073	8,6
N02AJ13 - tramadol in paracetamol	276.236	98	3.837.167 €	100	13,9 €	130	6.687.073	8,6
N02AX - Drugi opioidi	41.503	95	1.147.290 €	99	27,6 €	20	969.025	1,3
N02AX02 - tramadol	30.811	92	440.663 €	93	14,3 €	15	822.012	1,1
N02AX06 - tapentadol	10.692	103	706.628 €	104	66,1 €	5	147.013	0,2
N02B - Drugi analgetiki in antipiretiki	1.453.510	107	15.641.687 €	111	10,8 €	685	17.300.022	22,3
N02BA - Salicilna kislina in njeni derivati	183	79	2.804 €	94	15,3 €	0	1.145	0,0
N02BA01 - acetilsalicilna kislina	102	77	1.039 €	85	10,2 €	0	395	0,0
N02BA51 - acetilsalicilna kislina, kombinacije brez psiholeptikov	81	81	1.765 €	100	21,8 €	0	750	0,0
N02BB - Pirazoloni	486.994	110	5.813.556 €	112	11,9 €	230	5.322.277	6,9
N02BB02 - natrijev metamizolat	486.994	110	5.813.556 €	112	11,9 €	230	5.322.277	6,9
N02BE - Anilidi	847.867	106	7.015.184 €	113	8,3 €	400	7.846.705	10,1
N02BE01 - paracetamol	847.126	106	7.000.539 €	113	8,3 €	399	7.840.322	10,1

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
N02BE51 - paracetamol, kombinacije brez psiholeptikov	660	99	13.501 €	102	20,5 €	0	5.693	0,0
N02BE71 - paracetamol, kombinacije s psiholeptiki	81	127	1.144 €	123	14,1 €	0	690	0,0
N02BF - Gabapentinoidi	118.466	107	2.810.142 €	102	23,7 €	56	4.129.895	5,3
N02BF01 - gabapentin	13.707	108	491.779 €	125	35,9 €	6	336.156	0,4
N02BF02 - pregabalin	104.759	107	2.318.363 €	98	22,1 €	49	3.793.739	4,9
N02C - Zdravila proti migreni	49.710	109	4.964.062 €	121	99,9 €	23	1.133.152	1,5
N02CC - Selektivni agonisti serotoninskih 5HT1 receptorjev	37.936	102	788.088 €	102	20,8 €	18	637.542	0,8
N02CC01 - sumatriptan	27.576	107	620.334 €	106	22,5 €	13	526.940	0,7
N02CC02 - naratriptan	347	101	4.778 €	98	13,8 €	0	1.916	0,0
N02CC03 - zolmitriptan	816	58	11.951 €	59	14,6 €	0	8.952	0,0
N02CC06 - eletriptan	9.191	114	150.950 €	114	16,4 €	4	99.702	0,1
N02CC07 - frovatriptan	6	0	74 €	0	12,3 €	0	32	0,0
N02CD - Antagonisti receptorja za peptid, povezan z genom za kalcitonin (CGRP)	11.774	139	4.175.974 €	125	354,7 €	6	495.610	0,6
N02CD01 - erenumab	5.456	113	1.960.334 €	96	359,3 €	3	297.472	0,4
N02CD02 - galkanezumab	1.780	151	443.723 €	151	249,3 €	1	59.280	0,1
N02CD03 - fremanezumab	4.401	179	1.757.336 €	179	399,3 €	2	137.670	0,2
N02CD06 - rimegepant	137	4567	14.582 €	6146	106,4 €	0	1.188	0,0
N03 - ANTIEPILEPTIKI	165.235	102	7.651.127 €	136	46,3 €	78	6.835.036	8,8
N03A - Antiepileptiki	165.235	102	7.651.127 €	136	46,3 €	78	6.835.036	8,8
N03AA - Barbiturati in njihovi derivati	5.176	110	180.760 €	110	34,9 €	2	181.067	0,2
N03AA01 - metilfenobarbital	1.339	98	76.143 €	97	56,9 €	1	51.340	0,1
N03AA02 - fenobarbital	914	136	48.867 €	132	53,5 €	0	49.767	0,1
N03AA03 - primidon	2.923	109	55.750 €	112	19,1 €	1	79.960	0,1
N03AB - Derivati hidantoina	331	114	8.321 €	157	25,1 €	0	19.725	0,0
N03AB02 - fenitoin	331	114	8.321 €	157	25,1 €	0	19.725	0,0
N03AD - Derivati sukcinimida	930	103	79.196 €	102	85,2 €	0	30.620	0,0
N03AD01 - etosuksimid	930	103	79.196 €	102	85,2 €	0	30.620	0,0
N03AE - Benzodiazepini	13.333	87	211.746 €	93	15,9 €	6	191.241	0,2
N03AE01 - klonazepam	13.333	87	211.746 €	93	15,9 €	6	191.241	0,2
N03AF - Derivati karboksamida	23.164	97	865.998 €	153	37,4 €	11	1.080.434	1,4
N03AF01 - karbamazepin	18.167	98	633.208 €	190	34,9 €	9	793.940	1,0
N03AF02 - okskarbazepin	4.974	93	226.396 €	97	45,5 €	2	285.630	0,4
N03AF03 - rufinamid	23		6.394 €		278,0 €	0	864	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
N03AG - Derivati prostih maščobnih kislin	28.516	100	487.982 €	103	17,1 €	13	1.201.150	1,6
N03AG01 - valprojska kislina	28.064	99	448.752 €	97	16,0 €	13	1.179.620	1,5
N03AG04 - vigabatrin	376	129	12.496 €	117	33,2 €	0	17.525	0,0
N03AG06 - tiagabin	76	2533	26.734 €	1669	351,8 €	0	4.005	0,0
N03AX - Drugi antiepileptiki	93.785	107	5.817.123 €	141	62,0 €	44	4.130.799	5,3
N03AX03 - sultiam	1.081	127	132.202 €	135	122,3 €	1	31.950	0,0
N03AX09 - lamotrigin	40.607	103	1.086.203 €	107	26,7 €	19	1.326.533	1,7
N03AX11 - topiramid	6.856	100	296.487 €	102	43,2 €	3	179.121	0,2
N03AX14 - levetiracetam	30.244	103	1.232.834 €	106	40,8 €	14	1.766.230	2,3
N03AX15 - zonisamid	919	94	92.721 €	101	100,9 €	0	52.637	0,1
N03AX17 - stiripental	153	74	87.015 €	82	568,7 €	0	5.880	0,0
N03AX18 - lakozamid	8.921	109	1.002.809 €	102	112,4 €	4	471.268	0,6
N03AX23 - brivaracetam	3.420	161	599.794 €	164	175,4 €	2	267.416	0,3
N03AX24 - kanabidiol	1.584		1.287.060 €		812,5 €	1	29.765	0,0
N04 - ANTIPARKINSONIKI	80.162	103	6.759.501 €	106	84,3 €	38	3.328.423	4,3
N04A - Antiholinergiki	17.784	97	201.578 €	100	11,3 €	8	461.880	0,6
N04AA - Terciarni amini	17.784	97	201.578 €	100	11,3 €	8	461.880	0,6
N04AA01 - triheksifenidil	4		67 €		16,8 €	0	60	0,0
N04AA02 - biperiden	17.780	97	201.511 €	100	11,3 €	8	461.820	0,6
N04B - Dopaminergiki	62.378	105	6.557.923 €	106	105,1 €	29	2.866.543	3,7
N04BA - Dopa in njeni derivati	28.845	104	4.832.506 €	107	167,5 €	14	1.568.633	2,0
N04BA02 - levodopa in zaviralec dekarboksilaze	23.588	104	3.442.017 €	96	145,9 €	11	1.215.989	1,6
N04BA03 - levodopa, zaviralec dekarboksilaze in zaviralec COMT	5.257	105	1.390.489 €	148	264,5 €	2	352.644	0,5
N04BB - Derivati adamantana	1.230	99	47.478 €	106	38,6 €	1	70.635	0,1
N04BB01 - amantadin	1.230	99	47.478 €	106	38,6 €	1	70.635	0,1
N04BC - Agonisti dopamina	29.048	105	1.376.297 €	101	47,4 €	14	1.004.985	1,3
N04BC04 - ropinirol	6.112	104	356.924 €	103	58,4 €	3	529.861	0,7
N04BC05 - pramipeksol	20.750	106	570.974 €	106	27,5 €	10	326.294	0,4
N04BC07 - apomorfina	18	106	27.687 €	100	1538,2 €	0	3.688	0,0
N04BC09 - rotigotin	2.168	92	420.712 €	94	194,1 €	1	145.143	0,2
N04BD - Zaviralci monoaminooksidaz tipa B	3.115	112	283.843 €	125	91,1 €	1	214.940	0,3
N04BD02 - razagilin	2.535	91	213.427 €	94	84,2 €	1	187.600	0,2
N04BD03 - safinamid	580		70.415 €		121,4 €	0	27.340	0,0
N04BX - Drugi dopaminergiki	140		17.799 €		127,1 €	0	7.350	0,0
N04BX04 - opikapon	140		17.799 €		127,1 €	0	7.350	0,0
N05 - PSIHOLEPTIKI	974.678	101	15.998.126 €	106	16,4 €	460	26.185.545	33,8
N05A - Antipsihotiki	371.653	105	10.391.087 €	106	28,0 €	175	10.923.075	14,1
N05AA - Fenotiazini z alifatsko stransko verigo	12.128	99	469.955 €	100	38,7 €	6	238.827	0,3
N05AA02 - levomepromazin	2.835	94	81.074 €	100	28,6 €	1	55.852	0,1
N05AA03 - promazin	9.293	100	388.882 €	100	41,8 €	4	182.975	0,2

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
N05AB - Fenotiazini s piperazinsko strukturo	5.985	101	360.163 €	103	60,2 €	3	317.200	0,4
<i>N05AB02 - flufenazin</i>	5.985	101	360.163 €	103	60,2 €	3	317.200	0,4
N05AD - Derivati butirofenona	9.831	98	212.877 €	97	21,7 €	5	504.692	0,7
<i>N05AD01 - haloperidol</i>	9.831	98	212.877 €	97	21,7 €	5	504.692	0,7
N05AE - Derivati indola	1.907	109	170.848 €	114	89,6 €	1	136.470	0,2
<i>N05AE04 - ziprasidon</i>	1.027	93	86.144 €	95	83,9 €	0	66.218	0,1
<i>N05AE05 - lurasidon</i>	880	135	84.704 €	143	96,3 €	0	70.252	0,1
N05AF - Derivati tioksantena	1.784	91	46.930 €	99	26,3 €	1	130.550	0,2
<i>N05AF01 - flupentiksol</i>	490	88	13.592 €	90	27,7 €	0	38.950	0,1
<i>N05AF05 - zukupentiksol</i>	1.294	93	33.337 €	103	25,8 €	1	91.600	0,1
N05AH - Diazepini, oksazepini, tiazepini in oksepini	230.201	106	4.627.715 €	106	20,1 €	109	6.193.586	8,0
<i>N05AH02 - klozapin</i>	15.139	102	813.894 €	104	53,8 €	7	641.687	0,8
<i>N05AH03 - olanzapin</i>	44.299	102	770.427 €	104	17,4 €	21	2.754.080	3,6
<i>N05AH04 - kvetiapin</i>	170.763	107	3.043.394 €	107	17,8 €	81	2.797.819	3,6
N05AL - Benzamidi	34.756	105	658.953 €	106	19,0 €	16	432.249	0,6
<i>N05AL01 - sulpirid</i>	30.446	106	485.601 €	108	15,9 €	14	200.529	0,3
<i>N05AL05 - amisulprid</i>	4.310	99	173.351 €	102	40,2 €	2	231.720	0,3
N05AN - Litij	2.619	98	67.044 €	105	25,6 €	1	171.051	0,2
<i>N05AN01 - litij</i>	2.619	98	67.044 €	105	25,6 €	1	171.051	0,2
N05AX - Drugi antipsihotiki	72.442	104	3.776.602 €	109	52,1 €	34	2.798.451	3,6
<i>N05AX08 - risperidon</i>	41.448	99	825.485 €	102	19,9 €	20	1.025.209	1,3
<i>N05AX12 - aripiprazol</i>	17.703	102	1.069.246 €	102	60,4 €	8	989.749	1,3
<i>N05AX13 - paliperidon</i>	5.423	107	897.946 €	109	165,6 €	3	351.056	0,5
<i>N05AX15 - kariprazin</i>	4.438	126	713.082 €	121	160,7 €	2	282.338	0,4
<i>N05AX16 - breksipirazol</i>	3.430	158	270.844 €	146	79,0 €	2	150.099	0,2
N05B - Anksiolitiki	407.250	100	3.063.449 €	106	7,5 €	192	8.078.444	10,4
N05BA - Benzodiazepini	404.835	100	3.037.204 €	106	7,5 €	191	8.042.776	10,4
<i>N05BA01 - diazepam</i>	66.373	107	700.337 €	111	10,6 €	31	1.693.970	2,2
<i>N05BA03 - medazepam</i>	2	0	10 €	0	5,1 €	0	25	0,0
<i>N05BA04 - oksazepam</i>	7.551	170	107.248 €	166	14,2 €	4	110.946	0,1
<i>N05BA06 - lorazepam</i>	28.631	58	333.747 €	69	11,7 €	13	1.074.583	1,4
<i>N05BA08 - bromazepam</i>	128.153	104	897.315 €	116	7,0 €	60	1.643.450	2,1
<i>N05BA09 - klobazam</i>	3.094	99	54.924 €	112	17,8 €	1	199.770	0,3
<i>N05BA12 - alprazolam</i>	171.031	105	943.623 €	110	5,5 €	81	3.320.033	4,3
N05BB - Derivati difenilmetana	2.415	117	26.244 €	126	10,9 €	1	35.668	0,0
<i>N05BB01 - hidroksizin</i>	2.415	117	26.244 €	126	10,9 €	1	35.668	0,0
N05C - Hipnotiki in sedativi	195.775	100	2.543.590 €	103	13,0 €	92	7.184.026	9,3
N05CC - Aldehidi in njihovi derivati	112		6.023 €		53,8 €	0	6.450	0,0
<i>N05CC01 - kloralhidrat</i>	112		6.023 €		53,8 €	0	6.450	0,0
N05CD - Benzodiazepini	23.971	103	656.076 €	87	27,4 €	11	811.919	1,0
<i>N05CD01 - flurazepam</i>	7.162	101	113.959 €	97	15,9 €	3	176.260	0,2
<i>N05CD02 - nitrazepam</i>	10.754	108	116.799 €	112	10,9 €	5	610.290	0,8
<i>N05CD08 - midazolam</i>	6.055	98	425.317 €	80	70,2 €	3	25.369	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
N05CF - Benzodiazepinom sorodna zdravila	158.951	99	1.358.447 €	105	8,5 €	75	6.002.510	7,8
<i>N05CF02 - zolpidem</i>	<i>158.951</i>	<i>99</i>	<i>1.358.447 €</i>	<i>105</i>	<i>8,5 €</i>	<i>75</i>	<i>6.002.510</i>	<i>7,8</i>
N05CH - Agonisti melatoninskih receptorjev	4.714	158	232.672 €	248	49,4 €	2	290.607	0,4
<i>N05CH01 - melatonin</i>	<i>4.714</i>	<i>158</i>	<i>232.672 €</i>	<i>248</i>	<i>49,4 €</i>	<i>2</i>	<i>290.607</i>	<i>0,4</i>
N05CM - Drugi hipnotiki in sedativi	8.027	90	290.371 €	92	36,2 €	4	72.541	0,1
<i>N05CM02 - klometiazol</i>	<i>7.992</i>	<i>90</i>	<i>289.961 €</i>	<i>92</i>	<i>36,3 €</i>	<i>4</i>	<i>72.022</i>	<i>0,1</i>
<i>N05CM09 - korenina zdravilne špajke</i>	<i>8</i>	<i>57</i>	<i>120 €</i>	<i>77</i>	<i>15,0 €</i>	<i>0</i>	<i>135</i>	<i>0,0</i>
N06 - PSIHOANALEPTIKI	783.479	104	18.433.283 €	105	23,5 €	369	62.364.459	80,6
N06A - Antidepresivi	672.283	103	12.870.626 €	106	19,1 €	317	54.382.085	70,2
N06AA - Neselektivni zaviralci privzema monoaminov	18.220	104	237.775 €	104	13,1 €	9	486.509	0,6
<i>N06AA09 - amitriptilin</i>	<i>16.257</i>	<i>106</i>	<i>185.003 €</i>	<i>107</i>	<i>11,4 €</i>	<i>8</i>	<i>415.027</i>	<i>0,5</i>
<i>N06AA21 - maprotilin</i>	<i>1.963</i>	<i>92</i>	<i>52.771 €</i>	<i>92</i>	<i>26,9 €</i>	<i>1</i>	<i>71.483</i>	<i>0,1</i>
N06AB - Selektivni zaviralci privzema serotonina	375.337	102	5.871.994 €	106	15,6 €	177	35.002.219	45,2
<i>N06AB03 - fluoksetin</i>	<i>12.669</i>	<i>100</i>	<i>171.834 €</i>	<i>105</i>	<i>13,6 €</i>	<i>6</i>	<i>1.135.146</i>	<i>1,5</i>
<i>N06AB04 - citalopram</i>	<i>10.803</i>	<i>97</i>	<i>183.526 €</i>	<i>98</i>	<i>17,0 €</i>	<i>5</i>	<i>951.318</i>	<i>1,2</i>
<i>N06AB05 - paroksetin</i>	<i>45.841</i>	<i>99</i>	<i>852.228 €</i>	<i>97</i>	<i>18,6 €</i>	<i>22</i>	<i>4.173.163</i>	<i>5,4</i>
<i>N06AB06 - sertralin</i>	<i>157.349</i>	<i>106</i>	<i>2.672.488 €</i>	<i>112</i>	<i>17,0 €</i>	<i>74</i>	<i>16.303.928</i>	<i>21,1</i>
<i>N06AB10 - escitalopram</i>	<i>148.675</i>	<i>100</i>	<i>1.991.917 €</i>	<i>102</i>	<i>13,4 €</i>	<i>70</i>	<i>12.438.664</i>	<i>16,1</i>
N06AG - Zaviralci monoaminooksidaz A	1.584	95	73.857 €	94	46,6 €	1	122.475	0,2
<i>N06AG02 - moklobemid</i>	<i>1.584</i>	<i>95</i>	<i>73.857 €</i>	<i>94</i>	<i>46,6 €</i>	<i>1</i>	<i>122.475</i>	<i>0,2</i>
N06AX - Drugi antidepresivi	277.142	105	6.687.001 €	107	24,1 €	131	18.770.882	24,2
<i>N06AX05 - trazodon</i>	<i>50.108</i>	<i>112</i>	<i>872.386 €</i>	<i>112</i>	<i>17,4 €</i>	<i>24</i>	<i>1.562.060</i>	<i>2,0</i>
<i>N06AX11 - mirtazapin</i>	<i>58.806</i>	<i>103</i>	<i>932.293 €</i>	<i>105</i>	<i>15,9 €</i>	<i>28</i>	<i>4.394.730</i>	<i>5,7</i>
<i>N06AX12 - bupropion</i>	<i>19.497</i>	<i>103</i>	<i>654.674 €</i>	<i>106</i>	<i>33,6 €</i>	<i>9</i>	<i>1.016.445</i>	<i>1,3</i>
<i>N06AX14 - tianeptin</i>	<i>7.472</i>	<i>94</i>	<i>317.871 €</i>	<i>94</i>	<i>42,5 €</i>	<i>4</i>	<i>481.380</i>	<i>0,6</i>
<i>N06AX16 - venlafaksin</i>	<i>38.052</i>	<i>102</i>	<i>756.835 €</i>	<i>104</i>	<i>19,9 €</i>	<i>18</i>	<i>3.999.608</i>	<i>5,2</i>
<i>N06AX18 - reboksetin</i>	<i>353</i>	<i>93</i>	<i>15.784 €</i>	<i>90</i>	<i>44,7 €</i>	<i>0</i>	<i>21.300</i>	<i>0,0</i>
<i>N06AX21 - duloksetin</i>	<i>82.024</i>	<i>104</i>	<i>1.822.304 €</i>	<i>110</i>	<i>22,2 €</i>	<i>39</i>	<i>5.736.374</i>	<i>7,4</i>
<i>N06AX22 - agomelatin</i>	<i>3.710</i>	<i>92</i>	<i>310.919 €</i>	<i>105</i>	<i>83,8 €</i>	<i>2</i>	<i>349.748</i>	<i>0,5</i>
<i>N06AX26 - vortiooksetin</i>	<i>17.119</i>	<i>111</i>	<i>1.003.925 €</i>	<i>111</i>	<i>58,6 €</i>	<i>8</i>	<i>1.209.222</i>	<i>1,6</i>
N06B - Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinezije in učinkovine za obnavljanje celic ČZS	17.480	106	971.477 €	98	55,6 €	8	849.486	1,1
N06BA - Simpatomimetiki s centralnim delovanjem	13.338	113	612.098 €	105	45,9 €	6	665.286	0,9
<i>N06BA04 - metilfenidat</i>	<i>9.969</i>	<i>115</i>	<i>352.457 €</i>	<i>100</i>	<i>35,4 €</i>	<i>5</i>	<i>554.798</i>	<i>0,7</i>
<i>N06BA07 - modafinil</i>	<i>167</i>	<i>117</i>	<i>18.380 €</i>	<i>115</i>	<i>110,1 €</i>	<i>0</i>	<i>5.160</i>	<i>0,0</i>
<i>N06BA09 - atomoksetin</i>	<i>3.202</i>	<i>106</i>	<i>241.261 €</i>	<i>111</i>	<i>75,3 €</i>	<i>2</i>	<i>105.328</i>	<i>0,1</i>
N06BC - Derivati ksantina	20		228 €		11,4 €	0	300	0,0
<i>N06BC01 - kofein</i>	<i>20</i>		<i>228 €</i>		<i>11,4 €</i>	<i>0</i>	<i>300</i>	<i>0,0</i>

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
N06BX - Drugi psihostimulansi in učinkovine za obnavljanje celic CŽS	4.122	89	359.150 €	89	87,1 €	2	183.900	0,2
<i>N06BX03 - piracetam</i>	4.063	89	118.256 €	91	29,1 €	2	182.130	0,2
<i>N06BX13 - idebenon</i>	59	88	240.894 €	88	4082,9 €	0	1.770	0,0
N06D - Zdravila za zdravljenje demence	93.716	105	4.591.181 €	101	49,0 €	44	7.132.888	9,2
N06DA - Antiholinesteraze	66.856	105	3.509.232 €	104	52,5 €	32	5.281.189	6,8
<i>N06DA02 - donepezil</i>	23.711	107	722.541 €	100	30,5 €	11	2.069.760	2,7
<i>N06DA03 - rivastigmin</i>	35.014	107	2.434.156 €	107	69,5 €	17	2.515.699	3,2
<i>N06DA04 - galantamin</i>	8.131	95	352.535 €	97	43,4 €	4	695.730	0,9
N06DX - Druga zdravila za zdravljenje demence	26.860	104	1.081.948 €	92	40,3 €	13	1.851.699	2,4
<i>N06DX01 - memantin</i>	26.818	104	1.080.796 €	92	40,3 €	13	1.847.519	2,4
<i>N06DX02 - list ginka</i>	42	84	1.152 €	83	27,4 €	0	4.180	0,0
N07 - DRUGA ZDRAVILA Z DELOVANJEM NA ŽIVČEVJE	69.369	102	7.620.998 €	143	109,9 €	33	5.313.812	6,9
N07A - Parasimpatomimetiki	2.628	103	225.535 €	106	85,8 €	1	156.027	0,2
N07AA - Antiholinesteraze	2.348	104	177.830 €	105	75,7 €	1	137.547	0,2
<i>N07AA02 - piridostigmin</i>	2.348	104	177.830 €	105	75,7 €	1	137.547	0,2
N07AX - Drugi parasimpatomimetiki	280	93	47.705 €	110	170,4 €	0	18.480	0,0
<i>N07AX01 - pilokarpin</i>	280	93	47.705 €	110	170,4 €	0	18.480	0,0
N07B - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti	1.853	108	224.547 €	112	121,2 €	1	107.905	0,1
N07BA - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z nikotinom	11	122	372 €	160	33,8 €	0	145	0,0
<i>N07BA01 - nikotin</i>	11	122	372 €	160	33,8 €	0	145	0,0
N07BB - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom	1.821	108	223.778 €	112	122,9 €	1	106.680	0,1
<i>N07BB04 - naltrekson</i>	1.803	109	222.646 €	112	123,5 €	1	106.316	0,1
<i>N07BB05 - nalmefen</i>	18	78	1.132 €	102	62,9 €	0	364	0,0
N07BC - Zdravila za zdravljenje zasvojenosti z opioidi	21	81	397 €	88	18,9 €	0	1.080	0,0
<i>N07BC02 - metadon</i>	21	81	397 €	88	18,9 €	0	1.080	0,0
N07C - Zdravila proti vrtoglavici	59.558	101	702.713 €	101	11,8 €	28	4.758.124	6,1
N07CA - Zdravila proti vrtoglavici	59.558	101	702.713 €	101	11,8 €	28	4.758.124	6,1
<i>N07CA01 - betahistin</i>	56.681	105	632.230 €	105	11,2 €	27	4.716.113	6,1
<i>N07CA02 - cinarizin</i>	8	0	136 €	0	17,1 €	0	667	0,0
<i>N07CA52 - cinarizin, kombinacije</i>	2.869	125	70.347 €	128	24,5 €	1	41.344	0,1
N07X - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	5.330	110	6.468.203 €	153	1213,5 €	3	291.756	0,4
N07XX - Druga zdravila z delovanjem na živčevje	5.330	110	6.468.203 €	153	1213,5 €	3	291.756	0,4
<i>N07XX02 - riluzol</i>	490	84	137.951 €	76	281,5 €	0	32.664	0,0
<i>N07XX04 - natrijev oksibat</i>	263	118	172.679 €	115	656,6 €	0	10.416	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
N07XX05 - amifampridin	72	277	23.500 €	270	326,4 €	0	3.304	0,0
N07XX06 - tetrabenazin	389	106	64.270 €	80	165,2 €	0	17.052	0,0
N07XX07 - fampridin	3.248	103	754.237 €	104	232,2 €	2	147.616	0,2
N07XX08 - tafamidis	791	186	5.253.758 €	174	6641,9 €	0	72.305	0,1
N07XX11 - pitolizant	77	108	61.809 €	137	802,7 €	0	8.400	0,0

Če pogledamo samo najpogosteje predpisane učinkovine vidimo, da na vrhu ostaja *paracetamol* z 847.126 recepti (indeks 106), na 1.000 prebivalcev je predpisanih 399 receptov. Druga najbolj predpisana učinkovina je *natrijev metamizolat*, predpisanih je bilo 486.994 receptov (indeks 110), sledi pa *kombinacija tramadola in paracetamola* z 276.236 recepti (indeks 98).

Tabela 4.12: Najpogosteje predpisane učinkovine v skupini N, Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
N02BE01 - paracetamol	847.126	106	7.000.539 €	113	8,3 €	399	7.840.322	10,1
N02BB02 - natrijev metamizolat	486.994	110	5.813.556 €	112	11,9 €	230	5.322.277	6,9
N02AJ13 - tramadol in paracetamol	276.236	98	3.837.167 €	100	13,9 €	130	6.687.073	8,6
N05BA12 - alprazolam	171.031	105	943.623 €	110	5,5 €	81	3.320.033	4,3
N05AH04 - kvetiapin	170.763	107	3.043.394 €	107	17,8 €	81	2.797.819	3,6
N05CF02 - zolpidem	158.951	99	1.358.447 €	105	8,5 €	75	6.002.510	7,8
N06AB06 - sertralini	157.349	106	2.672.488 €	112	17,0 €	74	16.303.928	21,1
N06AB10 - escitalopram	148.675	100	1.991.917 €	102	13,4 €	70	12.438.664	16,1
N05BA08 - bromazepam	128.153	104	897.315 €	116	7,0 €	60	1.643.450	2,1
N02BF02 - pregabalin	104.759	107	2.318.363 €	98	22,1 €	49	3.793.739	4,9
N06AX21 - duloksetin	82.024	104	1.822.304 €	110	22,2 €	39	5.736.374	7,4
N05BA01 - diazepam	66.373	107	700.337 €	111	10,6 €	31	1.693.970	2,2
N06AX11 - mirtazapin	58.806	103	932.293 €	105	15,9 €	28	4.394.730	5,7
N07CA01 - betahistin	56.681	105	632.230 €	105	11,2 €	27	4.716.113	6,1
N06AX05 - trazodon	50.108	112	872.386 €	112	17,4 €	24	1.562.060	2,0
N06AB05 - paroksetin	45.841	99	852.228 €	97	18,6 €	22	4.173.163	5,4
N05AH03 - olanzapin	44.299	102	770.427 €	104	17,4 €	21	2.754.080	3,6
N05AX08 - risperidon	41.448	99	825.485 €	102	19,9 €	20	1.025.209	1,3
N03AX09 - lamotrigin	40.607	103	1.086.203 €	107	26,7 €	19	1.326.533	1,7
N06AX16 - venlafaksin	38.052	102	756.835 €	104	19,9 €	18	3.999.608	5,2
N06DA03 - rivastigmin	35.014	107	2.434.156 €	107	69,5 €	17	2.515.699	3,2
N02AX02 - tramadol	30.811	92	440.663 €	93	14,3 €	15	822.012	1,1
N05AL01 - sulpirid	30.446	106	485.601 €	108	15,9 €	14	200.529	0,3
N03AX14 - levitiracetam	30.244	103	1.232.834 €	106	40,8 €	14	1.766.230	2,3

N01 Anestetiki

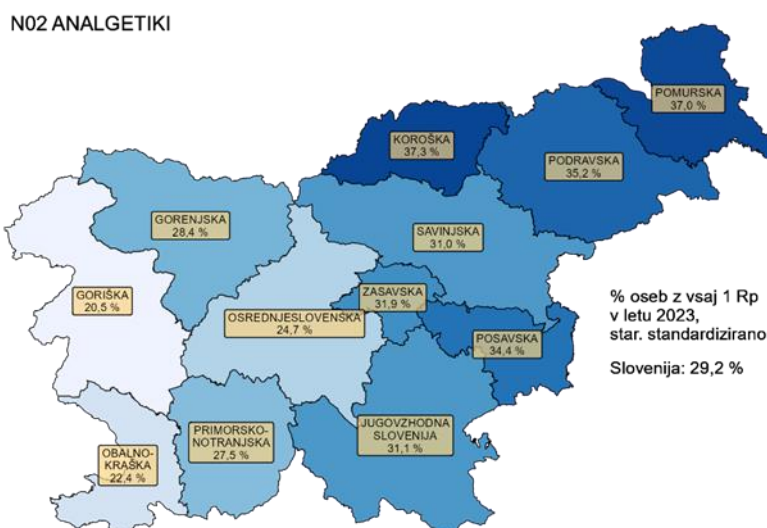
Anestetiki se praviloma uporabljajo v zdravstvenih zavodih in jih predpisujejo posebej.

Tu zajamemo **lokalne anestetike (N01B)**, predpisanih je bilo 14.537 receptov (indeks 122), v vrednosti 435.794 EUR (indeks 134). Vsi spadajo v podskupino *amidi (N01BB)*, večinoma so zdravila z *lidokainom (N01BB02)*, predpisanih je bilo 14.445 receptov (indeks 122).

N02 Analgetiki

Predpisovanje analgetikov se je v letu 2023 zvišalo za 5 %. Zdravniki so predpisali 1.870.620 receptov (indeks 105) z analgetiki (N02) v vrednosti 27,7 milijona EUR (indeks 111).

Povprečno je v Sloveniji prejelo vsaj en recept za analgetike 29,2 % prebivalcev, leta 2022 27,9 %, leta 2021 24,3 %, kažejo pa se velike razlike v predpisovanju med regijami. Največ analgetikov je bilo predpisanih v severovzhodni Sloveniji, predvsem v koroški regiji (37,3 %, leta 2022 36,0 %, leta 2021 30,5 %) ter pomurski (37,0 %, leta 2022 34,7 %, leta 2021 29,8 %) in podravski regiji (35,2 %, leta 2022 34,7 %, leta 2021 29,9 %). Sledita posavska (34,4 %) in zasavska regija (31,9 %). Najmanj analgetikov so prejeli prebivalci goriške (20,5 %) in obalno-kraške regije (22,4 %) (slika 4.23).

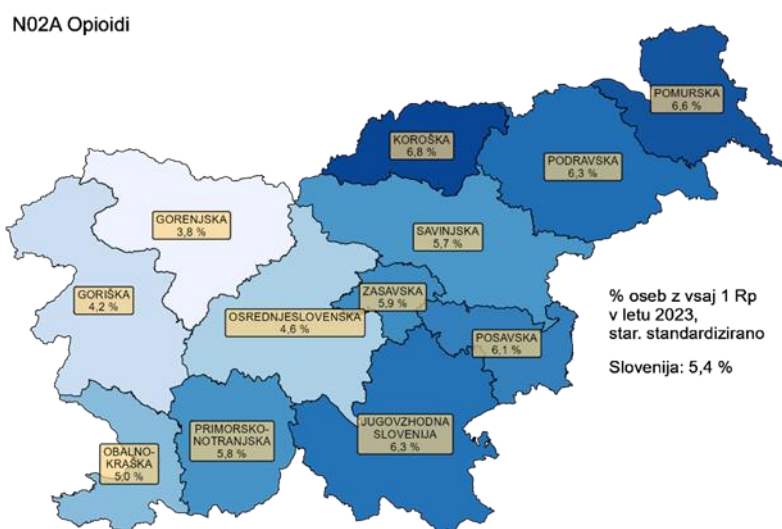
Slika 4.23: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani analgetiki (N02) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Opioidi (N02A)

Predpisanih je bilo 367.400 receptov (indeks 98), ki so predstavljali 19,6 % delež v številu receptov skupine N02 v vrednosti 7,1 milijona EUR (indeks 106). Povprečna vrednost enega recepta z opioidi je bila 19,2 EUR. Skupaj je bilo predpisanih 8.450.399 DDD opioidov oz. 10,9 DDD na 1.000 prebivalcev na dan.

Vsaj en recept z opioidi je prejelo 5,4 % populacije, kar je 0,2 % manj kot leta 2022. Največ opioidov je bilo predpisanih v koroški regiji (6,8 %, leta 2022 7,4 %), pomurski regiji (6,6 %, leta 2022 6,7 %) ter podravski regiji (6,3 %, leta 2022 6,7 %) in regiji jugovzhodna Slovenija (6,3 %, leta 2022 6,5 %). Sledi zasavska regija

(5,9 %, leta 2022 6,5 %). Najmanj opioidov so kot tudi doslej predpisovali na gorenjskem (3,8 %, leta 2022 3,9 %) (slika 4.24).

Slika 4.24: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani opioidi (N02A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Za *opiate* (N02AA) je bilo predpisanih 28.771 receptov (indeks 104) v vrednosti 1.348.121 EUR (indeks 141), 401.943 DDD oz. 0,5 DID. Največ je bilo predpisanih receptov za kombinacijo *oksikodona z naloksonom* (N02AA55) - 14.803 receptov (indeks 93) in za *morfin* (N02AA01) 7.791 receptov (indeks 114), sledi *oksikodon* (N02AA05) s 4.203 recepti (indeks 87).

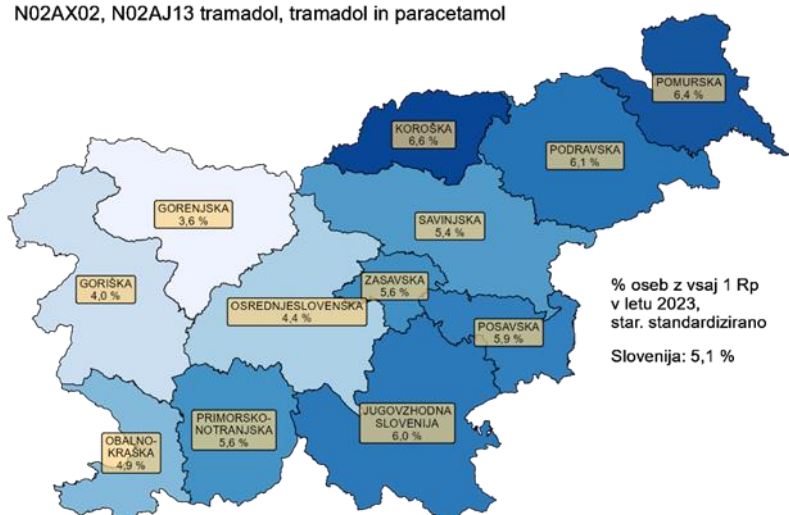
V podskupini *derivati fenilpiperidina* (N02AB) je bil *fentanil* (N02AB03) edini derivat, predpisan na 18.617 receptih (indeks 105). Edini *derivat oripavina* (N02AE) je bil *buprenorfin* (N02AE01) z 2.273 recepti (indeks 100).

Največ receptov pa je bilo predpisanih za *opioide v kombinaciji z neopioidnimi analgetiki* (N02AJ), 276.236 receptov (indeks 98), vse kombinacija *tramadola s paracetamolom* (N02AJ13). Za kombinacijo teh dveh učinkovin je bilo porabljenih 3,8 milijonov EUR (indeks 100), kar je 54,4 % sredstev, ki smo jih v Sloveniji porabili za opioide. Predpisanih je bilo 6.687.073 DDD oz. 8,6 DID zdravila tramadol v kombinaciji s paracetamolom.

V skupini *drugi opioidi* (N02AX) je bilo predpisanih 41.503 receptov, od tega za sam *tramadol* (N02AX02) 30.811 receptov (indeks 92).

Povprečno so bila ta zdravila (*tramadol* ali *tramadol in paracetamol*) predpisana 5,1 % (leta 2022 5,4 %) prebivalcev Slovenije. Skupaj so *tramadol* ter *tramadol in kombinacije* največ predpisovali v koroški regiji (6,6 %, leta 2022 7,2 %), pomurski regiji (6,4 %, leta 2022 6,5 %) in v podravske regiji (6,1 %, leta 2022 6,4 %) (slika 4.25).

N02AX02, N02AJ13 tramadol, tramadol in paracetamol

Slika 4.25: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan tramadol (N02AX02) ali tramadol v kombinaciji s paracetamolom (N02AJ13) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Na podlagi nekaterih opravljenih raziskav je število predpisanih opioidnih analgetikov v Sloveniji naraščalo med letoma 2010 in 2017, sledilo pa je zmanjšanje predpisovanja od leta 2018 do 2020. Med letoma 2010 in 2020 je bilo zaznanih 135 smrtnih primerov zaradi opioidov in metadona.

V Sloveniji se je število receptov za tramadol (N02AX02) v zadnjih letih zmanjšalo, število receptov za tramadol/paracetamol (N02AJ13) pa se je med letoma 2006 in 2017 povečalo, v letu 2018 pa se je zmanjšalo.

Odstotek prebivalstva, zdravljenega z opiodi na recept, se je povečal s 6,7 % v letu 2009 na 7,6 % v letu 2013 in se je med letoma 2013 in 2018 zmanjšal (29,30,31).

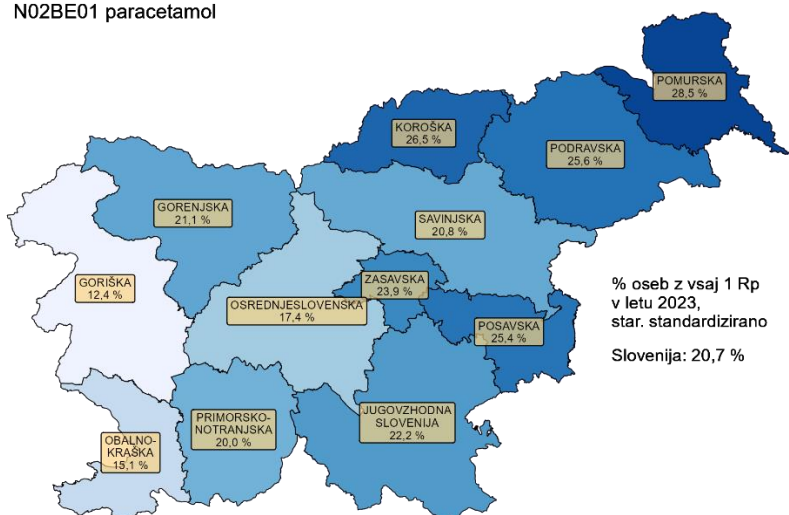
Drugi analgetiki in antipiretiki (N02B)

Največ predpisanih analgetikov je uvrščenih v skupino **drugi analgetiki in antipiretiki (N02B)**. Predpisanih je bilo 1.453.510 receptov (indeks 107) v vrednosti 15,6 milijona EUR (indeks 111), povprečna vrednost enega recepta je bila 10,8 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 685 receptov. Analgetiki in antipiretiki so tudi v prosti prodaji v lekarni, zato je njihova poraba znatno večja od prikazane.

Največja podskupina so *anilidi (N02BE)*, predpisanih je bilo 847.867 receptov (indeks 106). Najpogosteje predpisana učinkovina iz te skupine je bila, tako kot že vrsto let, *paracetamol (N02BE01)* z 847.126 recepti (indeks 106) v vrednosti 7,0 milijona EUR (indeks 113). Paracetamol 1.000 mg se izdaja samo na zdravniški recept, paracetamol 500 mg pa je dostopen tudi brez recepta, zato je skupna poraba precej višja.

Povprečno je 20,7 % prebivalcev Slovenije prejelo vsaj en recept za paracetamol, v letu 2022 19,7 %, leta 2021 pa le 16,6 %. Največ paracetamola je bilo predpisane v pomurski regiji (28,5 %, leta 2022 26,4 %, leta 2021 22,0 %), sledijo koroška (26,5 %, leta 2022 24,9 %, leta 2021 19,7 %), podravska (25,6 %, leta 2022 25,4 %, leta 2021 21,5 %) in posavska (25,4 %, leta 2022 24,8 %) regija. Najmanj paracetamola so predpisali na Goriškem (12,4 %, leta 2022 11,1 %, leta 2021 pa 9,6 %) (slika 4.26).

N02BE01 paracetamol

Slika 4.26: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan paracetamol (N02BE01) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

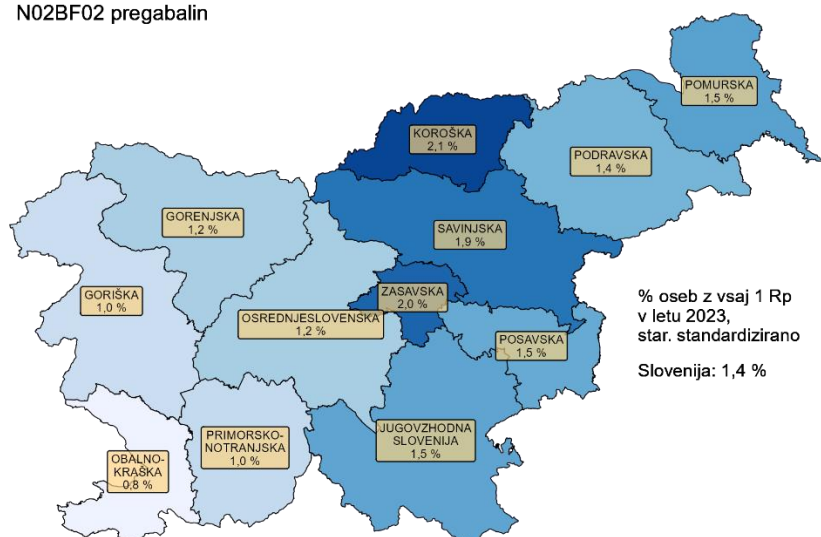
Zadnja leta je opazno naraščanje predpisovanja *natrijevega metamizolata* (N02BB02), ki je edini predstavnik skupine *pirazonov* (N02BB). Predpisanih je bilo 486.994 receptov (indeks 110) v vrednosti 5,8 milijona EUR (indeks 112).

Upadlo pa je predpisovanje *salicilne kisline in njenih derivatov* (N02BA), predpisanih je bilo le 183 receptov (indeks 79).

Leta 2023 sta bili v skupino drugi analgetiki in antipiretiki na novo razvrščeni tudi učinkovini *gabapentin* (N02BF01) in *pregabalin* (N02BF02). Do vključno leta 2022 sta bili ti dve učinkovini uvrščeni v podskupino *drugi antiepileptiki* (N03AX; *gabapentin* N03AX12 in *pregabalin* N03AX16) (32). Sedaj se nahajata v podskupini *gabapentinoidi* (N02BF), v kateri je bilo leta 2023 predpisanih 118.466 receptov v vrednosti 2,8 milijona EUR. Najpogosteje predpisana učinkovina je bil *pregabalin* (N03AX16) s 104.759 recepti (indeks 107) v vrednosti 2,3 milijona EUR (indeks 98). Pregabalin se uporablja za zdravljenje periferne in centralne nevropatske bolečin, epilepsije in generalizirane anksiozne motnje.

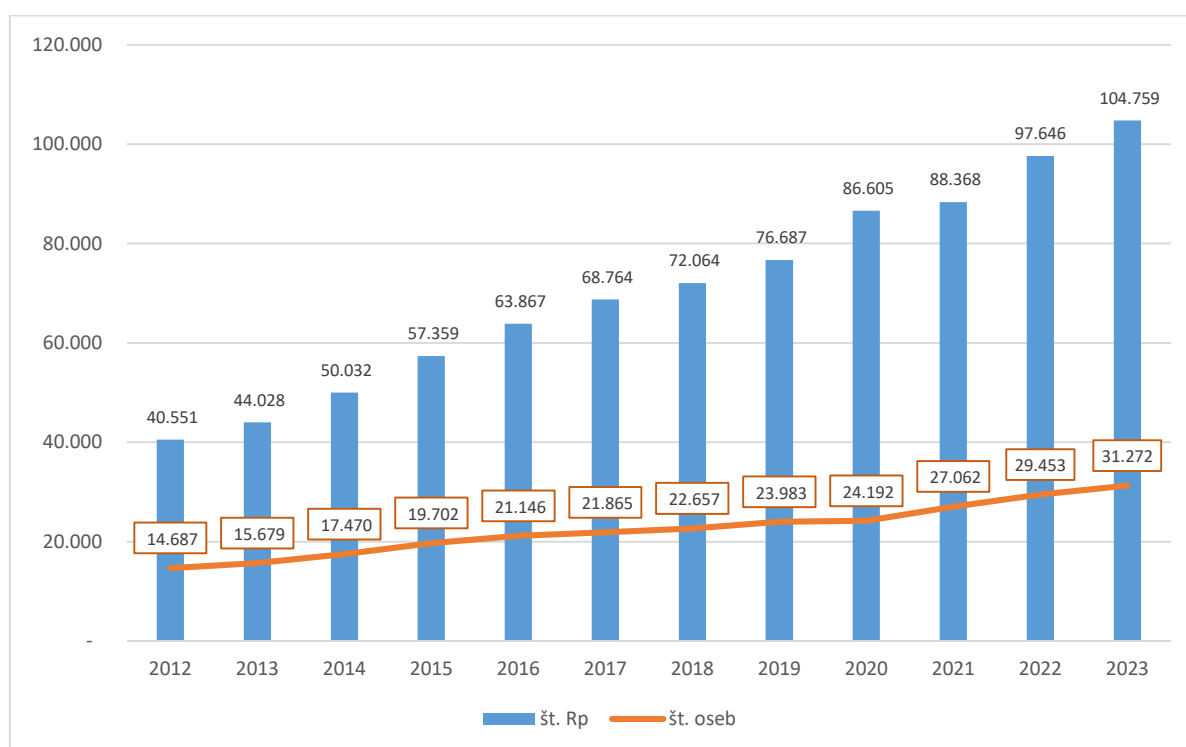
V letu 2023 je pregabalin prejelo 1,4 % prebivalcev Slovenije (leta 2022 1,3 %, leta 2021 1,2 %), največ v koroški regiji (2,1 %), zasavski regiji (2,0 %) in savinjski regiji (1,9 %) (slika 4.27).

N02BF02 pregabalin

Slika 4.27: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan pregabalin (N02BF02) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Opazen je porast predpisovanja pregabalina tako v številu receptov kot tudi prejemnikov vsaj enega recepta za pregabalin. V letu 2023 je imel preko 31.000 prejemnikov (slika 4.28).

Slika 4.28: Trend predpisovanja pregabalina (do vključno leta 2022 ATC koda N03AX16, leta 2023 ATC koda N02BF02) v številu receptov ter številu prejemnikov vsaj enega recepta, Slovenija, v letih 2012 do 2023.

Zdravila proti migreni (N02C)

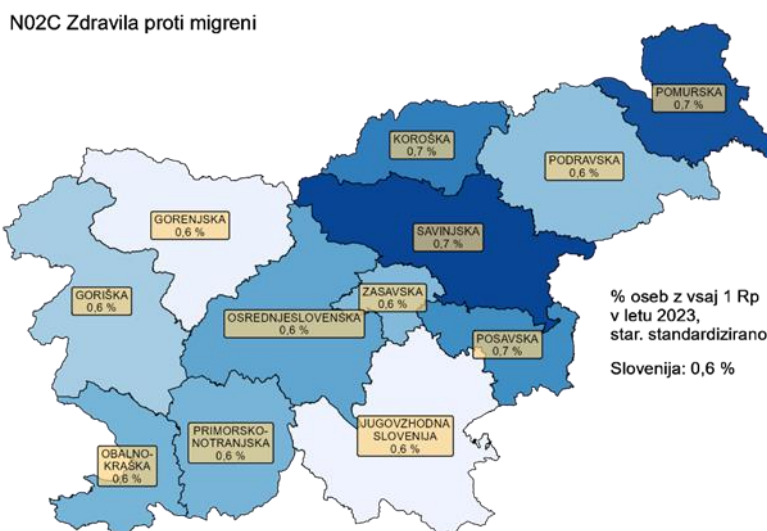
Najmanj predpisanih receptov med analgetiki je bilo v podskupini **zdravil proti migreni (N02C)**. Predpisanih je bilo 49.710 receptov (indeks 109) v vrednosti skoraj 5,0 milijona EUR (indeks 121).

Za *selektivne agoniste serotoninskih 5HT1 receptorjev (N02CC)* je bilo predpisano 37.936 receptov (indeks 102). Zdravila s *sumatriptanom (N02CC01)* so bila predpisana na 27.576 receptih (indeks 107) v vrednosti 620,3 tisoč EUR (indeks 106), sledila so zdravila z *eletriptanom (N02CC06)* na 9.191 receptih (indeks 114).

Naraslo je predpisovanje *antagonistov receptorja za peptid, povezan z genom za kalcitonin (CGRP) (N02CD)*, predpisanih je bilo 11.774 receptov (indeks 139) v vrednosti 4,2 milijona EUR (indeks 125), od tega največ za *erenumab (N02CD01)*, predpisanih je bilo 5.456 receptov (indeks 113) v vrednosti 2,0 milijona EUR (indeks 96). Najbolj pa je naraslo predpisovanje *rimegepanta (N02CD06)*, predpisanih je bilo 137 receptov (indeks 4567) v vrednosti 14.582 EUR (indeks 6146).

Zdravilo z zdravilno učinkovino erenumab je prvo zdravilo, razvito posebej za preprečevanje migrene, kar predstavlja pomemben korak naprej za bolnike z migreno.

Povprečno so bila zdravila proti migreni predpisana 0,6 % prebivalcev Slovenije. Največ so jih predpisovali v savinjski, pomurski, koroški in posavski regiji (0,7 %), drugod pa v 0,6 % (slika 4.29).

Slika 4.29: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila proti migreni (N02C) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

N03 Antiepileptiki

Predpisanih je bilo 165.235 receptov z antiepileptiki (indeks 102) v vrednosti skoraj 7,7 milijona EUR (indeks 136). Povprečna vrednost enega recepta je bila 46,3 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 78 receptov. Vsa zdravila so uvrščena v podskupino **antiepileptiki (N03A)** in razdeljena v sedem podskupin.

Predpisanih je bilo 5.176 receptov (indeks 110) podskupine *barbiturati in njihovi derivati (N03AA)*. Najpogosteje so bila predpisana zdravila s *primidonom (N03AA03)* na 2.923 receptih (indeks 109) in z *metilfenobarbitalom (N03AA01)* na 1.339 receptih (indeks 98).

Edini predstavnik *benzodiazepskih antiepileptikov (N03AE)* je *klonazepam (N03AE01)* s 13.333 recepti (indeks 87) v vrednosti 211,7 tisoč EUR (indeks 93).

Predpisanih je bilo 23.164 receptov (indeks 97) *derivatov karboksamida (N03AF)*. Prevladoval je *karbamazepin (N03AF01)* z 18.167 recepti (indeks 98), sledil je *oksakarbazepin (N03AF02)* s 4.974 recepti (indeks 93).

Predpisanih je bilo 28.516 receptov za *derivate prostih maščobnih kislin (N03AG)*, skoraj vsa so vsebovala *valprojsko kislino (N03AG01)*, ki je bila predpisana na 28.064 receptih (indeks 99). Zdravila z valprojsko kislino so predstavljala 17,0 % vseh antiepileptikov.

Največja podskupina antiepileptikov so *drugi antiepileptiki (N03AX)*. Predpisanih je bilo 93.785 receptov (indeks 107) v vrednosti 5,8 milijona EUR (indeks 141). Skupno je bilo predpisanih 4.130.799 DDD oz. 5,3 DID zdravil iz skupine drugih antiepileptikov (N03AX). Najpogosteje predpisovana antiepileptika iz te podskupine sta bila *lamotrigin (N03AX09)* s 40.607 recepti (indeks 103) in *levetiracetam (N03AX14)* s 30.244 recepti (indeks 103). Zdravila s *kanabidiolom (N03AX24)* so bila predpisana na 1.584 receptih v vrednosti 1,3 milijona EUR.

Do vključno leta 2022 sta bila v to podskupino uvrščena tudi *gabapentin (N03AX12)* in *pregabalin (N03AX16)*, ki pa sta od leta 2023 razvrščena v ATC skupino N02B (drugi analgetiki in antipiretiki, *gabapentin (N02BF01)* in *pregabalin (N02BF02)*) (32).

N04 Antiparkinsoniki

Predpisanih je bilo 80.162 receptov za antiparkinsonike (indeks 103) v vrednosti skoraj 6,8 milijona EUR (indeks 106), ki so razdeljeni v dve večji podskupini. Povprečna vrednost za 1 recept je bila 84,3 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 38 receptov.

Predpisanih je bilo 17.784 receptov (indeks 97) za podskupino *antiholinergikov (N04A)*, vsi skupina *terciarnih aminov (N04AA)*, od tega 17.780 receptov za *biperiden (N04AA02)*.

Predpisanih je bilo 62.378 receptov (indeks 105) za podskupino *dopaminergikov (N04B)*, 2.866.543 DDD oz. 3,7 DID dopaminergikov (N04B). Povprečna vrednost enega recepta te skupine je bila 105,1 EUR.

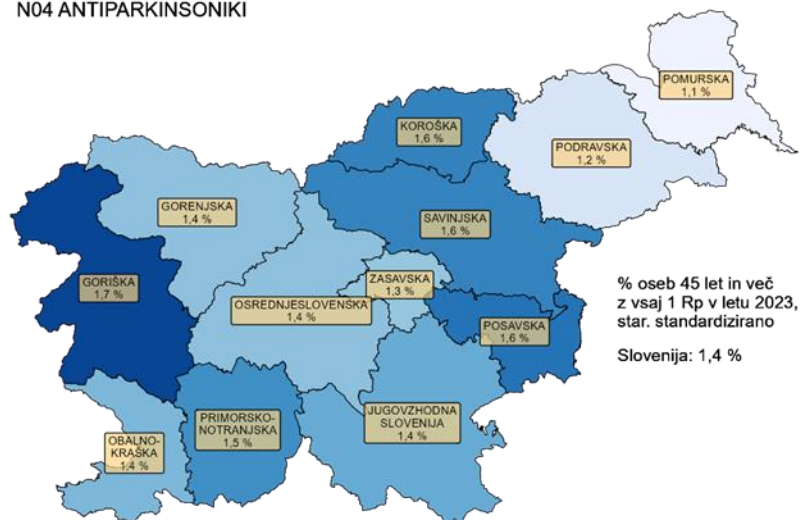
Najpogosteje predpisani dopaminergiki (N04B) so bili *agonisti dopamina (N04BC)*, predpisanih je bilo 29.048 receptov (indeks 105), največ za *pramipeksol (N04BC05)*, za katerega je bilo predpisanih 20.750 receptov (indeks 106) v vrednosti 571,0 EUR (indeks 106).

Druga največja podskupina so zdravila z *dopo in njenimi derivati (N04BA)*, predpisanih je bilo 28.845 receptov (indeks 104) v vrednosti 4,8 milijona EUR (indeks 107). Najbolj pogosto je bila predpisana *levodopa in zaviralec dekarboksilaze (N04BA02)* s 23.588 recepti (indeks 104) v vrednosti 3,4 milijona EUR (indeks 96).

Med *zaviralci monoaminooksidaz tipa B (N04BD)* sta se predpisovala *razagilin (N04BD02)* z 2.535 recepti (indeks 91) v vrednosti 213,4 tisoč EUR (indeks 94) in *safinamid (N04BD03)* s 580 recepti v vrednosti 70,4 tisoč EUR.

Povprečno je bil vsaj en recept za antiparkinsonike predpisan 1,4 % prebivalcev Slovenije, starih 45 in več let, enako kot v letu 2022. Največ antiparkinsonikov je bilo predpisanih v goriški regiji (1,7 %), sledita posavska in savinjska regija (1,6 %), najmanj pa jih je bilo predpisanih v pomurski (1,1 %) in podravski (1,2 %) regiji (slika 4.30).

N04 ANTIPARKINSONIKI

Slika 4.30: Odstotek oseb, starejših od 45 let, ki jim je bil predpisan antiparkinsonik (N04) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

N05 Psiholeptiki

Psiholeptiki so druga najpogosteje predpisana skupina zdravil v skupini N. Predpisanih je bilo 974.678 receptov (indeks 101) v vrednosti 16,0 milijona EUR (indeks 106). Psiholeptiki predstavljajo 24,6 % delež v številu receptov in 18,9 % delež sredstev za zdravila z delovanjem na živčevje. Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 16,4 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 460 receptov.

Antipsihotiki (N05A)

Predpisanih je bilo 371.653 receptov (indeks 105) za antipsihotike (N05A) v vrednosti 10,4 milijona EUR (indeks 106). So druga največja podskupina v skupini psiholeptikov, zanje porabimo 65,0 % vseh sredstev namenjenih psiholeptikom, čeprav je delež receptov le 38,1 %. Povprečna vrednost na en recept je bila 28,0 EUR. Predpisanih je bilo 10.923.075 DDD oz. 14,1 DID antipsihotikov.

Predpisanih je bilo 12.128 receptov za *fenotiazine z alifatsko stransko verigo (N05AA)*. Najpogosteje je bil predpisan *promazin (N05AA03)* na 9.293 receptih (indeks 100).

Za *fenotiazine s piperazinsko strukturo (N05AB)* je bilo predpisanih 5.985 receptov (indeks 101), vse *flufenazin (N05AB02)*.

Med *derivati butirofenona (N05AD)* je bil edini predpisan *haloperidol (N05AD01)* z 9.831 recepti (indeks 98) v vrednosti 212,9 tisoč EUR (indeks 97).

Največ je bilo predpisanih zdravil v podskupini *diazepinov, oksazepinov, tiazepinov in oksepinov (N05AH)*, 230.201 receptov (indeks 106) v vrednosti 4,6 milijona EUR (indeks 106).

Najpogosteje je bil predpisan *kvetiapin (N05AH04)* s 170.763 recepti (indeks 107) v vrednosti 3,0 milijona EUR (indeks 107). Sledila sta *olanzapin (N05AH03)* s 44.299 recepti (indeks 102) in *klozapin (N05AH02)* s 15.139 recepti (indeks 102).

Kvetiapin se lahko uporablja za zdravljenje več bolezni, kot so: bipolarna depresija in velike depresivne epizode pri veliki depresivni motnji, manija, pri kateri se lahko počutite vznemirjeni, pretirano veseli, polne

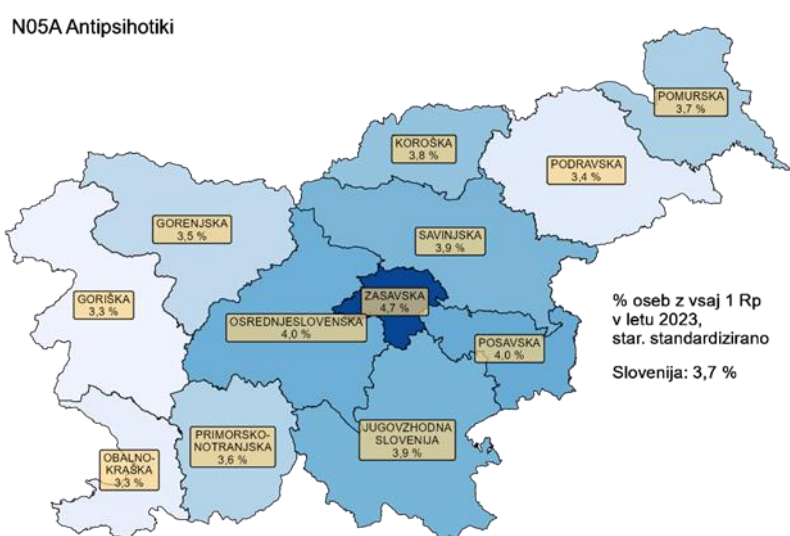
zanosa, navdušenja, ste hiperaktivni ali zmožni slabe presoje, vključno z agresivnostjo ali razdražljivostjo in shizofrenija.

Med *benzamid* (N05AL) je bil najpogosteje predpisan *sulpirid* (N05AL01) s 30.446 recepti (indeks 106).

Predpisanih je bilo tudi 2.619 receptov za *litij* (N05AN) (indeks 98).

Druga največja podskupina so *drugi antipsihotiki* (N05AX), predpisanih je bilo 72.442 receptov (indeks 104), najpogosteje je bil predpisan *risperidon* (N05AX08) z 41.448 recepti (indeks 99). Sledi mu *aripiprazol* (N05AX12) s 17.703 recepti (indeks 102).

Povprečno je antipsihotike prejemale 3,7 % populacije, kar je 0,1 % več kot leta 2021 in 0,3 % več kot leta 2021. Največ antipsihotikov je bilo predpisanih v zasavski regiji (4,7 %), kar je enako kot leta 2022. Sledita posavska in osrednjeslovenska regija (4,0 %) (slika 4.31).

Slika 4.31: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan antipsihotik (N05A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

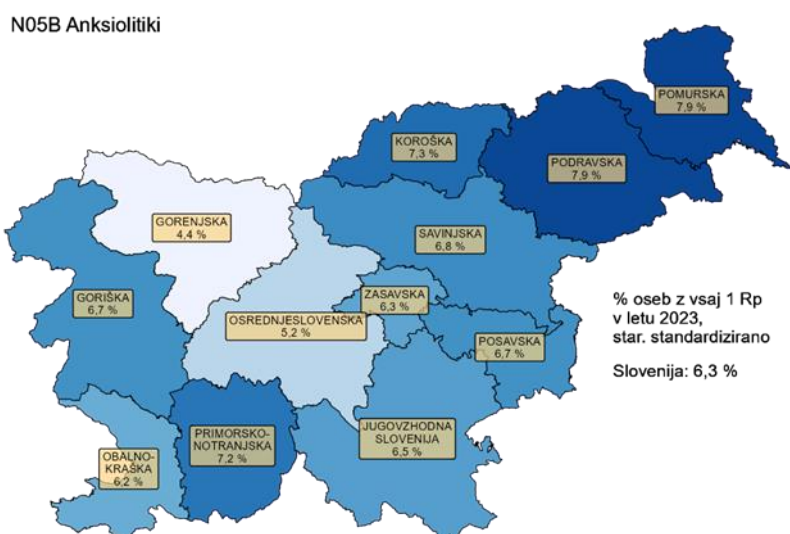
Anksiolitiki (N05B)

Že vrsto let so najpogosteje predpisana skupina psiholeptikov anksiolitiki (N05B). Predpisanih je bilo 407.250 receptov (indeks 100) v vrednosti skoraj 3,1 milijona EUR (indeks 106). Povprečna vrednost enega recepta je znašala 7,5 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 192 receptov. V letu 2023 je bilo predpisanih 8.078.444 DDD oz. 10,4 DID anksiolitikov.

Velika večina predpisanih učinkovin je bila iz podskupine *benzodiazepinov* (N05BA). Najpogosteje predpisane učinkovine med anksiolitiki so bile *alprazolam* (N05BA12) s 171.031 recepti (indeks 105), *bromazepam* (N05BA08) s 128.153 recepti (indeks 104) in *diazepam* (N05BA01) s 66.373 recepti (indeks 107).

Predpisanih je bilo tudi 2.415 receptov (indeks 117) za zdravila iz skupine *derivati difenilmetana* (N05BB), vsi za *hidroksizin* (N05BB01).

Povprečno je v letu 2023 anksiolitike prejemale 6,3 % Slovenk in Slovencev (leta 2022 6,4 %, leta 2021 6,6 %). Največ anksiolitikov so predpisali v pomurski regiji in podravske regiji (7,9 %), sledita koroška regija (7,3 %) in primorsko-notranjska regija (7,2 %). Najmanj so jih predpisovali v gorenjski regiji (4,4 %) (slika 4.32).

Slika 4.32: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan anksiolitik (N05B) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Hipnotiki in sedativi (N05C)

Predpisanih je bilo 195.775 receptov (indeks 100) za hipnotike in sedative (N05C) v vrednosti 2,5 milijona EUR (indeks 103). Povprečna vrednost enega recepta je bila 13,0 EUR. Predpisanih je bilo skupno 7.184.026 DDD oz. 9,3 DID zdravil te podskupine.

Predpisanih je bilo 23.971 receptov iz podskupine *benzodiazepinov (N05CD)*, 10.754 receptov za *nitrazepam (N05CD02)*, 7.162 receptov za *flurazepam (N05CD01)* in 6.055 receptov za *midazolam (N05CD08)*.

Najpogosteje so bila predpisana zdravila iz podskupine *benzodiazepinom sorodnih zdravil (N05CF)*, predpisanih je bilo 158.951 receptov (indeks 99). Vsa vsebujejo *zolpidem (N05CF02)*. Namenjen je za kratkotrajno zdravljenje nespečnosti pri odraslih.

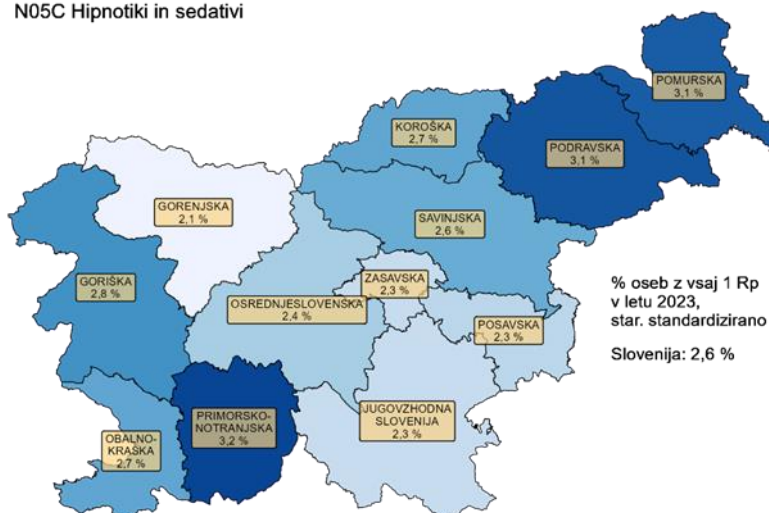
Zdravljenje z benzodiazepini in njim podobnimi zdravili je indicirano samo za nespečnost, ki se klinično izraža kot huda nespečnost ali povzroča pri bolniku hudo izčrpanost. Pri uporabi benzodiazepinov ali njim podobnih učinkovin se lahko pojavi fizična in psihična odvisnost od tovrstnih zdravil. Ta nevarnost se še zveča, če je odmerek večji in čas jemanja daljši.

Predpisanih je bilo 4.714 receptov (indeks 158) iz podskupine *agonisti melatoninskih receptorjev (N05CH)*, vsi za *melatonin (N05CH01)*.

Predpisano je bilo še 8.027 receptov (indeks 90) za *druge hipnotike in sedative (N05CM)*, večina za *klometiazol (N05CM02)* ter 8 receptov za *korenino zdravilne špajke (N05CM09)*.

Povprečno je v letu 2023 hipnotike in sedative prejemale 2,6 % Slovenk in Slovencev (leta 2022 2,7 %, leta 2021 2,8 %). Največ hipnotikov in sedativov so predpisali v primorsko-notranjski regiji (3,2 %) ter podravski in pomurski regiji (3,1 %). Najmanj so jih predpisovali v gorenjski regiji (2,1 %) (slika 4.33).

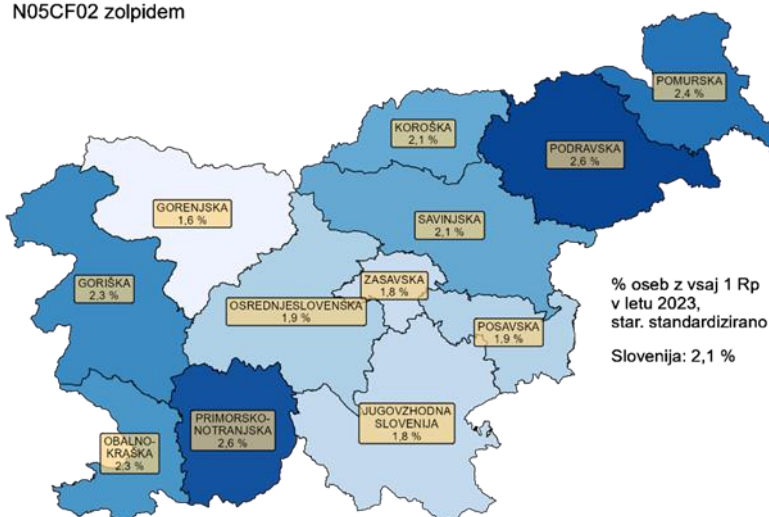
N05C Hipnotiki in sedativi

Slika 4.33: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan hipnotik in sedativ (N05C) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Povprečno je v letu 2023 2,1 % slovenske populacije prejelo vsaj en recept za zolpidem (leta 2022 2,2 % in v letu 2021 2,3 %). Največ so zolpidem predpisovali v podravski in primorsko-notranjski regiji (2,6 %). Najmanj so ga predpisovali v gorenjski regiji (1,6 %) (slika 4.34).

N05CF02 zolpidem

Slika 4.34: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan zolpidem (N05CF02) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

N06 Psihoanaleptiki

Predpisanih je bilo 783.479 receptov (indeks 104) za psihoanaleptike (N06) v vrednosti 18,4 milijona EUR (indeks 105), kar predstavlja 19,8 % delež v številu receptov in 21,8 % delež v vrednosti predpisanih zdravil z delovanjem na živčevje. Povprečna vrednost za 1 recept je znašala 23,5 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 369 receptov.

Antidepresivi (N06A)

Največ je bilo predpisanih antidepresivov (N06A), in sicer 672.283 receptov (indeks 103) v vrednosti 12,9 milijona EUR (indeks 106). Skupno je bilo predpisanih 54.382.085 DDD oz. 70,2 DID antidepresivov.

Predpisanih je bilo 18.220 receptov (indeks 104) za *neselektivne zaviralce privzema monoaminov (N06AA)* v vrednosti 237.775 EUR (indeks 104). Najpogosteje predpisan neselektivni zaviralec privzema monoaminov ostaja *amitriptilin (N06AA09)* s 16.257 recepti (indeks 106).

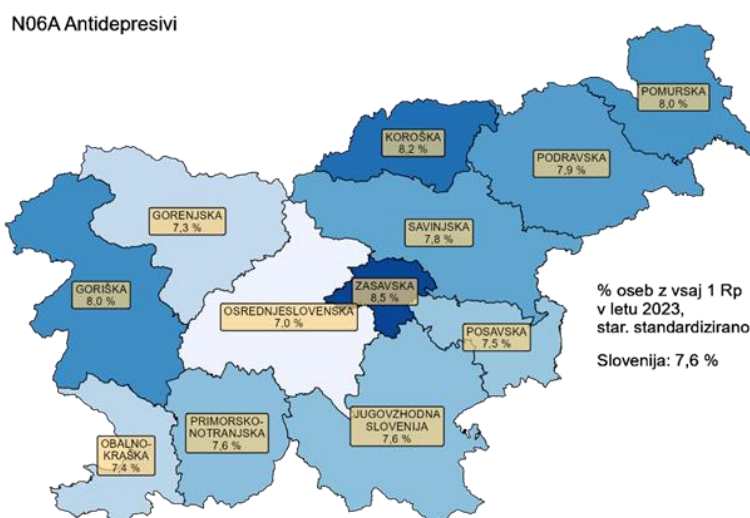
Najpogosteje predpisani antidepresivi so že vrsto let *selektivni zaviralci privzema serotonina (N06AB)*. Predpisanih je bilo 375.337 receptov (indeks 102) v vrednosti 5,9 milijona EUR (indeks 106), predpisanih je bilo 35.002.219 DDD oz. 45,2 DID te skupine antidepresivov. Najpogosteje so bila predpisana zdravila s *sertralinom (N06AB06)* s 157.349 recepti (indeks 106) v vrednosti skoraj 2,7 milijona EUR (indeks 112). Drugi po porabi antidepresivov je *escitalopram (N06AB10)* s 148.675 recepti (indeks 100) v vrednosti 2,0 milijona EUR (indeks 102). Sledijo zdravila s *paroksetinom (N06AB05)* s 45.841 recepti (indeks 99) v vrednosti 852.228 EUR in *fluoksetinom (N06AB03)* z 12.669 recepti (indeks 100) v vrednosti 171.834 EUR (indeks 105).

Predpisanih je bilo 1.584 receptov (indeks 95) za *zaviralce monoaminooksidaz A (N06AG)*, edini predstavnik je *moklobemid (N06AG02)*.

Predpisanih je bilo tudi 277.142 receptov za *druge antidepresive (N06AX)* (indeks 105) v vrednosti 6,9 milijona EUR (indeks 107). Skupno je bilo predpisanih 18.770.882 DDD oz. 24,2 DID drugih antidepresivov (N06AX).

Največ predpisanih zdravil iz te podskupine je vsebovalo *duloksetin (N06AX21)*, ki je bil predpisan na 82.024 receptih (indeks 104), sledijo *mirtazapin (N06AX11)* z 58.806 recepti (indeks 103), *trazodon (N06AX05)* s 50.108 recepti (indeks 112), *venlafaksin (N06AX16)* z 38.052 recepti (indeks 102) in *bupropion (N06AX12)* z 19.497 recepti (indeks 103). Narašča predpisovanje *vortioksetina (N06AX26)*, ki se uporablja za zdravljenje epizod velike depresije pri odraslih. Predpisanih je bilo 17.119 receptov (indeks 111).

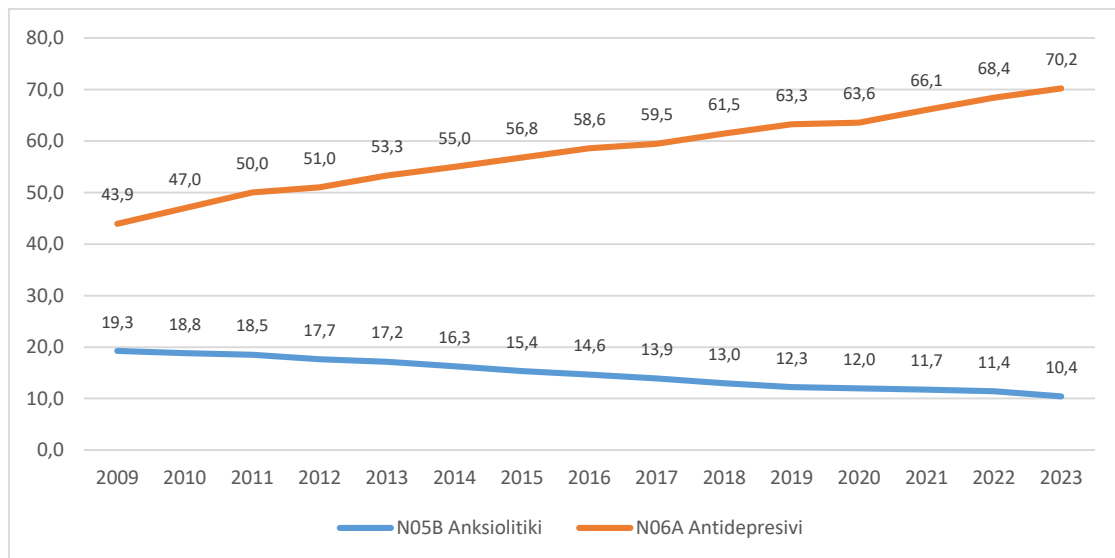
Povprečno je antidepresive prejemale 7,6 % slovenske populacije, (leta 2022 7,4 %, leta 2021 7,2 %). Največ antidepresivov je bilo predpisanih v zasavski regiji (8,5 %), sledijo koroška regija (8,2 %), goriška in pomurska regija (8,0 %), najmanj pa v osrednjeslovenski regiji (7,0 %) (slika 4.35).

Slika 4.35: Odstotek oseb, ki jim je bil predpisan antidepresiv (N06A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Trend predpisovanja antidepresivov in anksiolitikov

Skladno z doktrino predpisovanja je zaznan stalen porast predpisovanja antidepresivov (N06A) in padec predpisovanja anksiolitikov (N05B) (33,34,35) (slika 4.36).

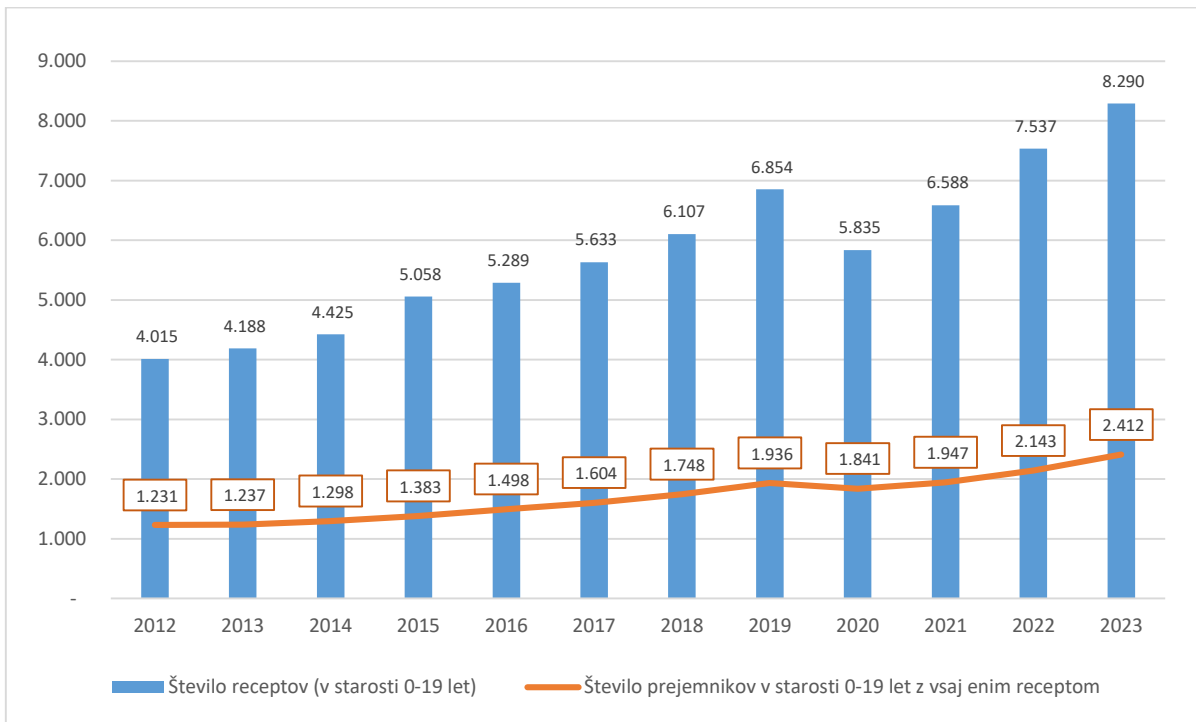

Slika 4.36: Trend predpisovanja antidepresivov (N06A) in anksiolitikov (N05B) v DID, Slovenija, v letih 2009 do 2023.

Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinezije in učinkovine za obnavljanje celic CŽS (N06B)

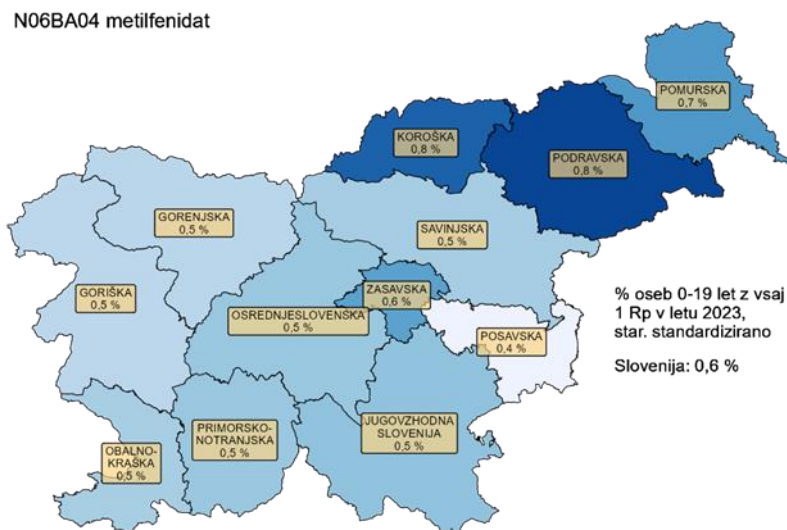
Psihostimulansi, učinkovine za zdravljenje hiperkinezije in učinkovine za obnavljanje celic CŽS (N06B) med psihoanaleptiki zavzemajo manjši delež tako v številu receptov, kot tudi v vrednosti zdravil. Predpisanih je bilo 17.480 receptov (indeks 106) v vrednosti 971,5 tisoč EUR (indeks 98).

Največ je bilo predpisanih *simpatikomimetikov s centralnim delovanjem (N06BA)*, in sicer 13.338 receptov (indeks 113). Najpogosteje predpisani učinkovini iz skupine sta bili *metilfenidat (N06BA04)* z 9.969 recepti (indeks 115) in *atomoksetin (N06BA09)* s 3.202 recepti (indeks 106), ki se uporabljata za zdravljenje motnje pozornosti s hiperaktivnostjo (ADHD). Motnja pozornosti s hiperaktivnostjo (ADHD) ali hiperkinetična motnja je vedenjska motnja pri otrocih in mladostnikih. Spodnja slika prikazuje trend prejemnikov metilfenidata ter trend števila predpisanih receptov (slika 4.37).

Slika 4.37: Število prejemnikov vsaj enega recepta za metilfenidat v starosti 0 - 19 let in število receptov za metilfenidat, Slovenija, v letih 2012 do 2023.

Metilfenidat, ki se predpisuje za zdravljenje hiperkinetične motnje, je v Sloveniji prejemalo 0,6 % populacije v starosti 0 - 19 let, kar je 0,1 % več kot v zadnjih dve letih, največ v podravski in koroški regiji (0,8 %) (slika 4.38).

Slika 4.38: Odstotek oseb, starih 0-19 let, ki jim je bil predpisan metilfenidat v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

V podskupini *drugi psihostimulansi in učinkovine za obnavljanje celic ČŽS (N06BX)* je bilo predpisanih 4.122 receptov (indeks 89), največ za *piracetam (N06BX03)*, 4.063 receptov (indeks 89).

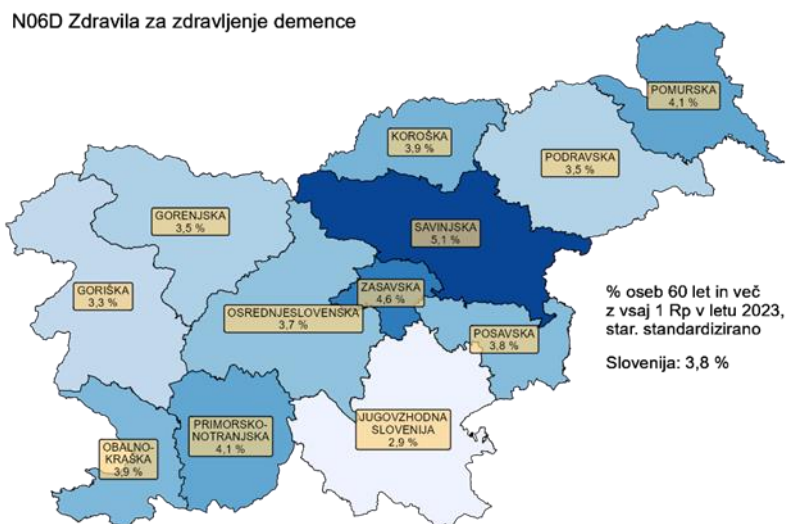
Zdravila za zdravljenje demence (N06D)

Predpisanih je bilo 93.716 receptov (indeks 105) za **zdravila za zdravljenje demence (N06D)** v vrednosti 4,6 milijona EUR (indeks 101), povprečna vrednost enega recepta se je znižala in je znašala 49,0 EUR.

Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine **antiholinesteraz (N06DA)**, predpisanih je bilo 66.856 receptov. Med njimi je tudi najpogosteje predpisan antidementiv **rivastigmin (N06DA03)** s 35.014 recepti (indeks 107). Sledita mu **donepezil (N06DA02)** s 23.711 recepti (indeks 107) in **galantamin (N06DA04)** z 8.131 recepti (indeks 95). Skupno je bilo predpisanih 5.281.189 DDD oz. 6,8 DID antiholinesteraz.

Drugih zdravil za zdravljenje demence (N06DX) je bilo predpisanih 26.860 receptov (indeks 104), prevladoval je **memantin (N06DX01)** s 26.818 recepti (indeks 104), ki je takoj za rivastigminom drugi najpogosteje predpisani antidementiv.

Povprečno je zdravila za zdravljenje demence v letu 2023 prejelo 3,8 % prebivalcev Slovenije, starejših od 60 let, kar je enako kot leta 2022 in 0,1 % več kot leta 2021. Največ zdravil je bilo predpisanih v savinjski regiji (5,1 %), sledijo zasavska regija (4,6 %) in pomurska ter primorsko-notranjska regija (obe 4,1 %). Najmanj zdravil je bilo predpisanih v jugovzhodni Sloveniji (2,9 %) in na goriškem (3,3 %) (slika 4.39).

Slika 4.39: Odstotek oseb, starejših od 60 let, ki so jim bila predpisana zdravila za zdravljenje demence (N06D) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

N07 Druga zdravila z delovanjem na živčevje

Recepti s predpisanimi zdravili, ki pripadajo skupini drugih zdravil z delovanjem na živčevje, predstavljajo 1,6 % delež v številu in 9,0 % vrednostni delež zdravil z delovanjem na živčevje. Predpisanih je bilo 69.369 receptov (indeks 102) v vrednosti 7,6 milijona EUR (indeks 143). Povprečna vrednost enega recepta je bila 109,9 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 33 receptov.

Večino predpisanih receptov so predstavljali recepti s predpisanimi **zdravili proti vrtoglavici (N07C)**. Predpisanih je bilo 59.558 receptov (indeks 101) v vrednosti 702,7 tisoč EUR (indeks 101). Med njimi je bila najpogosteje predpisana učinkovina **betahistin (N07CA01)** s 56.681 recepti (indeks 105).

Za **parasimpatikomimetike (N07A)** je bilo predpisanih 2.628 receptov (indeks 103) v vrednosti 225,5 tisoč EUR (indeks 106), od tega za *piridostigmin (N07AA02)* 2.348 receptov (indeks 104), za *pilokarpin (N07AX01)* pa 280 receptov (indeks 93).

Za **zdravila za zdravljenje zasvojenosti (N07B)** je bilo skupno predpisanih 1.853 receptov (indeks 108).

Za **zdravila za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom (N07BB)** je bilo predpisanih 1.821 receptov (indeks 108). Večinoma je pri tem šlo za *naltrekson (N07BB04)* s 1.803 recepti (indeks 109) in *nalmefen (N07BB05)* z 18 recepti (indeks 78). Skupno je bilo predpisanih 106.680 DDD oz. 0,1 DID zdravil za zdravljenje zasvojenosti z alkoholom.

Za **zdravljenje zasvojenosti z nikotinom (N07BA)** je bilo predpisanih le 11 receptov, vsi za *nikotin (N07BA01)*.

Ker so zdravila z nikotinom na voljo v lekarnah tudi brez recepta, je njihova poraba zagotovo večja, kot je tu prikazana.

Za **zdravila za zdravljenje zasvojenosti z opioidi (N07BC)** je bilo predpisanih 21 receptov (indeks 81), vsi za *metadon (N07BC02)*.

Za **druga zdravila z delovanjem na živčevje (N07X)** je bilo predpisanih 5.330 receptov (indeks 110), največ za *fampridin (N07XX07)*, 3.248 receptov (indeks 103), ki se uporablja za zdravljenje multiple skleroze.

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov

Zdravila za zdravljenje boleznih odvisnosti od opioidov se skladno z *Zakonom o preprečevanju uporabe drog in o obravnavi uživalcev prepovedanih drog* (Ur. list 98/99) v mreži Centrov za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti (CPZOPD) predpisujejo na naročilnico. CPZOPD podatke o porabi sporočajo Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, ki jih posreduje NIJZ.

V letu 2023 je bilo predpisanih 10.360 škatel **morfina (N02AA01)** v vrednosti 578.961,9 EUR v obliki:

- *Substitol 120 mg* (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu)) – 1.560 škatel,
- *Substitol 200 mg* trdih kapsul s podaljšanim sproščanjem (škatla s 30 kapsulami (3 x 10 kapsul v pretisnem omotu)) – 8.800 škatel.

Predpisanih je bilo 22.770 škatel **buprenorfina (N07BC01)** v vrednosti 726.622,4 EUR v obliki:

- *Buprenorfin Alkaloid 2 mg x 28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu)) – 11.728 škatel,
- *Buprenorfin Alkaloid 8 mg x 28tbl* (podjezične tablete, škatla z 28 tabletami (4 x 7 tablet v pretisnem omotu)) – 11.042 škatel.

Predpisanih je bilo tudi 2.797 brizg (raztopine za injiciranje s podaljšanim sproščanjem), leta 2022 1.816 brizg in leta 2021 327 brizg **buprenorfina (N07BC01)**, v vrednosti 551.415,2 EUR (leta 2022 303.219,3 EUR, leta 2021 36.041,1 EUR) v obliki:

- *Buvidal 128 mg razt. za inj. s podaljšanim sproščanjem*, brizga 1x – 338 kos (leta 2022 202 kos),
- *Buvidal 96 mg razt. za inj. s podaljšanim sproščanjem*, brizga 1x – 583 kos (leta 2022 278 kos),
- *Buvidal 64 mg razt. za inj. s podaljšanim sproščanjem*, brizga 1x – 545 kos (leta 2022 227 kos),
- *Buvidal 32 mg razt. za inj. s podaljšanim sproščanjem*, brizga 1x – 301 kos (leta 2022 213 kos),
- *Buvidal 24 mg razt. za inj. s podaljšanim sproščanjem*, brizga 1x – 379 kos (leta 2022 382 kos),
- *Buvidal 16 mg razt. za inj. s podaljšanim sproščanjem*, brizga 1x – 233 kos (leta 2022 317 kos),
- *Buvidal 8 mg razt. za inj. s podaljšanim sproščanjem*, brizga 1x – 418 kos (leta 2022 196 kos).

Predpisanih je bilo 4.640 steklenic **metadona (1000 ml) (N07BC02)** v vrednosti 317.257,5 EUR v obliki:

- *metadonijevega klorida Alkaloid peroralna raztopina 10 mg/1 ml* (škatla s steklenico s 1000 ml peroralne raztopine s plastičnim pokrovčkom, plastično odmerno pipeto in plastičnim adapterjem za steklenico).

Predpisanih je bilo 22 steklenic **metadona (100 ml)** v vrednosti 283,8 EUR v obliki:

- *metadonijevega klorida Alkaloid peroralne raztopine 10 mg/1 ml* (škatla s stekleničko s 100 ml peroralne raztopine s plastično odmerno pipeto in plastičnim pokrovčkom).

Predpisanih je bilo 176 škatel **naloksone (V03AB15)** v vrednosti 5.358,7 EUR v obliki:

- *Nyxoid 1,8 mg pršilo za nos, razt. enodmerni vsebnik, 2x.*

V letu 2023 je znašal strošek zdravil v programu zdravljenja odvisnosti 2.179.900 EUR (leta 2022 2.042.312 EUR, leta 2021 1.823.778 EUR, leta 2020 pa 1.870.008 EUR). Po upadanju stroškov za ta zdravila je v letih 2022 in 2023 opazen porast stroškov.

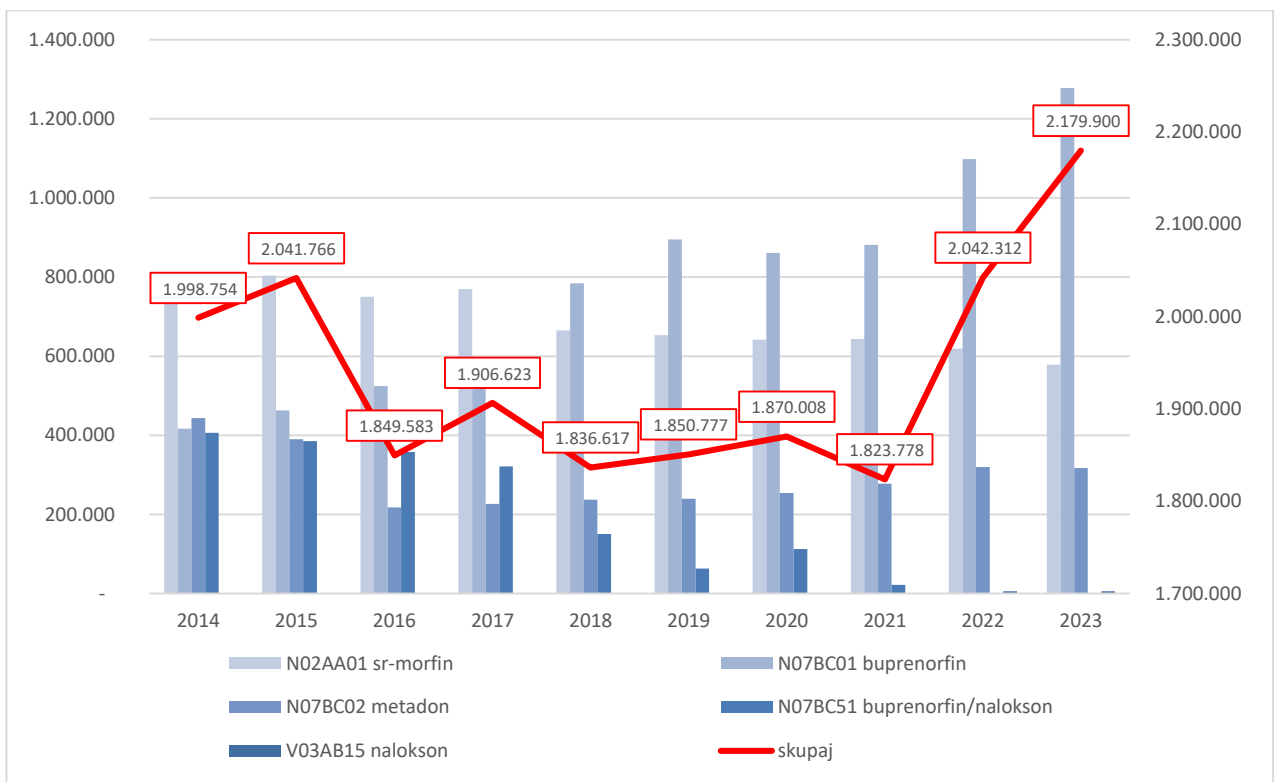
V znesku niso upoštevani stroški soka, platenke, signature in konzervansa ob pripravi metadona.

V letu 2023 je bil strošek metadona 317.541 EUR (leta 2022 319.601 EUR, leta 2021 277.195 EUR), buprenorfina 1.278.037 EUR (leta 2022 1.098.272 EUR, leta 2021 881.329,5 EUR) ter sr-morfina 578.962

EUR (leta 2022 618.687 EUR, leta 2021 643.091,5 EUR). Kombinacija buprenorfina in naloksona v letih 2023 in 2022 ni bila več v uporabi (strošek v letu 2021 21.703,6 EUR, leta 2020 112.635 EUR)

Strošek *naloksona* (V03AB15), ki se je pričel uporabljati v letu 2021, je znašal 5.359 EUR (leta 2022 5.752 EUR, leta 2021 458,9 EUR). Zdravilo *Nyxoid* (nalokson) je namenjeno za takojšnjo uporabo kot nujno zdravljenje ob prevelikem odmerku opioida ali sumu nanj, ki se kaže v obliki respiratorne depresije in/ali depresije centralnega živčnega sistema v bolnišničnem okolju ali zunaj njega.

Na spodnji sliki so prikazane vrednosti posameznih zdravil za zdravljenje odvisnosti od leta 2014 do leta 2023 ter trend skupnih stroškov teh zdravil v EUR (slika 4.40).

Slika 4.40: Trend vrednosti zdravil v programu zdravljenja odvisnosti po posameznih zdravilih, Slovenija, v letih 2014 do 2023.

Predpisovanje zdravil s kanabinoidi

V mnogih evropskih državah je dostop do kanabinoidov in konoplje v medicinske namene odobren oziroma ustrezno reguliran. V Sloveniji je marca 2017 prišlo do spremembe *Uredbe o razvrstitvi prepovedanih drog*, ki je konopljo sprostila iz prve v drugo skupino prepovedanih drog in s tem tudi uradno omogočila uporabo konoplje v medicinske namene v obliki **magistralnih zdravil** (36).

Trenutno je tako na ameriškem kot evropskem trgu kar nekaj **zdravil z dovoljenjem za promet**, ki vsebujejo naravne ali sintetične kanabinoide, predvsem **tetrahidrokanabinol (THC)** in **kanabidiol (CBD)**, v različnih koncentracijah in razmerjih.

V Sloveniji ima med tovrstnimi zdravili od septembra 2019 dovoljenje za promet le *Epidyolex*, ki vsebuje naravno pridobljen CBD in je odobren za zdravljenje nekaterih redkih oblik epilepsije (35). Ostala zdravila so slovenskim bolnikom dostopna preko **začasnega dovoljenja za uvoz**, vendar le, če pri bolniku z drugimi, v Sloveniji dostopnimi zdravili, ni mogoče doseči želenih učinkov. Pobudo za to mora dati lečeči zdravnik, predlog pa mora odobriti strokovni kolegij (36).

Če povzamemo, v Sloveniji je dostop do zdravil s kanabinoidi omogočen:

- z **zdravili z dovoljenjem za promet v Republiki Sloveniji** (*Epidyolex*),
- z **začasnim uvozom** oziroma vnosom zdravil, ki imajo dovoljenje za promet v drugih državah članicah EU ali državah s primerljivimi standardi kakovosti, varnosti in učinkovitosti, kot so vzpostavljeni v EU in s tem tudi v Republiki Sloveniji (*Sativex, Cesamet, Marinol* in *Syndros*),
- z **magistralnimi zdravili** (37).

V Sloveniji se lahko kot magistralno zdravilo iz konoplje, na poseben recept v dvojniku, predpisujejo:

- **izolirani ali sintezno pridobljeni kanabinoidi**, na primer kapljice s kanabinoidi, ki vsebujejo THC ali CBD ali kombinacijo obeh,
- **standardizirani ekstrakt cveta konoplje** ter
- kanabinoidi v obliki **posušenih cvetnih in plodnih vršičkov konoplje** za medicinske namene (37).

Predpisovanje standardiziranega ekstrakta cveta konoplje ter kanabinoidov v obliki posušenih cvetnih in plodnih vršičkov konoplje še ni vpeljano v rutinsko uporabo. Za uvoz standardiziranega ekstrakta cveta konoplje ter cvetnih in plodnih vršičkov konoplje mora biti izražena medicinska potreba (37).

Zdravniki magistralno zdravilo predpišejo na beli ali zeleni recept, ki se izda v dvojniku, vpisan mora biti v knjigo narkotikov, lekarna pa vodi evidenco o uporabi. Magistralno zdravilo lahko pripravi bolnišnična ali javna lekarna.

Lekarne so o predpisanih receptih za omenjene pripravke poročale neposredno na NIJZ, delno tudi na Lekarniško zbornico Slovenije. Ker vse lekarne niso poročale o številu receptov, podajamo le porabo posameznih učinkovin, katerih porabo smo zabeležili na NIJZ. Prejeli smo 19 poročil posameznih lekarn, da izdelujejo magistralne pripravke s THC in CBD.

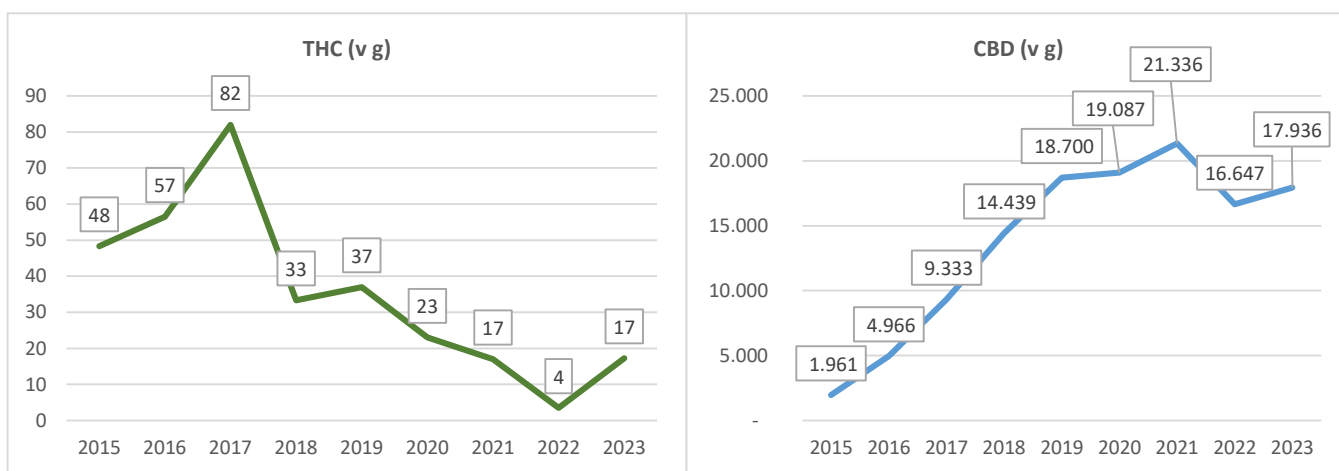
Po podatkih, ki so jih na NIJZ posredovale posamezne lekarne, je bilo v letu 2023 predpisanih 1.656 receptov in izdanih 2.244 magistralnih pripravkov. Zanje je bilo porabljenih 17.936,3 g CBD in 17,3 g THC.

Povprečno je bila cena 1 g CBD 86 EUR, cena 1 g THC pa 386 EUR.

Podatke o magistralnih pripravkih, ki imajo nacionalno šifro in so razvrščena (*kanabidiol, N03AX24*) pa od 30.3.2023 lekarne pošiljajo tudi Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Poraba CBD		Poraba THC
17,9 kg cena 86 EUR/g	SLOVENIJA LETO 2023	17,3 g cena 386 EUR/g

V letu 2023 je opazen ponoven porast predpisovanja tako THC kot CBD (slika 4.41).

Slika 4.41: Skupna poraba THC in CBD v gramih, Slovenija, v letih 2015 do 2023.

4.11 Antiparazitiki, insekticidi in repelenti (ATC skupina P)

Antiparazitiki, insekticidi in repelenti so razvrščeni v tri skupine. Glede na število predpisanih receptov in vrednost izdanih zdravil so antiparazitiki, insekticidi in repelenti najmanjša skupina v celotni ATC klasifikaciji zdravil. V letu 2023 je bilo predpisanih 68.561 receptov (indeks 111) v vrednosti 1.036.981 EUR (indeks 127). Povprečna vrednost na en recept z izdanimi zdravili iz skupine P je znašala 15,1 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 32 receptov (tabela 4.13).

Tabela 4.13: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini antiparazitikov, insekticidov in repelentov (P), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
P - ANTIPARAZITIKI, INSEKTICIDI IN REPELENTI	68.561	111	1.036.981 €	127	15,1 €	32	713.399	0,9
P01 - ANTIPROTOZOIKI	30.965	108	570.586 €	132	18,4 €	15	273.610	0,4
P01A - Zdravila za zdravljenje ameboz in drugih protozojskih bolezni	24.461	108	355.585 €	134	14,5 €	12	84.204	0,1
P01AB - Derivati nitroimidazola	24.461	108	355.585 €	134	14,5 €	12	84.204	0,1
<i>P01AB01 - metronidazol</i>	24.461	108	355.585 €	134	14,5 €	12	84.204	0,1
P01B - Antimalariki	6.504	108	215.001 €	128	33,1 €	3	189.406	0,2
P01BA - Aminokinolini	5.307	102	112.556 €	116	21,2 €	3	158.070	0,2
<i>P01BA02 - hidroksiklorokin</i>	5.307	103	112.556 €	116	21,2 €	3	158.070	0,2
P01BB - Bigvanidi	1.176	143	101.401 €	142	86,2 €	1	30.960	0,0
<i>P01BB51 - progvanil in atovakon</i>	1.176	143	101.401 €	142	86,2 €	1	30.960	0,0
P01BD - Diaminopirimidini	21		1.044 €		49,7 €	0	376	0,0
<i>P01BD01 - pirimetamin</i>	21		1.044 €		49,7 €	0	376	0,0
P02 - ANTIHELMINTIKI	32.537	111	315.249 €	114	9,7 €	15	136.629	0,2
P02C - Zdravila proti boleznim, ki jih povzročajo nematodi (nitasti črvi)	32.537	111	315.249 €	114	9,7 €	15	136.629	0,2
P02CA - Derivati benzimidazola	32.534	111	314.860 €	114	9,7 €	15	136.625	0,2
<i>P02CA01 - mebendazol</i>	32.515	111	314.364 €	114	9,7 €	15	136.557	0,2
<i>P02CA03 - albendazol</i>	19	95	496 €	100	26,1 €	0	68	0,0
P02CF - Avermektini	3		389 €		129,7 €	0	4	0,0
<i>P02CF01 - ivermektin</i>	3		389 €		129,7 €	0	4	0,0
P03 - ZDRAVILA PROTI PARAZITOM ZUNANJIH POVRŠIN IN PROTI GARJAM, INSEKTICIDI IN REPELENTI	5.059	141	151.146 €	144	29,9 €	2	303.160	0,4
P03A - Zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	5.059	141	151.146 €	144	29,9 €	2	303.160	0,4
P03AC - Piretrini in sintezne spojine	4.972	139	150.064 €	144	30,2 €	2	282.600	0,4
<i>P03AC04 - permetrin</i>	4.972	139	150.064 €	144	30,2 €	2	282.600	0,4
P03AX - Druga zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam	87	348	1.082 €	403	12,4 €	0	20.560	0,0
<i>P03AX01 - benzilbenzoat</i>	87	348	1.082 €	403	12,4 €	0	20.560	0,0

P01 Antiprotozoiki

Predpisanih je bilo 30.965 receptov (indeks 108) za skupino antiprotozoikov, to je 273.610 DDD oz. 0,4 DID antiprotozoikov.

Večinoma so bila predpisana **zdravila za zdravljenje ameboz in drugih protozojskih bolezni (P01A)**, predpisanih je bilo 24.461 receptov (indeks 108), vsi so *derivati nitroimidazola (P01AB)*, in sicer *metronidazol (P01AB01)*.

Predpisanih je bilo še 6.504 receptov (indeks 108) za **antimalarike (P01B)**, predvsem *aminokinoline (P01BA)*, za *hidroksiklorokin (P01BA02)* 5.307 receptov, 1.176 receptov za *bigvanidine (P01BB)*, vsi za *progvanil in atovakon (P01BB51)* ter 21 receptov za *diaminopirimidine (P01BD)*, vsi za *pirimetamin (P01BD01)*.

P02 Antihelmintiki

Največja podskupina so antihelmintiki (P02), predpisanih je bilo 32.537 receptov (indeks 111), v vrednosti 315,2 tisoč EUR (indeks 114), 136.629 DDD oz. 0,2 DID antihelmintikov.

Vsa so bila **zdravila proti boleznim, ki jih povzročajo nematodi (nitasti črvi) (P02C)**, največ je bilo predpisane *mebendazola (P02CA01)* z 32.534 recepti (indeks 111).

P03 Zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticidi in repelenti

Predpisanih je bilo tudi 5.059 receptov (indeks 141) za zdravila proti parazitom zunanjih površin in proti garjam, insekticide in repelente (P03), večinoma so uvrščeni v podskupino *piretrinov in sinteznih spojin (P03AC)*, na 4.972 receptih je bil predpisan *permetrin (P03AC04)*.

4.12 Zdravila za bolezni dihal (ATC skupina R)

V letu 2023 je bilo predpisanih 1.142.230 receptov (indeks 101) v vrednosti 46,9 milijona EUR (indeks 116) za zdravila za bolezni dihal, ki so razvrščena v šest skupin. Povprečna vrednost na en recept s predpisanimi zdravili iz skupine R je bila 41,1 EUR (leta 2022 35,9 EUR), na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 539 receptov.

Predpisanih je bilo 61.564.232 DDD, to je 79,5 DDD na 1.000 prebivalcev na dan. Največ DDD na 1.000 prebivalcev na dan je bilo predpisanih za zdravila za obstruktivne pljučne bolezni (R03) ter v skupini antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06) (tabela 4.14).

Tabela 4.14: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni dihal (R), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
R - ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	1.142.230	101	46.894.110 €	116	41,1 €	539	61.564.232	79,5
R01 - ZDRAVILA ZA BOLEZNI NOSNE SLUZNICE	222.275	109	2.389.156 €	114	10,7 €	105	10.566.142	13,6
R01A - Dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice	222.117	109	2.387.684 €	114	10,7 €	105	10.565.232	13,6
R01AA - Simpatomimetiki, enokomponentna zdravila	4.144	99	36.786 €	106	8,9 €	2	40.050	0,1
R01AA05 - oksimetazolin	3.796	98	33.517 €	105	8,8 €	2	36.406	0,0
R01AA07 - ksilometazolin	348	109	3.269 €	117	9,4 €	0	3.644	0,0
R01AB - Simpatomimetiki, kombinacije brez kortikosteroidov	470	77	4.402 €	83	9,4 €	0	5.900	0,0
R01AB06 - ksilometazolin	470	77	4.402 €	83	9,4 €	0	5.900	0,0
R01AC - Zdravila s protialergijskim delovanjem brez kortikosteroidov	25	139	345 €	143	13,8 €	0	696	0,0
R01AC03 - azelastin	25	139	345 €	143	13,8 €	0	696	0,0
R01AD - Kortikosteroidi	212.497	109	2.276.159 €	114	10,7 €	100	10.360.798	13,4
R01AD05 - budezonid	1.532	96	19.138 €	135	12,5 €	1	124.250	0,2
R01AD08 - flutikazon	20.600	105	507.983 €	87	24,7 €	10	2.297.888	3,0
R01AD09 - mometazon	163.540	111	1.287.683 €	133	7,9 €	77	6.755.100	8,7
R01AD12 - flutikazonfuroat	10.638	87	127.626 €	90	12,0 €	5	510.300	0,7
R01AD58 - flutikazon, kombinacije	16.187	111	333.729 €	114	20,6 €	8	673.260	0,9
R01AX - Druga zdravila za bolezni nosne sluznice	4.981	107	69.992 €	141	14,1 €	2	157.788	0,2
R01AX06 - mupirocin	6	300	142 €	277	23,7 €	0	18	0,0
R01B - Nazalni dekonjestivi za sistemsko zdravljenje	158	125	1.472 €	137	9,3 €	0	910	0,0
R01BA - Simpatomimetiki	158	125	1.472 €	137	9,3 €	0	910	0,0
R01BA52 - psevdofedrin, kombinacije	158	125	1.472 €	137	9,3 €	0	910	0,0
R02 - ZDRAVILA Z UČINKOM NA ŽRELO	402	104	3.091 €	105	7,7 €	0	1.922	0,0
R02A - Zdravila z učinkom na žrelo	402	104	3.091 €	105	7,7 €	0	1.922	0,0
R02AA - Antiseptiki	289	115	1.904 €	117	6,6 €	0	1.327	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
R02AA05 - klorheksidin	54	92	538 €	94	10,0 €	0	131	0,0
R02AA15 - povidon-jod	138	116	635 €	127	4,6 €	0	927	0,0
R02AA16 - benzalkonium	8	267	48 €	299	6,1 €	0	30	0,0
R02AA20 - razne učinkovine	89	129	683 €	129	7,7 €	0	240	0,0
R02AX - Druga zdravila z učinkom na žrelo	113	84	1.187 €	90	10,5 €	0	595	0,0
R02AX01 - flurbiprofen	90	82	1.026 €	91	11,4 €	0	442	0,0
R02AX03 - benzidamin	23	96	160 €	86	7,0 €	0	153	0,0
R03 - ZDRAVILA ZA OBSTRUKTIVNE PLJUČNE BOLEZNI	573.310	102	25.129.012 €	104	43,8 €	270	34.173.846	44,1
R03A - Inhalacijski adrenergiki	422.303	103	16.410.379 €	104	38,9 €	199	23.869.427	30,8
R03AC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	103.053	96	846.814 €	95	8,2 €	49	3.419.190	4,4
R03AC02 - salbutamol	100.119	96	691.634 €	97	6,9 €	47	3.187.470	4,1
R03AC12 - salmeterol	343	78	11.872 €	80	34,6 €	0	21.780	0,0
R03AC13 - formoterol	773	96	35.427 €	100	45,8 €	0	55.110	0,1
R03AC18 - indakaterol	1.818	85	107.881 €	83	59,3 €	1	154.830	0,2
R03AK - Adrenergiki v kombinaciji s kortikosteroidi ali drugimi učinkovinami razen antiholinergikov	153.832	104	9.875.516 €	102	64,2 €	73	11.708.025	15,1
R03AK06 - salmeterol in flutikazon	17.721	89	1.184.683 €	88	66,9 €	8	1.358.040	1,8
R03AK07 - formoterol in budesonid	41.301	103	2.351.349 €	100	56,9 €	19	2.758.590	3,6
R03AK08 - formoterol in beklometazon	78.926	109	5.297.547 €	108	67,1 €	37	6.307.065	8,1
R03AK10 - vilanterol in flutikazonfuroat	13.176	97	928.987 €	96	70,5 €	6	1.024.470	1,3
R03AK11 - formoterol in flutikazon	2.708	141	112.950 €	149	41,7 €	1	259.860	0,3
R03AL - Adrenergiki v kombinaciji z antiholinergiki, vključno s kortikosteroidi v trojnih kombinacijah	165.418	108	5.688.049 €	109	34,4 €	78	8.742.212	11,3
R03AL01 - fenoterol in ipratropijev bromid	120.143	106	1.622.706 €	104	13,5 €	57	5.487.152	7,1
R03AL03 - vilanterol in umeklidinijev bromid	4.973	101	445.341 €	103	89,6 €	2	383.490	0,5
R03AL04 - indakaterol in glikopironijev bromid	6.059	90	576.146 €	81	95,1 €	3	483.840	0,6
R03AL05 - formoterol in aklidinijev bromid	3.160	115	266.698 €	106	84,4 €	1	220.650	0,3
R03AL06 - olodaterol in tiotropijev bromid	13.359	123	922.602 €	117	69,1 €	6	793.710	1,0
R03AL08 - vilanterol, umeklidinijev bromid in flutikazonfuroat	1.100	121	106.615 €	115	96,9 €	1	76.860	0,1
R03AL09 - formoterol, glikopironijev bromid in beklometazon	16.624	134	1.747.942 €	126	105,1 €	8	1.296.510	1,7
R03B - Druga zdravila za obstruktivne pljučne bolezni, za inhaliranje	107.808	98	3.870.849 €	96	35,9 €	51	7.419.153	9,6

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
R03BA - Glukokortikoidi	63.902	94	1.531.332 €	97	24,0 €	30	4.452.683	5,8
R03BA02 - budezonid	4.868	87	72.618 €	88	14,9 €	2	239.250	0,3
R03BA05 - flutikazon	31.837	93	573.308 €	94	18,0 €	15	1.102.043	1,4
R03BA07 - mometazon	4.881	87	134.837 €	96	27,6 €	2	433.290	0,6
R03BA08 - ciklezonid	22.316	101	750.569 €	102	33,6 €	11	2.678.100	3,5
R03BB - Antiholinergiki	43.906	103	2.339.517 €	95	53,3 €	21	2.966.470	3,8
R03BB01 - ipratropijev bromid	1	50	8 €	49	8,3 €	0	10	0,0
R03BB04 - tiotropijev bromid	37.966	104	1.995.274 €	95	52,6 €	18	2.502.630	3,2
R03BB05 - akliadinijev bromid	2.481	112	137.665 €	111	55,5 €	1	179.880	0,2
R03BB06 - glikopironijev bromid	2.625	85	153.383 €	80	58,4 €	1	219.060	0,3
R03BB07 - umeklidinijev bromid	833	103	53.188 €	102	63,9 €	0	64.890	0,1
R03C - Adrenergiki za sistemsko zdravljenje	336	89	1.904 €	95	5,7 €	0	2.600	0,0
R03CC - Bronhoselektivni agonisti adrenergičnih receptorjev beta-2	336	89	1.904 €	95	5,7 €	0	2.600	0,0
R03CC02 - salbutamol	336	89	1.904 €	95	5,7 €	0	2.600	0,0
R03D - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	42.863	97	4.845.880 €	112	113,1 €	20	2.882.667	3,7
R03DA - Ksantini	5.991	98	133.278 €	137	22,2 €	3	457.772	0,6
R03DA04 - teofilin	5.991	98	133.278 €	137	22,2 €	3	457.772	0,6
R03DC - Antagonisti levkotrienskih receptorjev	32.297	95	933.447 €	97	28,9 €	15	2.287.242	3,0
R03DC03 - montelukast	32.297	95	933.447 €	97	28,9 €	15	2.287.242	3,0
R03DX - Druga sistemska zdravila za obstruktivne pljučne bolezni	4.575	113	3.779.155 €	115	826,0 €	2	137.654	0,2
R03DX05 - omalizumab	2.104	112	1.358.580 €	115	645,7 €	1	42.005	0,1
R03DX07 - roflumilast	253	93	21.052 €	97	83,2 €	0	18.510	0,0
R03DX09 - mepolizumab	1.697	116	1.520.474 €	111	896,0 €	1	48.194	0,1
R03DX10 - benralizumab	521	126	879.049 €	125	1687,2 €	0	28.944	0,0
R05 - ZDRAVILA ZA ZDRAVLJENJE KAŠLJA IN PREHLADA	14.975	61	219.248 €	78	14,6 €	7	143.708	0,2
R05C - Ekspektoransi, kombinacije brez antitusikov	4.469	99	121.742 €	110	27,2 €	2	47.068	0,1
R05CA - Ekspektoransi	231	61	2.029 €	69	8,8 €	0	2.097	0,0
R05CA10 - kombinacije	13	100	89 €	113	6,8 €	0	265	0,0
R05CA12 - list navadnega bršljana	141	89	1.251 €	123	8,9 €	0	1.432	0,0
R05CA13 - cineol	77	37	689 €	37	8,9 €	0	400	0,0
R05CB - Mukolitiki	4.237	102	119.709 €	111	28,3 €	2	44.970	0,1
R05CB01 - acetilcistein	2.485	96	31.882 €	103	12,8 €	1	30.968	0,0
R05CB02 - bromheksin	1.114	110	8.241 €	112	7,4 €	1	7.840	0,0
R05CB06 - ambroksol	525	117	4.233 €	105	8,1 €	0	2.383	0,0
R05CB13 - dornaza alfa (dezoksiribonukleaza)	113	111	75.353 €	115	666,8 €	0	3.780	0,0
R05D - Antitusiki, kombinacije brez ekspektoransov	10.214	52	94.400 €	57	9,2 €	5	94.397	0,1

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
R05DA - Opijevi alkaloidi in njihovi derivati	7.225	42	65.043 €	46	9,0 €	3	36.444	0,0
<i>R05DA04 - kodein</i>	2.130	124	26.175 €	120	12,3 €	1	13.752	0,0
<i>R05DA08 - folkodin</i>	5.095	33	38.868 €	32	7,6 €	2	22.692	0,0
R05DB - Drugi antitusiki	2.987	118	29.347 €	121	9,8 €	1	57.953	0,1
<i>R05DB13 - butamirat</i>	2.987	118	29.347 €	121	9,8 €	1	57.953	0,1
R05X - Druga zdravila za zdravljenje prehlada	233	97	2.570 €	100	11,0 €	0	1.683	0,0
R06 - ANTIHISTAMINIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE	324.415	99	3.045.537 €	104	9,4 €	153	16.537.184	21,4
R06A - Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	324.415	99	3.045.537 €	104	9,4 €	153	16.537.184	21,4
R06AA - Aminoalkiletri	117	129	1.081 €	137	9,2 €	0	469	0,0
<i>R06AA02 - difenhidramin</i>	76	143	615 €	164	8,1 €	0	201	0,0
<i>R06AA04 - klemastin</i>	2	67	40 €	128	20,2 €	0	10	0,0
<i>R06AA09 - doksilamin</i>	39	111	426 €	111	10,9 €	0	258	0,0
R06AB - Substituirani alkilamini	5.117	596	31.208 €	605	6,1 €	2	27.510	0,0
<i>R06AB03 - dimetinden</i>	5.117	596	31.208 €	605	6,1 €	2	27.510	0,0
R06AD - Derivati fenotiazina	9.057	98	72.350 €	103	8,0 €	4	254.531	0,3
<i>R06AD03 - tietilperazin</i>	9.057	98	72.350 €	103	8,0 €	4	254.531	0,3
R06AE - Derivati piperazina	57.250	97	594.616 €	97	10,4 €	27	2.965.978	3,8
<i>R06AE07 - cetirizin</i>	36.715	95	350.594 €	101	9,5 €	17	1.603.548	2,1
<i>R06AE09 - levocetirizin</i>	20.535	101	244.022 €	92	11,9 €	10	1.362.430	1,8
R06AX - Drugi antihistaminiki za sistemsko zdravljenje	252.874	98	2.346.282 €	105	9,3 €	119	13.288.696	17,2
<i>R06AX13 - loratadin</i>	128.339	85	1.016.744 €	88	7,9 €	61	5.216.496	6,7
<i>R06AX26 - feksofenadin</i>	23.529	107	262.963 €	109	11,2 €	11	1.869.000	2,4
<i>R06AX27 - desloratadin</i>	101.001	119	1.066.518 €	127	10,6 €	48	6.202.990	8,0
<i>R06AX29 - bilastin</i>	5		57 €		11,4 €	0	210	0,0
R07 - DRUGA ZDRAVILA ZA BOLEZNI DIHAL	6.853	129	16.108.066 €	146	2350,5 €	3	141.429	0,2
R07A - Druga zdravila za boleznih dihal	6.853	129	16.108.066 €	146	2350,5 €	3	141.429	0,2
R07AX - Druga zdravila za boleznih dihal	6.853	129	16.108.066 €	146	2350,5 €	3	141.429	0,2
<i>R07AX02 - ivakaftor</i>	729	146	5.691.221 €	151	7806,9 €	0	11.907	0,0
<i>R07AX30 - ivakaftor in lumakaftor</i>	19	83	291.271 €	117	15330,0 €	0	560	0,0
<i>R07AX32 - ivakaftor, tezakaftor in eleksakaftor</i>	772	149	9.864.975 €	145	12778,5 €	0	26.992	0,0

R01 Zdravila za boleznih nosne sluznice

Zdravila za boleznih nosne sluznice (R01) so v letu 2023 predstavljala 19,5 % delež receptov in 5,1 % delež vrednosti zdravil za boleznih dihal. Predpisanih je bilo 222.275 receptov (indeks 109) v vrednosti 2,4 milijona EUR (indeks 114). Predpisanih je bilo 10.566.142 DDD oz. 13,6 DID zdravil za boleznih nosne sluznice. Na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 105 receptov.

Skoraj vsa predpisana zdravila v tej skupini so bila **dekongestivi in druga zdravila za lokalno zdravljenje nosne sluznice (R01A)**, predpisanih je bilo 222.117 receptov (indeks 109).

Za *simpatikomimetike, enokomponentna zdravila (R01AA)* je bilo predpisanih 4.144 receptov (indeks 99), večinoma *oksimetazolin (R01AA05)* na 3.796 receptih (indeks 98). Lokalne simpatikomimetike dobijo pacienti v lekarni tudi brez recepta. Njihova dejanska poraba je zato zagotovo bistveno večja, saj se večina teh zdravil izda brez recepta.

Največ je bilo v skupini R01 predpisanih *kortikosteroidov (R01AD)*, in sicer 212.497 receptov (indeks 109). Največje število predpisanih receptov s kortikosteroidi je bilo za zdravila, ki so vsebovala *mometazon (R01AD09)*, in sicer 163.540 receptov (indeks 111) v vrednosti skoraj 1,3 milijona EUR (indeks 133), sledi *flutikazon (R01AD08)* z 20.600 recepti (indeks 105), *flutikazon, kombinacije (R01AD58)* s 16.187 recepti (indeks 111) in *flutikazonfuroat (R01AD12)* z 10.638 recepti (indeks 87).

Za *nazalne dekongestive za sistemsko zdravljenje (R01B)* je bilo predpisanih 158 receptov (indeks 125), vsi za *simpatomimetike (R01BA)*, za *psevdoefedrin, kombinacije (R01BA52)*.

R02 Zdravila z učinkom na žrelo

Predpisana sta bila le 402 recepta (indeks 104) za zdravila z učinkom na žrelo v vrednosti 3.091 EUR (indeks 105), od tega 289 receptov (indeks 115) za *antiseptike (R02AA)*, največ *povidon-joda (R02AA15)*, *raznih učinkovin (R02AA20)* in *klorheksidina (R02AA05)*, ter 113 receptov (indeks 84) *drugih zdravil z učinkom na žrelo (R02AX)*, npr. *flurbiprofena (R02AX01)* in *benzidamina (R02AX03)*.

R03 Zdravila za obstruktivne pljučne bolezni

Skupina zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03) je največja iz skupine zdravil za bolezni dihal tako glede na število predpisanih receptov (50,2 %) kot tudi glede na vrednost izdanih zdravil (53,6 %). Predpisanih je bilo 573.310 receptov (indeks 102) v vrednosti 25,1 milijona EUR (indeks 104). Povprečna vrednost na en recept je znašala 43,8 EUR. Na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 270 receptov.

Od zdravil za obstruktivne pljučne bolezni so bili najpogosteje predpisani *inhalacijski adrenergiki (R03A)*, predpisanih je bilo 422.303 receptov (indeks 103) v vrednosti 16,4 milijona EUR (indeks 104), skupaj 23.869.427 DDD oz. 30,8 DID.

Predpisanih je bilo 103.053 receptov (indeks 96) za *bronhoselektivne agoniste adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03AC)*, najpogosteje je bil predpisan *salbutamol (R03AC02)* na 100.119 receptih (indeks 96) v vrednosti 691.634 EUR (indeks 97).

V skupini *adrenergikov v kombinaciji s kortikosteroidi ali drugimi učinkovinami razen antiholinergikov (R03AK)* je bilo predpisanih 153.832 receptov (indeks 104) v vrednosti 9,9 milijona EUR (indeks 102). Največ je bilo predpisanih receptov za *formoterol in beklometazon (R03AK08)*, 78.926 receptov (indeks 109), sledijo *formoterol in budesonid (R03AK07)* z 41.301 recepti (indeks 103), *salmeterol in flutikazon (R03AK06)* s 17.721 recepti (indeks 89) ter *vilanterol in flutikazonfuroat (R03AK10)* s 13.176 recepti (indeks 97).

Največji delež v skupini inhalacijskih adrenergikov predstavlja podskupina *adrenergikov v kombinaciji z antiholinergiki, vključno s kortikosteroidi v trojnih kombinacijah (R03AL)*, za katero je bilo predpisanih 165.418 receptov (indeks 108), v vrednosti 5,7 milijona EUR (indeks 109).

Med njimi je bilo daleč največ receptov za kombinacijo *fenoterola in ipratropijevega bromida (R03AL01)*, predpisanih je bilo 120.143 receptov (indeks 106).

Nadaljuje se naraščanje predpisovanja trojne kombinacije *formoterol, glikopironijev bromid in beklometazon (R03AL09)*, ki se uporablja za zdravljenje zmerne do hude oblike kronične obstruktivne pljučne bolezni. Predpisanih je bilo 16.624 receptov (indeks 134).

Predpisanih je bilo 13.359 receptov (indeks 123) *olodaterola in tiotropijevega bromida (R03AL06)*, 6.059 receptov (indeks 90) *indakaterola in glikopironijevega bromida (R03AL04)* ter 4.973 receptov (indeks 101) *vilanterola in umeklidinijevega bromida (R03AL03)*.

Narašča tudi predpisovanje kombinacije *vilanterola, umeklidinijevega bromida in flutikazonfuroata (R03AL08)*, predpisanih je bilo 1.100 receptov (indeks 121).

Druga največja podskupina so **druga zdravila za obstruktivne pljučne bolezni, za inhaliranje (R03B)**, predpisanih je bilo 107.808 receptov (indeks 98) v vrednosti 3,9 milijona EUR (indeks 96).

Največ je bilo zdravil, ki so vsebovala *glukokortikoide (R03BA)*, predpisanih je bilo 63.902 receptov (indeks 94). Najpogosteje je bil predpisan *flutikazon (R03BA05)* z 31.837 recepti (indeks 93) in *ciklezonid (R03BA08)*, predpisanih je bilo 22.316 receptov (indeks 101).

Antiholinergikov (R03BB) je bilo predpisanih 43.906 receptov (indeks 103), najpogosteje je bil predpisan *tiotropijev bromid (R03BB04)* s 37.966 recepti (indeks 104).

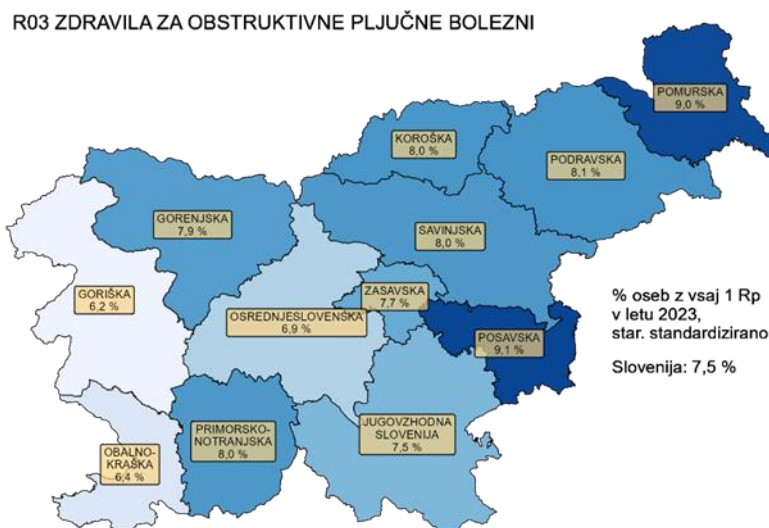
Predpisanih je bilo le 336 receptov (indeks 89) za zdravila skupine **adrenergikov za sistemsko zdravljenje (R03C)**, vsi so spadali v skupino *bronhoselektivnih agonistov adrenergičnih receptorjev beta-2 (R03CC)*, in sicer je bil predpisan le *salbutamol (R03CC02)*.

V skupini **drugih sistemskih zdravil za obstruktivne pljučne bolezni (R03D)** je bilo predpisanih 42.863 receptov (indeks 97) v vrednosti 4,8 milijona EUR (indeks 112).

Največ je bilo predpisanih *antagonistov levkotrienskih receptorjev (R03DC)*, 32.297 receptov (indeks 95), vse *montelukast (R03DC03)*.

Predpisanih je bilo tudi 5.991 receptov (indeks 98) za *ksantine (R03DA)*, vse *teofilin (R03DA04)*.

Povprečno zdravila za obstruktivne pljučne bolezni prejema 7,5 % prebivalcev Slovenije, leta 2022 je bilo takih 7,4 %, leta 2021 pa 6,6 %. Največ zdravil za zdravljenje obstruktivnih pljučnih bolezni so v letu 2023 predpisali v posavski regiji (9,1 %, leta 2022 9,3 %, leta 2021 8,3 %) in pomurski regiji (9,0 %, leta 2022 8,8 %, leta 2021 7,5 %), sledi podravska regija (8,1 %, leta 2022 7,8 %, leta 2021 7,1 %) (slika 4.42).

Slika 4.42: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za obstruktivne pljučne bolezni (R03) v posameznih statističnih regijah R Slovenije, Slovenija 2023.

R05 Zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada

Na recept je bilo predpisanih 14.975 receptov za zdravila za zdravljenje kašlja in prehlada (indeks 61) v vrednosti 219,2 tisoč EUR (indeks 78).

Predpisanih je bilo 4.469 receptov (indeks 99) za **ekspektoranse, kombinacije brez antitusikov (R05C)**, predvsem za *mukolitike (R05CB)*, in sicer 4.237 receptov (indeks 102), največ za *acetilcistein (R05CB01)* z 2.485 recepti (indeks 96), sledi *bromheksin (R05CB02)* s 1.114 recepti (indeks 110).

Najbolj pogosto pa so predpisovali **antitusike, kombinacije brez ekspektoransov (R05D)**, predpisanih je bilo 10.214 receptov (indeks 52).

Večinoma so bili predpisani *opijevi alkaloidi in njihovi derivati (R05DA)*, predpisanih je bilo 7.225 receptov (indeks 42), najpogosteje je bil predpisan *folkodin (R05DA08)* na 5.095 receptih (indeks 33), ki mu je sledil *kodein (R05DA04)* z 2.130 recepti (indeks 124).

Vsa zdravila iz skupine *drugi antitusiki (R05DB)* so vsebovala *butamirat (R05DB13)* z 2.987 recepti (indeks 118). Ker gre za skupino zdravil, ki se z izjemo folkodina in kodeina izdajajo v lekarnah tudi brez recepta, je njihova dejanska poraba zagotovo večje od prikazane.

R06 Antihistaminiki za sistemsko zdravljenje

Vsa zdravila so spadala v podskupino **antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (R06A)**, predpisanih je bilo 324.415 receptov (indeks 99), v vrednosti 3,0 milijona EUR (indeks 104), 16.537.184 DDD oz. 21,4 DID antihistaminikov za sistemsko zdravljenje.

Aminoalkiletri (R06AA) so bili predpisanih na 117 receptih (indeks 129), od tega zdravila z *difenhidraminom (R06AA02)* na 76 receptih (indeks 143). Ta zdravila imajo režim izdaje brez zdravniškega recepta v lekarni, zato je skupna poraba zdravil višja od prikazane.

Predpisanih je bilo 5.117 receptov (indeks 596) za substituirane alkilamine (R06AB), predpisovala se je samo učinkovina dimetinden (R06AB03).

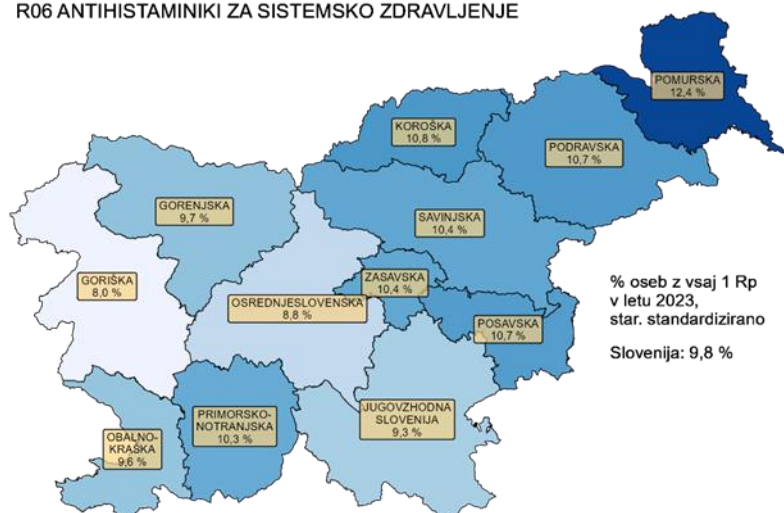
Od *derivatov fenotiazina (R06AD)* so vsa predpisana zdravila vsebovala *tietilperazin (R06AD03)* z 9.057 recepti (indeks 98), 254.531 DDD oz. 0,3 DID.

Predpisanih je bilo 57.250 receptov (indeks 97) z *derivati piperazina (R06AE)*, in sicer s *cetirizinom (R06AE07)* 36.715 receptov (indeks 95) in z *levocetirizinom (R06AE09)* 20.535 receptov (indeks 101).

Največ, 252.874 receptov (indeks 98) v vrednosti 2,3 milijona EUR je bilo predpisanih za zdravila iz skupine *drugih antihistaminikov za sistemsko zdravljenje (R06AX)*. Zdravila z *loratadinom (R06AX13)* so bila predpisana na 128.339 receptih (indeks 85), sledila so zdravila z *desloratadinom (R06AX27)* na 101.001 receptih (indeks 119) in *feksofenadinom (R06AX26)* na 23.529 receptih (indeks 107).

V letu 2023 je 9,8 % oseb prejelo antihistaminike za sistemsko zdravljenje (leta 2022 9,9 %, leta 2021 8,6 %), od tega največ v pomurski regiji (12,4 %, leta 2022 12,1 %, leta 2021 10,5 %), sledile so koroška regija (10,8 %, enako leta 2022, leta 2021 9,6 %), posavska regija (10,7 %, leta 2022 10,9 %, leta 2021 9,1 %) in podravska regija (10,7 %, leta 2022 10,8 %, leta 2021 9,5 %). Porast in ponoven upad sta vidna tudi v osrednjeslovenski regiji (8,8 %, leta 2022 9,2 %, leta 2021 8,0 %) (slika 4.43).

R06 ANTIHISTAMINIKI ZA SISTEMSKO ZDRAVLJENJE

Slika 4.43: Odstotek oseb, ki so jim bili predpisani antihistaminiki za sistemsko zdravljenje (R06) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

4.13 Zdravila za bolezni čutil (ATC skupina S)

Vsa predpisana zdravila za bolezni čutil v letu 2023 so bila iz skupine **zdravil za očesne bolezni (S01)**. Zdravila za bolezni čutil se sicer razvrščajo v tri skupine druge ravni ATC klasifikacije (9).

V letu 2023 je bilo predpisanih 840.264 receptov (indeks 107) v vrednosti skoraj 14,1 milijona EUR (indeks 110). Povprečna vrednost enega recepta je bila 16,7 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 396 receptov. Skupno je bilo predpisanih 14.638.701 DDD, to je 18,9 DDD na 1.000 prebivalcev na dan (tabela 4.15).

Tabela 4.15: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini zdravil za bolezni čutil (S), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
S - ZDRAVILA ZA BOLEZNI ČUTIL	840.264	107	14.067.778 €	110	16,7 €	396	14.638.701	18,9
S01 - ZDRAVILA ZA OČESNE BOLEZNI	840.264	107	14.067.778 €	110	16,7 €	396	14.638.701	18,9
S01A - Zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	236.382	112	1.721.549 €	115	7,3 €	111	1.178.616	1,5
S01AA - Antibiotiki	179.386	120	1.167.098 €	125	6,5 €	85	798.534	1,0
S01AA01 - kloramfenikol	33.591	110	197.019 €	117	5,9 €	16	145.297	0,2
S01AA11 - gentamicin	1	100	49 €	121	48,8 €	0	10	0,0
S01AA12 - tobramicin	125.842	133	819.295 €	137	6,5 €	59	584.865	0,8
S01AA14 - benzilpenicilin	21	131	1.122 €	144	53,4 €	0	210	0,0
S01AA19 - ampicilin	14		503 €		35,9 €	0	150	0,0
S01AA21 - amikacin	1	5	57 €	6	56,9 €	0	10	0,0
S01AA26 - azitromicin	19.843	82	142.484 €	87	7,2 €	9	65.982	0,1
S01AA27 - cefuroksim	1		89 €		89,0 €	0	1.000	0,0
S01AA28 - vankomicin	29	62	2.990 €	72	103,1 €	0	540	0,0
S01AD - Protivirusna zdravila	5.504	95	95.465 €	95	17,3 €	3	29.253	0,0
S01AD03 - aciklovir	3.033	102	53.872 €	100	17,8 €	1	14.918	0,0
S01AD09 - ganciklovir	2.471	89	41.594 €	90	16,8 €	1	14.335	0,0
S01AE - Fluorokinoloni	51.058	94	426.101 €	97	8,3 €	24	344.560	0,4
S01AE03 - ciprofloksacin	45.568	93	373.660 €	96	8,2 €	21	241.475	0,3
S01AE05 - levofloksacin	16	533	112 €	464	7,0 €	0	85	0,0
S01AE07 - maksifloksacin	5.474	98	52.328 €	102	9,6 €	3	103.000	0,1
S01AX - Druga zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij	333	154	19.320 €	195	58,0 €	0	4.790	0,0
S01AX02 - srebrove spojine	65	66	2.938 €	71	45,2 €	0	650	0,0
S01B - Protivnetna zdravila	108.021	101	1.367.490 €	102	12,7 €	51	959.352	1,2
S01BA - Kortikosteroidi, enokomponentna zdravila	72.011	98	841.725 €	103	11,7 €	34	743.012	1,0
S01BA01 - deksametazon	43.379	92	401.350 €	93	9,3 €	20	323.285	0,4
S01BA02 - hidrokortizon	20.332	112	343.195 €	116	16,9 €	10	300.795	0,4
S01BA04 - prednizolon	8		132 €		16,5 €	0	40	0,0
S01BA07 - fluorometolon	4.129	95	32.678 €	98	7,9 €	2	28.130	0,0
S01BA14 - loteprednol	4.158	107	64.068 €	111	15,4 €	2	90.613	0,1
S01BC - Nesteroidna protivnetna zdravila	36.010	107	525.765 €	102	14,6 €	17	216.340	0,3
S01BC10 - nepafenak	12.733	58	225.315 €	62	17,7 €	6	81.015	0,1

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
S01BC11 - bromfenak	23.277	196	300.450 €	202	12,9 €	11	135.325	0,2
S01C - Protivnetne učinkovine v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami	147.455	109	869.360 €	114	5,9 €	70	778.786	1,0
S01CA - Kortikosteroidi v kombinaciji s protimikrobnimi učinkovinami	147.455	109	869.360 €	114	5,9 €	70	778.786	1,0
S01CA01 - deksametazon in protimikrobne učinkovine	147.455	109	869.360 €	114	5,9 €	70	778.786	1,0
S01E - Zdravila za zdravljenje glavkoma in zdravila za zožitev zenice	157.328	102	4.760.005 €	103	30,3 €	74	11.721.947	15,1
S01EA - Simpatomimetiki za zdravljenje glavkoma (zelene mreže)	626	745	8.667 €	1637	13,8 €	0	35.625	0,0
S01EA05 - brimonidin	626	745	8.667 €	1637	13,8 €	0	35.625	0,0
S01EB - Parasimpatomimetiki	243	106	13.770 €	118	56,7 €	0	2.870	0,0
S01EB01 - pilokarpin	243	106	13.770 €	118	56,7 €	0	2.870	0,0
S01EC - Zaviralci karboanhidraze	22.677	101	407.643 €	105	18,0 €	11	1.239.557	1,6
S01EC01 - acetazolamid	4.089	108	54.735 €	132	13,4 €	2	63.673	0,1
S01EC03 - dorzolamid	2.521	97	54.954 €	102	21,8 €	1	81.283	0,1
S01EC04 - brinzolamid	12.482	100	197.070 €	102	15,8 €	6	851.025	1,1
S01EC54 - brinzolamid, kombinacije	3.585	99	100.884 €	101	28,1 €	2	243.575	0,3
S01ED - Antagonisti adrenergičnih receptorjev beta	70.085	100	2.636.323 €	100	37,6 €	33	5.449.815	7,0
S01ED01 - timolol	6.072	96	132.836 €	97	21,9 €	3	411.425	0,5
S01ED02 - betaksolol	1.388	87	26.692 €	89	19,2 €	1	95.175	0,1
S01ED51 - timolol, kombinacije	62.625	101	2.476.795 €	100	39,5 €	30	4.943.215	6,4
S01EE - Analogi prostaglandina	63.697	103	1.693.602 €	108	26,6 €	30	4.994.080	6,5
S01EE01 - latanoprost	45.827	104	1.078.786 €	110	23,5 €	22	3.585.545	4,6
S01EE03 - bimatoprost	3.063	90	103.669 €	93	33,8 €	1	241.110	0,3
S01EE04 - travoprost	4.627	90	93.911 €	92	20,3 €	2	323.075	0,4
S01EE05 - tafluprost	10.180	110	417.235 €	113	41,0 €	5	844.350	1,1
S01F - Midriatiki in cikloplegiki	7.368	120	348.291 €	154	47,3 €	3	0	0,0
S01FA - Antiholinergiki	7.336	120	346.885 €	154	47,3 €	3	0	0,0
S01FA01 - atropin	7.235	119	341.821 €	153	47,2 €	3	0	0,0
S01FA02 - skopolamin	17	213	1.182 €	399	69,5 €	0	0	0,0
S01FA05 - homatropin	70	135	3.472 €	154	49,6 €	0	0	0,0
S01FA06 - tropikamid	13	144	105 €	190	8,1 €	0	0	0,0
S01FA56 - tropikamid, kombinacije	1		304 €		304,4 €	0	0	0,0
S01FB - Simpatomimetiki, brez zdravil za zdravljenje glavkoma	32	86	1.406 €	101	43,9 €	0	0	0,0
S01FB01 - fenilefrin	32	86	1.406 €	101	43,9 €	0	0	0,0
S01G - Dekongestivi in protialergijska zdravila	58.312	100	815.345 €	101	14,0 €	27	0	0,0
S01GA - Simpatomimetiki za oženje krvnih žil	50	70	448 €	82	9,0 €	0	0	0,0
S01GA02 - tetrazolin	14	67	127 €	67	9,1 €	0	0	0,0
S01GA51 - nafazolin, kombinacije	21	57	160 €	70	7,6 €	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
<i>S01GA52 - tetrizolin, kombinacije</i>	15	115	161 €	127	10,7 €	0	0	0,0
S01GX - Druga protialergijska zdravila	58.262	100	814.897 €	101	14,0 €	27	0	0,0
<i>S01GX06 - emedastin</i>	667	100	21.718 €	105	32,6 €	0	0	0,0
<i>S01GX07 - azelastin</i>	12		195 €		16,3 €	0	0	0,0
<i>S01GX08 - ketotifen</i>	24.711	100	375.987 €	102	15,2 €	12	0	0,0
<i>S01GX09 - olopatadin</i>	32.872	100	416.996 €	100	12,7 €	15	0	0,0
S01H - Lokalni anestetiki	15	150	119 €	145	7,9 €	0	0	0,0
S01HA - Lokalni anestetiki	15	150	119 €	145	7,9 €	0	0	0,0
<i>S01HA04 - proksimetakain</i>	15	150	119 €	145	7,9 €	0	0	0,0
S01L - Učinkovine za zdravljenje očesno žilnih bolezni	7		4.568 €		652,6 €	0	0	0,0
S01LA - Učinkovine za preprečevanje neovaskularizacije	7		4.568 €		652,6 €	0	0	0,0
<i>S01LA05 - aflibercept</i>	7		4.568 €		652,6 €	0	0	0,0
S01X - Druga zdravila za očne bolezni	125.376	109	4.181.052 €	118	33,3 €	59	0	0,0
S01XA - Druga zdravila za očne bolezni	125.376	109	4.181.052 €	118	33,3 €	59	0	0,0
<i>S01XA03 - hipertonična raztopina natrijevega klorida</i>	791	129	44.786 €	136	56,6 €	0	0	0,0
<i>S01XA05 - natrijev edetat</i>	13	100	1.907 €	115	146,7 €	0	0	0,0
<i>S01XA08 - acetilcistein</i>	843	149	63.507 €	194	75,3 €	0	0	0,0
<i>S01XA15 - askorbinska kislina (vitamin C)</i>	81	127	4.489 €	148	55,4 €	0	0	0,0
<i>S01XA18 - ciklosporin</i>	5.766	121	1.014.656 €	124	176,0 €	3	0	0,0
<i>S01XA20 - umetne solze in druga nevtralna zdravila</i>	115.237	107	2.894.392 €	114	25,1 €	54	0	0,0

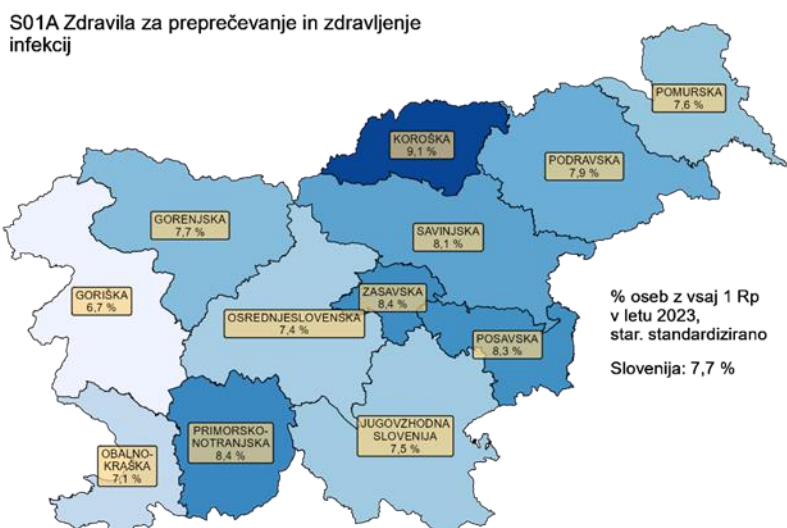
Največ predpisanih receptov z zdravili za očne bolezni je bilo iz skupine **zdravil za preprečevanje in zdravljenje infekcij (S01A)**, za katere je bilo predpisanih 236.382 receptov (indeks 112) v vrednosti 1,7 milijona EUR (indeks 115).

Največji delež le-teh so predstavljali recepti za **antibiotike (S01AA)**, ki jih je bilo 179.386 (indeks 120). Najbolj pogosto je bil predpisan **tobramicin (S01AA12)** s 125.842 recepti (indeks 133).

Protivirusnih zdravil (S01AD) je bilo predpisanih 5.504 receptov (indeks 95), od tega 3.033 receptov (indeks 102) za **aciklovir (S01AD03)** in 2.471 receptov (indeks 89) za **ganciklovir (S01AD09)**.

Predpisanih je bilo 51.058 receptov (indeks 94) za **fluorokinolone (S01AE)**, od tega največ, 45.568 receptov (indeks 93), za **ciprofloksacin (S01AE03)**.

V letu 2023 je 7,7 % oseb prejelo zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij (S01A), v letu 2022 7,0 % in v letu 2021 6,0 %. Največ so jih prejeli v koroški regiji (9,1 %), zasavski in primorsko-notranjski regiji (8,4 %) ter posavski regiji (8,3 %), najmanj pa v goriški (6,7 %) in obalno-kraški regiji (7,1 %) (slika 4.44).

Slika 4.44: Odstotek oseb, ki so jim bila predpisana zdravila za preprečevanje in zdravljenje infekcij (S01A) v posameznih statističnih regijah R Slovenije v letu 2023.

Predpisanih je bilo 108.021 receptov za **protivnetna zdravila (S01B)** (indeks 101), najpogosteje so bila predpisana zdravila s *kortikosteroidi, enokomponentna zdravila (S01BA)*, in sicer z 72.011 recepti (indeks 98), od tega največ, 43.379 receptov (indeks 92) z *deksametazonom (S01BA01)*, sledi *hidrokortizon (S01BA02)* z 20.332 recepti (indeks 112).

Predpisanih je bilo 36.010 receptov (indeks 107) *nesteroidnih protivnetnih zdravil (S01BC)*.

Predpisano je bilo 12.733 receptov (indeks 58) za *nepafenak (S01BC10)*, ki se uporablja za preprečevanje in zdravljenje pooperativne bolečine in vnetja, povezanega z operacijo katarakte.

Predpisanih je bilo še 23.277 receptov (indeks 196) za *bromfenak (S01BC11)*.

Predpisanih je bilo 147.455 receptov (indeks 109) za **protivnetne učinkovine v kombinacijah s protimikrobnimi učinkovinami (S01C)**. Vse so *kortikosteroidi v kombinaciji s protimikrobnimi učinkovinami (S01CA)*, vse *deksametazon in protimikrobne učinkovine (S01CA01)*.

Predpisanih je bilo 157.328 receptov (indeks 102) z **zdravili za zdravljenje glavkoma in zdravili za zožitev zenice (S01E)** v vrednosti 4,8 milijona EUR (indeks 103). Povprečna vrednost enega recepta je bila 30,3 EUR, na 1.000 prebivalcev je bilo predpisanih 74 receptov.

Največ, 70.085 receptov (indeks 100), je bilo predpisanih *antagonistov adrenergičnih receptorjev beta (S01ED)*, najpogosteje so uporabljali kombinacijo zaviralca adrenergičnih receptorjev beta *timolola, kombinacije (S01ED51)*, ki je bil predpisan na 62.625 receptih (indeks 101) v vrednosti 2,5 milijona EUR (indeks 100).

Sledijo *analogi prostaglandina (S01EE)*, ki so bili predpisani na 63.697 receptih (indeks 103), med njimi je bil najpogosteje predpisan *latanoprost (S01EE01)* s 45.827 recepti (indeks 104) v vrednosti 1,1 milijona EUR (indeks 110).

Predpisanih je bilo tudi 22.677 receptov (indeks 101) za *zaviralce karboanhidraze (S01EC)*, največ *brinzolamida (S01EC54)* na 12.482 receptih.

Predpisanih je bilo 7.368 receptov (indeks 120) za **midriatike in cikloplegike (S01F)**, večinoma so to bili *antiholinergiki (S01FA)*, večinoma *atropin (S01FA01)*.

Predpisanih je bilo 58.312 receptov (indeks 100) za **dekongestive in protialergijska zdravila (S01G)**. Večinoma so to *druga protialergijska zdravila (S01GX)*, največ *olopatadin (S01GX09)* na 32.872 receptih (indeks 100) in *ketotifen (S01GX08)* na 24.711 receptih (indeks 100).

Predpisanih je bilo 125.376 receptov (indeks 109) v vrednosti 4,2 milijona EUR (indeks 118) za skupino **druga zdravila za očesne bolezni (S01X)**.

Največkrat so bile predpisane *umetne solze in druga nevtralna zdravila (S01XA20)*, predpisanih je bilo 115.237 receptov (indeks 107) v vrednosti 2,9 milijona EUR (indeks 114).

4.14 Razna zdravila (ATC skupina V)

Razna zdravila so zdravila, ki niso uvrščena v nobeno izmed prej omenjenih skupin in so razvrščena v šest podskupin: alergijo sprožajoče snovi (alergeni) (V01), druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni (V03), diagnostiki (V04), osnovna hranila (V06), drugi neterapevtski pripravki (V07) in kontrastna sredstva (V08).

V letu 2023 je bilo za zdravila iz skupine V predpisanih in izdanih 159.979 receptov (indeks 111), v vrednosti 11,1 milijona EUR (indeks 117), kar kaže na stalen porast predpisovanja.

Predpisanih je bilo 5.403 receptov (indeks 114) za **alergijo sprožajoče snovi (alergeni) (V01)**.

Vsi so bili *alergenski ekstrakti (V01AA)*, in sicer večinoma *cvetni prah trav (V01AA02)* z 2.079 recepti (indeks 107) in *razni alergenski ekstrakti (V01AA20)* s 1.175 recepti (indeks 78).

Predpisanih je bilo 13.089 receptov (indeks 111) za **druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni (V03)**, največ za *zdravila za zdravljenje hiperkaliemije in hiperfosfatemije (V09AE)*, in sicer 11.297 receptov (indeks 114). Največkrat sta bila predpisana *sevelamer (V03AE02)* na 5.441 receptih (indeks 101) in *natrijev cirkonijev ciklosilikat (V03AE10)* na 2.822 receptih (indeks 288).

Največ predpisanih zdravil je bilo iz skupine **osnovnih hranil (V06)**, predpisanih je bilo 141.399 receptov (indeks 111), ki so predstavljali 88,4 % delež receptov celotne skupine V.

Predpisanih je bilo 4.896 receptov (indeks 104) za *hranila za otroke (V06C)*, od tega 633 receptov za *hranila brez fenilalanina (V06CA)*.

Največ je bilo predpisanih receptov za *druga hranila (V06D)*, predpisanih je bilo 136.470 receptov (indeks 111), največ za skupino *maščobe, ogljikove hidrati, proteini, minerali in vitamini, kombinacije (V06DB)* s 132.692 recepti (indeks 111) v vrednosti 6,2 milijona EUR (indeks 124). Predpisanih je bilo tudi 3.406 receptov za *mlečne nadomestke (V06DF)* (indeks 116) (tabela 4.16).

Tabela 4.16: Število predpisanih receptov, vrednost izdanih zdravil ter število DDD in DID v skupini raznih zdravil (V), Slovenija 2023.

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
V - RAZNA ZDRAVILA	159.979	111	11.148.389 €	117	69,7 €	75	559.993	0,7
V01 - ALERGIJO SPROŽAJOČE SNOVI (ALERGENI)	5.403	114	901.205 €	111	166,8 €	3	96.398	0,1
V01A - Alergijo sprožajoče snovi (alergeni)	5.403	114	901.205 €	111	166,8 €	3	96.398	0,1
V01AA - Alergenski ekstrakti	5.403	114	901.205 €	111	166,8 €	3	96.398	0,1
V01AA02 - cvetni prah trav	2.079	107	254.850 €	101	122,6 €	1	80.850	0,1
V01AA03 - pršice v hišnem prahu	954	236	151.736 €	281	159,1 €	0	0	0,0
V01AA05 - drevesni cvetni prah	605	193	109.376 €	205	180,8 €	0	0	0,0
V01AA10 - cvetje	204	122	49.826 €	135	244,2 €	0	0	0,0
V01AA20 - razni alergenski ekstrakti	1.175	78	240.763 €	78	204,9 €	1	15.548	0,0
V03 - DRUGA NERAZVRŠČENA ZDRAVILA ZA RAZLIČNE BOLEZNI	13.089	111	2.491.215 €	105	190,3 €	6	463.595	0,6

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
V03A - Druga nerazvrščena zdravila za različne bolezni	13.089	111	2.491.215 €	105	190,3 €	6	463.595	0,6
V03AB - Antidoti	5	6	535 €	1603	107,0 €	0	0	0,0
V03AB23 - acetilcistein	5		535 €		107,0 €	0	0	0,0
V03AC - Kelirajoča sredstva za zdravljenje akutnih zastropitev z železom	848	100	376.269 €	46	443,7 €	0	11.080	0,0
V03AC03 - deferasiroks	848	100	376.269 €	46	443,7 €	0	11.080	0,0
V03AE - Zdravila za zdravljenje hiperkaliemije in hiperfosfatemije	11.297	114	2.055.888 €	137	182,0 €	5	430.344	0,6
V03AE01 - polistirensulfonat	1.643	76	67.256 €	72	40,9 €	1	22.689	0,0
V03AE02 - sevelamer	5.441	101	722.108 €	108	132,7 €	3	239.175	0,3
V03AE03 - lantanov(III) karbonat	892	98	305.364 €	94	342,3 €	0	40.770	0,1
V03AE05 - železov(III) oksihidroksid saharozni kompleks	499	113	128.512 €	110	257,5 €	0	26.790	0,0
V03AE10 - natrijev cirkonijev ciklosilikat	2.822	288	832.648 €	285	295,1 €	1	100.920	0,1
V03AF - Zdravila za zaščito organizma pri zdravljenju neoplazem	2		109 €		54,6 €	0	10	0,0
V03AF03 - kalcijev folinat	2		109 €		54,6 €	0	10	0,0
V03AG - Zdravila za zdravljenje hiperkalcemije	928	97	57.248 €	99	61,7 €	0	22.161	0,0
V03AG05 - natrijev fosfat	134		10.191 €		76,1 €	0	2.316	0,0
V03AH - Zdravila za normaliziranje znižane koncentracije glukoze v krvi	9		1.166 €		129,5 €	0	0	0,0
V03AH01 - diazoksid	9		1.166 €		129,5 €	0	0	0,0
V04 - DIAGNOSTIKI	65	171	74.966 €	132	1153,3 €	0	0	0,0
V04C - Drugi diagnostiki	65	171	74.966 €	132	1153,3 €	0	0	0,0
V04CD - Testi za ugotavljanje hipofiznega delovanja	65	171	74.966 €	132	1153,3 €	0	0	0,0
V04CD01 - metirapon	65	171	74.966 €	132	1153,3 €	0	0	0,0
V06 - OSNOVNA HRANILA	141.399	111	7.680.644 €	122	54,3 €	67	0	0,0
V06C - Hranila za otroke	4.896	104	1.161.000 €	117	237,1 €	2	0	0,0
V06CA - Hranila brez fenilalanina	633	100	825.416 €	112	1304,0 €	0	0	0,0
V06D - Druga hranila	136.470	111	6.516.381 €	123	47,7 €	64	0	0,0
V06DB - Maščobe, ogljikovi hidrati, proteini, minerali in vitamini, kombinacije	132.692	111	6.216.906 €	124	46,9 €	63	0	0,0
V06DC - Ogljikovi hidrati	56	329	13.068 €	95	233,4 €	0	0	0,0
V06DF - Mlečni nadomestki	3.406	116	254.721 €	106	74,8 €	2	0	0,0
V06DX - Druge kombinacije hranil	316	94	31.686 €	92	100,3 €	0	0	0,0

ATC skupina	Število Rp 2023	Indeks št. Rp 23/22	Vrednost zdravil v EUR 2023	Indeks vrednosti 23/22	Povprečna vrednost na 1 Rp v EUR	Št. Rp na 1000 preb.	Število DDD 2023	Število DID 2023
V07 - DRUGI NETERAPEVTSKI PRIPRAVKI	21	95	332 €	128	15,8 €	0	0	0,0
V07A - Drugi neterapevtski pripravki	21	95	332 €	128	15,8 €	0	0	0,0
V07AB - Raztopine in pripravki za redčenje, vključno s tekočinami za izpiranje	21	95	332 €	128	15,8 €	0	0	0,0
V08 - KONTRASTNA SREDSTVA	2	200	26 €	305	13,2 €	0	0	0,0
V08A - Jodirana rentgenska kontrastna sredstva	2	200	26 €	305	13,2 €	0	0	0,0
V08AA - Nefrotropna, visokoosmolalna rentgenska kontrastna sredstva, topna v vodi	2		26 €		13,2 €	0	0	0,0
V08AA01 - diatrizojska kislina	2		26 €		13,2 €	0	0	0,0

5. Zdravila za izvajanje programa cepljenja

Staša Javornik, Tatja Kostnapfel

Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) vsako leto pripravi predlog Programa cepljenja in zaščite z zdravili in ga predlaga Ministru za zdravje v sprejem. V njem so opredeljeni programi cepljenja in zaščite z zdravili za različne skupine prebivalstva.

Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2023 je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 89/2023 (38). Letni programi se objavijo na spletni strani Ministrstva za zdravje in na spletni strani NIJZ.

Preskrbo s cepivi in specifičnimi imunoglobulini za izvajanje Programa cepljenja, ki se financira iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zagotavlja NIJZ.

V tabeli 5.1 prikazujemo izdajo zdravil, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja za izvedbo programa cepljenja. Tabela prikazuje količine zdravil v odmerkih, izdanih in distribuiranih na cepilna mesta v letih 2019, 2020, 2021, 2022 in 2023 ter porabljenega sredstva za nakup zdravil za izvajanje programa cepljenja v letu 2023, ki se financirajo iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja (vrednosti so v EUR brez DDV).

Tabela 5.1: Število izdanih odmerkov zdravil za izvajanje programa cepljenja v Sloveniji v letih 2019, 2020, 2021, 2022 in 2023.

ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2023/2022	Vrednost v letu 2023 (EUR brez DDV)
		leto 2019	leto 2020	leto 2021	leto 2022	leto 2023		
J06BB02	Humani imunoglobulin proti tetanusu	5.984	4.764	5.362	6.207	4.136	67	40.850,00
J06BB04	Humani imunoglobulin proti hepatitisu tipa B	6	5	4	1	5	500	0
J06BB05	Humani imunoglobulin proti steklini	180	115	110	140	186	133	36.479,52
J06BB16	Palivizumab 50 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	419	379	381	395	408	103	116.190,72
	Palivizumab 100 mg - humana monoklonska protitelesa proti respiratornem sincicijskem virusu (RSV)	829	966	943	762	848	111	434.114,64
J07AG01	Cepivo proti hemofilusu influence tipa B, konjugirano	292	220	219	216	244	113	2.100,00

ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2023/ 2022	Vrednost v letu 2023 (EUR brez DDV)
		leto 2019	leto 2020	leto 2021	leto 2022	leto 2023		
J07AH08	Štirivalentno cepivo proti meningokokom tipov A,C,Y,W-135 z očiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni	287	213	198	172	375	218	9.054,82
J07AH09	Cepivo proti meningokokom B	713	517	500	437	509	116	29.838,48
J07AJ52	Mešano cepivo proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju (acelularno), adsorbirano	23.780	24.129	19.958	25.966	30.812	119	642.564,00
J07AL01	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni	1.279	1.553	970	5.300	12.935	224	225.570,00
J07AL02	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni, 13 valentno	35.893	41.429	37.613	35.910	35.848	100	907.488,00
J07AL02	Cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni, 20 valentno					644		48.289,30
J07AM01	Cepivo proti tetanusu, adsorbirano	39.432	31.912	35.036	39.327	28.797	73	198.335,00
J07AM51	Mešano cepivo proti davici in tetanusu, adsorbirano	36.340	30.440	26.520	32.510	34.060	105	205.440,00
J07AN01	Cepivo proti tuberkulozi z oslavljenimi bakterijami	8.750	9.900	9.850	10.100	7.450	74	16.120,00
J07BA01	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za otroke)	10.831	23.197	25.471	30.712	36.245	118	464.665,66
	Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi (za odrasle)	10.968	10.164	9.477	10.561	12.470	118	159.820,00
J07BB02	Cepivo proti gripi – prečiščen antigen virusa influence	131.405	268.111	226.320	166.290	149.410	90	1.034.080,00
J07BC01	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za otroke)	58.560	56.600	54.310	54.420	52.420	96	365.229,00
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za odrasle)	3.613	2.175	2.030	2.057	1.739	85	26.821,96
	Cepivo proti hepatitisu tipa B, rekombinantno (za dializne bolnike)	1.742	1.013	1.049	1.132	1.477	130	74.500,00

ATC	Vrsta zdravila	Število izdanih odmerkov v posameznem letu					Indeks 2023/ 2022	Vrednost v letu 2023 (EUR brez DDV)
		leto 2019	leto 2020	leto 2021	leto 2022	leto 2023		
J07BC02	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za otroke)	11	8	17	135	8	6	369,60
	Cepivo proti hepatitisu tipa A z inaktiviranimi virusi, adsorbirano (za odrasle)	160	83	88	509	333	65	5.952,07
J07BC20	Cepivo proti hepatitisu tipa A (inaktivirano) in hepatitisu tipa B (rekombinantno), adsorbirano	346	233	248	280	198	71	9.808,50
J07BD52	Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslavljenimi virusi	41.760	42.360	38.750	39.240	38.340	98	209.321,00
J07BF03	Trovalentno cepivo proti otroški ohromelosti z inaktiviranimi virusi	348	306	316	388	361	93	1.920,00
J07BG01	Cepivo proti steklini z inaktiviranimi virusi	709	374	573	381	496	130	7.200,00
J07BK01	Cepivo proti noricam z oslavljenimi virusi	69	47	73	85	93	109	3.906,00
J07BK02	Cepivo proti pasavcu z oslavljenimi virusi					135		289.426,10
J07BM03	Cepivo proti humanim papiloma virusom (devetvalentno)	19.275	16.470	22.485	26.321	29.063	110	1.939.420,00
J07CA06	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano) in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano	75.374	27.347	7.513	246	0		0
J07CA09	Mešano cepivo proti davici, tetanusu, oslovskemu kašlju (acelularno), otroški ohromelosti (inaktivirano), hepatitisu tipa B in hemofilusu influence tipa B (konjugirano), adsorbirano	2.668	36.021	49.660	52.640	52.270	99	1.939.420,00
SKUPAJ								8.819.235,57

Preskrba z zdravili za izvajanje programa cepljenja sledi spremembam v programu cepljenja, epidemiološkim razmeram, številu rojstev pri rutinskih cepljenjih ter številu oseb s posamezno zdravstveno indikacijo pri nerutinskih cepljenjih. Pri preskrbi se upoštevajo tudi najnovejše raziskave na področju cepiv in morebitne spremembe na trgu zdravil.

Na preskrbo z zdravili za izvajanje programa cepljenja so v letu 2023 vplivale naslednje spremembe:

- cepljenje z 20 valentnim konjugiranim pnevmokoknim cepivom za rizične skupine se financira iz obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- cepljenje dijakov proti tetanusu se opravi z mešanim cepivom proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju,
- cepljenje otrok proti davici, tetanusu in oslovskemu kašlju se premakne iz 3. razreda v 2. razred,
- cepljenje proti HPV se financira iz obveznega zdravstvenega zavarovanja tudi za dečke v 1. in 3. letniku srednje šole,
- cepljenje s cepivom proti pasovcu za rizične skupine se financira iz obveznega zdravstvenega zavarovanja,
- cepljenje proti gripi se za vse osebe financira iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

5.1 DISTRIBUCIJA IN LOGISTIKA CEPIV PROTI COVIDU-19

Celotna logistika in distribucija cepiv proti covidu-19 poteka preko [centralnega logističnega sistema](#), ki ga je vzpostavil in ga upravlja NIJZ.

NIJZ sprejema naročila izvajalcev cepljenja in pripravi razdelilnik v skladu z določenimi prioritetami ter izraženimi potrebami cepilnih mest.

NIJZ prevzema cepiva od dobaviteljev, shranjuje, razdeljuje, pripravlja in izdaja cepiva ter jih dostavlja v cepilne centre.

Pri pripravi načrta distribucije, shranjevanja in logistike se upošteva različne velikosti pakiranja posameznih cepiv in posebne temperaturne pogoje za transport in shranjevanje cepiv treh različnih platform:

- temperaturno območje od - 60°C do - 90°C,
- temperaturno območje od - 15°C do - 25°C,
- temperaturno območje od 2°C do 8°C.

Skupaj s cepivi poteka distribucija pribora (brizg, igel), topila za pripravo cepiv, navodil za uporabo, kartic in nalepk s podatki o cepivu.

Tabela 5.2: Izdaja cepiv proti covidu-19, Slovenija 2023.

Vrsta zdravila	Proizvajalec	Nacionalna šifra	IZDAJA št. odmerkov
Comirnaty 30 mikrogramov/odmerek koncentrat za disperzijo za injiciranje	Pfizer	159254	1.506
Comirnaty 10 mikrogramov/odmerek koncentrat za disperzijo za injiciranje	Pfizer	159072	600
Comirnaty 3 mikrogrami/odmerek koncentrat za disperzijo za injiciranje	Pfizer	158909	300
Comirnaty Original/Omicron BA.1 (15/15 mikrogramov)/odmerek disperzija za injiciranje	Pfizer	158926	240
Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (15/15 mikrogramov) /odmerek disperzija za injiciranje	Pfizer	158923	13.140
Comirnaty Original/Omicron BA.4-5 (5/5 mikrogramov)/odmerek koncentrat za disperzija za injiciranje	Pfizer	158902	900
COMIRNATY Omicron XBB.1.5, 30 mikrogramov/odmerek disperzija za injiciranje	Pfizer	158788	51.240
COMIRNATY Omicron XBB.1.5, 10 mikrogramov/odmerek koncentrat za disperzijo za injiciranje	Pfizer	158787	1.200
COMIRNATY Omicron XBB.1.5, 3 mikrogrami/odmerek koncentrat za disperzijo za injiciranj	Pfizer	158786	600
Spikevax 0,2 mg/ml disperzija za injiciranje	Moderna	159242	400
Spikevax bivalent Original/Omicron BA.1 (50 mikrogramov/50 mikrogramov)/ml disperzija za inj.	Moderna	158924	100
Spikevax bivalent Original/Omicron BA.4-5 (50 mikrogramov/50 mikrogramov)/ml disperzija za inj.	Moderna	158905	3.300
JCOVDEN suspenzija za injiciranje	Janssen	159223	150
Nuvaxovid disperzija za injiciranje	Novavax	159027	700
NUVAXOVID XBB.1.5 disperzija za injiciranje	Novavax	158725	70
VidPrevtyn Beta	Sanofi Pasteur	158901	100
SKUPAJ			74.546

5.2 PRESKRBA Z ZDRAVILI ZA ZDRAVLJENJE COVIDA-19

V skladu s pooblastili Ministrstva za zdravje je NIJZ izvedel nakup zdravil za zdravljenje covid-19, vzpostavil in organiziral sistem za prevzem, shranjevanje in razdeljevanje zdravil.

Največ je bilo izdanega zdravila remdesivir (*Vexlury*), 18.222 izdaj oz. sc, sledi ritonavir (*Paxlovid*).

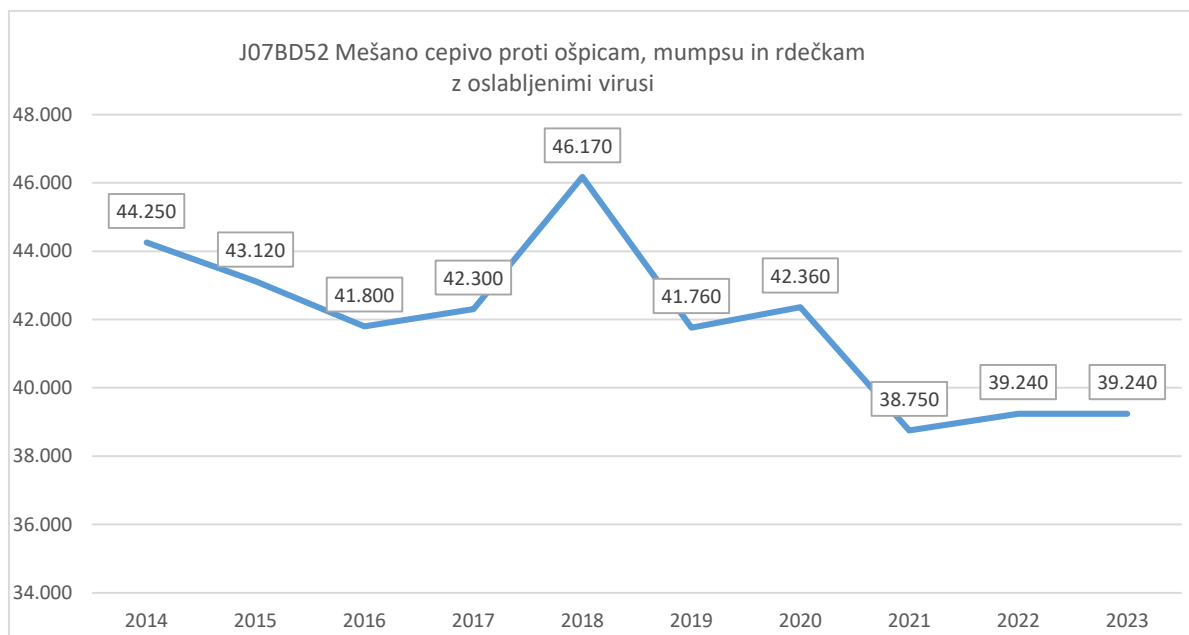
Tabela 5.3: Preskrba z zdravili za zdravljenje covid-19, Slovenija 2023.

Vrsta zdravila	Proizvajalec	Nacionalna šifra	Izdaja / sc 2023
Evusheld (tiksagevimab / cilgavimab)	AstraZeneca	159000	51
Veklury (remdesivir)	Gilead	159309	18.222
Paxlovid (PF-07321332 / ritonavir)	Pfizer	159029	5.880

5.3 TRENDI PORABE NEKATERIH CEPIV

5.3.1 Mešano cepivo proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslabljenimi virusi (J07BD52)

Na sliki 5.1 prikazujemo trend porabe odmerkov mešanega cepiva proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslabljenimi virusi (J07BD52) v letih 2014 do 2023, kjer je opazen porast porabe cepiv v letih 2016 do 2018. Sledi upad porabe tega cepiva, v zadnjem letu je indeks 98.

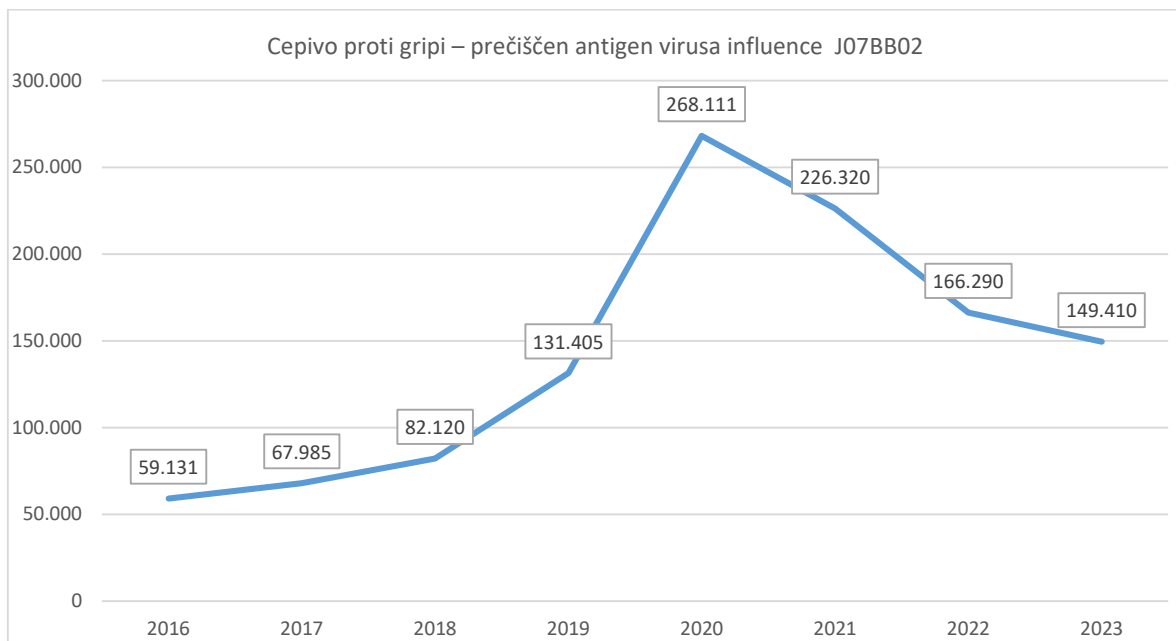

Slika 5.1: Trend porabe odmerkov mešanega cepiva proti ošpicam, mumpsu in rdečkam z oslabljenimi virusi (J07BD52), Slovenija, v letih 2014 do 2023.

5.3.2 Cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influenze za odrasle in otroke (J07BB02)

Na sliki 5.2 prikazujemo trend porabe odmerkov cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virusa influenze (J07BB02) v letih 2016 do 2023, s katerim se cepi tako odrasle kot otroke.

Opazen je porast cepljenja proti gripi v letu 2020 (index 204), sledi vsakoleten upad cepljenja proti gripi, v letih 2022 in 2023 je indeks 90.

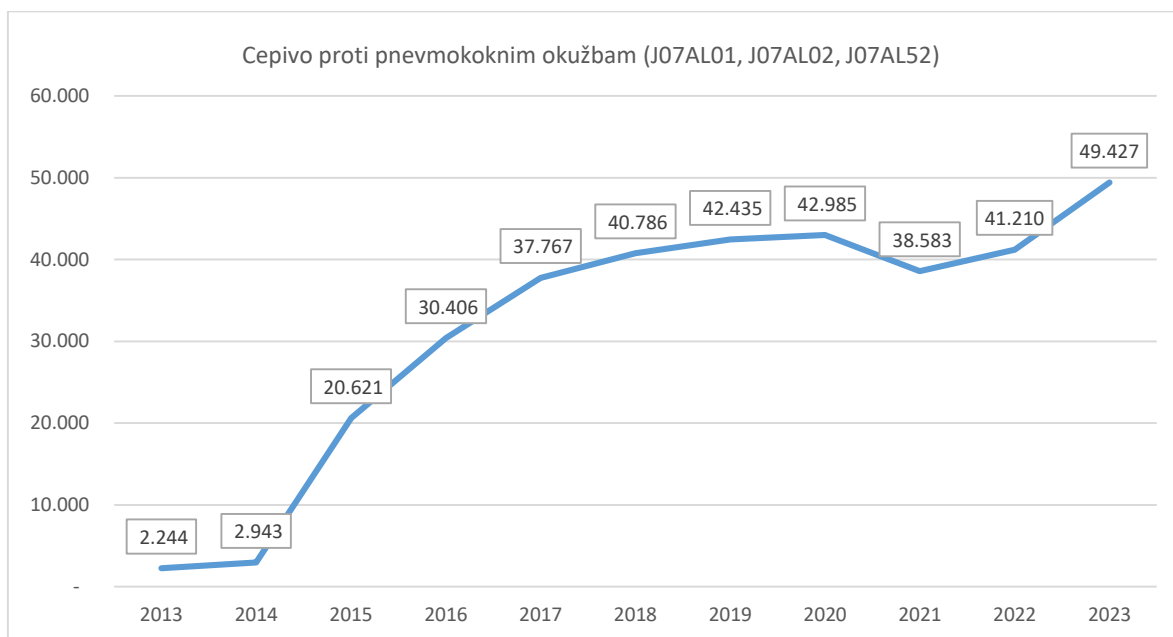

Slika 5.2: Trend porabe odmerkov cepiva za cepljenje proti gripi s prečiščenim antigenom virus influenze (J07BB02), Slovenija, v letih 2016 do 2023.

5.3.3 Cepivo proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01, J07AL02, J07AL52)

Skupaj prikazujemo porabljeno cepivo proti pnevmokokom s prečiščenimi polisaharidnimi antigeni (J07AL01), cepivo proti pnevmokoknim okužbam s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (J07AL02) – trinajsva­lentno in dvajsetvalentno. Cepiva proti pnevmokokom s prečiščenimi in vezanimi polisaharidnimi antigeni (J07AL52) se več ne predpisuje. V letu 2023 je opazen porast predpisovanja (indeks 120).

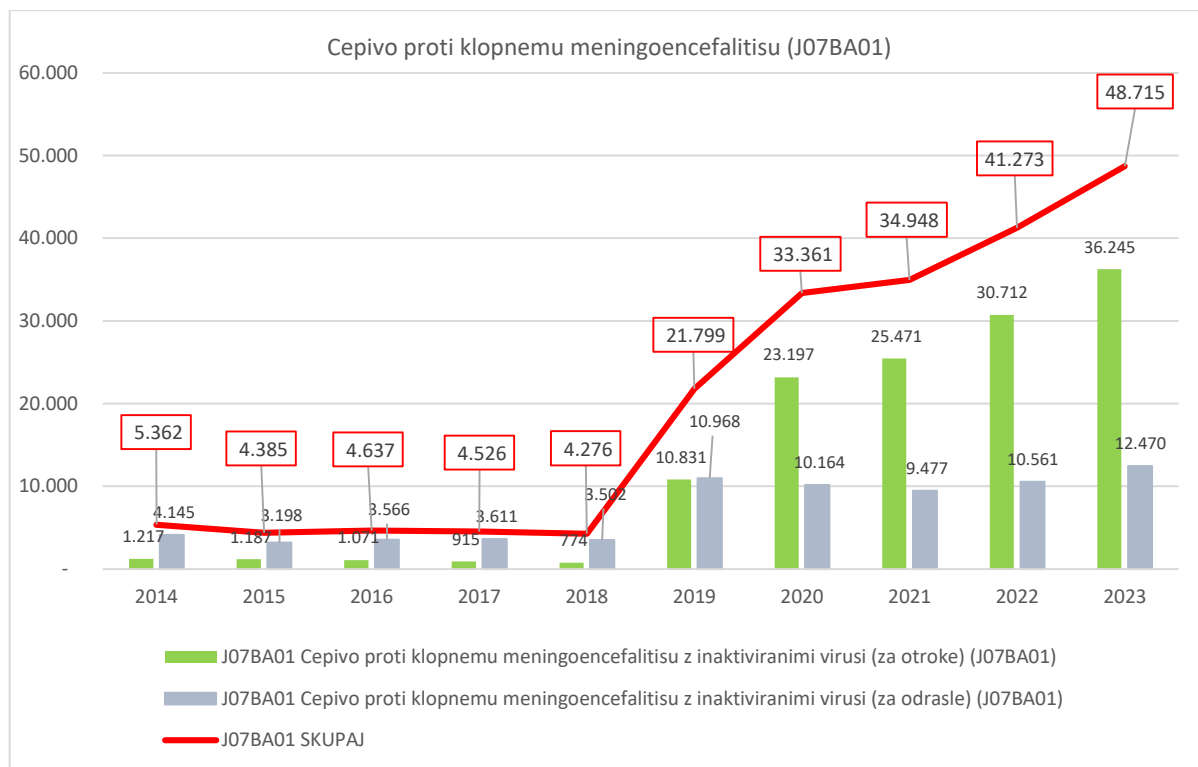
Na sliki 5.3. prikazujemo trend porabe odmerkov cepiva proti pnevmokokom v letih 2013 do 2023.

Slika 5.3: Trend odmerkov vseh cepiv proti pnevmokoknim okužbam (J07AL01, J07AL02, J07AL52), Slovenija, v letih 2013 do 2023.

5.3.4 Cepivo proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01)

Na sliki 5.4 prikazujemo trend porabe odmerkov cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01) v letih 2014 do 2023. V zadnjem letu je opazen trend porasta cepljenja otrok in odraslih (indeks 118).

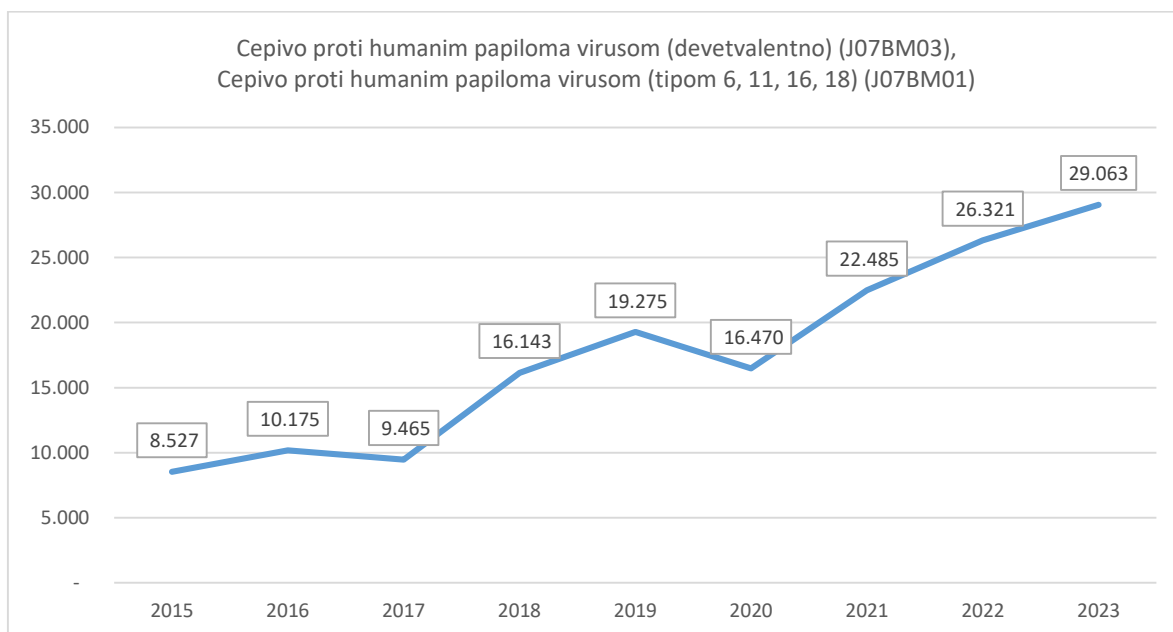

Slika 5.4: Trend porabe odmerkov cepiva proti klopnemu meningoencefalitisu z inaktiviranimi virusi za otroke in za odrasle (J07BA01), Slovenija, v letih 2014 do 2023.

5.3.5 Cepivo proti humanim papiloma virusom (J07BM01, J07BM03)

Na sliki 5.5 prikazujemo trend porabe posameznih odmerkov cepiva proti humanim papiloma virusom (tipom 6, 11, 16, 18) (J07BM01) in cepiva proti humanim papiloma virusom (devetvalentno) (J07BM03).

Devetvalentno cepivo proti humanim papiloma virusom (J07BM03) je povsem zamenjalo prejšnje različice, zato prikazujemo skupen trend, ki je naraščajoč (indeks 110).

Slika 5.5: Skupni trend porabe vseh odmerkov cepiva proti humanim papiloma virusom (J07BM01, J07BM03), Slovenija, v letih 2015 do 2023.

Literatura in viri

1. Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (ZZPPZ), 2000. Uradni list RS, št. 65/00, 47/15, 31/18, 175/20, 203/20, 112/21, 196/21, 206/21, 141/22, 18/23 in 84/23. Pridobljeno dne 20.3.2024 s spletne strani: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1419>.
2. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), 2006. Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06, 91/07, 76/08, 62/10, 87/11, 40/12, 21/13, 91/13, 99/13, 99/13, 111/13, 95/14, 47/15, 61/17, 64/17, 36/19, 189/20, 51/21, 159/21, 196/21, 15/22, 43/22, 100/22, 141/22, 40/23 in 78/23. Pridobljeno dne 20.3.2024 s spletne strani: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO213&d-49682-p=7>.
3. Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2016-2025: »Skupaj za družbo zdravja«. Uradni list RS št. 25/2016. Pridobljeno dne 12. 5. 2021 s spletne strani: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/125979#!/Resolucija-o-nacionalnem-planu-zdravstvenega-varstva-2016-2025-Skupaj-za-druzbo-zdravja-%28ReNPZV16-25%29>.
4. Pravilnik o razvrščanju zdravil na listo (Ur. list RS št. 35/2013). Uradni list RS, št. 35/13 in 121/23. Pridobljeno dne 20.3.2024 s spletne strani: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV11493>
5. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Zdravila in živila za posebne zdravstvene namene. Predpisovanje in izdajanje. Pridobljeno dne 10.4.2024 s spletne strani: <https://partner.zzzs.si/zdravila-in-zivila-za-posebne-zdravstvene-namene/predpisovanje-in-izdajanje/>.
6. Kostnapfel T, Albreht T (Ur.). Poraba zdravil, predpisanih na recept v Sloveniji v letu 2022. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2023. Pridobljeno dne 1.10.2023 s spletne strani: <https://nijz.si/publikacije/poraba-zdravil-predpisanih-na-recept-v-sloveniji-v-letu-2022/>.
7. Kostnapfel T, Albreht T (Ur.). Poraba zdravil v bolnišnicah v Sloveniji v letu 2022. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2023. Pridobljeno dne 10.3.2024 s spletne strani: <https://nijz.si/publikacije/poraba-zdravil-v-bolnisnicah-v-sloveniji-v-letu-2022/>.
8. Kostnapfel T, Simonovič Z, Vidovič Š, Juder Kogler M, Šubelj M (Ur.). Poraba protimikrobnih zdravil v Sloveniji v letu 2022. Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2023. Pridobljeno dne 30.11.2023 s spletne strani: <https://nijz.si/publikacije/poraba-protimikrobnih-zdravil-v-sloveniji-v-letu-2022/>.
9. WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology. Guidelines for ATC classification and DDD assignment 2023. Oslo: WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology, 2022. Pridobljeno dne 20.3.2024 s spletne strani: https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/7614582/mod_resource/content/2/Guidelines%20ATC%20DDD%202023.pdf.
10. New ATC/DDDs and alterations included in the index of 2023. Pridobljeno dne 20.3.2024 s spletne strani: https://atcddd.fhi.no/news/new_atc_ddds_and_alterations_included_in_the_index_of_2023.
11. Zakon o zdravilih. Uradni list RS, št. 17/14 in 66/19. Pridobljeno dne 20.3.2024 s spletne strani: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO6295>.
12. Pravilnik o natančnejših pogojih in postopku za ugotavljanje medsebojne zamenljivosti zdravil. Uradni list RS, št. 102/10 in 17/14. Pridobljeno dne 20.3.2024 s spletne strani: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV10338>.
13. Terapevtske skupine zdravil. ZZZS. Pridobljeno dne 10.4.2024 s spletne strani: <https://zavarovanec.zzzs.si/zdravila-in-zivila-za-posebne-zdravstvene-namene/najvisje-priznane-vrednosti-za-terapevtske-skupine-zdravil/>.
14. Statistični urad Republike Slovenije (SURS). Podatkovna baza SiStat. Pridobljeno dne 20.3.2024 s spletne strani: <https://pxweb.stat.si/SiStat/sl>.
15. NIJZ, Evidenca gibanja zdravstvenih delavcev in mreža zdravstvenih zavodov – Register izvajalcev zdravstvene dejavnosti in delavcev v zdravstvu (RIZDDZ) (IVZ 16). Pridobljeno dne 15.3.2021 s spletne strani: <https://www.nijz.si/sl/podatki/izvajalci-zdravstvene-dejavnosti>.
16. Janež A, Epšek M, Klen J, Kunst G et.al. Strokovna priporočila za zdravljenje debelosti z zdravili. Ljubljana: Slovensko osteološko društvo, 2022. Pridobljeno dne 19.4.2024 s spletne strani:

https://www.zdravniskazbornica.si/docs/default-source/isis/2022/priporocila_zdravljenje-debelosti-z-zdravili.pdf.

17. Slovenske smernice za klinično obravnavo sladkorne bolezni tipa 2, leto 2016. Pridobljeno dne 15.4.2018 s spletne strani: <https://endodiab.si/wp-content/uploads/2022/10/Knjizica-Sladkorna-bolezen-tipa-2-100x160-mm-2022-06-13-v5-4-za-web-VSEBINA.pdf>.
18. Pfeifer M, Siuka D, Pravst I. Priporočila za nadomeščanje holekalciferola (vitamina D3) v obdobjih respiratornih okužb in za nadomeščanje holekalciferola pri posameznikih s COVID-19. Pridobljeno dne 25.4.2024 s spletne strani: https://www.kclj.si/dokumenti/FINAL_Okt_2020_PRIPOROCILA_VITAMIN_D_in_covid-19_za_infektologe.pdf.
19. Korpar M. Farmakoterapija osteoporoze. Pharmacotherapy of osteoporosis . Farm Vestn 2019; 70. Pridobljeno dne 28.4.2020 s spletne strani: <http://www.sfd.si/uploads/datoteke/korpar.pdf>.
20. Kocjan T, Govc Eržen J. Protokol vodenja bolnikov z osteoporozo. Slovensko osteološko društvo, Ljubljana, 2016.
21. Fras Z, Kova D. Neposredni peroralni antikoagulantni (NOAK) v klinični praksi, e-zbornik prispevkov Znanstveno-strokovno srečanje Združenja kardiologov Slovenije, 2017. Pridobljeno dne 15.4.2018 s spletne strani: <http://www.sicardio.org/Documents/noak2017.pdf>.
22. Brguljan-Hitij J, Dolenc P, Erhatic A in Salobir B. Slovenske smernice za obravnavo hipertenzije 2018. združenje za arterijsko hipertenzijo. Ljubljana, 2019.
23. Tušek-Bunc K. Benigna hiperplazija prostate. navodila za bolnike. združenje zdravnikov družinske medicine, zavod za razvoj družinske medicine. Pridobljeno dne 20.4.2021 s spletne strani: <https://drmed.org/wp-content/uploads/2022/11/IX-86.pdf>.
24. Državna strategija »Eno zdravje« za obvladovanje odpornosti mikrobov (2019-2024). Pridobljeno dne 10.4.2023 s spletne strani: <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Novice/Strategija-obvladovanje-odpornosti-mikrobov-26092019.doc>.
25. Kostnapfel T, Simonovič Z, Vidovič Š, Juder Kogler M, Korošec A, Glavan U, Serdt M, Šubelj M, Čižman M. Pomembne ugotovitve o trendih porabe antibiotikov v Sloveniji v letu 2022. Isis, Glasilo Zdravniške zbornice Slovenije. 2024, leto XXXIII, št. 3: 40-46. Pridobljeno dne 10.4.2023 s spletne strani: <https://www.zdravniskazbornica.si/informacije-publikacije-in-analize/publikacije-zbornice-isis/isis-marec-2024>.
26. EASL Recommendations: Treatment of Hepatitis C (2018). pridobljeno dne 5.6.2019 s spletne strani: <https://easl.eu/publication/easl-recommendations-treatment-of-hepatitis-c/>.
27. Mencinger M. Stranski učinki ob zdravljenju rakavih bolezni z zaviralci tirozinskih kinaz. Side effects of tyrosine kinase inhibitors in cancer treatment. Onkološki inštitut Ljubljana, Ljubljana 2018, doi:10.25670/oi2018-004on.
28. Ovčariček T, Matos E, Snoj Šarvari N. Kaj morate vedeti o zdravlilu denosumab, Onkološki inštitut Ljubljana, 2019.
29. Kostnapfel T, Jandl M, Hočevnar-Grom A, Korošec A, Kastelic A. Prescription opioids use and opioid-related mortality monitoring in Slovenia. Heroin addiction and related clinical problems. 2022, vol. 24, no. 1, str. 1-7, graf. prikazi. ISSN 1592-1638. <https://www.heroinaddictionrelatedclinicalproblems.org/harcip-archives-doi-articles.php>.
30. Kostnapfel T, Korošec A, Kastelic A. Tramadol as the most prescribed opioid analgetic medication in Slovenia in recent years. Heroin addiction and related clinical problems. Oct. 2020, vol. 22, no. 5, str. 13-18, graf. prikazi. ISSN 1592-1638. <http://www.heroinaddictionrelatedclinicalproblems.org/harcip-archives-doi-articles.php>.
31. Kostnapfel T, Korošec A, Kastelic A. Extent and trend of prescription opioids in assisted treatment programmes for opioid addiction and pain medications in Slovenia from 2007 until 2018. Heroin addiction and related clinical problems. June 2020, vol. 22, no. 3, str. 13-19, graf. prikazi. ISSN 1592-1638. <http://www.heroinaddictionrelatedclinicalproblems.org/harcip-archives-doi-articles.php>.
32. Norwegian Institute of Public Health. WHO Collaborating Centre for Drug Statistics Methodology. ATC alterations from 2005-2024. Pridobljeno dne 15.4.2024 s spletne strani: https://atcddd.fhi.no/atc_ddd_alterations_cumulative/atc_alterations/?order_by=3&d=DESC
33. Plesničar Kores B. Osnove psihofarmakoterapije. Medicinska fakulteta Maribor, 2.izd, Maribor, 2008.

34. Plemenitaš Ilješ A, Drobnič Radobuljac M, Kores Plesničar B, Pregelj P, Škodlar B, Terzić T, Bon J. Smernice za zdravljenje depresivne motnje. Združenje psihiatrov pri Slovenskem zdravniškem društvu. Ljubljana, 2021.
35. Tršinar M. Zdravljenje depresije pri starostnikih. Farm vestn 2017; 68: 153-9.
36. Varl Turk T. Zdravljenje s konopljo pet let po sprejetju uredbe o uporabi konoplje v medicinske namene. V: Brvar M (ur). 10. slovensko srečanje o klinični farmakologiji: varna uporaba zdravil: zbornik prispevkov. Ljubljana: Slovensko zdravniško društvo, Sekcija za klinično toksikologijo, UKC Ljubljana, Center za klinično toksikologijo in farmakologijo, 2023: 74-88.
37. Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP). Dostop do zdravil s kanabinoidi v Republiki Sloveniji, 2024. Pridobljeno dne 18.4.2024 s spletne strani: <https://www.jazmp.si/za-paciente-in-javnost/konoplja-in-kanabinoidi/dostop-do-zdravil-s-kanabinoidi-v-republiki-sloveniji/>
38. Pravilnik o določitvi Programa cepljenja in zaščite z zdravili za leto 2023. Uradni list RS, št. 89/23. Pridobljeno dne 18.4.2024 s spletne strani: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV15100>.

Zahvala

Za posredovanje podatkov se iskreno zahvaljujemo

Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije